DÖNEM : 3 CİLT : 31 TOPLANTI : 4

MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

33 ncü Birleşim

4 . 1 . 1973 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — Geçen tutanak özeti	395:396
II. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları.	397
1. — Sivas Milletvekili Ekrem Kangal'ın, müfettiş ve benzeri denetleme elemanları konusunda gündem dışı demeci ve Devlet Bakanı Doğan Kitaplı'nın cevabı.	397:398
2. — İstanbul Milletvekili Kâzım Özeke'nin, İstanbul'da meydana gelen akaryakıt sıkıntısına dair gündem dışı demeci.	398:399
3. — Sinop Milletvekili Tevfik Fikret Övet'in, Devlet yardımı ve ilgisi ile fındık yetiştirilmesi konusunda gündem dışı demeci.	399
4. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, Devlet istihdam politikası hakkında gündem dışı demeci.	399:401
5. — Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Nuri Kodamanoğlu'nun, İstanbul'da meydana gelen akaryakıt sıkıntısı konusunda İstanbul Milletvekili Kâzım Özeke'nin gündem dışı demecine cevabı.	401:402
6. — Devlet Bakanı Doğan Kitaplı'nın, Devlet istihdam politikası konusunda Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın gündem dışı demecine cevabı.	402:403
7. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Sinop'un Gevze ilçesine bağlı ulaşımlardan yoksun 4 köyü hakkında gündem dışı demeci.	403
8. — Adana Milletvekili Şevket Yılmaz'ın, Tekstil Sanayii ve Tekirdağ Çerkez köyünde kurulmakta olan fabrika hakkında gündem dışı demeci.	403:405
9. — Devlet Bakanı İsmail Arar'ın, İdare mahkemeleri kanun tasarısının havale edilmiş bulunduğu komisyonlardan kurulacak geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi (1/662)	405
10. — Tarım Komisyon başkanlığının, C. Senatosu Aydın Üyesi İskender Cenap Ege ve 9 arkadaşının, Antalya ve Ege bölgesindeki pamuk üreticilerinin T. C. Ziraat Bankası Tarım Kredi Kooperatifleri ve Türkiye Zirai Donatım Kurumuna olan çiftçi borçlarının taksitlendirilmesi hakkında kanun teklifinin, 95 No. lu Geçici	

Sayfa

Komisyona havale edilmesine dair tezkeresi (2/756, 3/991) 405

III. — Görüşülen işler 405

1. — 6831 sayılı Orman Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir ek madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Antalya Milletvekili İhsan Ataöv ve 2 arkadaşının, 6831 sayılı Orman Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ile, Cumhuriyet Senatosu Gaziantep Üyesi Salih Tanyeri ve 74 arkadaşının, 6831 sayılı Orman Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bir ek madde ile bir geçici madde ilâvesine, 5237, 5422, 6969, 7336 ve 756 sayılı kanunlarla konu gelirlerin kaynak olacağı Orman Köylerini Kalkındırma Fonu teşkili ile Orman Köyleri Kalkındırma Kooperatifleri kurulması hakkında kanun teklifi Anayasa, Adalet, Orman ve Plân komisyonlarından 3'er üye seçilerek kurulan 73 numaralı Geçici Komisyon raporu 1/583, 2/572, 2/515) (S. Sayısı : 584, 584 ve 695'e 1 nci ek) 405 :449

2. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker ve 3 arkadaşının, İnhisar Beyiyeleri üçte birlerinin harp mâlûllerine ve şehit yetimlerine tahsis ve tevziine dair 30 . 5 . 1929 tarih ve 1485 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu mütalâası ile Plân Komisyonu raporu (2/368) (S. Sayısı : 245 ve 245'e 1 nci ek) 449 :456

3. — 7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İmar ve İskân ve Plân komisyonları raporları (1/543) (S. Sayısı 684 ve 684'e 1 nci ek) 456 :460

4. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/520) (S. Sayısı: 694 ve 694'e 1 nci ek) 460 :463

Sayfa

IV. Sorular ve cevaplar 463

A) Yazılı sorular ve cevapları *463*

1. — Ankara Milletvekili Kemal Ataman'ın, Türk sporunun bugünkü çıkmazda bulunuşunun nedenlerine dair sorus önergesi ve Gençlik ve Spor Bakanı Adnan Karaküçük'ün yazılı cevabı (7/1198) 463 :464

2. — Diyarbakır Milletvekili Sabahattin Savcı'nın, Deniz ve Hava Kuvvetlerini Güçlendirme vakıflarının birleştirilmesinin bulunuşunun nedenlerine dair soru önergesi ve Millî Savunma Bakanı Mehmet İzmen'in yazılı cevabı (7/1242) 465

3. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Ahmet Oğuz Akal adlı bir şahsın kurduğu Kromit Limited Şirketine verilen krediye dair soru önergesi ve Başbakan ve kendi adına Ticaret Bakanı Naim Talû'nun yazılı cevabı. (7/1259) 465 :466

4. — Bilecik Milletvekili Şadi Binay'ın, Bilecik ilinin fabrika kurulacak 33 il arasında bulunmaması nedenine dair soru önergesi ve Başbakan adına Devlet Bakanı Zeyyat Baykara'nın yazılı cevabı (7/1268) 466 : 467

5. — Afyon Karahisar Milletvekili Süleyman Mutlu'nun, Yozgat - Boğazlıyan ilçesi ceza mahkemeleri başkâtipliğine tayin edilen şahsa dair soru önergesi ve Adalet Bakanı Fehmi Alpaslan'ın yazılı cevabı (7/1298) 467 :468

6. — Samsun Milletvekili Yaşar Akal'ın, Vezirköprü Orman İşletmesiyle halk arasındaki ihtilâfa dair soru önergesi ve Orman Bakanı Selâhattin İnal'ın yazılı cevabı (7/1299) 468 :471

7. — Samsun Milletvekili Yaşar Akal'ın, Samsun limanına akıtılan kanalizasyonun durumuna dair soru önergesi ve İmar ve İskân Bakanı Turgut Toker ile Bayındırlık Bakanı Mukadder Öztekin'in yazılı cevapları (7/1303) 471 :472

8. — İçel Milletvekili Çetin Yılmaz'ın, Millî Eğitim Bakanlığınca, cezalandırılmak üzere hazırlanan öğretmen listelerine dair soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı Sabahattin Özbek'in yazılı cevabı (7/1304) 472 :473

Sayfa

9. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu eliyle öğrencilere dağıtılan ödüllere dair soru önergesi ve Başbakan adına Devlet Bakanı İlhan Öztrak'ın yazılı cevabı (7/1305) 473 :486

10. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, kuruluşundan bugüne kadar Bakanlığınız bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takibatların miktarına dair soru önergesi ve Başbakan Ferid Melen'in yazılı cevabı. (7/1308) 487

11. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Cumhuriyetin kuruluşundan 1955 yılına kadar tıp fakültelerinden mezun olan hekim sayısına dair soru önergesi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir'in yazılı cevabı (7/1310) 487 :488

12. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Cumhuriyetin kuruluşundan 1955 yılına kadar Türkiye'de mevcut askerî hekim miktarına dair soru önergesi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir'in yazılı cevabı (7/1311) 488

13. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Cumhuriyetin ilânından bugüne kadar Türkiye'de suç nevilerine göre sabıkalı insan sayısına dair soru önergesi ve Adalet Bakanı Fehmi Alpaslan'ın yazılı cevabı (7/1312) 488 :489

14. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, kuruluşundan bugüne kadar Bakanlığınızın bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takibatların miktarına dair soru önergesi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir'in yazılı cevabı (7/1315) 489

15. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, kuruluşundan bugüne kadar Bakanlığınız bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takibatların miktarına dair soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı Sabahattin Özbek'in yazılı cevabı (7/1318) 489 :490

16. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, kuruluşundan bugüne kadar Bakanlığınız bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takibatların miktarına dair soru önergesi ve Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun yazılı cevabı (7/1319) 490 :497

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Petrol Reformu kanunu tasarısı ve İstanbul Milletvekili Reşit Ülker ve 13 arkadaşının, Petrol Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerinin kaldırılması hakkında, C. Senatosu Giresun Üyesi İhsan Topaloğlu ve 36 arkadaşının, Petrol Ofisinin kaldırılması ve mal varlığının Türk Petrolleri A. O.'na devri ve bu ortaklıkça kurulacak dağıtım şirketine tahsisi hakkında 6326 sayılı Petrol Kanunu ile bu kanunda değişiklik yapan 6558 ve 6987 sayılı kanunların bâzı maddelerinin değiştirilmesi, kaldırılması ve eklenmesi hakkında ve akaryakıt, anadepo, depolama satış işlerinin Devlet eliyle yapılması ve anadepoların Devletleştirilmesi hakkında kanun teklifleri (1/656, 2/35, 2/631, 2/632, 2/635); (S. Sayısı : 777) nin açık oylama sonunda kabul edildiği bildirildi.

Sayın üyelerden bâzılarına izin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi kabul olundu.

İstanbul Milletvekili Orhan Kabibay'ın Millî Eğitim Komisyonu üyeliğinden istifa ettiğine dair önergesi Genel Kurulun bilgilerine sunuldu.

Yatırımların ihracatın, turizm ve döviz kazandırıcı hizmetlerin teşviki için kanun tasarısının havale edilmiş olduğu komisyonlardan üçer üye alınmak suretiyle kurulacak geçici bir komisyonda görüşülmesine dair Turizm ve Tanıtma Bakanı Erol Yılmaz Akçal'ın önergesi kabul edildi.

İktisadî Devlet Teşekküllerinde sebebiyet verildiği iddia olunan israf ile sivil ve askerî resmî müesseselerin dinlenme kampları için yapılan harcamalar konusunda kurulan Araştırma Komisyonu çalışma süresinin üç ay daha uzatılmasına dair 10/4, 10/8 sayılı Araştırma Komisyonu Başkanlığı tezkeresi kabul olundu.

Ankara Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, çeltik üretiminin yeter seviyeye yükseltilmesi ve Toprak Mahsulleri çeltik ofisinin satınalmalardaki tutum ve davranışlarını tespit etmek ve gerekli tedbirleri almak üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılması ve,

İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Ankara İlinin kirli havadan kurtarılması ile Ankara, İstanbul ve İzmir illerindeki trafik, taşıt, su ve havagazı sorunlarına çözüm yolu bulunması için gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergeleri Genel Kurulun bilgilerine sunuldu ve gündemdeki yerlerini alacakları, sırası geldiğinde görüşülecekleri bildirildi.

Çorum Milletvekili Abdurrahman Güler, Tunceli Milletvekili Kenan Aral, Muş Milletvekili Nermin Neftçi, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker, Konya Milletvekili M. Kubilay İmer ve Van Milletvekili Salih Yıldız'ın, Millet Meclisi İçtüzük teklifi (2/706) ; (S. Sayısı : 763),

Madencilik Reformu kanun tasarısı ile C. Senatosu Giresun Üyesi İhsan Topaloğlu ve 36 arkadaşının, Maden İşleri Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkında ve 6309 sayılı Maden Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, aynı kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair, C. Senatosu Çanakkale Üyesi Ziya Termen ve 22 arkadaşının, Madencilik Reformu kanun teklifleri (1/605, 2/629, 2/640, 2/657) ; (S. Sayısı : 773),

Cumhuriyetin İlânının 50 nci Yıldönümünün Kutlanması hakkında kanun tasarısı (1/658; S. Sayısı : 761 ve 761'e 1 nci ek),

Eski Eserler kanunu tasarısı ile Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Türkiye müzelerinden eşyayı dışarı çıkaranlara bir seneden beş sene kadar hapis cezası verilmesi hakkında kanun teklifi (1/85, 2/428) ; (S. Sayısı : 672) ile,

Kayseri Milletvekili Enver Turgut ve 13 arkadaşı ile Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar ve 30 arkadaşının, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa bâzı maddeler eklenmesine dair kanun teklifleri ve Amasya Milletvekili Salih Aygün ile İzmir Milletvekili Burhanettin Asutay'ın, 506 sayılı Kanunun 73 ncü maddesinin (D) bendinin değiştirilmesine ve bu kanuna üç geçici madde eklenmesine dair kanun teklifleri (2/597, 2/598, 2/726; S. Sayısı : 743) nin komisyona alınan maddeleri Başkanlığa gelmediğinden görüşmeleri ertelendi.

6831 sayılı Orman Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir ek madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Antalya Milletvekili İhsan Ataöv ve 2 arkadaşının, 6831 sayılı Orman Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ile, Cumhuriyet Senatosu Gaziantep Üyesi Salih Tanyeri ve 74 arkadaşının, 6831 sayılı Orman Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bir ek madde ile bir geçici madde ilâvesine 5237, 5422, 6969, 7336 ve 756 sayılı kanunlarla konu gelirlerin kaynak olacağı Orman Köylerini Kalkındırma Fonu teşkili ile Orman Köyleri Kalkındırma Kooperatifleri kurulması hakkında kanun teklifi (1/583, 2/572, 2/515; S. Sayısı 584, 584 ve 695'e 1 nci ek) nin maddeleri üzerinde bir süre görüşüldü.

Daha önce alınan karar gereğince, Genel Kurulun sabah ve öğleden sonra tespit edilen saatler dâhilinde çalışmasının devamına ve siyasî partiler temsilcileriyle varılacak mutabakata göre diğer kanun tasarı ve tekliflerinin de reform kanunları arasında müzakeresine dair grup başkanvekillerinin önergesi kabul edildi.

4 Ocak 1973 Perşembe günü saat 10,00'da toplanılmak üzere Birleşime saat 19,00'da son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Amasya
Fikret Turhangil	*Vehbi Meşhur*

Kâtip
Sivas
Enver Akova

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 10,00

BAŞKAN : Başkanvekili Fikret Turhangil

KÂTİPLER : Tufan Doğan Avşargil (Kayseri), Vehbi Meşhur (Amasya)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır, 33 ncü Birleşimi açıyorum.

II — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Sivas Milletvekili Ekrem Kangal'ın, müfettiş ve benzeri denetleme elemanları konusunda gündem dışı demeci ve Devlet Bakanı Doğan Kitaplı'nın cevabı.

BAŞKAN — Program gereğince görüşmelere geçmeden evvel, gündem dışı söz isteyen sayın milletvekillerine bugün için söz vereceğimi ifade etmiştim.

Müfettiş ve benzeri denetleme elemanları hakkında Sivas Milletvekili Sayın Ekrem Kangal söz istemişlerdir. Buyurunuz.

EKREM KANGAL (Sivas) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin Sayın üyeleri, müfettiş ve benzeri denetleme elemanlarının yolluklarının, Sayıştayın istişari kararıyle kaldırılmak istenmesi üzerine meydana gelen durum hakkında, konuyu gündem dışı bir konuşma çerçevesi içerisinde Yüce Heyetinizin dikkatine ve görüşlerine sunmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, Türk kamu yönetiminde denetleme organlarının önemli bir yeri vardır. Ekonomik kalkınma çabasını sürdürdüğümüz ve reformlara içtenlikle bel bağladığımız bir dönemde denetleme görevi daha da önem ve ağırlık kazanmış bulunmaktadır. İdarî bünyenin değişmesinde, çalışma metotlarının ıslahında, personelin daha rasyonel bir şekilde çalışmasında kalkınma plânlarının uygulanmasında, reformların sonuçlarının izlenmesinde ve buna benzer daha nice önemli görevlerde denetleme organları büyük sorumluluk taşımaktadırlar.

Yeterince gözetim ve zamanında yapıcı ve yol gösterici uyarı olmadığı dönemlerde Türk kamu yönetiminde ne denli aksaklıklar, zararlar ve hattâ suiistimaller olduğu hepimizin malûmudur. Bu denli önemli görevlerle yükümlü olan denetleme organları mensupları yüksek bir tahsilden sonra müsabaka imtihanı ile alınmakta, üç yıllık bir staj süresi neticesinde yine ehliyet imtihanıyle mesleğe girmektedirler.

Görevin önemine kısaca değindim. Güçlüğüne değinmeye lüzum dahi görmem. Zira hepinizce bilinen bir husustur. Peki, böyle seçkin ve kendilerine önemli görevler verilen bir kitleye maddî olanak olarak biz ne vermişiz? İki yılda bir derece yükselmesi mi? Hayır. 1327 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek geçici 8 nci maddesiyle ilk dört dereceye bağlı olmaksızın maaş göstergelerine + 100, + 200 gibi ek göstergeler ilâvesi mi? O da hayır. Fazla mesai, işgüçlüğü riski, vekâlet ücreti, konut tahsisi ve saire mi vermişiz? Onlar da hayır. Öyle ise ne vermişiz? Yasalar, tüzükler ve kararlar karşısında kırk yıldır sadece yolluk vermişiz.

Değerli milletvekilleri, şimdi dikkatinize sunmak istediğim husus şudur; 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre, bölge merkezleri dışında yolluk alan müfettiş ve benzeri görev yapan denetleme elemanlarının bu kazanılmış hakları, Sayıştayın 25 . 9 . 1972 gün ve 3604-1 sayılı istişarî kararıyla kaldırılmak istenmektedir. Sayıştayın bu kararını Yüce Meclisin kürsüsünde eleştirmek istemem; ancak şu hususları da açıklamakta fayda umarım. Bilindiği üzere, müfettiş ve benzeri denetleme elemanları, yolluklarını, 6245 sayılı Harcırah Kanununa, kuruluş kanunlarına göre çıkarılmış tüzük hükümlerine, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 20 . 12 . 1930 gün ve 590 sayılı Kararının 7 nci maddesine, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 30 . 6 . 1932 gün ve 179 sayılı Kararına, yine Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23 . 1 . 1950 gün ve 1685 sayılı Kararının 5 nci maddesine, yine Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29 . 6 . 1951 gün ve 1735 sayılı Kararının 4 ncü maddesine ve nihayet

bizzat Sayıştayın 20 . 4 . 1961 gün ve 2657-1 sayılı kararına uygun olarak almakta idiler. İlgili mevzuatta da bir değişme olmadığına göre, sayılan bu yasa, tüzük ve Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarına aykırı olarak Sayıştayın bu defa aldığı istişarî karar karşısında müşkül durumda kalan denetleme elemanlarının durumlarının ıslahı için Yüce Meclis olarak mutlaka bir çare düşünmeli ve bulmalıyız.

Maaşlarından bir anda 1 800 ile 2 100 lira kesilen ve ellerine sadece 1 200 lira civarında para geçen bu elemanların problemleri, üzerine ciddiyetle eğileceğimiz kadar önem kazanmıştır. Büyük bir maddî güçlük içerisinde bırakılan denetleme elemanlarından, bundan sonra etkili ve yeterli bir denetleme beklememiz çok güç olacaktır. Denetleme görevi haklı olarak aksayacak, yürütülemeyecek ve neticede topyekûn kamu yönetimi zarar görecektir.

Hükümetin, içinde bulunduğumuz malî yıl sonuna kadar ve ayrıca, 1973 malî yılı için mutlaka ama, mutlaka bir çözüm yolu bulmasını bekliyoruz. Bu arada, Sayıştayın da kararını, bu gerçeklerin ışığı altında bir defa daha gözden geçirmesini diler, Yüce Heyetinize saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Devlet Bakanı Kitaplı, buyurun.

DEVLET BAKANI DOĞAN KİTAPLI (Samsun) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım;

Müfettişler ve denetleme organlarında çalışan arkadaşlarımız hakkında huzurunuza getirilen mesele, hakikaten bir problemin ifadesidir. İki defa değişik karar almasına rağmen, öteden beri tatbik edilegelen bir usulü Sayıştay kararıyla bozma durumu hâsıl olmuştur. Ve önümüzdeki aydan itibaren iki ay, bütün çabamıza rağmen bu karar muvacehesinde buna bir imkân getirme olanağını bulamadık. Yalnız, bir meseleyi burada arza mecburum.

«Müfettişlere ne verdik?» buyurdular. Müfettişlere, Personel Kanunu ile değerince yer verilmiştir, haddi zatında. Müsabaka imtihanı ile mesleğe giren ve ehliyet imtihanını veren müfettiş arkadaşlarımıza, hangi müessesede olursa olsun, ehliyet imtihanını verdiği andan itibaren bir derece verilmektedir, yani üç sene kıdem tanınmış olmaktadır.

Ancak, Sayın hatibin de burada belirttiği gibi, meslek fevkalâde zordur, yeri yoktur, yurdu yoktur, umumiyetle senenin 2/3'sini, hattâ 3/4'ünü muayyen yerlerde muayyen müddet kalmadan geçirir.

O bakımdan Hükümetimiz mesleğin ehemmiyetini müdrik olarak, arkadaşımızın burada belirttiği mesleğin ağırlığını da müdrik olarak buna çözüm yolu aramıştır. Sayıştayın kararı muvacehesinde, maalesef, Mart ayına kadar bir çözüm yolu imkânını bulamadık, ancak huzurunuza gelecek olan Bütçe Kanununa, bu meseleyi halledecek bir formül ilâve ettik. Bunun yanında, bu mesleğin her yerde aynı şekilde değil; ama mesleğin zorluğu ile mütenasip fakat gezdiğinde, değerince masrafını karşılayabilecek, yani yevmiyeyi seyahatte verecek ve mesleğin güçlüğü ve riski karşılığında kendilerine intikal ettirecek bir formül üzerinde şu anda çalışılmaktadır. Hakikaten önemli bir meseledir. Bilhassa para ile ilgili müesseselerde mesleğin önemi daha ağırlık ve titizlik taşımaktadır. Hükümetiniz, demin arz ettiğim hususları tezekkür etmiştir, ümidediyoruz ki 1973 yılında bu ârıza giderilecek ve daha uygun bir formülle giderilecektir. Arz ederim.

Saygılar sunarım.

2. — İstanbul Milletvekili Kâzım Özeke'nin, İstanbul'da meydana gelen akaryakıt sıkıntısına dair gündem dışı demeci.

BAŞKAN — İstanbul'da akaryakıt sıkıntısı üzerinde Sayın Kâzım Özeke söz istemişlerdir. Buyurun.

M. KÂZIM ÖZEKE (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

Kıymetli vakitlerinizi almak istemezdim; ama Sayın Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanının, çektiğim telgrafa cevap vermeyişi beni gündem dışı konuşmaya mecbur etmiş oldu. Onun için huzurunuzda konuşmayı uygun buldum.

Değerli arkadaşlarım, İstanbul'da 20 Aralıktan bu yana, düne kadar ciddî bir akaryakıt sıkıntısı çekilmiştir, çekilmektedir. Bunu İstanbul'da çalışan bütün şoför arkadaşlarımız ve otomobil sahipleri bilir, vatandaşlar görmüştür. Petrol Ofisi istasyonlarından benzin almaya gider arkadaşlarımız da bâzı istasyon-

lardan, pahalı olan süper benzini almıştır. Bunların hepsini tespit ettikten sonra Sayın Bakana tegraf çekerek meseleyi aydınlatmasını ve yardımcı olmasını istemiştim. Sayın Bakanın, meseleye ciddî olarak ehemmiyet vermediği anlaşılıyor, cevap vermediler. Cevap vermemekle de kalmayıp, beni âdeta yalan beyan veriyor gibi basında, gazetelerde çıkan yazılardan bunları tespit edebildim. TRT'den de bâzı arkadaşlarımız tespit etmişler, «böyle bir konu yoktur» demişler. Ben kendisiyle ciddî olarak bu konu üzerinde tartışmaya hazırım. kendisinden aydınlatıcı malûmat bekliyorum.

Bu akaryakıt sıkıntısı İstanbul'un dışındaki diğer illerde de var mıdır, yok mudur, sebebi nelerdir? Bunu bir Parlâmenter olarak bilmem gerekir, bilmemiz gerekir. Basının bunu bilmesi lâzım gelir. Bu, neden olmuştur, Petrol reformu kanununun çıkacağı güne neden rastlamıştır, bununla ilişkisi var mıdır, yok mudur? Yoksa bu bir ciddî ârızadan mı doğmuştur. Birçok dedikodular halk arasında dolaşmaktadır. Bir bakandan burada tam açıklığı ile - bir sakınca yoksa - aydınlatması gerekir. Bakandan cevap bekliyorum.

Yüce Meclise saygılar sunarım, arkadaşlarım. Sağolun efendim.

3. — Sinop Milletvekili Tevfik Fikret Övet'in, Devlet yardımı ve ilgisi ile fındık yetiştirilmesi konusunda gündem dışı demeci.

BAŞKAN — Sinop Milletvekili Sayın Tevfik Fikret Övet, Sinop ilinde Devlet yardımı ile fındık yetiştirilmesi üzerinde gündem dışı, kısa olarak buyurun.

TEVFİK FİKRET ÖVET (Sinop) — Yüce Başkan, değerli arkadaşlarım, Devlet Plânlama Teşkilâtının tespit ettiğine göre, Türkiye'de geri kalmış iller içinde bulunan Sinop ili, 33 il içinde belki de Türkiye'nin en geri kalmış ve Devlet kurulduğu günden bu yana, Devlet hizmetinin en az gittiği, belki de hiç gitmediği illerden biridir.

Değerli arkadaşlarım, bugün, bazan radyolardan dinliyoruz; Hükümet şu kadar köye yol yaptı, şu kadar köye elektrik götürdü, şu kadar köye bilmem ne yaptı... Sinop ili ve ilçelerinde bugün daha yakacak elektrik yoktur. Yol yok, su yok, okul yoktur. Devlet imkânlarının hiç gitmediği illerden bir tanesi Sinop ilidir.

Değerli arkadaşlarım, Sinop ili ve ilçelerinde yaşıyan insanların büyük bir kısmı orman ve dağ bölgelerinde yaşar. Sinop'un bütün geliri orman ürünüdür, bunun haricinde hiç bir geliri yoktur. Günden güne de Sinop'taki orman arazisi gerek köylünün açmalarıyle, gerekse arman açmalarıyle toprak devamlı kaymaktadır. Her sene Sinop'tan binlerce dönüm toprak dereye ve denize kaymaktadır. Son 4 - 5 sene içinde Sinop'un sahil kazalarında büyük seller oldu ve bu seller, bilhassa Türkeli, Ayancık ve Erfelek ilçelerinde büyük tahribata sebeboldu. Gelen uzmanlar, gelen teknik elemanlar, mutlak surette orman ve dağ köylerinde, erozyona mâni olmak için buraların ağaçlandırılmasını, öne sürdüler.

Değerli arkadaşlarım, Sinop ve kazalarının dağ köylerinde yaşıyan, orman köylerinde yaşıyan insanlar fakirliğin her türlü acısını, her türlü çilesini çekmektedirler. Şimdi işitiyoruz, Cumhuriyetimizin 50 nci kuruluş yıldönümü dolayısıyle Devlet yurdun birçok yerlerinde büyük yatırımlara gitmektedir.

Değerli arkadaşlarım, bir de Sinop ili vardır. Sayın «Hükümet lütfederse, 50 nci yılda Sinop ve kazalarının dağ ve orman köylerinde yaşıyan insanların mutlak surette hem geçimini temin etmek, hem de toprak kaymasına, erozyona mâni olmak için fındık üretimine müsaade etmelidir. Eğer Hükümet kendi yardımlariyle, kendi imkânlariyle orman ve dağ köylüsüne yardım eder de, buralarda fındık üretimine müsaade ederse hem toprak kaymasına mâni olacak, hem de orman ve dağ köylerinde fakrü zaruret içinde yaşıyan insanların geçimini temin etmiş olacaktır. Yüce Hükümetten mâruzatım budur.

Teşekkür ederim, Sayın Başkanım.

4. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, Devlet istihdam politikası hakkında gündem dışı demeci.

BAŞKAN — Muğla Milletvekili Sayın Ahmet Buldanlı, Devletin istihdam politikası üzerinde gündem dışı, buyurun efendim.

AHMET BULDANLI (Muğla) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bugün gündem harici arz etmek istediğim mevzu, bir Devlet politikasıdır. Bir gündem haricinde bunu anlatmak mümkün değildir. O kadar değildir

ki, Türkiye'nin yarınlarını, Türkiye'nin istikbaldeki umumî hayatına tesir edecek bir meseledir. Bunu ele almadıkça Türkiye'de refaha, Türkiye'de ilerlemeye ve Türkiye'de gelişmeye imkân yoktur. Şöyle ki;

Türkiye, 1946'dan beri bir büyüme ve genişleme içindedir. Nüfus itibarıyle büyümektedir, ekonomik bakımdan büyümektedir, fikir bakımından büyümektedir. Bütün bu büyümelere paralel olarak nüfus artışı ve nüfus artışından ötürü de okur - yazar oranı çoğalmaktadır. Her sene liselerimizden yüz binlerce genç mezun olmakta, fakat bugünkü eğitim sistemi dolayısıyle bu çocukları okutacak üniversite ve yüksek mektep bulunmamakta ve binlerce yarı okumuş insan Türk vatanında başıboş dolaşmaktadır.

Ortaokulları köylere kadar, liseleri nahiyelere kadar götürdük. Dün tarlasında çiftnin, çubuğunun başında bulunan genç insan, bugün yarı okumuş bir halde liseyi bitirmiş ve büyük şehirlere akın etmiş bulunmaktadırlar. Bunları, üniversitelerde okutmak mümkün olmadığnıa göre, Devletin her hangi bir ünitesinde bu insanları istihdam etmek mecburiyeti vardır. Ama gel gör ki, Devletimizin kadroları; mahallî idareler, özel idareler ve kamu sektöründe istihdam edilen memur adedi 874 bin civarındadır. Artık bundan sonra değil lise mezunlarını, üniversite mezunlarını dahi istihdam edecek her hangi bir kadro mevcut değildir.

Türkiye'deki ekonomik gelişme ve ekonomik patlama bir gün bu yarı münevver insanların ortada çoğalması, öbekleşmesi, gruplaşması sonunda öyle bir hale gelir ki, bunları tutmak mümkün olmaz. Yarı münevver insanlara, artık çiftine, çubuğuna dön, liseyi bitiren bir delikanlıya «gel tarlana çift sür, çubuk yap, hayvancılıkla uğraş» diyemiyoruz, çünkü gitmiyorlar. Onlar, büyük şehirin ışıklarına, geniş caddelerine, yaşama standardına alışmış oluyorlar. Bu standardı gördükten sonra tekrar içinden çıktığı köyüne dönmek istemiyor. Bu suretle bu yarı münevver insanlar kendilerine yeni bir hayat tarzı temin edemedikleri için, yeraltı komünizminin eline düşmekte ve bunların beyinleri yıkanmaktadır. İşte bugün dağlarda kol gezen eşkiyaların büyük bir kısmı bu şekilde Devlette istihdam imkânı bulamayan, üniversite de okuma imkânı bulamayan gayri memnun gençlerdir.

Devlet kadroları bugünkü hali muhafaza ettiği müddetçe bu gençler her gün çoğalacak ve sokaklarda başıboş gezen bu insanlar bir gün «hakkımızı alıyoruz» diye, «hak istiyoruz» diye kanuna, nizama ve Devlete karşı geleceklerdir. Bu, bir kehanet değildir. Çünkü hepimize günde 100 - 200 genç mektup yazmakta ve iş talebinde bulunmaktadır. Türkiye'nin nüfus artışına paralel olarak sanayi aynı şekilde gelişmediği için, bu çoğalan yarı münevver insanları istihdam edecek her hangi bir yer de bulunmamaktadır. Dışarıya giden işçilerimiz kalifiye ve kalifiye olmayan işçilerdir. Bunlar, kol amelesidir, kol işçisidir. Halbuki liseyi bitiren delikanlı bir işçi olarak da Almanya'ya gidemediği için, dışarı gidemediği için, Türkiye'de kalmakta ve bunların yarattığı menfî hava çoğalmaktadır.

Bu sene 70 bin civarında liseli genç üniversitelere girebilmek için, merkezî sisteme göre yapılan test imtihanlarına girmiş, fakat ancak 13 bin kişisi üniversitelere alınabilmiştir.

Bir noktanın da; Hükümete, umumî efkâra ilânında zaruret hissediyorum. Üniversiteler mektup değildir, her liseyi bitiren mutlaka üniversiteye gider diye bir kaide yoktur. Dünyanın hiç bir yerinde de her liseyi bitirenin üniversiteye girdiği, orada tahsil ettiği de görülmüş şeylerden değildir. Üniversite, araştırma, ilim yapan bir yerdir. Bunu, liselerde bütün gençlere duyurmalı ve gençleri üniversite tahsilinden ziyade umumî hayatta iş görebilecek istikametlere sevk etmek mecburiyeti vardır. Bu yapılmadığı müddetçe bu sene arta kalan 50 bin kişiye, önümüzdeki sene mezun olacak 50 bin kişi daha inzimam edecek ve olacak 100 bin kişi. Beş sene sonra 250 bin lise mezunu üniversiteye girememiş, Türkiye'de her hangi bir işin sahibi olamamış ve bu sebepten 250 bin insan Anadolu'nun Şark'ından Garb'ına kadar bütün vatan sathında nizam aleyhinde, Devlet aleyhinde bir propagandanın içine bilmecburiye girecektir. Çünkü, hayatını idame ettiremeyen insan gayri memnun olur. Bu gayrimemnunluk devam ettiği müd-

detçe Türkiye'de anarşiyi durdurmak mümkün değildir. Bu hususu arz etmek için söz aldım.

Saygılarımı sunarım, efendim.

5. — Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Nuri Kodamanoğlu'nun, İstanbul'da meydana gelen akaryakıt sıkıntısı konusunda İstanbul Milletvekili Kâzım Özeke'nin gündem dışı demecine cevabı

BAŞKAN — Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sayın Kodamanoğlu, gündem dışı konuşan Sayın Özeke'ye cevap vermek üzere, buyurun.

ENERJİ VE TABİÎ KAYNAKLAR BAKANI NURİ KODAMANOĞLU (Niğde) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri;

Biraz evvel gündem dışı bir konuşma ile İstanbul'da birkaç gün önce zuhur eden kısmî benzin sıkıntısı üzerinde konuşan değerli arkadaşımın mütalâalarına kısaca cevap arz etmek istiyorum.

Bilindiği gibi, bir - iki gün evvel basınımızda, İstanbul'da benzin sıkıntısı çekildiğine dair birtakım haberler yayınlandı. Bu yayınlar üzerine konuyu ilgili kuruluşlardan ve İstanbul Valisinden acele telefonla sordum. Ve aldığım bilgiler üzerine derhal aynı gün saat 13,00 haber bültenine yetiştirilmek üzere şu okuyacağım bildiriyi neşrettim.

Bildiriyi aynen okuyorum.

«Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Nuri Kodamanoğlu, İstanbul'da başgösteren benzin sıkıntısının giderilmekte olduğunu açıklamıştır. Enerji Bakanı Kodamanoğlu'nun bu konudaki açıklaması şöyledir :

İstanbul'da olağanüstü hava şartlarının da etkisiyle kısmî bir benzin sıkıntısı olmuştur. Petrol Ofisine bu sıkıntıyı gidermesi için bütün imkânlarını kullanması emredilmiştir. Şu anda Petrol Ofisine ait Aydın Reis Tankeri 1 000 ton akaryakıtla Haydarpaşa açıklarındadır.

Ayrıca, İstanbul'un akaryakıt ihtiyacını uzun süre karşılamak için İPRAŞ Rafinerisinde stoklarımız vardır. Kaldı ki, İPRAŞ'ın günlük üretimi, Türkiye'nin günlük benzin tüketimini karşılayacak ölçüdedir. Bu itibarla vatandaşlarımızın telâşa kapılmalarına yer yoktur.

Öte yandan Petrol Ofisi, İPRAŞ'tan İstanbul'a akaryakıt sevki için yeni tankerler yükleyip harekete geçirmiştir. Bu tankerler yarın sabahtan itibaren peyderpey İstanbul'a ulaşacak ve benzin sıkıntısı tamamen giderilmiş olacaktır.»

Değerli arkadaşlarım; böylece ilk tedbir olarak vatandaşlarımızın telâşa düşmemelerini, elimizde benzin stoklarının bulunduğunu, hattâ yurdumuzda çalışan yabancı rafineriye ihtiyaç olmayacak derecede, âcil hallerde millî rafinerilerimizden Türkiye'nin ihtiyacını karşılayacak durumda olduğumuzu, böylece kamuoyuna ve hiç şüphesiz bu arada Yüce Meclisin üyelerine de arz ve ilân etmiş bulunmaktayım.

Ayrıca, bu petrol sıkıntısının, kısmî petrol sıkıntısının hangi bayilerde olduğunu soruşturdum. Öğrendiğime nazaran genellikle İstanbul'un Mobil bayilerinde bu sıkıntının vukua geldiğini tespit ettim. Mobil'de başgösteren bu sıkıntı dolayısıyle müşterilerin Shell ve özellikle Petrol Ofis bayilerine tahaccümü dolayısıyle oralarda da stokların azalmaya yüz tutması, sebebiyle bir telâş meydana geldiği anlaşıldı. Hiç şüphesiz beyanatımda derhal bu gereksiz telâş giderilmiş oldu ve gereken tedbirler de derhal alınmış bulundu.

Diğer taraftan, ilgili şirketlere derhal yetkili memurlarımı görevlendirerek bu sıkıntının neden ileri geldiğini ve aldıkları tedbirlerin neler olduğunu da ayrıca sordum. Verilen cevapta, Mobil Şirketinin nakliye yönünden bir sıkıntısı olduğunu, Ataş'ın da istihsal yönünden bir sıkıntısı olduğunu, sebebin bu olduğunu tespit ettim.

Öte yandan, değerli arkadaşımın bir soru sorduğunu basından öğrendim, Meclise gelip gelmediğini tespit ettim, Kâzım Beyden öğrendim Meclise gelmemiş, basında yer alan bu sözlü sorunun doğru olup olmadığını bilmek ihtiyacındaydım ve Meclise gelmediğini öğrenince doğruluğunu tespit edip cevap veremedim.

M. KÂZIM ÖZEKE (İstanbul) — Telgrafı size çektim Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİÎ KAYNAKLAR BAKANI NURİ KODAMANOĞLU (Devamla) — Öte yandan bu tespitlerimi takibeden anda da arkadaşımızın telgrafı elimize geçti. Fakat gündem dışı konuşma imkânım kaybolmuş idi. Kendisi...

M. KÂZIM ÖZEKE (İstanbul) — Burada idim Sayın Bakan, rica ederim.

ENERJİ VE TABİÎ KAYNAKLAR BAKANI NURİ KODAMANOĞLU (Devamla) — Değerli arkadaşım telgrafınız elime sonra geçti.

BAŞKAN — Sayın Özeke, bulunduğunuz yerden müdahale etmeyiniz.

ENERJİ VE TABİÎ KAYNAKLAR BAKANI NURİ KODAMANOĞLU (Devamla) — Meclis Riyasetini işhat ederek arz ediyorum, Meclis Riyasetinin görevli memurlarından sözlü sorunuzun Meclis Riyasetine gelip gelmediğini tespite çalıştım, Riyasetten sordum, Kalem'den sordum, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Sekreterliğinden sordum; «Gelmedi.» dediler. Telgrafınız elime sonra geldi, telgrafınızın elime sonra geçmesi dolayısıyle hemen cevap vermek imkânı bulunmadı.

Şimdi, arkadaşımın sorusuna cevap veriyorum. Diyor ki:

«Acaba Petrol Kanunu oylamasına tesir etmek için mi bu şirketler böyle bir duruma tevessül etmişlerdir?»

Hiç şüphesiz şirketlerin vicdanlarında ve akıllarında ne yatar, bunu benim sıhhatli ve kati bir şekilde tespit etmek imkânım yoktur. Ancak, şu kadarını arz edeyim; Türk Milletinin mümessili ve İstiklâl Harbinde en kötü şartlar içerisinde büyük imtihanlar vermiş Yüce Meclisi tesir altında bırakmaya hiç kimsenin gücü yetemez, böyle birşeyi hatıra getirmeyi bile Yüce Meclisin kudret ve satvetine güvensizlik sayarım.

Saygılarımla.

6. — Devlet Bakanı Doğan Kitaplı'nın Devlet istihdam politikası konusunda Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın gündem dışı demecine cevabı,

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Doğan Kitaplı.

DEVLET BAKANI DOĞAN KİTAPLI (Samsun) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Buldanlı, hakikaten cümlenizi çok meşgul ettiğine inandığım bir meseleyi buraya getirdi.

Dünyanın hiçbir tarafında ilkokuldan, ortaokuldan mezun olan herkesin üniversiteyi bitirmesi mümkün değil. Bunu böylece kaydettikten sonra, Türkiye'deki şartların ifadesi olan Sayın Buldanlı'nın konuşmasının değeri ortaya çıkmakta.

Hakikaten, eğitim seferberliği konusunda bir hamle yaptık, fakat, bu arada tahsilini bırakan çocukların sıkıntılarıyle karşı karşıya geldik ki, bunu, huzurunuzda Sayın Buldanlı ifade etti.

Yakından takibettiğinize inandığım bu yoldaki bir çalışma bu sıralarda neticelendi. Uzun yılların çalışma neticesi - ki, buna çocuklarımızı muayyen devrelerde hayata yöneltme programı diyoruz, Eğitim Reformu içinde mütalâa ettik - Eğitimi orta eğitimin başlangıcından itibaren üç yöne tevcih ediyoruz.

Birincisi; İlk sınıfta, hattâ ortanın son sınıfında çocuğun kabiliyetine göre bir tercih yaptırıyoruz, bir tevcih yapıyoruz, lisenin birinci sınıfında bu tevcihi tekrar teyidediyoruz; çocuğu ya üniversiteye, ya hayata (liseden sonra hayata) veya «teknik lise» diyeceğimiz sanata, teknik yöne sevk etme gibi bir program tespit edildi. Kısa zaman önce ilân edilen Eğitim Reformu Kararnamesinde bu, açıklığı ile belli edildi. Huzurunuza yakında gelecek olan Eğitim Reformu kanunu Yüce Mecliste daha mükemmel bir hale gelecektir.

Yalnız şunu ifade etmekte zaruret var; Türkiye'de - büyük çoğunluğu ile - orta tahsilini ikmal etmiş gençlerimiz Devletten hizmet beklerler. Bu, Sayın Buldanlı'nın da söylediği gibi, mümkün değil. Devletin kadroları muayyen, işi muayyen. Bunu, hep beraber çocuklarımıza anlatmamız lâzım. Yani, liseyi bitirdikleri zaman mutlaka Devlette veya Devlete bağlı kuruluşlarda bir iş verileceği ,bir iş verilmesi lâzım geldiği havasını hep beraber silmemiz lâzım.

Arz ettiğim reformu tahakkuk ettiği zaman liseden mezun olan çocuğu bugünkü halinden çıkarıp ya üniversiteye gidecekmiş gibi yetiştirmek veya sanata yöneltmek veya liseyi bitirdikten sonra hayata yöneltmek gibi bir durumla karşı karşıya kaldık ve bunu tespit ettik. Ümidediyorum ki, ileriki yıllarda, bugün burada konuşmak zorunda kaldığımız sıkıntılarımızı böylece gidermiş olacağız.

Yine teyiden ifade etmek zorundayım ki, çocuklarımıza liseyi bitirir bitirmez mutlaka Devlette veya Devlete bağlı kuruluşlarda bir iş ala-

cağı havasını vermemek ve hep beraber bunu önlemek zorundayız. Arz ederim.

Saygılar sunarım.

7. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Sinop'un Gerze ilçesine bağlı ulaşımlardan yoksun 4 köyü hakkında gündem dışı demeci.

BAŞKAN — Sinop'un dört köyünün bütün ulaşımlarının kesilmesi ve durumlarıyle ilgili, üç dakikayı geçmemek üzere, Sayın Hilmi İşgüzar söz istemiştir.

Buyurunuz efendim.

HİLMİ İŞGÜZAR (Sinop) — Değerli Başkan, değerli arkadaşlarım;

Sinop ilinin bir ilçesi olan Gerze'ye bağlı bâzı köylerimizin heyelân sebebiyle irtibatı kesilmiş ve çok güç bir duruma düşmüş oldukları için muhterem Başkandan gündem dışı söz talebettim, lütfettiler, teşekkür ederim.

Gerze ilçesinin Güzelyurt, Kuşsökü, Sorkun ve Karlı köylerinin yolları geçit vermez hale gelmiştir. Yolların kapalı olması nedeniyle adı geçen köylerin yiyecek, yakacak ihtiyaçları dahi karşılanamamakta, köylerimiz çok müşkül duruma gelmiş bulunmaktadır. Esasen her yönden geri kalmış Sinop ve ilçeleri, bilhassa Gerze köyleri gerçekten fakirdir, dağ köyleri primitif hayat geçirmektedir. İlçelerin yolları ya yok, ya da bozuktur, son heyelânla da daha kötü duruma gelmiştir.

Yıllık gelirleri 300 - 500 lirayı geçmeyen bu köylülere Devletin öncelik tanıması, Devletin elini uzatması, daha doğrusu âmme hizmetini vatandaşın ayağına getirmesi, yatırım yapması ve buralarda işsizliğin giderilmesi sosyal devletin başlıca görevidir. Bunu yapmayan Devletin vatandaştan bir şey istemeye hakkı da olamaz. Biz hiç değilse hayatın felce uğramaması, normal irtibatın sağlanması yönünden yolları kapalı bu köylülere hemen ilgili Bakanlığın el uzatmasını ve yolları açmasını bekliyoruz.

Bilhassa bu köylerden dört muhtar imzasını ve mührünü taşıyan gerek telgraf, gerekse mazbatalarla mahallî il âmirlerine başvurduklarını, fakat idare âmirlerinin «eğer bu işi yapamıyorsanız muhtarlıktan istifa edip gidiniz, imkânlarımız yoktur, Devletin imkânları yoktur» şeklinde cevapları üzerine kalkıp bizzat il merkezine idare âmirlerinin yanına gittiklerinde «Bize yalvarmayın, milletvekillerine, Meclise yalvarın» şeklinde cevap almışlardır. Adı geçen muhtarlar idare âmirlerinin bu beyanlarını da kendi mektuplarına eklemek suretiyle durumu bize intikâl ettirmişlerdir.

Bendeniz durumu yetkili olan Hükümette vazifeli değerli arkadaşlarımızın bilhassa dikkatlerine arz eder, Başkana ve sizlere saygılar sunarım.

8. — Adana Milletvekili Şevket Yılmaz'ın, Tekstil Sanayii ve Tekirdağ Çerkez köyünde kurulmakta olan fabrika hakkında gündem dışı demeci.

BAŞKAN — Sayın Şevket Yılmaz, Tekirdağ ilinin Çerkezköy ilçesinde 21 fabrikanın kuruluş hazırlıklarının ilerlediğini, yeni istihdam imkânları yaratacağını, bu sebeple bakanlıklar arasında gerekli ne gibi tedbirlerin alınması lâzım geldiği hususunda, beş dakikayı geçmemek üzere, gündem dışı söz istemiştir.

Buyurunuz efendim.

ŞEVKET YILMAZ (Adana) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin sayın üyeleri;

Bugün önemli gördüğüm bir konuyu bilgilerinize sunmak ve ilgili makamların gerekli tedbirleri almasını sağlamak için söz almış bulunuyorum.

Yurdumuzun en eski ve bugün en güçlü sanayii tekstil sanayiidir. Tekstil iş kolunda son yıllarda önemli gelişmeler olmuştur. 10 yıl öncesine kadar memleket ihtiyaçlarını ancak karşılayabilen bu sanayimiz bugün ihracata yönelmiş ve sanayi ürünleri ihracatı içinde % 24 nispete ulaşmıştır. 1972 yılı programında öngörülen tekstil ürünleri ihracatı 420 milyon liradır. 1971 yılında ise 480 milyon liralık ihracat gerçekleştirilmiş ve program hedefleri aşılmıştır. 1969 yılında, bir yıl öncesine göre tekstil mamûlleri ihracatı % 1 053 artarak rekor seviyeye ulaşmıştır.

Gerek iç tüketimin artması ve gerekse ihracatta meydana gelen bu olumlu gelişmeler, Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânında da dikkate alınarak bu beş yıllık dönemde ihracatta yılda % 22,9 oranında ortalama ihracat artışı öngörülmüş ve yurt içi taleplerin önümüzdeki beş yıl içinde % 8 oranında artacağı tahmin edilmiştir.

Kısaca özetlemeye çalıştığımız bu sebeplerle tekstil sanayii ile ilgili yatırım talepleri artmaktadır. İstanbul'a 110 Km. mesafede bulunan Çerkezköy ilçesi, bu yatırımların yoğunlaştığı bir sanayi şehri olmak üzeredir.

Edindiğimiz bilgilere göre, halen Tekirdağ'ın Çerkezköy ilçesinde 21 fabrikanın kuruluşu hazırlıklarına girişilmiş bulunulmaktadır. Bu fabrikalardan 18 tanesi tekstil fabrikasıdır. Halen 6 000 civarında nüfusu bulunan bu ilçemizde 18 tekstil fabrikası 1973 ilkbaharında tesisleri kurulmuş, hazırlıkları tamamlanmış ve üretime geçmiş olacaktır. Ancak, bu ilçemize altyapı yatırımlarının hiçbiri gerçekleşmemiştir.

İktisadî kalkınmanın temel şartı olarak kabul ettiğimiz sanayileşme hareketi içinde bilhassa ihracata dönük yatırım projelerinin gerçekleştirilmesi için Devletin desteğine ihtiyaç vardır. Küçük bir ilçe belediyesinin son derece mahdut imkânlarıyla yeni bir sanayi şehrinin alt yapı hizmetlerini gerçekleştirmesi imkânsızdır. Çok yakın bir gelecekte işçi olarak 10 000 işçinin çalışacağı Çerkezköy ilçesinde bu işçilerin barınacağı mesken yoktur. Çerkezköy'de çalışacaklar nerede barınacaklardır? Bu ciddî bir meseledir. Hastalanan sigortalıların ve eşleriyle çocuklarının bakım ve tedavileri nasıl mümkün olacaktır?

Son derece hızlı bir şehirleşme hareketine sahne olacak bu ilçemizin çözüm bekleyen hayatî meselelerine ilgili bakanlık ve kuruluşların eğilmesini rica ediyorum.

Kanaatimizce alınması gerekli başlıca tedbirler şunlardır :

1. Çerkezköy ilçesinin kanalizasyon, su ve yol konusu için derhal harekete geçilmelidir. Bunun için Bayındırlık Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü, İmar ve İskân Bakanlığı ve Köy İşleri Bakanlığının işbirliği yapmasında zaruret vardır.

2. İlçe ve civarında kadastro çalışmalarının yapılmamış olması, ileride çok büyük mahzurlar ve anlaşmazlıklar doğuracaktır. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Devlet Bakanlığının bu konuya öncelik vererek, Çerkezköy'de kadastro çalışmalarını biran önce başlatmasını rica ediyorum.

3. Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünün ilk plânda bir dispanser için gerekli hazırlıkları yapması şarttır. Gelecek yıllarda asgarî 50 000 kişinin sigortalı sağlık hizmetlerinden faydalanması gerekeceği düşünülürse, sağlık tesisleri için gerekli tesislerin yapılmasında zaruret vardır.

4. Çerkezköy'de daha şimdiden süratli bir arsa spekülâsyonu eğilimi başlamıştır. Arsa Ofisi tarafından bu mahalde alınan 10 000 dönümlük yer yetersizdir. Arsa Ofisine ait sahanın genişletilmesi uygun olacaktır. Bu suretle hem arsa spekülâsyonu önlenecek, hem de burada inşaası gereken sosyal meskenler için gerekli yer ayrılmış olacaktır. Aksi halde bu konuda beklenen hassasiyet gösterilmezse çok kısa bir zamanda bu ilçemiz de gecekondularla dolacaktır. Sonradan yeni bir gecekondu bölgesinin çeşitli problemlerine çözüm aramaktansa, şimdiden Hükümetin ve ilgili bakanlıkların tedbir almasını istirham ediyorum.

5. Bu ilçemizin, kurulmakta olan sanayi tesisleri dikkate alınarak yeni bir imar plânına ihtiyaç vardır. Çalışanların, aileleriyle birlikte barınacakları mesken ihtiyacı dışında, artacak nüfusun sosyal ve kültürel ihtiyaçlarıyle, günlük yaşantının gerektireceği diğer yeni tesisler plânlanırsa Çerkezköy örnek bir sanayi şehri olabilecektir.

6. Çok önemli gördüğümüz bir konu da işçilerin mesken meselesidir. Şimdiden burada sosyal meskenler inşaatına başlanmalıdır. Hükümet, altyapı hizmetlerini sağlar ve sosyal meskenlerin inşaatında öncülük ederse diğer yan tesisler, çarşı ve pazarlar şahıslar tarafından kendiliğinden gerçekleştirilecektir.

Çerkezköy'de kurulacak fabrikaların yatırım talepleri özel sektörden gelmiştir. Kurulacak fabrikalar ihracata dönük özel sektör tesisleridir. Bu teşebbüsleri memnuniyetle karşılamamın yanlış anlaşılmaması için bir hususu önemle arz etmek isterim.

Gerek ihracat ve gerekse istihdam yaratma imkânları bakımından olumlu gördüğümüz Çerkezköy'deki yeni sanayi yatırımlarının ekonomik bakımdan daha iyi sonuçlar vermesi için gerekli altyapı tesisleri yanında, bu şehrimizin karşılaşacağı sosyal meseleler üzerinde önemli durulmasını Hükümetten rica eder, Sayın Başkanın ve değerli arkadaşlarımın gösterdikleri ilgiye teşekkür ederim.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz efendim.

9. — Devlet Bakanı İsmail Arar'ın, İdare mahkemeleri kanun tasarısının havale edilmiş bulunduğu komisyonlardan kurulacak geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi (1/662)

BAŞKAN — Devlet Bakanı Sayın İsmail Arar tarafından verilmiş bir önerge vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Halen İçişleri Komisyonunda bulunan 1/662 esas numaralı kaytılı İdare Mahkemeleri kanun tasarısının biran evvel kanunlaşması için havale edilmiş olduğu İçişleri, Maliye Adalet ve Plân komisyonlarından 4'er üyeden seçilerek kurulacak 16 kişilik bir geçici komisyonda görüşülmesini arz ederim.

İsmail Arar
Devlet Bakanı

BAŞKAN — Önergede bahsi geçen talebi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10. — Tarım Komisyonu Başkanlığının C. Senatosu Aydın Üyesi İskender Cenap Ege ve 9 arkadaşının, Antalya ve Ege bölgesindeki pamuk üreticilerinin T. C. Ziraat Bankası Tarım kredi kooperatifleri ve Türkiye Ziraî Donatım Kurumuna olan çiftçi borçlarının taksitlendirilmesi hakkında kanun teklifinin, 95 No. lu Geçici Komisyona havale edilmesine dair tezkeresi (2/796, 3/991)

BAŞKAN — Tarım Komisyonu Başkanı Sayın Turgut Nizamoğlu'nun bir önergesi vardır, okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

C. Senatosu Aydın Üyesi İskender Cenap Ege ve 9 arkadaşının, Antalya ve Ege bölgelerindeki pamuk üreticilerinin T. C. Ziraat Bankası, tarım kredi kooperatifleri ve Türkiye Ziraî Donatım Kurumuna olan çiftçi borçlarının taksitlendirilmesi hakkında kanun teklifinin aynı konuda kanun teklifini görüşmek için kurulmuş bulunan 95 No. lu Geçici Komisyona havalesini arz ve teklif ederim.

Tarım Komisyonu Başkanı
Turgut Nizamoğlu

BAŞKAN — Önergede bahsi geçen havale talebini Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III. — GÜRÜŞÜLEN İŞLER

1. — 6831 sayılı Orman Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir ek madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Antalya Milletvekili İhsan Ataöv ve 2 arkadaşının, 6831 sayılı Orman Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ile, Cumhuriyet Senatosu Gaziantep Üyesi Salih Tanyeri ve 74 arkadaşının, 6831 sayılı Orman Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bir ek madde ile bir geçici madde ilâvesine, 5237, 5422, 6969, 7336 ve 756 sayılı kanunlarla konu gelirlerin kaynak olacağı Orman Köylerini Kalkındırma Fonu teşkili ile Orman Köyleri Kalkındırma Kooperatifleri kurulması hakkında kanun teklifi Anayasa, Adalet, Orman ve Plân komisyonlarından 3'er üye seçilerek kurulan 73 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/583, 2/572, 2/515) (S. Sayısı : 584, 584 ve 695'e 1 nci ek) (1)

BAŞKAN — Tasarı üzerindeki müzakerelerimize kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Hükümet ve sayın komisyon yerlerini almış bulunmaktadırlar.

Müzakereye vazedilen 13 ncü madde üzerindeki söz sırasını tekrar arz ediyorum: Sayın Seydibeyoğlu, Sayın Tevfik Fikret Övet, Sayın Mevlüt Yılmaz, Sayın Kadri Eroğan, Sayın Hüseyin Abbas, Sayın Memduh Ekşi.

Sayın Seydibeyoğlu, buyurunuz efendim.

MEHMET SEYDİBEYOĞLU (Kastamonu) Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;

6831 sayılı Orman Kanununun değiştirilmesini teklif ettiğimiz ve Yüce Meclisin kararıyle görüşmeye vazolunan 13 ncü maddesi üzerinde görüşlerimi belirtmek maksadıyle söz almış bulunuyorum.

6831 sayılı Kanunun 13 ncü maddesinin, halihazırdaki durumuyle, maksadı temine kifayet etmediği, 1956 yılından beri yapılan tatbikatla anlaşılmış bulunmaktadır. Her ne kadar, bu 13 ncü maddenin matlabında «Orman Köylerinin

---

(1) 584, 584 ve 695'e 1 nci ek S. Sayılı basmayazı 10 ncu Birleşim tutanağının sonuna eklidir.

Kalkındırılması» yazılı ise de, bugüne kadar bu konuda ciddî hiçbir teşebbüse geçilmediğinin üzüntüsüyle, Cumhuriyet Halk Partili 74 milletvekili ve senatör arkadaşımız, bilhassa Anayasanın 131 nci maddesinde yapılan değişiklikten sonra, bu 13 ncü maddenin de Anayasa değişikliğine muvazi olarak yeniden tanzimi konusunda bir teklif vermişlerdir.

Memnuniyetle kaydedeyim ki, Komisyonda geçiştirilen ve Hükümetçe de nazara alınmak istenmeyen bu madde Yüce Meclisin kararıyle görüşme olanağı bulmuş bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, biz bu maddeyle ve teklif ettiğimiz diğer 19, 34 ve 40 ncı maddelerle, arz ettiğim üzere Anayasa değişikliğinde gerçekleştirilen bir Anayasa emrini yerine getirmeyi amaç edinmiş bulunuyoruz. Bu maksatla, 13 ncü madde metninde, eski maddede mevcut orman köylerinin kalkındırılması için bütçeye konulması kanunun âmir hükmü olduğu halde bugüne kadar gerçekleşmeyen bu hükmü hem gerçekleştirmek, hem de bunun kifayetsizliğini görerek bu fonu güçlendirmek için bâzı tekliflerde bulunmuş bulunuyoruz.

Muhterem arkadaşlarım, biliyorsunuz Anayasanın eski haliyle 131 nci maddenin 4 ncü fıkrasında sadece ormanların korunması düşünülmüş ve fakat bu ormanlar içinde yaşayan insanlar maalesef gözönüne alınmamıştı. 10 senelik Anayasa tatbikatında bunun mahzurları Yüce Meclisin bütün üyelerinin gözünden kaçmamış; nihayet 1970 yılında çıkarılan 1255 sayılı Kanunla Anayasanın 131 nci maddesinde (iki fıkrasında, 4 ncü ve 5 nci fıkralarında) değişiklik yapılmış bulunmaktadır.

Beşinci fıkrasında, orman vasfını kaybetmiş olan arazinin orman sınırları dışına çıkarılması hususu derpiş edilirken, 4 ncü fıkrada da yapılan değişikliklerle orman köylüsünün ormanın gözetilmesinde ve işletilmesinde iştirakinin sağlanması suretiyle orman köylüsünün kalkındırılması hedef alınmıştı, fakat Hükümet tasarısında, 5 nci fıkrayla ilgili değişiklikleri kapsayan tasarı gelmiş olmasına rağmen, maalesef 4 ncü fıkradaki değişiklik gözönüne alınmamış, âdeta görmezlikten gelinmiştir.

Biz, Cumhuriyet Halk Partili 74 milletvekili ve senatör olarak Hükümet tasarısından önce verdiğimiz bir teklifte bunu kapsamı içine alan teklifte bulunuyoruz.

Muhterem arkadaşlarım; bu madde dolayısıyle bugün orman köylüsünün hakikaten korunmaya muhtaç olduğunu, orman köylüsü kalkındırılmadıkça ormanın da korunmasının mümkün olmadığını açık ve seçik olarak ifade etmek suretiyle orman köylüsünün durumu hakkında da bir nebze durmak istiyorum.

Muhterem arkadaşlar; orman, değeri milyarlarla ölçülemeyen tabiatın insanlara bir lûtfudur. Orman içinde yaşayan insanlar ise bugün Türkiye'mizin en yoksul, en sefil, en geri bırakılmış insanlarıdır. Bu insanların arazisi ya hiç yoktur, ya da çok azdır; yılda yiyecek ihtiyacının dahi 2 - 3 aylık kısmını karşılamaktan uzaktır. Hayvancılık yapmak olanağı da, fakir olduğu için çok mahduttur, Devlet kredisinden istifade edemez. Çünkü, göstereceği karşılığı yoktur.

Arkadaşlarım, diğer taraftan pazar satışları hususunda da güçlüklerle karşılaşır. Bu durum karşısında aç kalmamak için, çoluk çocuğunun nafakasını bir lokma olsun temin edebilmek için suç işlemeye, bir merkep yükü kaçak odunu temin etmek zorunda kalıyor. Bir merkep yükü odunu bir günde ormandan kesiyor, bir günde nakliyor, demekki bir merkep yükü odunu satmak için üç gününü heder ediyor, eline geçen para 15 - 20 liradan ibaret kalıyor.

Muhterem arkadaşlar; bununla da kalmaz, suç işlemiştir, yakalandığı zaman zabıt tutulur. mahkeme kapılarında sürüklenir. Elbetteki kanunlar tatbik edilecektir ve bir de hapis yatar.

Muhterem arkadaşlarım; çekim kesim işlerinde de gereği gibi herkesin faydalanmasına imkân yoktur.

Şimdi bu durum karşısında orman köylüsü idamei hayat için suç işlemek zorunda kalmaktadır. Meclis olarak bunun üzerine eğilmemiz zarureti vardır. Bu köylüyü kalkındırmadıkça ormanın korunmasının mümkün olmayacağı kanaati benim şahsi kanaatim değil, Yüce Meclise malolmuş bir kanaattir.

Muhterem arkadaşlarım; aç insanların, yoksul insanların yapmayacağı şey yoktur. Bu ormanı biz canımız kadar severiz. Elbetteki Türkiye'nin istikbali için ormanlar lâzımdır. erozyondan korunmak için lâzımdır, tabiî servet olarak lâzımdır, Türkiye'nin yarını için lâzımdır, iklimi için lâzımdır, havası için lâzımdır. Bu

zarurete inanmayan bir arkadaşım olduğuna kaani değilim. Ormanın korunması da lâzımdır ama, bu korumayı bugüne kadar her türlü zecri tedbiri almış olmamıza rağmen yapamamamızın, yapılamamış olmasının elbette bir sebebi var. Bir zamanlar orman takip memurları ihdas edildi, korunamadı, orduya teslim edildi, orman askeri ile korunmaya çalışıldı mümkün olmadı, orman muhafaza memurları, orman bakım memurları vasıtasıyle korunmak istendi yine mümkün olmadı.

Bu arada şunu da hatırlatmakta fayda var, elbetteki orman suçlarında 1950 - 1960 arasında sık sık çıkarılan afların, bilhassa önceden haber alınan afların orman tahribatında büyük rolü olmuştur, bunu da kabul ediyorum. Sık sık orman affı kanunu çıkarılması doğru değildir, bundan küçük köylüden ziyade büyük kaçakçılar istifade etmiştir, bu da doğrudur. Ama muhterem arkadaşlarım, zaruret halinde suç işleyen vatandaşları da bundan korumak mecburiyetindeyiz. Bu koruma da ancak orman içinde yaşayan köylünün kalkındırılması ile, onlara iş temini ile, istihdam imkânları yaratmakla olur.

İşte bizim bu 13 ncü madde ile getirmek istediğimiz ve diğer buna ek olarak maddelerle getirmek istediğimiz hükümler orman köylüsünü bu ıstıraptan, bu sefaletten kurtarmaya ve kalkındırmaya mâtuftur. Bu suretle de şuna inanıyoruz ki, bu, temin edildiği takdirde orman köylüsü ormanı canı gibi koruyacaktır. Bunun canlı misalleri vardır.

Bir zamanlar köylünün orman koruları vardı, bunu kendi parası ile tuttuğu bekçilerle, silâhlı bekçilerle korurdu, komşu köy halkına dahi bir tek ağaç kestirmezdi. Onun için Anayasanın değişen 4 ncü fıkrasında olduğu gibi, hükümlerin getirilmesi ormanın korunmasında ve işletilmesinde hak sahibi yapıldığı gibi mesuliyet sahibi de yapılması zaruretine inanıyoruz. Ve bu maddeleri bunun için teklif etmiş bulunuyoruz.

Muhterem arkadaşlarım; bizim yapmak istediğimiz orman üzerinde siyaset, politika yapmak değildir, gerçekleri görmek ve bu gerçeklerin icabettirdiği tedbirleri getirmek düşüncesinden mülhem olarak bu teklifi yapmış bulunuyoruz. Orman köylüsü yoksulluktan kurtarılmadıkça, insanca yaşama düzeyine eriştirilmedikçe ormanın muhafaza edilebileceği kanısını taşımıyoruz.

Muhterem arkadaşlarım, tasarıdaki bu 13 ncü maddeye iltifat buyurmanızı istirham ederken şu hususu da belirtmekte fayda görürüm; bu 13 ncü maddenin hazırlanmasında, bir çok ormancı arkadaşlarımızın yardımı olmuştur. Hattâ teklifçiler arasında olup ta bugün bakanlık hizmeti ifa eden arkadaşlarımızın da faydalı çalışmaları olmuştur.

Biz bu 13 ncü maddede getirdiğimiz teklifte güçlü bir fon kurulmasını istihdaf ettik ve nerelerden gelir temin edilebileceği hususunu düşündük. Bir defa bugüne kadar ölü halde bulunmakta olan Orman Kanununun 13 ncü maddesi ile bugüne kadar konulmayan 50 milyonun konulması, orman satışlarından belediyeye verilen hisselerden bir miktar ayrılması ve diğer teklifler var. Bunları Sayın Ahmet Şener arkadaşım burada teker teker izah ettiği için tekrarlamakla vaktinizi almak istemiyorum. Yalnız şunu belirtmek istiyorum; maddeler olarak gösterdiğimiz kalemlerde belki bâzı aşırı görülen hususlar olabilir. Ancak bu madde komisyonda enine boyuna tartışılmadan doğrudan doğruya red yoluna gidildiği için teferruatına girilememiştir. Bâzı arkadaşlarımın da belirttiği gibi Orman Kanununun çıkmaması, araya girecek önemli kanunlar dolayısıyle yine çıkmaması, geri kalması ihtimali de mevcuttur. Bunun için bu maddenin enine boyuna tartışılarak her maddenin muhtelif bentleri hakkında değerli arkadaşlarımızın önergeleri ile katkıda bulunarak maddenin fazla veya noksan görülen bentlerinde değişiklik yapmak da mümkündür. Meselâ, benim şahsî kanaatim odur ki orman satışlarından belediyelere bugüne kadar verilmekte olan hissenin yarısının tahsisi orman içinde mevcut belediyeleri güç durumda bırakacaktır, onları öldürecektir. Belediyeler de bu memlekette köylünün de iş icabı başvurduğu âmme hizmeti ifa eden müesseselerdir. Ben derim ki bu yarı yerine 1/4'ün teklif edilmesi, bunun açığı oluyorsa başka şeylerden temin edilmesi uygun olur. Bu konuda da bir önerge takdim edeceğim ona da iltifat buyurulmasını istirham, eder, Yüce Meclise saygılar sunarım.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Komisyon Başkanı Başer.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, orman köylerinin kalkındırılması ile ilgili 13 ncü madde üzerine verilmiş olan teklifi görüşmekteyiz. Teklifin metnine pek az arkadaş temas ettiler. Ben kısaca bunun üzerinde durmak ve neticeye bağlamak istiyorum.

Bir kere teklifte «özel idarelere verilen paranın tamamı» der. Bugün muhterem arkadaşlarım özel idarelerin içinde bulunduğu malî sıkıntıyı kim inkâr edebilir. Bir çok özel idareler bugün hizmet şöyle dursun, personelinin parasını verecek durumda değil. Biz bunlara ayrılan hissenin tamamını orman köylerine ayırdığımız zaman ne olacaktır?

MEHMET SEYDİBEYOĞLU (Kastamonu) — Devlet yardımı ile çalışıyorlar.

HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — İkincisi, efendim maddeyi açıklayalım da ona göre nasıl kaynak bulacağımızı tespit edebiliriz, Devletin bütçesine yükleyebiliriz.

TEVFİK FİKRET ÖVET (Sinop) — Hükümet özel idareleri kaldırmak yoluna gidiyor.

BAŞKAN — Sayın Övet müdahale etmeyiniz.

HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — İkincisi belediyeye ödenen, resmin yarısıdır. Belediyelerin içinde bulunduğu sıkıntıyı da değerli temsilci arkadaşlarımız yakinen bilmektedirler. Oradan alalım.. Almak kolay ama oranın da felce uğrayacağını, oranın da imkânlarını zorlaştıracağımızı neden düşünmüyoruz? Ziraat odalarına ödenen aidatın yarısı... Bugün ziraat odalarına geçen sene çıkarttığımız kanunla «Tarım Bakanlığından 2 milyon verilir, Ziraat Bankasından verilir» diye hüküm koyduk. Demek ki muhtaç olan bir yerden 13 ncü maddeye aktarma yapıyoruz.

Saniyen «kooperatifler bankası kurulacaktır» diyor. Bankanın kurulması kolay mı? Bugün bankalar Maliye Bakanlığının kefaleti altındadır.

AHMET ŞENER (Trabzon) — Kuruluncaya kadar, dedim.

HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Ticaret Bakanlığının muvafakatı lâzımdır, araştırmak lâzımdır. Bu bakımdan bu madde, 13 ncü madde aynen kabul edildiği zaman çıkmasına, yürütülmesine imkân ve ihtimal yoktur. Gelin hep beraber birleşelim, diyelim ki, Devlet bütçesinden şu kadar para verilir, tek kaynağa irca edelim, yürütelim. Diyelim ki, orman içerisinde bulunan köylerin kalkınması için fabrika kuralım, atelyeler kuralım, oradaki orman artıklarını işleyelim. Köyişleri Bakanlığı ayriyeten yolunu, suyunu yapıyor.

Saniyen 1964 den beri 13 ncü maddenin işletilmesi Köyişleri Bakanlığına verilmiştir. Köyişleri teşkilât kanununu çıkarttık, Cumhurbaşkanlığınca veto edildi. Köyişleri teşkilât kanununun 12 nci maddesini okuyorum. 13 ncü madde aynen oraya aktarılmıştır, âdeta Orman Bakanlığının elinden alınmış. Bunları da halletmek lâzım.

Madde 12. — «6831 sayılı Orman Kanununun 13 ncü maddesi ile T. C. Ziraat Bankasının sermayesi...» devam ediyor. «Orman Bakanlığından alınarak Köyişleri Bakanlığına verilir» der. Yüce Meclis kabul etmiş, bilâhara Cumhurreisi veto etmiş, tekrar Yüce Meclise geliyor. Böyle de bir durum var. Bu madde zannedildiği kadar değil, çeşitli kaynaklardan kısa zamanda elde edilecek gelirlerle orman köylerini kalkındıracağı biraz hayal. Yoksa arkadaşlarımızın felsefesine, inancına ben katılıyorum. Yani orman köylerimizi hakikaten sıkıntıdan kurtaralım. Fakat bir tarafı sıkıntıdan kurtaralım derken diğer müesseseleri de zarara sokmanın manâsı olmadığına kaniim. Bunun için maddenin tekrar komisyona, buradaki konuşmalar ışığında verilirse, ona göre bir çeki düzen verelim. Tek kaynağı mı irca ederiz, yoksa bir kaç kaynağa mı irca ederiz? Yürürlük ve tatbik şekli olan bir madde haline getirelim.

Saniyen, bir de Köyişleri Bakanlığı ile bunu halletmek gerekiyor. 12 nci maddesini almış oraya koymuş; 1964 den beri ben tatbik ediyorum yine tatbik edeceğim, demiş. İşte Köyişleri teşkilât kanununun 12 nci maddesi sarih, burada.

AHMET ŞENER (Trabzon) — O reddedilmiş, bu yürürlükte.

HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Bu bakımdan maddenin metnine, derinliğine girmek lâzımdır. Bu da ancak yine komisyon olarak ele almak suretiyle olur. Takdir Yüce Meclisindir.

Saygılar sunarım.

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL — Söz istiyorum sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun sayın Bakan.

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, orman konusu üzerinde Yüce Meclis üyelerinin göstermiş oldukları büyük hassasiyetten sonsuz bir memnunluk ve heyecan duymuş olduğumu berveçhi peşin ifade etmek isterim. Bütün sayın milletvekilleri Türk köylüsünün ıstırabını, Devlet ile orman içinde ve kenarında yaşayan halkımızın yıllardan beri çekmekte oldukları ihtilâftan mütevellit sıkıntıları veciz ifadelerle dile getirdiler. Hiç şüphesiz Devlet ve Devletin hizmetlerini görmekle görevli Orman Bakanlığı da bütün teferruatı ile anlatılan bu durumlara vakıf ve bu durumların yeterince bir düzen içerisinde yürütülememiş olmasından üzüntü duymaktadır. Burada anlatılanlar bütün teşkilâtımız mensupları tarafından da bilinmektedir. Biz de Orman Bakanlığı olarak ve bunun üstünde Hükümet olarak bütün bu düzensizlikleri en kısa zamanda gidermeyi kendimize amaç saymış bulunmaktayız.

Günlerden beri 6831 sayılı Orman Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki tasarı üzerinde görüşmeler devam etmektedir. Yüce Meclise sunmuş olduğumuz kanun tasarısı, aslında iki anaproblemi ihtiva ediyor. Bunlardan birincisi, 1970 yılında vâki değişiklikten sonra getirilmiş bulunan âmir bir hüküm uygulanmasını sağlamak, ikinci önemli husus da bu uygulamada kullanılacak metodun daha süratli, daha sıhhatli ve maliyet bakımından daha ucuz olmasını öngörücü hükümlerden ibarettir.

Türkiye'nin ne yazık ki, bugüne kadar ormanlarının sınırlanması işi, kadastrosu işi tamamlanmış değildir. Buna, çok eski yıllardan itibaren başlanmış; fakat çok çeşitli nedenlerle, izahı çok zaman alıcı nedenlerle muvaffak olunamamıştır.

Biz istiyoruz ki, Türkiye ormancılığının âdeta bir numaralı problemi niteliğinde olan orman kadastro işleri biran önce bitirilmiş olsun. Çünkü, bunun bitirilmiş olmaması, çok çeşitli, ormancılıkla ilgili problemlerin ortaya çıkmasına, özellikle halk ile Devlet arasındaki ihtilâfların çoğalmasına yol açmaktadır.

Anayasanın 131 nci maddesinin 5 nci fıkrası, belirli nitelikteki yerlerin hukuken orman dışına çıkartılmasını emretmektedir. İşte biz istiyoruz ki, Anayasanın getirmiş olduğu bu âmir hüküm süratle uygulanmaya konsun. Bu uygulama, süratli ve sıhhatli bir şekilde yürütülsün, diye bugüne kadar uygulanmakta olduğumuz metodlarda da değişiklik yapılsın.

Bildiğiniz gibi, halen yürürlükteki Orman Kanunumuzun 7 ve 12 nci maddelerini kapsayan hükümlerine göre, Türkiye ormanlarının tahdit işleri tahdit komisyonlarınca yürütülür. Bu komisyonlarda 7 tane üye vardır. 7 üyenin hareketini süratle sağlamak ve bütün Türkiye ormanlarının süratle tahdidini bitirebilmek uzun zamana mütevakkıf olacağı içindir ki, gerek komisyonun terekküp tarzında ve gerekse komisyonların uygulayacağı metodlarda değişiklik yapılmasını öngördük. Komisyon üye sayısını azalttık ve komisyonun emrinde, onun talimatı ile çalışacak yeni yeni kadastro ekipleri kurmayı daha uygun bulduk. Umuyoruz ki, bu tasarı kanunlaştığı takdirde tahdit işlerimizi süratle yürütmek mümkün olacak; yeni bir komisyon yerine, bir komisyonun emrindeki asgarî 3 kadastro ekibi faaliyette bulunacak ki, bunun mutlaka 3 olması da şart değildir, 3, 5, 6, 7 de olabilir, bu takdirde işi, kadastro ekiplerini artırdığımız ölçüde süratlendirmiş olacağız.

Şimdi, halkla idare ve dolayısıyle Devlet arasındaki ihtilâfların büyük ölçüde kaynağı kadastro işlerinin yapılmamış olmasından, Devletin ve vatandaşların, «neresinin orman olduğunu, neresinin orman olmadığını bilememiş olmasından ileri gelmektedir.

Hiç şüphesiz Türkiye ormancılığının bunun ötesinde çeşitli problemleri de vardır. Ama, bu, problemlerin kanımızca bir numaralısıdır. Binaenaleyh, bunu Devletçe ve milletçe süratle hallet-mek mecburiyetindeyiz. Biz bu kanun tasarısının kanunlaşacağı düşüncesiyle, daha şimdiden önümüzdeki mevsim içerisinde çalışmalarımızın nasıl olacağını düzenlemeye başlamış bulunuyoruz. Fakat, buradaki müzakereler gösteriyor ki, bizim biran önce kanunlaşmasını beklediğimiz bu tasarının tekemmül ettirilmemesi ve Yüce Meclislerden kanun halinde çıkartılması daha uzun zaman alacaktır.

Aslında, biraz önce arz ettiğim 2 ana düşünceyi bünyesinde toplayan bu tasarı içerisine ve birkaç günden beri devam eden müzakereler sırasında yeni yeni hükümlerin getirilmesi öngö-

rülmekte, bunlar da bu arada çıkartılsın arzu edilmektedir. Halbuki, yapılan teklifler öyle sanıyorum ve bu yüzden de endişe ediyorum ki, uzun zaman alacak ve bu tasarının kanunlaşması kolaylıkla mümkün olamayacaktır. 13 ncü madde 19 ncu, 34 ncü, 40 ncı maddelere ve hattâ bunların ötesinde diğer bâzı maddelere yeni hükümler getirilmesi şeklinde, önerilerde bulunulmaktadır. Bunlar, bu tasarı üzerindeki çalışmaları ister istemez uzatacaktır. Hiç şüphesiz her ileri sürülen düşünce üzerinde mukabil düşünceler de serdedilmek suretiyle müzakereler uzamaktadır.

Söz konusu şu 4 madde dışında görüşülmesi teklif edilen bâzı hususlar var ki, bunlardan bir kısmı dünkü birleşim esnasında dile getirildi; bütün bunlar eğer burada ele alınacak ise o zaman topyekûn 6831 sayılı Orman Kanununun bir revizyonu niteliğinde bir çalışmaya girceceğiz demektir. Ama, buna, biraz önce arz ettiğim nedenlerle, Türkiye ormanlarının kadastrosunun yapılmasının beklemeye tahammülü yoktur. Onun içindir ki, Yüce Meclisten ve Sayın Başkandan istirhamım, önerim şudur :

Tasarının, biraz önce arz ettiğim, orman kadastrosu ile ilgili hükümlerini biran önce kanunlaştırma yoluna gidelim. Bunun için bu hükümler dışında kalan hükümleri tekrar Geçici Komisyona takdim edelim. Yüce Meclise niyabeten, bunlar iade edilmiş olarak, orada tekrar enine boyuna görüşülsün, konuşulsun ve ondan sonra ancak Yüce Meclise gelsin. Ama elimizde mevcudolan bu tasarıyı biran önce kanunlaştırmaya olgunlaştırmaya ve bu konudaki müzakereleri tamamlamaya gayret edelim. Eğer, böyle bir yola gidilir ise o zaman Türkiye ormancılğının en büyük problemi olan orman kadastrosu problemini süratle halletmek mümkün olabilecektir. Aksi takdirde, diğer bütün maddeleri, diğer bütün değişiklikleri de beraber getirelim der isek, o zaman bu tasarının kanunlaşması çok uzun zaman alacaktır. 13 ncü madde ile 34'le, 40'la ilgili çok çeşitli konular, kuruluşlar vardır. Bütün bu kuruluşların karşı görüşleri muhtemelen yine karşıya çıkacaktır. Bütün bunları telif etmek, en uygun yolu bulabilmek, kanımca daha entansif ve teknik seviyede bir görüşmeyi mutlak surette zarurî kılıyor.

Onun için önerimi özet olarak tekrarlamak icabederse; kadastro ile ilgili konular dışında kalan hususları Komisyona iade edelim, bunlar ayrıca görüşülsün, daha etraflı bir şekilde müzakere edilsin; milletin ve memleketin en uygun bir şekilde nefine yarar bir hale getirilsin ve ondan sonra Yüce Mecliste bunlar müzakere edilsin.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

MEMDUH EKŞİ (Ordu) — Soru sorabilir miyim Sayın Başkan?..

BAŞKAN — Hayır.

Komisyona iade talebinde bulunuldu ve ben Komisyona iade talebi çerçevesi içerisinde Sayın Bakana söz vermiş bulunuyorum. Sayın Bakanın beyanı, gayet yerinde olmakla beraber, usulümüze sureti katiyede uyma imkânına sahip değil. Çünkü, Genel Kurulun kararıyle 13 ncü madde müzakereye vazedilmiştir ve şu anda Sayın Komisyon Başkanı da maddeyi geri istemektedir. Başkanlığın yapacağı şey oya arz etmektir. Otomatikman müzakere bitmiştir. Bu madde üzerinde Komisyon diyor ki, «Maddeyi bana veriniz» Komisyondan istirham edeceğiz, eğer Sayın Bakanın ortaya attığı çok isabetli sürat fikrini yerine getirmek istiyorlarsa, diğer maddelerde Genel Kurulun oyları tezahür ettikten sonra tasarruflarını kısa zamanda ele alıp kullanırlarsa - Adalet Partisi sözcüsü Sayın Sabri Keskin de bu hususu daha evvel ifade ettiler - Komisyonla müzakeresi olgunlaşmış şekliyle Genel Kurula gelmesinde büyük fayda umulur ve sürat sağlar.

Şimdi Komisyon Başkanı.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — İzin verir misiniz Sayın Başkan?

BAŞKAN — Buyurun.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Şimdi efendim, Komisyona iade mevzuu ile ilgili olarak Hükümete söz verdiniz. Aynı mesele hakkında grubumuzun görüşünü ifade etmek için söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Keskin mümkün değil. Artık madde kalmadı ki. Başkanlığın yapacağı şey, Genel Kurula arz edecektir. Komisyon maddeyi istiyor; bu madde üzerinde müzakereye devam edemem.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Oylamadan mı vereceksiniz Sayın Başkan?

BAŞKAN — Oylayarak vereceğim.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Ama benim yapacağım konuşma belki oylamaya tesir edecek.

BAŞKAN — Oylamaya tesiri olacak diye bir şey olmazki.

Komisyon bir maddeyi talebettiği takdirde, otomatikman Genel Kurula arz edilir. Genel Kurulun oylarıyle mesele halledilir.

Bu hususta verilmiş bulunan 3 adet takrir var, birisi Sayın Reşit Ülker'in, birisi Sayın Ahmet Şener'in, birisi de Sayın Süleyman Mutlu' nun. Bu takrirlerle beraber müzakereye vazedilen 13 ncü maddenin Komisyona iadesi hususunu oylarınıza arz edeceğim; karar Genel Kurulundur.

Komisyona iadesi hususunu oylarınıza arz ediyorum: Kabul buyuranlar.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Madde önergelerle birlikte Komisyona iade edilmiştir.

19 ncu madde Komisyon raporunda ifadesini bulmamış Sayın Başkan niçin?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — İfade edildi efendim.

BAŞKAN — Hayır gerekçesinde 19'u görmüyorum.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Var efendim, var.

BAŞKAN — Komisyon raporunda 19 ncu madde hakkında bir fikir yok.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Yok efendim.

Efendim, müzakereye vazettiğimiz Komisyonun kararına vabeste olan maddeler ve rapordan bahsediyorum. Yani siz, başkasına intikal ediyorsunuz.

AHMET ŞENER (Trabzon) — Hayır efendim.

BAŞKAN — Şimdi müzakere ettiğimiz 584 ve 565'e 1 nci ektir. Orada yok, varsa lütfen söyleyin hangi satırında?

AHMET ŞENER (Trabzon) — Müsaade eder misiniz aym Başkan yerimden söyleyeyim.

BAŞKAN — Buyurun.

AHMET ŞENER (Trabzon) — 19 ncu maddenin bu konuda müştereken tevhidedilerek görüşülmesine dair bizim teklifte vardı. Sayın Komisyon zühulde bulunmuş ise, bu zühulün cezasını biz veya Meclis mi çekecektir?

BAŞKAN — Hayır, zühul demiyorum efendim. «Var» deniyor da, «Yok» diyorum.

AHMET ŞENER (Trabzon) — Bahsedilmemiş Sayın Başkan.

BAŞKAN — Bahsetmemişler.. Tamam mesele aydınlandı. Arkadaşlar «Var» diyorlarda..

MEHMET SEYDİBEYOĞLU (Kastamonu) — Yüce Meclisin daha önce kararı var. O zaman Komisyon bu maddeyi kabullenmiş oluyor.

BAŞKAN — Tamam efendim. Zımnen reddetmiş veyahut unutmuş oluyor.

Mesele halloluyor. «Var» diyorsunuz da onun için.

Şimdi 19 ncu madde ile ilgili bir teklif vardır. Bu teklifi okutacağım efendim, Komisyondan soracağım; eğer Komisyon müzakereye vazedilmesine muhalif olursa usul bakımından yapılmış tartışmaya müsteniden oylarınıza arz edeceğim, usulî tartışma yapmayacağım. Eğer Komisyon itiraz etmezse Komisyonun beyanına göre gerekli kararı istihsal edeceğim.

Takriri okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 6831 sayılı Kanunun 19 ncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve bu Kanuna eklenmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Gerekçesi sözlü olarak arz edilecektir.

Trabzon Milletvekili
Ahmet Şener

Madde 19. — Ormanlara her cins hayvan sokulması yasaktır. Ancak; ormancılık tekniğinin imkân verdiği ve hayvanların otlatma suretiyle ormanlara zarar vermeyeceği tespit olunan sahalarda, Devlet ormanlarına hayvan sokulup otlatılmasına izin verilebilir.

BAŞKAN — Sayın Antalya Milletvekili Ömer Buyrukçu'nun, aynı mealde olan bir önergesi vardır, Sayın Yaşar Akal'ın da bir önergesi vardır. Esasen burada önergeler bahse konu değildir. 19 ncu maddenin müzakereye vaz'ı hususunu evvelâ konu ediyoruz, müzakereye vaz'ı talebi kabul buyurulursa ondan sonra diğer önergeler işlem görecektir. Bu sebeple Komisyondan soruyorum: 19 ncu maddenin müzakereye vazedilmesi isteği hakkında ne düşünüyorsunuz?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTNN BAŞER (Nevşehir) — Sayın Başkan, 6831 sayılı Kanunun yürürlükteki 19 ncu maddesinde: «....Devlet ormanları içinde bulunan yaylak, kışlak ve otlaklara ve fevkalâde ahvalde Devlet ormanlarına hayvan sokulup otlatılmasına izin verilebilir» sarahati karşısında yeni teklife lüzum yoktur. Burada sarahaten yazmış; şuralara şuralara, Devlet fevkalâde hallerde müsaade edebilir, denmektedir. Bu bakımdan, halen yürürlükte olan madde sarih olduğu için bu teklife katılmıyoruz.

BAŞKAN — Sayın Komisyon meri bulunan 19 ncu maddenin kâfi bulunduğunu, yeterli olduğunu ifade etmektedir. Bu sebeple 19 ncu maddenin yeniden müzakereye vazının gerekmediğini ifade buyuruyorlar.

Bu sebeple oylarınıza arz edeceğim usulî meselemiz halledilmiştir, bu hususta hakem Genel Kurulumuzdur; meseleyi oylarıyle halledecektir. 19 ncu maddenin müzakereye vazedilmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum: Kabul buyuranlar.. Kabul etmeyenler.. Müzakereye va'zı Genel Kurulca kabul edilmiştir.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Maddenin Komisyona iadesini rica ediyoruz.

BAŞKAN — Madde ve madde ile ilgili önergelerin Komisyona verilmesi, Geçici Komisyon Başkanlığınca talebedilmektedir. Bu hususu oylarınıza arz ediyorum: Kabul buyuranlar.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

31 nci madde ile ilgili Sayın Sabri Keskin, Sayın İhsan Ataöv'ün bir önergesi vardır. Teklifler de yer olmadığı için bunu muameleye koyamıyoruz.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Sayın Başkan, önerge okunsun.

BAŞKAN — Okuyalım hay hay.

Sayın Başkanlığa

6831 sayılı Orman Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan tasarının 1 nci maddesine esas kanun 31 nci maddesinin 2 nci fıkrasının değiştirilmesi hususunda eklenmesini ve fıkranın aşağıdaki şekilde kabul edilmesini saygı ile arz ve teklif ederim.

Antalya	Kastamonu
İhsan Ataöv	Sabri Keskin

Madde 31. — 2 nci fıkra; Bu yerler halkının cami, köy yolu köprüsü, okuma odası, köy misafirhanesi, elektrik ve telefon tesisi gibi müşterek ihtiyaçları içinde tarife alınmaksızın tahammülü müsaidolan en yakın Devlet ormanından kerestelik ağaç verilir.

BAŞKAN — Teklifte yer almamıştır, bu şekilde muameleye koymamız imkânsızdır. Komisyon müzakere ederken gereği orada düşünülebilir.

Teklifte bulunan 34 ncü madde ile ilgili bir önerge vardır, okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 6831 sayılı Kanunun 34 ncü madesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve bu kanuna ilâvesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Gerekçesi sözlü olarak arz edilecektir.

Trabzon
Ahmet Şener

Madde 34. — Hudutları içinde Devlet ormanı bulunan köy ve kazalarda kurulacak orman köyleri kalkındırma kooperatifleri ve birliklerine ait odun hammaddesi tüketim sınai tesislere, talebettikleri takdirde, ihtiyaçtan muhammen bedel üzerinden tercihan orman işletmelerince karşılanır.

Ayrıca, işletmelere pazar ihtiyacı olarak istihsal olunan yakacak odun yine muhammen bedel üzerinden, orman köyleri kalkındırma kooperatiflerine artırmasız olarak tercihan verilir.

Tarım araç ve gereçlerinin imalinde ve çeşitli el sanatlarında ve meyve, sebze ambalajlığında kullanılabilen orman mahsulleri, istif yerlerinde kooperatiflere öncelikle ve artırmasız olarak verilir.

Bölgenin ihtiyacı bulunan ziraat âletlerinin kooperatiflere veya köylülerce imal edilemeyeceği anlaşılan yerlerde ve zamanlarda bu gibi âletlerin imali veya taslakları, orman idaresince yapılabilir.

BAŞKAN — Kastamonu milletvekili Sayın Sabri Keskin'in aynı madde ile ilgili bir önergesi vardır, evvelâ maddenin müzakereye vâzı hususunu tespit ettikten sonra Sayın Sabri Keskin'in vermiş olduğu önerge işleme konacaktır.

Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Sayın Başkan,

değiştirilmek istenilen 34 ncü maddede ağırlık kooperatiflere inhisar ettirilmiştir. 40 ncı maddenin 1 nci fıkrasını - halen yürürlükte - okuduğumuz zaman son cümlesi, «çalışan köylere veya tercihan aralarında köy orman kooperatifi kuranlara gördürülür» diye sarahat vardır.

Bu bakımdan 34 ncü maddeye katılmıyoruz. Pek yenilik getirmiyor.

BAŞKAN — Sayın Komisyon Başkanı 34 ncü maddenin müzakereye vâzına muvafakat etmediklerini beyan ediyorlar. Gerekçe olarak da yürürlükte bulunan 40 ncı maddenin son fıkrasında aynı kapsamı taşıyan hükmün mevcudolduğunu bildiriyorlar.

34 ncü maddenin görüşülmeye vazedilip edilmemesi hususunu oylarınıza arz ederek halledeceğim.

Görüşülmeye vazedilmesini kabul buyuranlar lütfen işaret etsinler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu durum karşısında Komisyonun bir beyanı var mı efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Maddeyi geri alıyoruz.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Sayın Başkan, bizim önergemiz de okunsun.

BAŞKAN — Sayın Sabri Keskin, önergesinin okunmasını arzu etmiştir, ifade etmiş olmakla beraber önergeyi okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

6831 sayılı Orman Kanununun 34 ncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Madde 34. — Hudutları içinde Devlet ormanı bulunan köy ve kasaba halkının kesip, istif yerlerine taşıdıkları kerestelik tomruklardan 10 metrekübü geçmemek üzere, % 25'i kadarı için, bu tomrukların satıldığı istif yerinin masraflarına göre hesaplanacak maliyet bedeli ile aynı satış istif yerinin senelik artırmalı satış ortalaması arasındaki fark, orman idaresince en geç muteakıp yıl Şubat ayı içinde istikak sahiplerine nakten ödenir.

Senelik satış ortalaması aynı istif yerinden o sene artırma ile satılan çeşitli sınıflardaki tomruk satış tutarının, yekûn tomruk miktarına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

İlgili satış istif yerinden o sene artırmalı satış yapılmamış veya tomruklar tahsise verilmiş ise, işletme senelik artırmalı satış ortalaması esas alınır.

Odun, kömür ve ziraat âlet ve araba imalinde ve çeşitli el sanatlarında ve meyve, sebze ambalajında kullanılabilen orman mahsullerinde miktar ve nispet aranmaksızın yüzde yüzüne kadarı aynî olarak verilebilir.

Bu surette bölgenin ihtiyacı bulunan ziraat aletlerinin köylülerce imal edilmeyeceği anlaşılan yerlerde ve zamanlarda bu gibi âletleri taslak halinde orman idaresi imal edebilir.

Kastamonu
Sabri Keskin

BAŞKAN — Müzakereye konmuş bulunan 34 ncü madde iki önerge ile birlikte komisyona iade edilmiştir.

Sayın Sabri Keskin ve Sayın Orhan Deniz tarafından verilmiş 39 ncu madde ile ilgili bir önerge vardır, muameleye vazedilmesi tüzüğümüz gereğince mümkün değildir, okunmasını arzu buyuruyorsanız okuyalım.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Okunmasın.

BAŞKAN — Okunmasını arzu etmiyorlar.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 6831 sayılı Kanunun 40 ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve bu kanuna ilâvesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Gerekçesi sözlü olarak arz edilecektir.

Trabzon
Ahmet Şener

Madde 40. — Devlet ormanlarından kesme, taşıma, toplama, imal, bakım, imar, ağaçlanma, yol yapma gibi bilcümle orman işleri, işyerindeki veya en yakınındaki orman köyleri kalkındırma kooperatiflerine gördürülür.

Kooperatiflerin içgücünün kâfi gelmemesi, işe ehil olmamaları veya sözleşmeye riayet etmedikleri hallerde, bu işler diğer kooperatiflere veya köylülere yaptırılır.

Her ne sebeple olursa olsun, taahhüt olunan her türlü işin izinsiz veya sözleşme dışı menfaat karşılığı başkasına devir suretiyle yaptırılması yasaktır.

Bu şarta riayet etmeyen kooperatifler sözleşmelerinde belirtilmek suretiyle bir ilâ beş yıl müddetle orman işinden men olunabilirler.

Orman köy kooperatifleri veya bağlı bulundukları birlikler ile orman işletmelerinin yıllık çalışma düzenleri her yılın Ocak ayında taraflarca tâyin olunacak temsilcilerin bir araya gelmesiyle sözleşmeye bağlanır. Bu sözleşmelerde tespit ve riayet edilecek hususlar ile, ihtilâfların halline dair hususlar, Orman Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle tespit olunur.

Kooperatifler veya köylüler tarafından yapılamayan her türlü orman işleri, orman idaresi tarafından taahhüt yolu ile yaptırılabilir. Bu işleri yapacaklarda, işin mahiyetine ve haemine göre teknik eleman çalıştırmaları istenilir.

Bu kabîl bir taahhüte girecceklerden malî ve fennî ehliyet vesikaları aranır.

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Sayın Başkan, 40 ncı maddede getirmek istedikleri yeniliklerden kesme, taşıma, toplama, imal, bakım ve yol yapımı gibi işlerin kooperatif tarafından yapılacağı tasrih edilmektedir. Hattâ Köy İşleri Bakanlığı tarafından yapılan yollar dahil.

Halen yürürlükteki 40 ncı maddeye bakalım, «Çalışan köylülere veya tercihan aralarında köy orman kooperatifi kuranlara gördürülür» der.

Demek ki, orman köylerimiz buna iltifat edip kooperatif kurmamışlar, yani eski maddede fazla değişiklik getiren bir husus yoktur ve 40 ncı maddede de «tercihan kooperatiflere verilir» diyor.

Bu bakımdan 40 ncı maddeye iltifat etmiyoruz.

BAŞKAN — Geçici Komisyon Başkanı raporlarında beyan ettiklerine ilâveten ve mevcut mer'i maddelerde sarahat bulunduğunu Genel Kurula arz ettiler.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Sayın Başkan bir hususu daha ilâve etmek istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Orman köylerinde tamamen işleri kooperatiflerin inhisarına veriyor, köylüler kooperatife üye olmadıktan sonra hiçbir iş yapamıyor.

Bunu da Yüce Meclise arz etmek isterim.

AHMET ŞENER (Trabzon) — Yanlış söylemesin Komisyon Başkanı.

BAŞKAN — Komisyon Başkanı öyle diyor efendim.

Komisyon başkanı, bu maddenin müzakereye vazedilmemesi gerekçesini Genel Kurula izah ettiler. Genel Kurulun oylarına arz edeceğim; 6831 sayılı Kanunun 40 ncı maddesinin müzakereye vazını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir efendim.

Madde 2. — 6831 sayılı Orman Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir:

Ek Madde 1. — 6831 sayılı Kanunda geçen Ziraat Vekâleti deyimi, Orman Bakanlığı olarak ve aynı kanunun 45 nci maddesinde geçen «Tahdit Komisyonları» deyimi, «Orman Kadastro Komisyonları» olarak değiştirilmiştir.

BAŞKAN — Madde üzerinde Sayın Akal ve Sayın Kılıç söz almış bulunuyorlar. Her ikisi de yoklar, başka görüşmek isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Ahmet Şener tarafından verilen ek madde 6...

AHMET ŞENER (Trabzon) — Aynı şeydir Sayın Başkanım, önergemi geri alıyorum.

BAŞKAN — Sayın Şener önergesini geri aldılar.

2 nci maddeyi, ek madde 1 ile birlikte oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muvakkat madde 1 ile ilgili bir önerge vardır, okutuyorum:

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

6831 sayılı Orman Kanununun muvakkat hükümler başlığını taşıyan faslında muvakkat madde 1, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Muvakkat madde 1. — Ormanların tahdit ve kadastrosunun ikmaline kadar bu kanunun 1 nci maddesi tatbikatından çıkacak ihtilâflarda bir yerin orman sayılıp sayılmayacağı hususunda Orman Bakanlığının gerekçeli mütalâası alınır. Ancak, mahkeme bu mütalâaya bağlı değildir.

Yukarda belirtmiş olduğumuz önergemizin oylanmasını ve kabulünde Geçici Komisyon de-

ğiştirişi madde 1'in aşağıdaki şekilde düzenlenmesini arz ve talebederiz.

Madde 1. — 6831 sayılı Orman Kanununun 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ve 1 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Kastamonu	Antalya
Sabri Keskin	İhsan Ataöv
Samsun	Balıkesir
İlyas Kılıç	Mithat Çavdaroğlu
İçel	Kastamonu
Turhan Özgüner	Mehmet Seydibeyoğlu

BAŞKAN — Sayın Tosyalı, Sayın Seydibeyoğlu, Sayın Abbas, Sayın Cop, Sayın Keskin tarafından verilmiş bir önerge daha vardır.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — O önergeyi geri alıyoruz efendim.

BAŞKAN — Peki efendim.

Komisyon birinci önergeye katılıyorlar mı?...

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Şimdi okunan bu husus bir kere Hükümet tasarısında yok, teklifte yok. Bu bakımdan kanun tekniğine uymaz, az evvel reddettik bunu.

BAŞKAN — Durumu tetkik etmek üzere, Birleşime 10 dakika ara veriyorum. Teklifin önemi muvacehesinde geçmiş tatbikatı ve muameleleri tetkik etmem gerekiyor. Bu sebeple Birleşime 10 dakika ara veriyorum.

(Kapanma saati : 12,00)

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati : 12,30

BAŞKAN : Başkanvekili Fikret Turhangil

KÂTİPLER : Tufan Doğan Avşargil (Kayseri), Vehbi Meşhur (Amasya)

BAŞKAN — 33 ncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Genel Kurula Başkanlığımız, daha evvel vâki olan anamaddelerle ilgili iki takririn teklifte yer almadığı gerekçesiyle muameleye vaz'edilemeyeceğini ifade etmişti. Bu kere vâki olan teklif, anakanunda «7 nci fasıl», «Muvakkat hükümler» başlığı altındaki bir maddenin tadiliyle ilgilidir.

İçtüzüğümüzde muvakkat madde, geçici madde, ek madde ile ilgili yeni tekliflerin, tadil tekliflerinin ne şekilde işleme tabi tutulacağı hakkında sarih bir hüküm mevcut değildir.

Meclisimizde yapılan iki tatbikat vardır. Birinci tatbikat Subaylar Heyeti hakkındaki (2/27) esas sayılı teklifin müzakeresi esnasında bir geçici madde eklenmesi isteminde bulunulmuş ve önerge ile geçici madde okunduktan sonra üzerinde görüşülmüş ve önerge dikkate alınmak kaydıyle kabul edilmiştir.

Komisyona tevdi edilen önerge hakkında bir ret raporu tanzim edilerek tekrar Genel Kurula getirilmiş ve yapılan görüşmeden sonra konunun bir kere de Adalet Komisyonunca tetkiki istenmesi üzerine konu bu komisyona tevdi olunmuştur.

Adalet Komisyonu raporu da muvakkat maddenin reddine mütedair bulunması üzerine, konu üzerinde tekrar görüşme açılmış ve neticede reddolunmuştur.

İkinci tatbikatımız, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda, muvakkkat ve geçici maddeler değil, munzam maddeler getirilmiş, getirilen maddelerin kanun kapsamı içinde olup olmadığı komisyondan ve Hükümetten sorulmuş. Kapsam dahilinde olduğu ifade olunmuş. Divan,

aksi kanaatte olduğunu ifade ile usul görüşmesi açarak, kapsam dışı olduğu Genel Kurulca kabul edildikten sonra, komisyon diğer maddelerle birlikte tartışma konusu ek maddeleri de geri istemiş ve bu talep Genel Kurulca kabul edilmiştir. Bilâhara komisyon raporuyla gelen bu maddeler kabul edilerek kanuna eklenmiştir.

Bunun dışında Meclisimizde, İçtüzüğümüzün sarahat taşıdığı 123 ncü maddesi gereğince, gelmiş bulunan tasarı ve tekliflerde bulunmayan ek ve geçici maddeler teklifleri yapılmış ve müzakereler sonunda tasarı ve tekliflerde yer almış bulunmaktadır.

Durumun özellik arz etmesi hasebiyle, İçtüzüğümüzde de bir sarahat bulunmadığından, verilmiş bulunan takrir üzerinde işlem yapabilmek üzere Başkanlık usul müzakeresi açmayı uygun mütalâa etmiştir.

Genel Kurulu aydınlattığımızı tahmin ediyorum. Konu üzerinde iki lehte, iki aleyhte, onbeş dakikayı geçmemek üzere sayın milletvekillerine söz vereceğim, bilâhara neticeye göre oylarınıza muvakkat madde 1'in değiştirilmesiyle ilgili konunun müzakereye vazı gerekip gerekmediği hususunu oylatacağım, meseleyi bu suretle çözüme ulaştırmış olacağız.

Usul bakımdan konu üzerinde görüşmek isteyen sayın üye var mı efendim?.. Yok.

Şu halde muvakkat madde 1 üzerinde vâkı olan tâdil teklifinin müzakereye vazı hususunu oylarınıza arz edeceğim. Kabul buyuranlar lütfen işaret etsinler... Kabul etmiyenler... Müzakereye vazedilmesi Genel Kurulca kararlaştırılmıştır.

Komisyon?..

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Geri alacağız efendim.

BAŞKAN — Komisyon maddeyi istemektedir.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Önergeyi okutun sayın Başkan.

BAŞKAN — Önergeyi okutayım bir daha efendim.

Önergeyi okutacağım. Ondan sonra Genel Kuruldan Komisyona iade edilip edilmemesi hakkında karar istihsal edeceğim.

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Sayın Bakanım, oylama esnasındayız, özür dilerim.

Buyurunuz.

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

6831 sayılı Orman Kanununun Muvakkat Hükümler başlığını taşıyan faslında Muvakkat Madde 1 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Muvakkat Madde 1. — Ormanların tahdit ve kadastrosunun ikmaline kadar, bu Kanunun 1 nci maddesi tatbikatından çıkacak ihtilâflarda bir yerin orman sayılıp sayılmayacağı hususunda Orman Bakanlığının gerekçeli mütalâası alınır.

Ancak, mahkeme bu mütalâaya bağlı değildir.

Yukarıda belirtmiş olduğumuz önergemizin oylanmasını ve kabulünde geçici komisyon değiştirisi Madde 1'in aşağıdaki şekilde düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 1. — 6831 sayılı Orman Kanununun 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ve 1 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kastamonu	Samsun
Sabri Keskin	İlyas Kılıç
Antalya	Balıkesir
İhsan Ataöv	M. Şükrü Çavdaroğlu
İçel	Kastamonu
Turhan Özgüner	Mehmet Seydibeyoğlu

BAŞKAN — Müzakereye vazetmiş bulunduğunuz önergenin Komisyona iadesi hususunu..

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Sayın Başkan, şimdi Komisyon bu maddeyi istemektedir. Ancak verilen takririn daha önce oylanması lâzım. Emrederseniz bu takrir istikametinde konuşmalar yapılsın, takrir oylandıktan sonra Komisyon, Meclisin temayülünü öğrenmiş olur. Bu istikamette Komisyonda müzakere edilmesi daha muvafık olur.

BAŞKAN — Sayın Keskin, biliyorsunuz Komisyon tarafından önergeler hakkında vâkı talebi üzerine yapılacak ilk işlem, komisyona iadesi hususunu oylamaktır. Buna bağlıyız. Çünkü, Komisyonun, vâkı teklifi talebettiğine göre onun üzerinde imali fikretmek istediği aşikârdır. O bakımdan Komisyona iadesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar.. Kabul etmeyenler.. Komisyona iadesi hususu kabul edilmemiştir.

Madde üzerinde görüşmek isteyen.. Adalet Partisi Grubu adına sayın Sabri Keskin.. Ömer Buyrukçu.. Şahsınız adına mı efendim?

ÖMER BUYRUKÇU (Antalya) — Evet efendim.

BAŞKAN — Pekâlâ, yazdım. Sayın Sabri Keskin, sayın Ömer Buyrukçu, sayın Mevlüt Yılmaz, sayın Uzunoğlu, sayın Aydar söz almış.. Siz de mi sayın Seydibeyoğlu?..

MEHMET SEYDİBEYOĞLU (Kastamonu) — Deminden beri söz istiyorum sayın Başkan.

MEMDUH EKŞİ (Ordu) — Sayın Başkan, bu tarafa atfı nazar etmiyorsunuz ki..

BAŞKAN — Dört kişiyi bir arada görüp, bir arada yazmak mümkün olmadığına göre bir sıra tanzim edeceğiz.

Buyurun sayın Sabri Keskin.

AP GRUBU ADINA SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Çok sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım;

Müzakere etmekte bulunduğumuz 6831 sayılı Orman Kanununun en önemli diyebileceğimiz şekliyle can damarı olan bir kısmını müzakere etmeye başlamış bulunmaktayız. Bugüne kadar Türkiyemizde orman idaresi ile halkı büyük ölçüde karşı karşıya getiren bir tatbikat cereyan etmekteydi.

Aziz arkadaşlarım, hepinizin bileceği gibi, demokrasinin en büyük kuralı, kuvvetler ayrılığı dediğimiz üç ayaklı bir sisteme istinadetmesidir. Bunlardan teşriî görevi Yüce Meclisler, icraî ve idarî görevi hükümet ve onun sevki yönetiminde bulunan idare mekanizması görür, üçüncü kuvvet olarak da, müstakil kaza organlarımız vatandaşla devlet arasında, vatandaşla vatandaş arasında olan ihtilâfları halli fasletmek suretiyle adaleti Türkiye'de tevzi ederler, hakkı muhafaza ederler.

Bugüne kadar, 6831 sayılı Orman Kanunumuzun muvakkat 1 nci maddesi, maalesef, yargı erkini büyük ölçüde zedelemiştir. Aziz arkadaşlarım, bir mahallin orman sayılıp sayılmaması mevzuunda vatandaşla orman idaresi arasında ortaya çıkan ihtilâflarda maalesef, mahkemelerimiz tetkikatlarını tam ve kâmil mânada yapmak imkânından bu muvakkat madde ile bugüne kadar mahrum edilmişlerdir. Orman İdaresi, bir taraftan vatandaş aleyhine, burası ormandır diye dava açmış, mahkeme, bu muvakkat 1 nci maddedeki hükümlerin sarahati karşısında Tarım Bakanlığından, bu yerin orman olup olmadığını sormak zaruretinde kalmıştır. Tatbikatta nasıl cereyan ediyordu, muhterem arkadaşlarım? Fevkalâde önemli bir meselede dahi Tarım Bakanlığı, mahkemeden kendisine müzekkere gelir gelmez, ait olduğu orman başmüdürlüğüne veya işletme müdürlüğüne konuyu intikal ettiriyor, işletme müdürü hangi bölgede ise ihtilâflı yer, o bölge şefine, buranın orman sayılıp sayılmadığını soruyor ve çok kere, tahsili mahdut bulunan, yetişme tarzı muayyen ölçüde kalmış bir orman muhafaza memurunun, mahallinde tanzim ettiği bir rapora istinaden icabında Tarım Bakanlığı, «bu yer ormandır» dediği anda, mahkeme, bu mütalâa dışında yapacağı bir işlem kalmadan karar vermek mecburiyeti ile karşı karşıya kalıyordu.

Bu nevama, bugüne kadar asla hiç bir benzerine rastlanmayan bir hüküm oluyor. Bir bakıma orman idaresi davada hem davacı oluyordu, hem de hükmü tesis eden hâkimin yerinde, sanki ikame edilmişcesine karar verme durumunda oluyordu. Muhterem arkadaşlarım, bu hüküm Türkiyemizde pek çok haksızlıklara büyük ölçüde, vatandaşın ıstırabının artmasına vesile olmuştur. Biz ne yapıyoruz, getirdiğimiz değişiklik önergesiyle muhterem arkadaşlarım? Biz, Anayasa Mahkememizin de işaret ettiği istikamette bir sureti hal derpiş ediyoruz. Bu ıstıraplı duruma, yargı erkinin ihlâline göz yumamayan bir gezici kadastro hâkimi, bahis mevzuu Orman Kanununun muvakkat 1 nci maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu hususunda Anayasa Mahkememize müracaat etmiş. Anayasa Mahkememiz tesis ettiği hükümde; «her ne kadar» diyor, «bir yerin orman olup olmadığı Tarım Bakanlığınca belirtilir denmekteyse de, mahkeme, her türlü tetkikatı yapabilir, ehlivukuf tetkikatı yapabilir, keşif yapabilir, Tarım Bakanlığının mütalâası ile bağlı değildir. «Tarım Bakanlığının mütalâası ile de bağlı olmadığına göre de» diyor Anayasa Mahkememiz gerekçesinde; «bu hükmü ben Anayasa'ya aykırı bulmuyorum» diyor.

Muhterem arkadaşlarım, Anayasa Mahkemesi böyle bir esbabı mucibe ile, bu hükmü ancak bir rey farkı ile Anayasa'ya aykırı bulmamış-

tır. Aslında Anayasa Mahkemesinin azalarının bir kısmı bu hükmü aslında Anayasa'ya da aykırı bulmuşlardır.

Şimdi biz, arkadaşlarımızla beraber bu muvakkat 1 nci maddenin tamamen kaldırılmasını düşünmedik muhterem arkadaşlarım. Her kararını bu Mecliste büyük bir saygı ile tartıştığımız ve çok mümtaz hukukçulardan teşekkül ettiğini, çeşitli partilere mensup arkadaşlarımızın her vesile ile ifade ettiği Yüce bir Mahkemenin ortaya koyduğu esbabı mucibeyi biz kanun metni haline getirmek istiyoruz. Bundan, kimsenin endişe duymaması lâzım gelir, muhterem arkadaşlarım. Mahkeme ne yapacaktır? Önüne bir ihtilâf geldi, bu ihtilâfı tetkik ederken, bizim önergemize göre, evvelâ Orman Bakanlığının gerekçeli mütalâasını isteyecektir. Falan hudutlarla mahdut ve muayyen bulunan falan sahada, ihtilâflı sahada «tarafların iddiası şudur, burası orman mıdır, değil midir? Ormansa bunun sebepleri nelerdir, hangi kriterlere göre orman sayıyorsunuz» diye Orman Bakanlığından soracaktır. Orman Bakanlığı, meseleyi eski kanundaki sarahatin çok dışında, çok ciddî bir tetkik yaptırmak suretiyle bizim önerimize göre, mahkemeye kanaatini bildirecektir.

Hâkim, Orman Bakanlığının mütalâasını aldıktan sonra dilerse, bu mütalâa kendisini tatmin etmiyorsa, icabında bu mütalâaya istinaden yeniden karar verme imkânına sahiptir. Ama bu gerekçeli karar kendisini tatmin etmez ise, mahallinde tetkikat yapmak suretiyle tamamen umumî hükümler dairesinde ve vicdanî kanaati istikametinde hâkim hüküm tesis etmek imkânına sahibolacaktır, muhterem arkadaşlarım. Bu, bihakkın adaletin tevzii bakımından, vatandaş hak ve hukukunun zayi olmaması bakımından fevkalâde önem atfettiğimiz bir konudur. Öyle zannediyorum ki, bu mevzuda Hükümetin de kendisini her hangi bir hassasiyete kaptırmaması iktiza eder. Dileğimiz odur ki, bugüne kadar çekilmiş büyük sıkıntılara ve ızdıraplara son verecek, hak ve hukukun tam ve kâmil mânasında tecellisine imkân verecek önergemizin Yüce Heyetiniz tarafından iltifat görerek kabul edilmesi şeklindedir.

Bu vesile ile grubumuz adına saygılarımı arz ederim.

BAŞKAN — Sayın Buyrukçu, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına buyurun.

C. H. P. GRUBU ADINA ÖMER BUYRUKÇU (Antalya) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım; kanunun tümü üzerinde yapılan görüşmelerde sayın arkadaşlarım, bir önerge hazırlamak suretiyle 6831 sayılı Orman Kanununun muvakkat 1 nci maddesini kaldıracaklarını ifade etmişlerdi. O tarihte yapmış olduğum konuşmada, bunun mahzurlarını, uzun uzadıya burada eleştirmiştim. Şimdi daha evvel yaptığım konuşmaya burada fazla yer vermeden, bu maddenin kaldırılması ve yerine sayın arkadaşlarımızın vermiş oldukları önergedeki şekilde bir maddenin konulması hakkındaki görüşümü arz etmeye çalışacağım. Bu maddenin buraya konulması halinde ne gibi mahzurlar doğabileceğini, orman köylüsü yönünden ne gibi mahzurlar getireceğini, yine ormanlarımız yönünden ne gibi mahzurlar doğurabileceğini burada sizlere ifade etmek isterim.

Şimdi arkadaşlarım, 6831 sayılı Orman Kanununa bu muvakkat 1 nci madde acaba neden konulmak mecburiyeti hissedilmiştir ve bu madde konulana kadar orman nizalarındaki tatbikat ne olmuştur; bunun tarihî bir gelişimini size önce arz etmek isterim.

3116 sayılı Orman Kanunu 1937 yılında çıkarıldıktan sonra bu yönde, yani her hangi bir yerin orman olup olmadığı yönünde çıkan nizalarda mahkemeler, şimdi arkadaşlarımın istediği şekilde dışarıdan temin ettikleri bilirkişilere amel etmek suretiyle karar vermeye devam etmişlerdir. Bu tatbikat 1945 yılına kadar devam etmiştir. Yalnız o zaman şöyle büyük mahzurlar belirmiş. 1937 - 1945'e kadar mahkemeler lâlettâyin kişileri bilirkişi olarak tayin ediyor ve her hangi bir yerin orman olup olmadığına karar veriyordu. Temyiz, bu hususa parmak basmış; «ormancılıktan anlamıyan, bir yerin orman olup olmadığını belirtmeye yetenekli olmayan kimselerin bilirkişi olmaları halinde verilen kararlar hükümsüzdür» diye mahkemelerin kararlarını bozmuştur. Tatbikatta ehil bilirkişiler aranmaya başlanmıştır. Görülmüş ki, binlerce dâvada ehil bilirkişileri bulmak mümkün olmamış ve 1945 yılında 4785 sayılı Ormanların Devletleştirilmesine ait Kanunun 1 nci maddesinin son fıkrasın-

daki hükmü, şimdiki 6831 sayılı Orman Kanununun muvakkat 1 nci maddesi olarak tedvin edilmiştir.

1958 yılında 3116 sayılı Orman Kanunu tamamiyle kaldırılarak yerine 6831 sayılı Orman Kanunu getirilince oradaki fıkra da aynen bu kanuna geçirilmiş ve denilmiştir ki, «memleket ormanlarında tahdit işlemi bitene kadar doğacak nizalarda her hangi bir yerin orman olup olmadığına Tarım Bakanlığı karar verir.»

Şunu arz etmek isterim ki, 1945'te bu maddenin veya bu fıkranın konulması bir zaruretten doğmuştur. Şimdi biz bâzı ekstrem misaller göstermek suretiyle ve hattâ bir muhafaza memurunun tutmuş olduğu zapta istinaden veya onun verdiği rapora istinaden mahkemeler kârar veriyormuş gibi, -hakikatte öyle olmadığını biraz sonra izah edeceğim - bu maddeyi bu esbabı mucibelerle kaldırmaya çalışıyoruz.

Şimdi bu madde kaldırıldığı takdirde ne olur, orman köylüsüne zarar mı getirir, fayda mı getirir? Evvelâ onu izah edelim.

Tasavvur edin ki, Türkiye'de 100 küsur bin dâva mahkemelerdedir. Şimdiye kadar uygulamalarda, bu kadar geniş ve çok adetli dâvanın bilirkişiliğini, raporlarını iki orman teknik elemanı, bir ziraat teknik elemanı bir araya gelmek suretiyle bir rapor tanzim edip bakanlığa gönderiyor ve Bakanlık bu raporu tetkik ediyor, delil ve esbabı mucibeleri uygun görüyorsa mahkemelere bildiriyor idi. Bunu kaldırdığımız takdirde mahkemeler ne yapacaktır, arkadaşlarım? Lâlettayin, bu işten anlamayan bilirkişilere bu işi gördürmeye kalkmış olsa, zaten bunu Temyiz asla ve asla kabul etmeyecek ve verilen hükmü bozacaktır. Çünkü arkadaşlarım, Anayasanın 131 nci maddesinin 5 nci fıkrasına, «Anayasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan...» tabirini koymak suretiyle fenne ve ilme bu işi bağlamışız. Oradan şu mânayı çıkarmak mümkündür. Bir yerin orman olup olmadığını belirtmek, ancak fennen ve ilmen mümkün olacağına göre, bilirkişi olarak da mutlaka bir fen elemanının bulunmasını orada zımnen ifade etmişiz. Şimdi çıkarmakta olduğumuz kanunun 2 nci maddesinde de bunu aynen, bu ifadeyi aynen geçirmekle fennen, ilmen orman niteliğini yitirmiş olan yerleri kasdetmişiz ve bunların tesbitini de muhakkak ki, bir fen elemanı veyahutta fen elemanından teşekkül eden bir heyete bırakmış oluyoruz demektir. Yani, lâlettâyin bilirkişilerle bu işin halledilemiyeceği bu kanunun 2 nci maddesine göre sabit. Eğer, fennen, ilmen bu işi halledemiyecek bir kişi tarafından bilirkişilik yapılmış ise o karar hükümsüzdür denilebilir.

6831 sayılı Orman Kanununun 1 nci maddesinde tarifi yapmışız. Demişiz ki bu tarifte;

«Tabiî olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır.» Orman sayılmayan yerler, istisnalar halinde; «Ancak:

Sazlıklar;

Step nebatlarıyle örtülü yerler;

Her çeşit dikenlikler;

Parklar;

Şehir mezarlıklarıyle sair arazide bulunan diğer ağaçlarla meskûn yerler...» demek suretiyle de istisnalarını yapmışız.

Bunu tefrik etmek, yani şu 1 nci maddede ifade edilen her hangi bir yerin orman olup olmadığına ait görüşü, mutlaka bir fen elemanının tespit edebileceğini de, bu maddeyi o zaman tedvin ederken kabul etmişiz. Demek oluyor ki, arkadaşlarım, mahkemeler, ne yaparsanız yapın dışarıdan, ehil olmayan kimselere bilirkişilik yaptıramıyacaklardır.

Tasavvur edin ki, binlerce, onbinlerce dâva için bilirkişi arayacaksınız. Nereden arayacaksınız arkadaşlarım? Orman Genel Müdürlüğü veyahutta Tarım Bakanlığı teşkilâtı dışında. Kaç tane ormancıyı acaba bu kadar dâvaya bulabilirsiniz? Bir.

İkincisi, acaba o dağ başındaki keşfe, o ormancı veyahutta o teknik eleman grubu kaç liraya gider arkadaşlarım? Şahsan, en küçük dâvaya 1 000 liradan aşağıya gidecek bir bilirkişiyi bulmak mümkün değildir. Bunun parası nereden çıkacak arkadaşlarım? Yüzde seksen şuna inanın ki, dâvalıdan çıkacak. Yani, bugün korumak istediğimiz, zaruretini, sıkıntısını her zaman dile getirdiğimiz orman köylüsünden bunun masrafı çıkacak. Biz ki, orman köylüsünün dâvalardan dolayı masraflarını azaltmak için orman avukatlarının tazminatlarını kaldırmışızdır, bu Mecliste. Şimdi de yeniden

orman köylüsünün sırtına bir tazminat, bir bilirkişi masrafı yüklüyoruz ki, ben bu verdiğim rakamları da düşük olarak niteledim.

MEMDUH EKŞİ (Ordu) — Dâvayı kaybederse versin.

MEHMET SEYDİBEYOĞLU (Kastamonu) — Dâvayı kaybederse öder.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Dâvayı kaybedenler öder diyor arkadaşımız; doğru.

ÖMER BUYRUKÇU (Devamla) — Arkadaşlarım, evet doğrudur; diyelim ki Devletten çıkan masrafı saymayalım; o da bu memleketin parasıdır, ona dahi titizlikle davranmak mecburiyetindeyiz. Şunu iyi bilin ki arkadaşlarım, ormanlarda mutlaka bir müdahale sonunda zabıt tutulur. Yani bir vatandaşımız ormanda açma yapmıştır, zabıt tutulur arkadaşlarım. Bunun neticesinde de şunu size ifade ediyorum, % 80 orman köylüsü ceza yer, mahkûm olur. Bunu isterseniz istatistiklerle de buraya getirmek mümkün. Bundan sonra da öyle olacaktır. Yani zannetmeyin ki, biz bu maddeyi kaldırdığımız takdirde, orman köylüsü ile olan dâvalarda % 90 orman köylüsü kazanacaktır.. Böyle bir şey asla düşünülmez. % 50'de...

BAŞKAN — Sayın Buyrukçu, daha devam edecekse çalışma saatimiz doldu, öğleden sonra konuşun efendim?

ÖMER BUYRUKÇU (Devamla) — Öğleden sonra konuşayım efendim, devam edecek.

BAŞKAN — Peki buyurun efendim.

Efendim, saat 15,00'te toplanmak ve Sayın Ömer Buyrukçu görüşlerine devam etmek üzere, Birleşime ara veriyorum.

Kapanma saati : 13,05

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN : Başkanvekili Fikret Turhangil

KÂTİPLER : Mustafa Orhan Daut (Manisa), Tufan Doğan Avşargil (Kayseri)

BAŞKAN — 33 ncü Birleşimin 3 ncü oturumunu açıyorum.

Orman kanunu üzerindeki müzakerelere devam ediyoruz.

Sayın Buyrukçu 2 nci oturumda görüşlerini yarım bırakmışlardı, devam edeceklerdir.

Buyurunuz efendim.

ÖMER BUYRUKÇU (Antalya) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım;

Bundan evvelki oturumda 6831 sayılı Orman Kanununun geçici 1 nci maddesinin değiştirilmesiyle ilgili teklifin mahzurlarını bir nebze izaha çalışmıştım. Özet olarak, bu maddenin değiştirilmesiyle fayda değil, daha çok zarar tevlidedeceğimizi; gerek Anayasanın 131 nci maddesinin 5nci fıkrasında «bilim ve fen bakımından» tabirinin kullanılmış olması dolayısıyle ve gerekse 6831 sayılı Orman Kanununun 1 nci maddesinin bir tarif getirmesi dolayısıyle bu tarifi herkesin tatbik edemeyeceğini, nerenin orman, nerenin orman olmadığını her şahsın bilemeyeceğini, bu sebepten de mahkemelerce mutlaka teknik bir elemanın, hattâ birkaç fen elemanının bilirkişi olarak tayini zaruretinin çok külfetli olacağını ve bilirkişi bulmanın imkânı olmayacağını izah etmiştim.

Aziz arkadaşlarım, bundan sonraki görüşlerim şöyle olacaktır:

Evvelâ tahdidin ne şekilde yapıldığını hepiniz biliyorsunuz. Geçici Komisyonda tahdit komisyonlarının beş kişiden müteşekkil olmasını kararlaştırmışken, Yüce Meclisimiz bunu dokuz kişiye çıkarmıştır. Düşünün ki, dokuz kişinin bir araya gelerek vereceği bir karar, mah-

kemelerin tayin edeceği lâlettayin bir kimsenin veyahut da tek bir fen elemanının, bu yer ormandır veya değildir, şeklinde vereceği rapora istinaden verilebilecektir. Bu da sakıncalı bir durumdur.

Çok kıymetli arkadaşlarım, bundan evvelki konuşmalardan şunu sezinledim ki, keşiflerde yahut da mahkemeye Bakanlık tarafından bildirilen bildirilerde, o keşfi yapan orman teknik elemanları mutaassıp davranmışlar da, orman olmayan yeri orman olarak nitelendirmişlerdir, sanki bütün kabahat onlarınmış gibi bir hava Meclisimize hâkim oldu; fakat şu hususu hiçbir zaman imalî fikir etmedik; bugünkü mevzuatımıza göre ormandan açılmış olan bir yer, 100 sene evvel açılmış olsa dahi, orman olarak nitelendirilir, orman olarak sayılır çe orman rejimi altındadır. Ormandan açılmış yerlerde müruru zaman yoktur. Demek ki, hata raporu yazan teknik elemanda değil, mevzuattadır. Bugüne kadar biz mevzuatımızı memleket şartlarına daha uygun hale getirmemişiz ve hatalı bulduğum bu mevzuatı uygulayan teknik elemanı, yani ormancıyı suçlamışız ve âdemî itimat beyan etmişizdir, hattâ burada bâzı arkadaşlarımız tarafından, ormancılara itimadımız yoktur, tahdit komisyonlarındaki orman teknik elemanı ekalliyette kalsın gibi fikirler ileri sürülmüştür. Orman teknik elemanının da en ufak bir hata bulmak mümkün değildir, onlar birer emanetçidir, hangi mevzuatı verirseniz, bu Meclisten hangi mevzuat geçerse onu uygulamakla mükelleftirler. Bu bakımdan, orman teşkilâtını ve orman teknik elemanlarını suçlamakta hiçbir fayda yoktur. Ayrıca, Bakanlık tarafından mahkemelere intikal ettirilen bildirileri, idarî karar olması sebebiyle vatandaş pekâlâ danıştaya itirazda bulunmak suretiyle iptal ettirme hakkını da haizdir ve bugün Danıştayda bu konuyla ilgili pek çok dava bulunmaktadır.

Demek ki, Orman Bakanlığının mahkemeye intikal ettirdiği bildiriye karşı vatandaşın hiçbir itiraz hakkı yoktur demek de doğru değildir; pekâlâ itiraz edebilir ve Danıştayda bu kararı bozdurabilir.

6831 sayılı Orman Kanununun şimdi değiştirmek istediğimiz muvakkat 1 nci maddesi, birkaç defa, Orman İdaresi hem davacıdır hem hakemdir görüşleriyle iptal edilmesi için Anayasa Mahkemesine gitmiş ve Anayasa Mahkemesi bunun Anayasaya aykırı olmadığını tescil etmiştir.

Şimdi bir önemli konuya daha değinmek istiyorum: Biz, bir yerin orman olup olmadığını Orman Bakanlığı bildirir hükmünü kaldırmak suretiyle, Orman Bakanlığının bu salâhiyetini elinden aldığımız takdirde ne gibi mahzur doğacaktır onu izah etmek istiyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun tasarısının 2 nci maddesinin bir fıkrasında şöyle denilmektedir. «Bu kanunun muvakkat 1 nci maddesinin uygulaması sırasında raslanan, bu maddede belirtilen yerlerin orman hudutları dışarısına çıkarılmasına Orman Bakanlığı yetkilidir.»

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — O fıkrayı çıkarmak için önerge verdik!..

ÖMER BUYRUKÇU (Devamla) — Bir dakika efendim, çıkarmanın mahzurunu izah edeceğim.

Şimdi, bir önerge ile bu fıkrayı da buradan çıkardık ve esbabı mucibesi de 6831 sayılı Orman Kanununun muvakkat 1 nci maddesini yürürlükten kaldırdığımıza göre bu fıkranın da burada gereği yoktur şeklindeydi. Tasavvur ediniz ki, görüşmekte olduğumuz kanun tasarısının 2 nci maddesi kapsamına giren bir yer mahkemelerde niza mevzuudur. Ne yapılacaktı, bu kanun çıktığı takdirde? Orman Bakanlığı tespit edeceği heyetleri buralarda gönderip bu davalı yeri, bu nizalı yeri kısa zamanda orman dışarısına çıkaracaktı. Vatandaşla Orman İdaresi arasında nizalı olan bu gibi yerlerde Orman Bakanlığının bu yetkisini kaldırdığımız takdirde, bu nevi yerlerin nizaları, buraya tahdit komisyonları gelip de 2 nci maddeye göre «burası orman sınırları dışına çıkarılmalıdır» diyene ve çıkarılıncaya kadar devam edecektir; bu beş sene de sürebilir on sene de sürebilir. Dikkat ederseniz, bunun beş senede hallini istedik, - ben imkân görmüyorum - on sene devam ettiğini düşünürseniz, bu kabil yerler on sene sürüncemede kalacaktır. Zira, bu gibi yerlerin, yani fennen ve ilmen orman niteliğini yitirmiş olan ve 1961 yılından evvel açılmış olan yerlerin üzerindeki niza, tahdit komisyonlarının oraya geleceği, orayı tespit edeceği zamana kadar devam edecektir. Ba-

kanlığın ayrıca komisyon kurup buraları tespit ettirerek orman dışına çıkarma yetkisini kaldırırsak bu niza behemahal devam edecektir. O fıkrayı tekrar okuyorum arkadaşlarım: «Geçici 1 nci maddeye göre yapılacak belirtmelerde, bu maddede yazılı hükümleri uygulamaya Orman Bakanlığı yetkilidir.» Orman Bakanlığının yetkisini kaldırdığımız takdirde yetki, doğrudan doğruya yalnız ve yalnız tahdit komisyonlarına inhisar ediyor ve tahdit komisyonu oraya gelinceye kadar - tekrar ediyorum - niza mevzuu devam edecektir. Sonuçta, bu nevi nizaı olan kimseler için, uzun yıllardan beri elinde bulundurduğu arazilerin davalı durumunu halletme mevzuunda vatandaşa fayda değil, büyük zarar getireceğimizi de burada belirtmek isterim.

Şimdi diğer bir hususa geçiyorum: Bâzı arkadaşlarımız, 6831 sayılı Orman Kanununun 1 nci maddesinden doğan nizalarda Bakanlığın taraf olduğunu söylediler. Halbuki, Bakanlık taraf değildir; taraf ancak Orman Genel Müdürlüğüdür. Kanunda da şöyle nitelendirilmiş: «... 3204 sayılı Kanunla kurulmuş tüzel kişiliği haiz katma bütçeli Orman Genel Müdürlüğüdür.» Demek ki, Bakanlık taraf değil, Orman Genel Müdürlüğü taraftır; bu bakımdan da arkadaşlarımız bence bir hata içerisindedirler.

Şimdi arkadaşlarım, mahkemelerin durumunu bir nebze eleştirmek isterim. Bugüne kadar halledemediğimiz konulardan birisi de «bilirkişi» müessesesi olmuştur. Mahkemelerin hiçbir zaman, Orman Bakanlığınca tespit edilip de bu konuları tetkik eden heyet kadar kaliteli bir heyeti bulması mümkün değildir. Bilirkişi müessesesinin Türkiye'de nasıl işlediğini, halen ıslah etmemiz lâzımgelen bir konu olduğunu da burada açıklamak isterim.

Arkadaşlarım, sözlerimin sonunda şunları belirtmek istiyorum: 6831 sayılı Orman Kanununun muvakkat 1 nci maddesinin kaldırılmasını öngören ve bu yolda faaliyet gösteren, önerge veren arkadaşlarımızın en büyük esbabı mucibelerinden birisi, geniş arazi parçalarının, ova haline gelmiş, tarım arazisi, bağ, bahçe olan arazilerin Orman İdaresi tarafından orman olarak nitelendirildiğidir. Doğru, haklı yönleri vardır. Hattâ Uludağ'da yapılan bir oteli dahi burada arkadaşımız Ahmet Şener konu etmiştir, doğrudur.

Fakat arkadaşlarım, işte bu önemli saydığımız orman dışına çıkarılması lâzımgelen yerleri, - Karabük'ün bulunduğu geniş sahayı, şehirlerin, mahallelerin kurulduğu sahayı, birçok şehirlerde görülür, - orman hudutları dışarısına çıkarabilmek için işte Anayasadaki 131 nci maddenin 5 nci fıkrasına istinaden bu kanunu getirdik. Bakın, o yönden bunu halledivoruz. Arkadaşlarımızın muvakkat 1 nci maddenin değiştirilmesine veya kaldırılmasına bunu mesnet göstermesine lüzum yok. Bu kanun çıktıktan sonra Orman İdaresi en kısa zamanda hakikaten orman niteliğini tam olarak kaybetmiş, bağ olmuş, bahçe olmuş, tarla olmuş, şehir olmuş olan sahalar, kısa zamanda önemli yerlere öncelik vermek suretiyle 1961'e kadar olanlarını orman hudutları dışarısına çıkaracaktır. Ayrıca 6831 sayılı Orman Kanununun muvakkat 1 nci maddesini kaldırmamıza bir zaruret yoktur, bunları esbabı mucibe sayarak. Bunu da burada arz etmek isterim.

Arkadaşlarım, son olarak şöyle söylüyorum: Hepiniz geçmiş yılları, 10 sene evveli, 20 sene evveli düşündüğümüz takdirde ormanların azaldığını, görmüşüzdür, görüyoruz. Dün yerinde olan, dün en güzel verim sağlayan ve memleketin tarım arazilerini koruyan sahaların bugün ortada olmadığını görüyoruz. Her birimiz kışın, sonbaharda, ilkbaharda burada erozyonunun tarım arazilerinde, şehirlerde yapmış olduğu tahribatı dile getiriyoruz. Demek ki, ormanlar azalıyor, bu en büyük hakikattir. Biz ayrıca ormanların azalmasına bir kat daha hız kazandıracak bir kanun teklifini veyahut da bir kanun maddesini burada geçirtmeye çalışırsak demek ki, memleketin ormanlarının azaldığını biran için kabul etmiyoruz ve memleketin erozyon yönünden, sel baskınları yönünden büyük tehlike içerisinde olduğunu kabul etmiyoruz demektir. Bugüne kadar Meclislerimize gelen bu nevi kanun teklifleri rağbet görmemiştir. Hattâ bugün Anayasanın 131 nci maddesinin 5 nci fıkrasını uygulamaya geçecek şekilde bir kanun teklifi de Meclisin önünde değildi. Biraz evvel söylediğim tipik misaller bütün bu arkadaşlarımızın, bizden evvelki arkadaşlarımızın gözleri önünde olduğu, olmasına rağmen,

ne olursa olsun Türkiye ormanlarını, memleketin ormanlarını olduğu gibi hiç olmazsa muhafaza etmek en büyük gayemiz olduğunu kabul etmiş ve 6831 sayılı Orman Kanununun muvakkat 1 nci maddesi gibi bir maddenin değiştirilmesine hiçbir zaman rıza göstermemiştir. Bu madde, 1958 yılında 6831 sayılı Kanunun çıktığı zaman da bu kanuna monte edilmiş, bugüne kadar da uygulama görmüştür. Neden dolayı monte edildiğini, neden dolayı bir zaruret olduğunu da bundan evvel sabah yapmış olduğum konuşmamda belirttim. Ben çok sakıncalı görürüm; mahkemeleri Orman İdaresinin, Orman Bakanlığının fikrini almada, mütalâasını almada serbest bırakmak veyahut da mecbur etmek hiçbir anlam taşımaz. Mahkeme mutlaka kendi tayin ettiği bilirkişinin raporu ile amel etmek mecburiyetindedir. Bunun için arkadaşlarım, bu maddenin değiştirilmesi veya tamamiyle kaldırılması memleket ormancılığı yönünden, orman köylüsünün faydalanması, orman köylüsü yönünden büyük sakıncaları vardır. Yüce Meclisi bir kere daha bu önemli konuda imali fikretmeye davet ediyor, hepinizi saygı ile selâmlıyorum, arkadaşlar.

BAŞKAN — D. P. Grubu adına Zeki Çeliker.

D. P. GRUBU ADINA ZEKİ ÇELİKER (Siirt) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 6831 sayılı Orman Kanununun muvakkat 1 nci maddesi meriyette kalsın mı kalmasın mı mevzuu üzerinde görüşlerimizi arz etmek üzere huzurlarınızı işgal etmiş bulunuyorum.

İlk nazarda bu maddenin işleyiş ve işletiliş tarzı itibariyle vatandaşın aleyhinde işleyen bir madde şeklinde gözüktüğü muhtelif hatiplerin beyanından anlaşılmaktadır. Ancak bu mevzuda biz bu kanıda değiliz. Her mesleğin bir ilmi vardır, her mesleğin bir fenni vardır; bu fenni yürüten, bu ilmi idrak eden o mesleğin yetişmiş mensupları mevcuttur. Düşünecek olursak meslek grupları içerisinde adet itibariyle en az teknik personeli bünyesinde bulunduran meslek teşekkülü Orman Bakanlığıdır. Hemen bunun arkasından şunu ifade edebiliriz ki, serbest piyasada çalışan orman teknik elemanı yok denecek derecede azdır.

Bir yerin orman sayılıp sayılmayacağı hususu halen meriyette olan 6831 sayılı Kanunun 1 nci maddesindeki tarife uygun olarak ortaya çıkmaktadır. Bâzı arkadaşlar bu kürsüden halen meriyette olan muvakkat 1 nci maddeye göre, ehlivukuf olarak orman mühendislerini taraflardan biri olan Orman Bakanlığını temsilen orman mühendislerinin, orman teknik elemanlarının taraf tuttuğunu iddia etmişlerdir. Biz de şu hususu belirtmek istiyoruz ve diyoruz ki, bu madde tatbikatında, bir orman teknik elemanı, bir ziraat teknik elemanı, mahallin ihtiyar heyetinden bir şahıs ve hattâ bunun yanıbaşında yine mahallinden tensibedilen bir bilirkişi marifetiyle bir yerin orman olup olmadığı hususu tebeyyün ettirilmektedir.

Eskiden görünüş itibariyle bu iddia sahipleri bir dereceye kadar iddialarında kendilerini haklı gösterebilirlerdi. Ancak, Orman Genel Müdürlüğü Tarım Bakanlığından ayrıldıktan sonra muvakkat 1 nci maddenin tatbikatında hizmet gören Orman Bakanlığı teknik elemanında olduğu gibi Orman Bakanlığından apayrı olan Tarım Bakanlığı mümessili de bu heyete iştirak etmektedir. Bundan başka ayrıca tatbikatın yapıldığı mahallin ihtiyar heyetinden bir şahıs da bu heyette vazife görmektedir. Bu bakımdan bu heyeti taraf olarak kabul etmemiz mümkün değildir.

Bir an için ehlivukuf heyetinin bu heyet haricinde, hâkimin tensip edeceği şahıslardan teşkilini düşünecek olursak, konuşmamın başında arz ettiğim gibi, bu işin ilmini ve fennini bilen şahısların ehlivukuf olarak temininde büyük müşkülât çekileceği aşikâr olarak gözükmektedir.

Bence muvakkat 1 nci maddenin meticelerini belirleyen heyette Orman Bakanlığı mensuplarının bulunmasından endişe etmek yersiz ve hissî bir hareket olur. Çünkü Orman Bakanlığı mensubu teknik elemanlar bu vazifenin icrası sırasında gümrük memurları ve diğer teşekküllerdeki memurlar gibi bu işi yürüttükleri sırada prim almadıkları gibi bu işin riskini sırtlarında taşımaktan ileriye gidememektedirler. Bu durum muvacehesinde sevimli görünmeyi daima arzu ettikleri orman köylüsüne devamlı surette sevimsiz görünme durumuna düşmektedirler. Ancak psikolojik olarak taraf olan orman köylüsünün zihninde beliren şüpheleri bertaraf etmek için buna bir hal çaresi bulmak

mümkündür. Faraza teşkil edilecek heyette davalı olan yerin bağlı bulunduğu orman bölgesi teknik elemanı değil de civar bölgenin teknik elemanından bir şahıs tefrik edilmek suretiyle bu işin yürütülmesinde isabet vardır kanaatindeyiz.

Muhterem arkadaşlar, gerek muvakkat 1 nci maddeyi fiiliyata geçiren husus gerekse 6831 sayılı Orman Kanununun 1 nci maddesi ve muvakkat 1 nci maddesi ile vatandaşı karşı karşıya bırakan husus orman içinde yaşayan fakir vatandaşın fakrü zaruretler içerisinde bulunmasından ileri gelmektedir. Biz bu işlerin tartışmasını burada yapacağımıza orman köylüsünü insan haysiyetine yakışır ekonomik bir seviyeye çıkarsak daha isabetli olur kanaatindeyiz. Bugün için orman içerisinde yaşayan orman köylüsü diğer bölgelerimizde yaşayan köylünün yıllık gelirinin % 10'u ile geçimini temin etmek mecburiyeti ile karşı karşıya bulunmaktadır. Öteden beri hükümetlerin tatbik ettikleri yanlış politika neticesi orman köylüsü devamlı surette geri kalmışlığı ile başbaşa bırakılmaktadır. Birçok teklifler gelir, birçok tasarılar gelir; bu teklif ve tasarılarda orman köylüsünün Orman Genel Müdürlüğünden tefrik edilecek fonlarla kalkındırılması talep edilir, arzu edilir. Ama buna mukabil bu hizmetler de bu hedefe varılması için lüzumlu olan maddenin Orman Bakanlığı - eskiden Orman Genel Müdürlüğü - bünyesinde olup olmadığı hususu hiç bir suretle tetkik edilmez. Bu kürsülerden orman köylüsünü kalkındırma edebiyatı yapılır; maalesef orman köylüsü bugün, esasen geri kalmış olan diğer köylülerimize nispetle daha büyük çapta geri kalma durumuna düşmüştür. Kalkınma hamlesi yaptığımız bu devirde, bütün devlet kuruluşlarının ilk nazarda yatırım ağırlığını koordineli bir şekilde geri kalmış orman bölgelerine teksif etmelerinde büyük bir isabet vardır. Orman köylüsü kanaatkârsa, orman köylüsü bir ölüm kalım mücadelesi içerisinde bulunmasına rağmen sesini çıkaramıyorsa, buna hal çaresi bulmak için elimizi vicdanımıza koyup poltika yapmadan, reyine müracaat ettiğimizde istismar etmeden bunun problemlerine hal çaresi bulmamız lâzımdır. Orman köylüsüne programlarımızda orman affı teklif ediyoruz. Pek tabiî orman köylüsü de bundan sevinç duyacaktır; duyar ama af edildiğinin ertesi günü aynı suçu işleme mecburiyetini duyar ve yine mahkemelerde, mahkeme dosyalarında kendisine bir sicil açılır.

Memleketimizde Köy İşleri Bakanlığı vardır; memleketimizde İmar İskân Bakanlığı vardır; memleketimizde orman köylüsünün, Türk köylüsünün işsizliği vardır... Bu kürsülerden bu işlerin edebiyatı yapılır, fiiliyata gelince hiç bir şey yok. Arkadaşlar, işsiz olan, ormanı tahrip etmek mecburiyetini hisseden orman köylüsü için, gelmiş ve geçmiş Hükümetlerin iskânla ilgili olarak hangi tatbik edilmiş kısmî projeleri vardır? Onun için ilk önce orman köylüsünün iskân problemini halletmekte büyük fayda vardır.

Toprak reformu espirisi içerisinde ilk nazarda bu hususa büyük bir ağırlık verilmesi iktiza eder. Ormana gidiyorsunuz, bir boydan bir boya, 18 Km. uzunluğunda köylerle karşılaşıyorsunuz. Medenî cemiyetlerde insanlar devamlı surette bir arada yaşama ihtiyacını hissederler. Bir arada yaşamaktan birlik ve beraberliğin doğacağı idraki içerisinde olmasına rağmen benim zavallı orman köylüm, âdeta mecburiyetler tahtında, komşuluklara küsmüş durumdadır; hattâ ve hattâ susamış komşuluklara, insanlarla anlaşmaya, beraber yaşamaya susamış olmasına rağmen.

Neden uzak mesafelerde ev yapar? Orman köylüsü artan nüfusa göre geçimini temin etmek mecburiyetini hissettiği için; büyüyüp evlenen çocuk kendisine bir yurt aramak mecburiyetini hissettiği için. Ovalardaki tarlalar sahiplidir, gidip oraya yerleşemez. Ormanda düz bir yer buldu mu mecburen keser, tarla haline getirir ve geçimini temin etmek için orayı kendisine yurt yapmak mecburiyetinde kalır. İşte 6831 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin tarifine uygun olarak, kanunun emirlerini yerine getirmek için muvazzaf orman teknik elemanları, kanunun emirlerini yerine getirmek için duruma müdahale etmek mecburiyetinde kalırlar. Eğer, sizlerin vazettiğiniz kanunları tatbik eden bu orman teknik elemanları bu durum muvacehesinde suç işliyorlarsa ve yaptıkları bu vazifeyi suç olarak telâkki ediyorsanız, müsaade buyurun da buradan kanun çıkarmayalım. Ya çıkaracağınız kanunları memleketin sosyal

ve ekonomik bünyesine uygun olarak çıkarırsınız, veyahut da çıkardığınız kanunların tatbikatçılarının çıkardığınız kanunlara uygun tarzda yaptığı hizmetleri takdirle karşılamanız icap eder. Bu mevzuda sizler tarafından hedef alınan orman teknik elemanlarını, müsaade buyurun da bu kürsüden vazifesinas olarak takdim etmek mecburiyetini hissedeyim.

Muhterem arkadaşlar, orman köylüsü çaresizlik içindedir. Orman köylüsü çoğalmaktadır. Çoğalan nüfus geçimini temin etmek mecburiyetindedir. Geçmini temin etmek suç değildir. Eğer bir suç varsa buna çare bulamayan bizlerindir.

Yüce Heyetinizi saygıyle selâmlarım. (Orta ve sağ sıralardan alkışlar)

BAŞKAN — Millî Güven Partisi Grubu adına sayın Hasan Tosyalı.

MİLLÎ GÜVEN PARTİSİ GRUBU ADINA HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; Adalet Partisi, Millî Güven Partisi ve diğer partilere mensup birçok arkadaşın müştereken, imza ederek vermiş oldukları önerge, bir yerin orman mı, değil mi olduğu hususuna mahkemece karar verebilmek için hâkimin bu hususu Orman Bakanlığının ilgili dairesinden sorup öğrenmesi yanında, yalnız buradan gelecek bilgiyle bağlı kalmadan, Anayasamızın 131 nci maddesinin ışığı altında ve ehlîvukuf müessesesini çalıştırarak, insan haklarının, temel hukuk kaidelerinin ışığı altında, oranın hakikaten orman mı, değil mi olduğuna keşif yaparak, kendi gözü ile görmesi, vicdanında takdir etmesi ve bir de oradan gelecek cevaba tabi kalmadan, ihtiyaç duyduğu takdirde bir ehlîvukufa da sorması hususlarını ihtiva etmektedir.

ÖMER BUYRUKÇU (Antalya) — Önerge öyle mi diyor?

HASAN TOSYALI (Devamla) — Evet efendim, böyledir önerge.

ÖMER BUYRUKÇU (Antalya) — Asla. Kaale alır, diyor o kadar.

HASAN TOSYALI (Devamla) — Millî Güven Partisi olarak fikrimiz şudur ki, biz hem ormanın, hem de bugüne kadar içinde yaşayarak o bölgeleri orman halinde muhafaza eden orman köylüsünün menfaatinin korunması yanındayız.

Burada defalarca tekrar ettik muhterem arkadaşlarım, ormanı korumanın yolu orman içinde ve civarında yaşayan köylünün ormanı sevmesine bağlıdır; ormanı bir nimet kapısı olarak görmesine bağlıdır, orman teşkilâtını sevmesine bağlıdır. Millî Güven Partisi ormanları koruyabilmemiz için orman köylüsünün içinde bulunduğu ormanı sevmesini, onu nimet kapısı bilmesini ve ormanı işleten resmî orman teşekküllerimizi sevmesini istemektedir; bunu sevdirmeye çalışmaktadır. Gayretimiz bundan ibarettir. Hal böyle iken muhterem arkadaşlarım, bâzı menşei orman mühendisi olan sayın arkadaşlarımız sanki ormanın avukatlığını burada yapar derecesinde orman köylüsünün her zaman menfaatinin ve varlığının karşısına çıkmaktalar.

ÖMER BUYRUKÇU (Antalya) — Bunu sen söylüyorsun.

HASAN TOSYALI (Devamla) — Ben isim beyan etmiyorum. Eğer edersem çok ağır olur. Beni coşturmayın. Beni coşturmayın; mikrofon silâhı elimde.

BAŞKAN — Sayın Buyrukçu, müdahale buyurmayın. Sayın Tosyalı'yı coşturmayalım.

ÖMER BUYRUKÇU (Antalya) — Hakaret ediyor.

BAŞKAN — Sayın Buyrukçu, müdahale etmeyiniz, müdahale etmeyiniz.

HASAN TOSYALI (Devamla) — Ben şahıslardan bahsetmedim.

BAŞKAN — Sayın Tosyalı, konuşmanız minvali içinde siz devam buyurunuz efendim.

HASAN TOSYALI (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım,

Ormanı koruyorum zanneden arkadaşların bilmesi lâzımdır ki, bugün kestikleri, işlettikleri ormanı orman idaresi korumamıştır. 50 ilâ 100 senelliktir bugün kesilen ormanlar. 50 ilâ 100 senelik ormanları, 50 ilâ 100 sene evvel mevcut olmayan orman teşkilâtı muhafaza etmemiştir. Eğer bugün orman varsa, o ormanın içerisinde ve civarında yaşayan köylü onu korumuştur ki, bugün orman vardır; orman işletmesi hazır mirasa konarak o ormanı kesmekte ve işletmektedir. Köylünün yetiştirdiği ve koruduğu ormanlık bölgeleri, onlara yaşanabilir bir yurt, bir vatan etme dâvası ile karşı karşıyayız. Köylüye yüzyıllar boyunca bugüne

kadar yaşadığı vatanı zehir etmeye, orada ıstırap çektirmeye hiç kimsenin hakkı yoktur. Buna orman koruma denmez, buna ormanı tahrip etmenin ta kendisi denir. Çünkü ormanı korumak; onun içinde bulunan insanı vatanında huzur içinde yaşatmakla mümkün olur.

Muhterem arkadaşlarım, yaptığımız tetkike göre - isim vereceğim - Tosya'nın Karaköy isimli bir köyü var, burada 2600 adet tapulu, zilyetli tarla, bahçe, bağ (orman bölge şefi tarafından değil arkadaşlar, burada kadastro çalışmaktayken fiilen yanımda bulunduğumu arz ediyorum) orman muhafaza memuru tarafından «Ormandır» denmiş, 2600 tane bağ, bahçe, çeltik tarlası, ev, caminin yerine, delinin kuyuya taş attığı gibi «Orman» denmiş. 5 seneden beri Tosya Karaköy mahkemeliktir arkadaşlar. 2600 tane dava vardır, bir.

İkincisi hemen ona bitişik Ortalıca köyü vardır. 2846 tane dava - adeden söylüyorum, aksini Orman Bakanlığı ispat etsin. Bir tek rakam eksik değildir - bitişiğindeki köydedir. Tosya'da 35 köyde kadastro yapılmıştır, yalnız Tosya'da (muhterem arkadaşlarım, bunlardan birisi de benim köyümdür) en az 526 tane tarla, bağ, bahçe, ev, samanlık «Ormandır» diye mahkemeye düşmüştür. 10 binden fazla yalnız Tosya'da, 43 binden fazla insan yalnız Kastamonu'da bu nevi mahkemeliktir.

Şimdi durumu arz ediyorum:

Sevgili arkadaşlarım, Tosya'mızda bir asliye hukuk mahkemesi vardır, çok tecrübeli bir hâkim vardır; Karaköy'e keşfe gider. Burası orman mıdır, değil midir? 2 600 tane müzekkere Orman Bakanlığının ilgili dairesine yazılmıştır. 2 600 müzekkere bir köy için... 2 600 müzekkereye karşı oradan gelen cevap nedir biliyor musunuz; «Hepsi orman» Hepsi yalan... Bir tanesini görmeden, yerini yurdunu tespit etmeden - açıkça söylüyorum ispat edeceğim - cami orman, ev orman, bağ orman, çeltik tarlası orman denmiştir ve bu muvakkat 1 nci madde mahkemenin elini kolunu bağlamış, hâkime takdir hakkı vermemiş, ehlivukuf gösterme imkânı vermemiş, gözü baka baka 200 - 300 kişinin namaz kıldığı caminin yerine orman, ebe eccdattan beri çeltik tarlası olarak kullanılan yerlere orman hükmünü vermiş; ormandır diye köy evlerinin yıkılmasına karar vermiştir.

Muhterem arkadaşlarım, keşfe giden hâkim yalnız 2 tane nizalı tarlanın keşfine bakıyor, köye gittiği zaman. O köy Tosya'ya 25 kilometre. 5 kişi bir jeeple gidiyor 210 lira vasıta parası veriliyor. Bu 210 lira köylüden alınacak, keşif için harcırah ve saire köylüden alınacak. 2 600'ü vasatî olarak 200 ile çarpın; köylünün oradaki nizalı tarlalarının hepsini satsak keşif bedeline yetmiyor arkadaşlar. Aynı şekilde civarındaki köy de böyledir ve kadastro benim evimde oturuyordu, antr parantez olarak açıkça söylüyorum, kadastroya ben rica minnet Tosya'dan çıkmasını rica ettim, Tosya'dan çıktı; 35 tane köyümüzün başına bir felâket çöktü, 1965 yılından bugüne kadar 7 senedir davalar sona ermedi; bu felâket devam ediyor arkadaşlar. Neden?.. Bir tek madde; 6831 sayılı Kanunun muvakkat 1 nci maddesi...

Muhterem arkadaşlarım, neden hâkimden korkarız, neden hukuktan korkarız, neden ehlivukuf şahitten korkarız? Sosyal, hukukî bütün meselelerimizi hâkimle hallediyoruz korkmuyoruz da, zilyetli ve tapulu olan bir yerin orman mıdır, değil midir diye tayin için Orman Bakanlığının mütalâasıyle beraber; ona bağlı kalmadan teyit için bir ehlivukuf veya civardan bunu bilen insanlardan da sorulmasından, gözle görülüp takdir edilmesinden niye korkuyoruz?

Muhterem arkadaşlarım, samimî olalım. Hepimiz bu milletin milletvekiliyiz. Milletvekili; - İngilizlerin dediği gibi - milletten gelen insanların, milletle beraber, millet için çalışması şekline demokrasi denir; buna Parlâmento denir, buna politika denir. Bir arkadaşım burada; «Kürsüde politika yapılıyor» dedi. Evet kürsüde politika yaparız; halk yararına, millet yararına, vatan yararına politika yaparız.

ZEKİ ÇELİKER (Siirt) — İstismar politikası değil ama...

HASAN TOSYALI (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, uzun lâfın kısası; mutlak surette biz bu kanayan yarayı dindirmeliyiz. Böyle kanun çıkararak orman köylüsünün vatanını, toprağını, mülkiyetini şahit göstermeden, hâkimin vicdanına dahi rıza göstermeden elinden almaya, onu yurdundan, vatanından etmeye gönlümüz razı olamaz. Bu şekilde de ormanı koruyamayız.

Muhterem arkadaşlarım, bir hususu daha arz edeceğim :

Arz ettiğim köyler bu kanun çıktığı zaman veya daha evvel 15 ilâ 25 hane idi. Oradaki nüfus vasatî olarak binde 5 artıyor. Türkiye'nin nüfusu binde 2,5 artıyor; ama oralarda binde beş olarak artıyor. Arkadaşlar, köy boşluklarının hepsi orman denmiş. Evini yapacak, samanlığını yapacak, anbarını yapacak, camisini yapacak yerlere hep orman denmiş. Falan yere ev yapcak; «Aa burası ormandır yapamazsın» Niye?... «Orman hudutları daralıyor...» Soralım, mahkemeye müracaat ediyor; «orman...» Sizi temin edeyim arkadaşlar, bana bir tek misâl gösteremezsiniz ki, göstermezler ki, orman idaresinden, ilgili makamdan «Burası orman değildir» diye bir cevap gelmiş olsun. Vâki değil... Hiç mi bir yer orman değil?..

Muhterem arkadaşlarım, Anayasamızda, mevcut kanunumuzda, şimdi müzakeresini yaptığımız kanunun 1 nci ve 2 nci maddelerinde bir yer ilmen, fennen ormanlık vasfını kaybetmişse burası ormandır diye iddia etmeye lüzum yok. Hakikaten ormansa hepimiz birden oranın orman olduğuna kanaat getirmemiz lâzım. Bu kanat da 2 yolla olur:

Orman Bakanlığının mütalâası,

Mahkemenin takdiri..

Bundan daha tabiî ne vardır ki, bu önerge aleyhine durum takınıyor bâzı arkadaşlarımız? İşte bu önerge aleyhine durum takınmak gibi olan haller orman köylüsünü ormana düşman etmekte, orman köylüsünü kendisine ekmek temin eden orman idaresine düşman etmektedir. Başında bir belâ. Orman, başka ülkede orman köylüsünün refah ve saadetini temin eder; bizde ise şu pürüzler sebebiyle orman, orman köylüsünün başına âdeta bir belâ olmuştur.

Orman, vatanımızın hakikaten ziynetidir. Bir tek karış toprağının daraltılmamasını istemekteyiz. Buna ne Güven Partisi, ne de bir başka parti razı olamaz. Bu bizim millî davamızdır. Ormanlarımızın hudutlarını küçültmemek, sahasını küçültmemek, tahrip etmemek hepimizin müşterek davasıdır, bu bir toprak davasıdır. Bir karış yere hariçten bir düşman taarruz edince nasıl milletçe harbe gireriz, canımızı kanımızı feda ederiz; orman hudutlarının da daraltılmasına, mevcut ormanın tahrip edilmesine elbette gönlümüz razı olmaz. Fakat, açık seçik ilmen, fennen de artık orman vasfını kaybetmiş olan yerler, tapulu, zilyetli, yüzyıllar boyunca karnını oradan doyuran, orayı vatan eden insanların da elinden zorla alınmaz. Görmeden, bilmeden orman mı, değil mi tetkik etmeden, ormandır diye cetvel kalem böyle cevap verilmesine hukuk denmez, insanlık denmez; böyle orman korunmaz.

Bunu müdafaa etmekle ormanın aleyhinde bulunmak demektir. Bunu müdafaa etmek, bizatihi ormanın aleyhine davranış yapmak demektir.

Muhterem arkadaşlarım, ormanı korumanın yolu, mutlaka orman içinde ve civarında yaşayan köylüye, dağ başlarında, çok mahrumiyet yerlerinde, yüksek tahsil yapmış ormancı arkadaşlarımızın yan yana bulunduğu o köylüye, onların kendisi için çalıştığına kanaat getirtmemizle olur.

İkincisi de; ormanın bir ekmek kapısı olduğunu...

BAŞKAN — Sayın Tosyalı, muvakkat madde 1 üzerinde konuşun.

HASAN TOSYALI (Devamla) — Bir yerin orman olup olmadığını tespit için, bu konu mahkemeye düşmüş ise, mahkeme Orman Bakanlığının mutalâasını alır, fakat bu mutalâaya bağlı kalmadan isterse mahallen ehlivukuf da dinleyebilir ve mahkeme buna göre kararını verir şeklindeki önergemizin kabul buyurulmasını ve hem de ittifakla kabul buyurulmasını - ancak ormanı korumanın yolu buradan geçer, böyle olur - diler, saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Mevlüt Yılmaz, buyurun efendim.

Konuşmacı arkadaşlarımdan bir istirhamım olacak. Müzakere muvakkat madde 1 üzerinde devam ediyor.

MEVLÜT YILMAZ (Balıkesir) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

Orman içinde yaşayan milyonlarca vatandaşımızı yakından ilgilendiren bir kanun üzerinde müzakere cereyan etmektedir. Arkadaşlarımızın vermiş olduğu muvakkat 1 nci madde üzerinde görüşlerimi izah etmeye çalışacağım.

Muhterem arkadaşlar, 1956 senesinde çıkan 6831 sayılı Orman Kanununun muvakkat 1 nci maddesini aynen okuyorum :

«Yedinci fısıl,

Muvakkat hükümler.

Muvakkat madde 1. — Ormanların tahdit ve kadastrosunun ikmaline kadar bu kanunun 1 nci maddesi tatbikatından çıkacak ihtilâflarda, bir yerin orman sayılıp sayılmıyacağı» bilhassa bunun altını çizmek lâzım, «Ziraat Vekâletince belirtilir.»

Muhterem arkadaşlar, bu kanun 17 sene evvel çıkmıştır, 17 seneden beri tatbik görmektedir. Bu madde benim kanaatimce çok yanlış olarak tedvin edildiğinden, milyonlarca vatandaş bu yüzden mutazarrır olmuştur. Orman muhafaza memurları tarafından zabıt tutulmak suretiyle mahkemelere verilmiştir, mahkeme kapılarında sürüm sürüm süründürülmüştür. Neden? Bu madde sırf tek taraflı tedvin edildiği için, tek taraflı düşüncenin mahsulü olarak buradan geçtiği için.

Muhterem arkadaşlarım, benden evvel konuşan değerli arkadaşım çok güzel ifade ettiler. Şimdi sayın Bakan burada, - bir ilim adamıdır, kendisine büyük saygımız var, büyük hürmetimiz var - elbette memleket gerçeklerine uygun bir şekilde bu maddenin çıkması için bize yardımcı olacaktır, bunda şüphemiz yok.

Muhterem arkadaşlarım, bendenizin bildiğime göre halihazırda sırf bu maddenin yanlış tefsiri veya yanlış yapıldığı için mahkemelerde 400 binin üzerinde dosya olduğu söylenmektedir. 400 bin dosya ne demektir? Bir aileden bir kişi mahkemeye verildiyse, o aileden aşağı - yukarı 5'er kişiyi enterese ederse, 2 milyon insanın üzerinde bir insan topluluğu mahkemelerde dâva edilmekte, mahkemelerde % 99 mahkûm olmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, sizlere bir hadiseyi anlatayım. 1969 - 1970 senelerinde benim seçim bölgem olan Sındırgı Kazasının köylerinde tahdit yapılmıştır. Tahdit komisyonları - Orman Bakanlığı tarafından teşekkül ettirilmektedir - mer'i mevzuata göre vazifelerini yapmaktadırlar.

Şimdi, Sındırgı'nın köylerinde yapılan tahditlerden bir sene sonra mutazarrır olan vatandaşlar, anasından, babasından, ecdadından kalmış olan tarlalar, Tahdit Komisyonu tarafından orman diye kabul edilmişse, bu vatandaş gidip de itiraz etmiyor. İtiraz eden % 1'dir. Çünkü, vatandaşın itiraz masraflarının altından kalkmasına imkân yok. Avukat masrafı, gidip gelme, mahkeme masrafı bir taraftan, eğer onun tarlasıyle harcayacağı paranın mukayesesini yapacak olursanız vereceği para daha fazla.

Onun için vatandaş gidip de itiraz etmiyor. Sındırgı'nın köylerinden - Sındırgı'nın 70 - 80 köyü vardır - mutlâka 50 - 60 tanesi orman içi köyleridir. Buralarda tahdit yapıldıktan sonra orman bölge şefi zabıt tutuyor, diyor ki, falan yerleri orman tahdit komisyonu tarla olarak bırakmıştır, haddizatında buralar orman içi köyleridir.

Bu itibarla, ben bunun mahkeme nezdinde itiraz ediyorum diyor, bir zabıt tutuyor. Köylülerin % 70'i, % 80'i tekrar mahkemeye veriliyor. Bir köyde bu hadise bendenize intikal etti, dediler ki, «Biz itiraz etmekten vazgeçtik, biz geçim mücadelesi yapıyoruz, hayat mücadelesi yapıyoruz, sefaletle, açlıkla mücadele ediyoruz, Bir de Orman İdaresi geliyor, elimizden tarlaları aldığı gibi, bizi mahkemeye veriyor, sürüm sürüm süründürüyor».

Bu itibarla, «Sana bir dilekçe verelim, bunu Orman Bakanlığına ver, ne yapacaksa bizi, yapsın» dediler. Bendeniz bu dilekçeyi getirdim, Sayın Bakanı bulamadığım için Orman Genel Müdürlüğüne gittim, dedim ki, «Beyefendi, vatandaşların böyle bir şikâyetleri var, eğer bir imkân varsa, bir heyet daha gönderin, burası gerçekten orman mıdır, orman içi midir, yoksa tarla mıdır, tespit edilsin. Ondan sonra vatandaşlar gerçekten bu ormanı tahribetmişlerse, gerçekten burası tarla değilse, ormansa bırakılsın». Sayın Genel Müdür eksik olmasın ilgilendiler. İlgili şubeye telefon ettiler, bana da «Yarımdan sonra sana cevap vereyim» dediler. Genel Müdüre gittim, o dilekçeyi de kendisine takdim ettim. Bana verilen cevap şu :

«Orman Bölge şefinin vermiş olduğu zabıt yerindedir. Buralar tarla değildir, ormandır» diye Sayın Genel Müdüre cevap verdiler, Sayın Genel Mdür de bendenize cevap verdiler. Oturdukları yerden.

Muhterem arkadaşlarım, burada politika yapmıyoruz, burada memleket gerçeklerini dile getiriyoruz. Hem vatandaşın mutazarrır olduğunu, fakir olduğunu, muhtaç olduğunu, açlık ve sefaletle mücadele ettiğini söyleyeceğiz, ondan sonra bunun tedbirlerini almayacağız. Samimiyet bunun neresinde?

Muhterem arkadaşlarım, ormanlar da bizim, vatandaş da bizim. Elbette bu muvazeneyi kurmamız lâzımdır. Bu madde şimdiye kadar çok yanlış anlamalara sebebiyet vermiştir, yanlış tatbik edilmiştir. Bu madde yüzünden milyonlarca vatandaş mutazarrır olmuştur. Bunun vebalini, mesuliyetini biz çekmiyoruz, bu maddeyi tedvin edenler çeksin.

Onun için, Sayın Genel Müdür bendenize bu malûmatı verdikten sonra, bir hukukçu arkadaşıma gittim, dedim ki, «Kardeşim, Sındırgı'nın aşağı - yukarı 70 - 80 tane köyü varsa, bunların 50 - 60 tanesi orman içindedir. Orman içinde bulunan bu köylüleri orman bölge şefleri itiraz etmiş, bunlar mahkemeye gitmişler. Ne yapmak lâzım» Hukukçu arkadaşım, «Yapılacak bir şey yok» dedi. Neden? «Çünkü, doğrudan doğruya bu selâhiyet eskiden Ziraat Vekâletinde idi, şimdi ise Orman Bakanlığında» dedi. Mahkemeye gidiyor, mahkeme yazı yazıyor; falan yerdeki şikâyet mevzuu olan yer orman mıdır, tarla mıdır? Orman Bakanlığı da oturduğu yerden, «Evet orası ormandır» dediği andan itibaren hâkimin hiç takdir yetkisi yok muhterem arkadaşlarım.

Benim kanaatimce, şu halihazırdaki mer'i olan muvakkat 1 nci madde muvacehesinde bunu mahkemeye götürmemek lâzım. Mahkemeye götürme bir formaliteden ibaret, vatandaşı daha fazla mutazarrır ediyor. Orman Bakanlığının uhdesindedir, zaten. Mahkemenin de, hâkimin de bir takdir yetkisi olmadığına göre, Orman Bakanlığı, hem hâkim, hem davalı, hem davacı, hem şahit; yani doğrudan doğruya mahkemeye gitmesi köylünün, bir formalitedir.

Şimdi arkadaşlarımızın vermiş olduğu takrirde, herhangi bir tarafa haksızlık yapılmasın, adaletsizlik yapılmasın, vatandaş mutazarrır olmsın, mağdur olmasın, bunu bir hakkaniyet ölçüsü içinde yapalım, deniyor. Bu takriri kabul etmek lâzımdır ve böyle bir değişikliğe gidilmeye şiddetle ihtiyaç vardır.

Muhterem arkadaşlarım, şu maddeyi huzurlarınızda okudum. Bu selâhiyet, tamamen ve kayıtsız şartsız Orman Bakanlığınındır. O halde mahkemeye gitmeye lüzum yok. Bu itibarla, milyonlarca vatandaşla ilgili 400 binin üzerinde dosya, halihazırda mahkemelerde bulunmaktadır, vatandaş bizardır. Vatandaşa, orman içinde yaşayan fakir, fukaranın hayat seviyesini Devletce yükseltmek için şimdiye kadar el uzatmamışız, yolunu yapmamışız, içme suyunu getirmemişiz, okulunu daha yeni yeni yapıyoruz; bu itibarla artık onun da bir insan olduğunu kabul etmeniz lâzımdır. Ormanı hiçbir zaman vatandaştan üstün tutmayalım; bu vatandaş da bizim, orman da bizim. Bu itibarla bir taassubun içine girmemek lâzımdır, buna bir düzen vermek lâzımdır, bir hal çaresi bulmak lâzımdır.

Bu itibarla, bendeniz bu maddenin lehindeyim, muhterem arkadaşlarım da buna katılacaklardır, sözümü daha fazla uzatmadan arz edeyim; bu maddenin kabulünde fayda vardır, milyonlarca vatandaş, mutazarrır olan vatandaş, - şimdiye kadarkilere olanlar oldu, onları kurtarmaya imkân yok ama - bundan sonra mutazarrır olacak, mağdur olacak, mahkeme kapılarında sürüdürülecek vatandaşları hiç olmazsa önlemiş oluruz, bunda fayda vardır.

Sözlerime son verir, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Sayın Bahattin Uzunoğlu, buyurun efendim.

BAHATTİN UZUNOĞLU (Samsun) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; 6831 sayılı Kanunun muvakkat 1 nci maddesini değiştirmek için Sayın Sabri Keskin ve arkadaşlarının vermiş bulunduğu önerge üzerine söz almış bulunuyorum.

6831 sayılı Kanunun 1 nci muvakkat maddesinin mahzurlu tarafı nedir? Bir yerin orman olup olmadığı hususunun Tarım Bakanlığından sorulması ve gelecek cevaba göre mahkemenin karar ittihazı.

Sayın arkadaşlarım, dünyanın hiçbir yerinde böyle bir kanun olabileceğini zannetmiyorum. Varsa ki, işte bizde mevcuttur; arkadaşlar, bu gayrıâdil bir maddedir tek taraflı işlemektedir. Bu sebepledir ki, binlerce vatandaş mahkeme kapılarında sürünmekte, yüzlerce mahkeme ve hâkim meşgul edilmekte, yine yüzlerce orman memuru aslî görevinin başından ayrılıp neticesinden ne vatandaşın, ne hâkimin, memnun olduğu bir işle meşgul olmaktadırlar. Binlerce saat işgücü de bu yüzden heder olup gitmektedir.

Sayın arkadaşlarım, mevcut madde tek taraflı çalışmaktadır, dedim. Evet, öyledir; or-

man işletmesi hem davacı oluyor, hem de bir yerin orman olup olmadığı hakkında kararı yine kendisi veriyor ve iki satırlık yazıyle ve kararla mahkemeleri bağlıyor. Olmaz böyle şey arkadaşlar!

Sayın Buyrukçu hatanın teknik elemanlarda olmadığını söylediler. Ben bu vesile ile hem kendilerine cevap teşkil edecek, hem de seçim bölgemde zuhur etmiş bir iki misali arz edeceğim.

Muhterem arkadaşlarım, Samsun'un Terme kazasının Kumcağız ve Sancaklı köyleri vardır. Bu köyler aşağı - yukarı yarım asrı mütecaviz bir zaman evvel kurulmuştur. Daha sonra bu köylerin sakinleri olan Kafkasya muhacirlerinden diğer vatandaşlar toprakları satınalmışlar; evler, arazi mevcut. O Kafkas muhacirlerinden, vatandaşlarımıza, dindaşlarımıza verilen tapular, bilfiil para ödenmek suretiyle tevdi edilmiş. Ondan sonra orman tahdit komisyonu gitmiş, (Bu Sancaklı ve Kumcağız denen yerler deniz kenarındadır) deniz kenarına inmiş, bakmışlar bir top ağaç görmüşler bir tarafta, bir iki ağaç da diğer tarafta görmüşler, «İşte şu top ağaçlarla şu ağaçlar arasında kalan yerler ormandır» diyerek hükme bağlanmışlar, zabıt tutmuşlar ve muhtara «Al bunu as» demişler. Muhtar da o köye, her ne sebeptense, husumet beslermiş, bunu asmamış. Tabiî köylünün de bundan haberi olmamış, hüküm kesinleşmiş. Aşağı - yukarı bu üç köyde yedi, sekiz yüz hane vardır, ev olarak. Yarım asırlık bir zamandan beri tarım arazisidir. Orman İşletmesi, burası ormandır, demiş, dava açmış.

Sayın Buyrukçu arkadaşım, bilirkişi vasıtasıyle vatandaş bir masrafa girecektir, bu masrafa katlanamaz, falan dediler biraz evvel. O benim hemşehrilerim tam yedi senedir uğraşıyorlar; geçen devre milletvekili olduğum zaman bana başvurmuşlardır, halen zannediyorum Orman Bakanlığından alınan menfi cevap üzerine davayı kaybettiler, çünkü buraları için Orman Bakanlığı «Ormandır» dedi. Aşağı - yukarı tahminim bir kaç yüzbin lira avukata verdiler, davayı kazanamadılar.

Ben geçen devre Sayın Müsteşar Muavinine, Bakana durumu arz ettim. Alâkalı daire müdürü ile de görüştük; «Bu köylüler yerden göğe kadar haklıdır» dediler ama, yine de Orman Bakanlığından verilen cevap; «Burası ormandır». şeklinde oldu. Bu vatandaşların evleri ve tarlaları halen ormandır...

Şimdi aziz arkadaşlarım, değiştirilmesi istenen madde, verilen önerge nedir? Yani Orman Bakanlığının fikri alınmadan hâkim tek bir bilirkişi çağırıp hüküm versin, denmiyor ki. Orman Bakanlığının mütalâası alınacak, fakat mahkeme Orman Bakanlığının mütalâasına bağlı kalmayacak. Nitekim Anayasa Mahkemesi de, Sayın Keskin'in biraz önce ifade buyurdukları gibi, bu mevzuda bir karar vermiş» «Mahkemeler Ziraat Bakanlığının yazısına bağlı değildir.» demiş.

Hal böyle olunca, Anayasa Mahkemesinin bu kararının ışığı altında, mahallin bilirkişilerinin beyanları üzerine elbetteki mahkeme en âdil kararı verecektir.

Efendim; «mahkemeler bilirkişi bulamazmış». Orman Bakanlığı bilirkişi buluyor da, mahkeme bulamaz mı arkadaşlar? Bu ne demektir? Yine teklif edilen maddede, yani bilirkişi olarak; «Orman Bakanlığı mensubu olan bir mühendis bilirkişi yapılamaz» diye sarih ve kati bir hüküm yok ki. Hâkim dilerse Orman Bakanlığı mühendislerinden birisini çağırır, bilirkişi olarak dinler.

Bu teknik bir iştir deniliyor, Sayın Buyrukçu öyle dedi. Ben de teknik iş olduğuna kaniim, fakat öyle sahalar vardır ki bugün, 100 sene evvel orman vasfını kaybetmiştir, öyle sahalar vardır ki, 20 sene evvel kesilmiştir sebebi de şudur: Biraz evvel Sayın D. P. Grubu sözcüsü arkadaşım burada «efendim işte orman köylüsü korunmamıştır, orman korunmamıştır» şeklinde konuştular. Devlet korunmamıştır ormanı, orman devletleştirildiği anda vatandaş; «Bana kalmadı, Devlete de kalmasın» demiş kesmiştir, yakmıştır, yıkmıştır ve Orman Bakanlığının (daha evvel Ziraat Vekâletinin) orman muhafaza memurlarıyle, orman askerleriyle korumasından mütevellit bugünkü ormanlar kalmamıştır sadece o bölgelere yol gitmemiştir, vesait gitmemiştir bunun için kesilememiştir, bunun için kalmıştır.

Muhterem arkadaşlarım, aslında köylüye Hükümet tarafından ormanın korunması için bir hak tanınmış olsaydı emin olun bugün ormanlar daha fazla muhafaza edilecekti. Yine

civardan gelen kaçakçıların tahribatına orman köylüleri mâni olmuşlardır.

Şimdi kalkıyor diyoruz ki, «efendim mühendis bilir.» Mühendis iki sene veya iki gün evvel gelmiştir, o bölgeye. Vaktiyle orman olan veya olmayan yerin mahallin bilirkişisinden, oranın yerlisinden daha mı iyi bilecektir? O ne yapacaktır yine? Orman Bakanlığının havadan çektiği haritalar, eskiden sınırlandırdığı, orman mefhumuna soktuğu yerlere göre kanaat beyan edecektir. Asıl onu bilen orada oturup, orada büyüyen, ne zaman burası fundalık haline gelmiştir, ne zaman kesilmiştir de tekrar gençlik vaziyetini almıştır, ne zamandan beri ziraat arazisidir, bunu ancak o mahalde oturan insanlar bilir arkadaşlarım. O bakımdan Sayın Buyrukçu'nun bu fikrine iştirak etmiyorum.

Aziz arkadaşlarım, şimdi sizlere hâkimlerin bu kararlar karşısındaki durumundan bahsedeyim; «Burası ormandır» deyince Orman Bakanlığı öyle ormanla ilişkisi olmayan yerlerle karşılaşmışlardır ki, hâkimler vicdanları sızlamıştır.

Pek kati olmamakla beraber size bir misal vereyim: Seçim bölgemin en büyük kazalarından birisi olan Bafra Kazasının belediye meydanı orman olarak görünüyor. Sayın İnönü'nünde heykeli var orada, orası orman şimdi. Yani orman olduğu hususunda bir karar alınırsa Orman Bakanlığı o heykeli de yıkacak.

Şimdi, İstanbul'un Çamlıca'sı, Karabük istasyonunun olduğu yerler ormanmış. Bunların yüzlerce, binlerce misalini sayabiliriz. Bir ağaç olan yer orman olamaz aziz arkadaşlarım. Bir ağaç görünüyor, burası ormandır deniliyor.

Şayet bu değişiklik önergesi kabul edilirse emin olun başta Orman İdaresi olmak üzere, saniyen hâkimler ve bu işle ilgili vatandaşlar en büyük rahatlığa kavuşacaktır. Çünkü; muazzam iş günü zayi olmaktadır, mahkemeler işgal edilmektedir. Orman bölge şefi, yoksa muhafaza memurunu (falan yerde kaçakçı kovalayacak olan muhafaza memuru) bölge şefinin yerine o işe tahsis etmişsin, zaten teknik bilgiden yoksundur, (Sayın Tosyalı'da burada izah etti) bu doğru olmaz arkadaşlarım.

Bir hususu daha arz ederek sözlerime son vereceğim: Sayın Çeliker arkadaşımın bu maddenin tamamen kaldırılması hususunda bir önergede imzası vardı, her halde o şahsı adına idi, şimdi grubu adına bu maddenin aleyhinde bulundular. Bunu da ciddiyetle bağdaştıramıyorum.

Saygılarımı sunarken bu önergenin kabulünü istirham ederim.

ZEKİ ÇELİKER (Siirt) — Önergede imzam yok beyefendi.

BAŞKAN — Sayın Aydar, buyurunuz efendim.

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Sayın Başkan, arkadaşlarımızdan çok evvel söz istemiştik, acaba sırada bir yanlışlık mı oldu?

BAŞKAN — Bir dakika söz sırasını okuyayım efendim. Sayın Keskin, Sayın Buyrukçu, Sayın Yılmaz, Sayın Uzunoğlu, Sayın Aydar, Sayın Seydibeyoğlu, Sayın Ekşi, Sayın Çeliker, Sayın Ataöv, Sayın Atagün, Sayın Tosyalı, Sayın Abbas, Sayın Özgüner. Konuşmuş ve konuşacak arkadaşlara muhtevi listeyi takdim ettim.

Buyurunuz Sayın Aydar.

MEHMET SIDDIK AYDAR (Bingöl) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri;

6831 sayılı Orman Kanununun ek 1 nci maddesi üzerinde tartışma açılmış, bâzı arkadaşlarımız bu değiştiri önergesi lehinde, bâzıları da aleyhinde konuşmaktadırlar. Gerek lehinde konuşanlar, gerek aleyhinde konuşanlar elbetteki ya meslek erbabıdırlar, yahut da tatbikatta birçok şeyler bilmişler, memlekette tatbik edilen bu maddenin Devlet, yani Orman Bakanlığı ile vatandaş arasında vâki bir hakkın zayi olmaması bakımından eleştiri yapmaktadırlar.

Bu itibarla bendeniz de bir iki noktaya temas ederek huzurlarınızdan ayrılacağım. Devlet tahkim edilmiştir, Yüce Devlet kuvvetlidir, bunun karşısında vatandaşın teminatı nedir? İşte burada biz milletvekilleri vatandaşın haklarının ortadan kalkmaması için birtakım eleştiriler yapmakta ve fikirlerimizi ortaya dökmekteyiz.

Bu itibarla bu konuda alınganlık olmasın, buradaki konuşmalar ne vatandaşa selâm, ne de bir çıkarcılık ve ne de ben senden üstünüm, sen benden daha aşağısın mânasına gelmemesi icabeder.

Değiştirge önergesi ne diyor? Eğer bu önergenin sonunda mahkeme kapısı açılmazsa yine Orman Bakanlığı normal prosedör içinde (ki o

maddenin içinde var) tahkikatını yapacak, kendi teknik elemanları ile malûmatı toplayacaktır. Ancak biz burada diyoruz ki; mahallinde olsun, Bakanlıkta olsun bir bilgi verildiği takdirde hiç olmazsa mahkeme kapısı açık kalsın vatandaşa.

Arkadaşlarımızın çoğu kendi seçim bölgelerinden misal arz ettiler, bendeniz de kendi seçim bölgemden bir hususu iletmek isterdim ama seçmene selâmdır diye ondan sarfınar etmekteyim.

Bu itibarla, bu önergenin kabulü biraz da vatandaşın Orman İdaresine karşı bir teminatı telâkki edilir. Bu bakımdan önergenin lehinde oyumu kullanacağımı saygı ile arz etmek isterim.

BAŞKAN — Sayın Seydibeyoğlu.

MEHMET SEYDİBEYOĞLU (Kastamonu) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; görüşülmekte olan önergeye imza koymuş bir arkadaşınız olarak bâzı hususlarda düşüncelerimi açıklamak istiyorum.

Kıymetli arkadaşlarım, bu madde vatandaşla orman idaresini karşı karşıya getiren orman mevzuatımızın içindeki maddelerin en mühimlerinden biridir. Biz vatandaşla idare arasındaki bu çekişmeyi ortadan kaldırmaya mecburuz. Aksi takdirde bugün Türkiye'nin nüfusunun üçte birini teşkil eden orman köylüsünün Devletle irtibatını, Devlete olan güvenini sağlamak mümkün değildir.

Artık bu Meclis, orman idaresinin orman köylüsünü orman kurdu olarak görmesinden, köylünün de idareyi, rızkını kesen bir umacı olarak görmesinden kurtarmaya mecburdur.

Muhterem arkadaşlarım, mevcut madde metnini arkadaşlarım okudular, ben tekrar etmek istemiyorum. Yalnız, bu madde hakikaten idarece mesuliyetini müdrik olarak tatbik edilmiş olsa idi, belki bu ihtilâflar, bu hırçınlıklar, bu çekişmeler olmayacaktı. Vatandaşın Devlete olan itimadı sarsılmasa idi, belki bu önergeyi getirmek mecburiyeti de doğmayacaktı. Ama, muhterem arkadaşlarımın pekçoğu da ifade ettiler, biz orman bölgelerinde yaşayan insanların temsilcileri olarak bunların pek çok misalini görmüş, bizzat tatmış kimseler olarak vatandaşın bu acısına çare bulmak düşüncesiyle bu önergeyi vermiş bulunmaktayız.

Getirdiğimiz nedir arkadaşlar? Orman Kanununun tatbikatında bir yerin orman sayılıp sayılmaması konusunda mahkemeler Orman Bakanlığına müracaat edip mütalâasını alacaklar ve eğer mahkeme bu mütalâayı müknî delillerle kuvvetlendirilmiş olduğunu gördüğü takdirde, elbette ki hâkim vicdanî kanaatini kullanarak bu mütalâaya itibar ederek hükmünü verecektir. Ama hâkim tarafların iddia ve savunmalarına ve mevcut duruma göre bu mütalâada tam bir kanaate varamaz ise, evvelâ gözüyle mahallini görmek isteyecek, orada bir keşif yapacaktır. Orada bilirkişi dinleyecektir. İcabında bilirkişi olarak çoğu zaman tatbikatta olduğu gibi, yine orman idaresinin mühendislerine Ziraat Bakanlığına bağlı olan ziraat teknisyen veya mühendislerine müracaat edecektir. Tatbikatta ihtisasa taallûk eden bu gibi orman konularında lâlettayin vatandaş hâkimler tarafından bilirkişi tâyin edilmez arkadaşlar. Yalnız mahallin hususiyetleri yönünden üç kişilik bir bilirkişi heyeti seçilecekse belki, bir kişi de mahallinden alır. Demin bir arkadaşımın ifade ettiği üzere, orman vasfını ne zamandan beri kaybetmiştir cihetini tespit etmek üzere mahallini bilen bir kimseyi de alır.

Arkadaşlar, şu da bilinmektedir ki, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa göre bilirkişinin beyanı da hâkimi takyidetmez. Hâkim netice itibarıyle Orman Bakanlığının mütalâasını alacak, gözönünde bulunduracak. Mahallinde inceleme yaparak bizzat kendisi görecek. Bunların muhassalasını vicdanî kanaat olarak bir noktada birleştirerek hükmünü verecektir.

Ama tatbikat bugün böyle mi arkadaşlar? Mevcut madde, «Ormanların tahdit ve kadastrosunun ikmaline kadar bu kanunun 1 nci maddesi tatbikatından çıkan ihtilâflarda, bir yerin orman sayılıp sayılmayacağını Ziraat Vekâletince belirtir» diyor. Şimdi Orman Bakanlığı kaim olmuştur, bunun yerine. Ama arkadaşlar Ziraat Bakanlığı bugüne kadar belirtmiş midir? Katiyen.

Arkadaşlarım bir yönetmelikten bahsederler; bir ziraatçi alınacak, bir ormancı alınacak, bir de mhallinden bilirkişi alınacak, bunların verdiği rapor bakanlığa gider, bakanlık bunu bildirir diyorlar.

Arkadaşlarım, katiyen böyle olmamıştır. Ben size seçim bölgemde avukat olarak başımdan geçmiş bir hadiseyi nakledeceğim.

Benim vilâyetimin bir Daday Kazası vardır. Vaktiyle bana bu konuyle ilgili bir dâva geldi. 1940 yılında bu kazada orman tahdidi yapılmıştır. O zaman aklı eren vatandaşlar tahdit için dava açabilmişlerdir, bir kısmı da açmak imkânından mahrum kalmışlardır. Ama bana gelen vatandaş dava açanlardan birisi.

Tutmuş mahkemeye müracaat etmiş. Mahkeme keşfini yapmış, neticede 40 dönüm kadar olan bu tarlanın tahdit dışında bırakılmasına karar vermiş, orman idaresi temyiz etmiş, hüküm kesinleşmiş ve vatandaşın tasarruf hakkı tanınmıştır.

Bu 40 dönümlük tarla içerisinde dağınık yerlerde elli altmış tane çam ağacı var, ama diğer tarafları tarla.

Zannedersem 1965 - 1966 yıllarında burada müthiş bir fırtına oluyor ve bu ağaçlardan bir kısmı yıkılıyor. Vatandaş orman idaresine müracaat ederek diyor ki, «Gelin tespit edin, benim o fırtınadan ağaçlarım yıkıldı.» Orman bölge şefi gelmiş bakmıştır, hakikaten ağaçlar köküyle devrilmiş. Ne kesme var ne birşey.. Ama buna rağmen, tapusu dahilinde olan, mahkemece tahdit dışı bırakılmasına karar aldığı bu yerdeki çamları vatandaşa vermemiş; idare bunu istihsal ederek satmıştır.

Vatandaşın hakkı. Kendi tarlasının içinde toplu halde dahi bulunmayan çamlar bunlar.

Ben o zaman avukatlık yapıyordum. Geldi, bana, dava açtık orman idaresi aleyhine, bedelinin istirdadı için. Orman idaresinin buna verdiği cevap nedir?

«Efendim, bu vatandaş tahdit aleyhine davayı kazanmış ama, bundan sonra 1945 yılında 4785 sayılı Kanun çıkmış ve bunlar devletleştirilmiştir.» diye cevap vermiştir.

Neyi devletleştirirsin? 4785 sayılı Kanun, hususî orman tarifine giren ormanları devletleştirmiştir. Bu tarlada, kültür arazisinde üç beş çam olması ona orman vasfını kazandırır mı?

Neticede mahkeme bu iddia üzerine Tarım Bakanlığından sormuştur. Gelen cevap acıdır arkadaşlar, «Burası ormandır,» diyor. Mahkeme, eski mahkeme ilâmını eklemiş sormuştur. Buna verilen cevap: «Burası ormandır.» Hâkim keşfe gitmiştir, krokisini tatbik etmiştir, hakikaten evvelce tahdit dışı bırakılan yer mi diye; hâlâ mahkeme devam ediyor, sekiz seneden beri vatandaş hakkını alamamıştır.

Ben hissî sebepleri de söyleyeyim arkadaşlar. Bunu teminata kavuşturmazsak hissî meselelerde bunda rol oynuyor.

Bir işletme müdürünün hanımı adaylığını koymuştur, bir partiden. Kazanamamıştır. Kazanamayınca, müdür bey, kadastro giren köylerdeki vatandaşın bütün arazilerine ormandır diye itiraz etmiştir. Ben iki köyü vekâletini deruhte ettim. 60 haneli köyde, emin olun, 55 hanesinin her birinin on tane, on iki tane, beş tane tarlasına orman denilmiştir. Neticede ne oldu arkadaşlar? Bunlara orman dendi. Vatandaş itiraz etti, mahkemelere. Her bir dâva için yüz lira, iki yüz lira vererek dâva dilekçesi yazdırdı, avukat tutsa on binleri bulacak masrafı. On tane dâvası varsa, bin lira verdi, gitti tapulama mahkemesine, Tapulama mahkemesi orman idaresinden sordu, iki tanesi müstesna, diğerlerinin hepsinin orman olduğu hakkında cevap geldi. Vatandaş bu kere Danıştaya dâva açtı. Sayın Ömer Buyrukçu arkadaşım belirtti, idarî bir tasarruftur dedi. Danıştaya dâva açılabilir. Doğru, açılabilir. Ama vatandaşa ne külfettir bu? Danıştaya dâva açtı. Ne oldu? Sayın bir orman profesörünü bilirkişi tâyin ettiler. Ne oldu Danıştaya açılan dâvalar sonunda? Onu da arz edeyim, size. Demin bir arkadaşımın dediği gibi, o köyde, bu itiraz edilen yerlerde seksen senelik ev var, altmış senelik bahçe var; gelen bilirkişi profesör yer altında toprak tahlili yapıyor, «Efendim, buranın arazisi toprak yapısı itibariyle ormandır.. Fiilen böyle ise de, burası ormandan açılmadır, şu kadar sene evvel.»

Arkadaşlar, eğer bunu böyle kabul edersek Kastamonu'nun hiçbir yerinde orman olmayan yer bulunmaz. Hepsi ormandan açılmadır zamaniyle, tümü ile ormandı. Bu kabîl tatbikat bizi bu önergeyi vermeye zorlamıştır arkadaşlar. Bundan hiç kimse ne gocunsun, ne alınsın. Bunu samimiyetle verdik; orman köylüsü ile orman idaresi arasındaki sürtüşmeyi ortadan kaldırmak için veriyoruz. Köylünün ormanı sevmesini temin etmek için veriyoruz, köylünün Devlete olan itimadını sağlamak için veriyoruz. Aksi halde bu sürtüşme nereye kadar varacaktır?

Bunu önlemek lâzım. Bir Anayasa değişikliği yaptık, 131 nci maddenin matlabı, «Ormanı koruma ve geliştirme iken», «Ormanı ve orman köylüsünü koruma» olarak değiştirdik. Elbette bunun da bir mânası var. Getirilen hükmün de bu istikamette olması gerekeceği kanaatindeyiz. İşte biz bu önergeyi vermekle, bu teşriî vazifemizi yerine getirdiğimiz inancındayız. Bunda başka türlü maksat aramak beyhudedir.

Muhterem arkadaşlarım, şahsan benim bugün ormanla ilgili ne bir dâvam vardır, ne ormancılıkla ilgiliyim, hiç bir şeyim yoktur. Ama vatandaşın ıstırabını, yirmi iki sene avukatlık yapan bir arkadaşınız olarak, bu ıstırapların binlercesine şahit olmuş bir kimse olarak dile getirmek mecburiyetindeyim. Binaenaleyh, bu önergeye bütün arkadaşlarımızın iltifat ve itibar etmesi gerekeceği kanısındayım.

Muhterem arkadaşlarım, bir iki hususa daha değinmeden geçemeyeceğim. Şimdi yine, bâzı arkadaşlarım, «Bu bilirkişi ücreti köylüye külfet getirir» diyorlar. Arz ettim mahkemelere düşmenin getirdiği külfeti.

Efendim, «Bu ihtisas işidir, ilim işidir. Ormanı ormancıdan başkası anlayamaz» diyorlar; bunu ziraatçisi de anlar, jeoloğu da anlar, bunu anlayan daha çok kişi vardır.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, Sayın Zeki Çeliker arkadaşımıza da bir târizde bulunmak zorunda kaldım. Buradaki konuşmalarında hakikaten, orman köylüsünün korunmadığını, orman köylüsüne gerekli yardımların yapılmadığını ifade buyurdular. Bunlarda kendisiyle birliğim. Tamamıyle aynı kanatteyim. Bugüne kadar yapılmamıştır, yapılması gerekir. Yalnız, biz Cumhuriyet Halk Partisinin 74 milletvekili ve senatörü olarak bir teklif vermiştik. Sayın Çeliker de o Geçici Komisyonda üye idi. Bu teklifin ne getirdiğini dahi iyice tetkik etmeden Sayın Komisyonumuz, bir Ramazan günü, iftara yarım saat kala bu teklifin gerekçesini bile okumak lüzumunu hissetmeden tümüyle reddetti. Bugün, bu Mecliste muhtelif partilere mensubolan arkadaşlarımız buna sahip çıktı. Bu hususu da dikkat nazarlarına sunmak isterim. Mâruzatıma burada son verirken önergeye iltifat etmeniz dileğiyle saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Kifayeti müzakere önergesi gelmiştir. Sayın Komisyon beyanını tekrar ediyor tabiî, yine maddeyi geriye istiyorsunuz değil mi efendim?.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Kısaca mâruzatta bulunmak istiyorum.

BAŞKAN — Bir dakika efendim, arz edeyim de geçmiş hâdiseyi; İçtüzüğün 118 nci maddesi vâkı tadil teklifleri Komisyon tarafından talebedilirse otomatikman verilir diyor. Komisyona bu önerge tevdi edilmeden evvel, arkadaşlarımızın görüşlerini ifade etmeleri Komisyonda faydalı olacağı kanısıyle mesele müzakereye vaz'edilmiş durumdadır.

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Sayın Başkan, konuşmanızdan öyle anlaşılıyor ki, Komisyona iade edilecektir. Bendenizin bir önergesi mevcuttur, bundan ayrı olmak üzere. Bu önergenin gerekçesini izah etmek bakımından Komisyona fayda sağlayacağı mülâhazası ile söz istiyorum.

BAŞKAN — Komisyona teşrif eder, orada önergenizin gerekçesini beyan edersiniz efendim. Oya arz edilmeyen önergenin kısaca izahı olur mu efendim? Genel Kuurlda muameleye koymuyoruz. Otomatikman, Başkanlık İçtüzüğün 118 nci maddesine göre vermeye mecburdur. Komisyon talebediyor değil mi efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Evet.

BAŞKAN — Buyurun.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;

Evvelâ Seydibeyoğlu, «Bu madde Ramazanda geçiştirildi» der. Şunu kabul edin ki, bir kere bu ek madde Komisyona gelmedi. Yüce Meclise arkadaşlarımız, burada müzakere edilirken verdi. Bu bakımdan kendisinin haberi yok.

Şimdi esas konumuza gelelim..

MEHMET SEYDİBEYOĞLU (Kastamonu) — Komisyona nasıl gelmedi?

BAŞKAN — Sayın Seydibeyoğlu, müdahale etmeyiniz. Sayın Başkan, siz de Seydibeyoğlunu muhatap kabul etmeyiniz efendim, sözlerinizde.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Şimdi işin esasına gelelim.

MEHMET SEYDİBEYOĞLU (Kastamonu) — Ben aradaydım, Türkmenoğlu'nun isimini yazdınız.

BAŞKAN — Devam buyurun efendim.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER ((Devamla) — Hiçbir idare vatandaşla kendi arasında sürtüşmeyi arzu etmez.

MEHMET SEYDİBEYOĞLU (Kastamonu) — Hilâfı hakikat rapor düzenlenmiştir.

BAŞKAN — Hiçbir Komisyonumuz hilâfı hakikat rapor düzenlemez. Hayır, böyle bir hâdiseyi Meclis çatısı içinde yapacak hiçbir komisyon yoktur, Sayın Seydibeyoğlu.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Arkadaşlarımız hissî hareketlerle vazifeyi karıştırıyorlar.

BAŞKAN — Devam buyurun.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Adalet Partisi altı senelik iktidarında elbette ki, vatandaşla idare arasındaki sürtüşmeyi arzu etmediği bir gerçektir.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Adalet Partisi Grubu adına konuşamazsınız Beyefendi.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Başlayacağım. Grup adına konuşmuyorum; ben Komisyon Başkanı sıfatiyle konuşuyorum.

BAŞKAN — Sayın Keskin, Sayın Keskin. Müdahale etmeyiniz efendim. Komisyon Başkanı olarak söz verdim.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Komisyon adına konuşur, Adalet Partisi Grubu adına konuşamaz; Adalet Partisini karıştırma.

BAŞKAN — Müdahale etmeyiniz efendim, Komisyon Başkanı olarak söz verdim.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Bu kadar hissî hareket edilmez. Senin olduğu kadar, bu parti benim de partimdir. Bunu herkesin bilmesi lâzım.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Parti adına konuşamazsınız, orada.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Ben şu anda parti adına konuşmuyorum; ama ben Nevşehir'de Adalet Partisini kuran insanım.

BAŞKAN — Parti adına konuşmuyorsunuz Sayın Başer.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Parti adına konuşamazsın, Komisyon Başkanısın.

BAŞKAN — Sayın Başer, siz Geçici Komisyon Başkanı olarak konuşuyorsunuz, lütfen.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Şimdi Yüce Meclisimiz, 1970 Nisan'ında Anayasanın 131 nci maddesini değiştirmiştir. Acaba bu değişikliği yapmaya ne lüzum görmüştür. Halen yürürlükte bulunan 6831 sayılı Kanunun 1 ve 2 nci maddesinde bir sarahat yok. Mahkemelerimiz tatbikatta güçlük çekmişlerdir. Hattı zatında bu maddelerde açıklık olmadığı için; 1 nci maddeyi alalım.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Bir Komisyon Başkanının konuşması böyle mi olur?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Bağlıyacağım, efendim, sabırlı olun efendim, bağlayacağım. O zaman varsa itirazınız buradan yaparsınız. Size karşı bir saygımız, sevgimiz vardır. Aynı davanın insanlarıyız, ama böyle olmaz.

BAŞKAN — Siz Komisyon Başkanısınız Sayın Başer.

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Böyle Komisyon Başkanı olmaz, Sayın Başkan.

HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Efendim, mesele...

ZEKİ ÇELİKER (Siirt) — Sayın Başkan, böyle komisyon başkanı olmaz.

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Sayın Başkan, Komisyon Başkanlığı değil, particilik yapıyor.

HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Efendim, ben arkadaşıma cevap veriyorum.

BAŞKAN — Sayın Özgüner, tabiî efendim bir komisyon başkanı mutlaka bir partiye mensuptur. Belki bir sürçü lisan olmuştur.

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Böyle Komisyon Başkanlığı olmaz, efendim.

BAŞKAN — Olabilir, Bir sürçü lisan kabul buyurun efendim.

Sayın Başer, siz devam buyurun.

HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Şimdi şunu katiyetle ifade edeyim ki, bütün partili arkadaşlarıma saygım olduğunu Meclisteki hareketlerim gösterir. Niye alınıyorsunuz?

Bilhassa 2 nci maddede sarahat olmadığı için, 1961 Anayasasında Yüce Meclis tadilât yaptı. Buraya ne yaptık, açıklık getirdik. Lütfederseniz 2 nci maddeyi tetkik edelim. «Sahipli yer-

lerin serbest bırakılabilmesi Tarım Bakanlığının mütalâası ve İcra Heyeti Kararnamesiyle olur» diyordu. İşi, bu madde sürüncemede koyuyordu. Halbuki, bizim getirdiğimiz maddede sarahat verdik. «Tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi..»

BAHATTİN UZUNOĞLU (Samsun) — Fındıklık da var mı?

HÜSAMETTİN BAŞER (Devamla) — Fındıklık da bunun içerisine girer.

«Yerler orman kapsamının dışındadır» diyoruz. Sarahat getiriyoruz.

İkinci fıkrayı okuyorum, «Şehir, kasaba ve köy yapıları...» Evvelden bu ikinci maddeye göre Orman Bakanlığı «burası ormandır» dediği zaman hiçbir şey yapamıyorduk, elimizi, kolumuzu bağlıyordu. Burada yaptığımız değişiklikle köy kurulmuşsa, ormanın dışına çıkıyor. Şehir kurulmuşsa çıkıyor. Bu maddeye sarahat getirdik. Arkadaşlarımın muvakkat 1 nci maddedeki hassasiyetlerini anlıyorum. Fakat kabahatin orada olmadığını, biraz da burada olduğunu da kabul etmek lâzımdır.

Bu 1970'teki değişiklikle sarahat getirdik ve süratle, vatandaşla idare arasındaki ihtilâfın hallini kabul ettik. 2 nci maddeye bu metin oturtulduktan sonra, vatandaşla idare arasındaki sürtüşme giderilecektir. Muvakkat 1 nci madde ne yapıyor? 1 nci maddeye atıf yapıyor. Bakın 1 nci maddede «sazlıklar» diyor. Sazlıklar Devletindir. Zaten tanzim şekli sakattır. «Steppler» diyor. Ben bunları saymayacağım. Elbette ki, 1 nci madde üzerindeki takdir Yüce Meclisindir. Biz, Meclisin kararına saygılıyız.

Bu bakımdan endişe etmemek lâzımdır. Ben, aslında buradaki mahzurları da bertaraf etmek için konuşuyorum. Yalnız o bir madde değil, buradaki maddenin sarahat getirmemesinden ileri geliyordu. Bu bakımdan fazla uzatmayacağım, sözlerimi burada keser, 1 nci madde üzerindeki takdir Yüce Meclisindir. Saygılarımı sunarım.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Sayın Başkan, sayın Bakan konuşacaklar mı?

BAŞKAN — Efendim, Sayın Bakan, görüşecek misiniz?

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL — Müsaade ederseniz, görüşmek istiyorum.

BAŞKAN — Sayın İnal, buyurun efendim.

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üzerinde müzakere cereyan eden konu, halen yürürlükteki 6831 sayılı Orman Kanununun muvakkat 1 nci maddesinin kaldırılması veya değiştirilmesiyle ilgilidir. Buna neden ihtiyaç hissedilmiştir? Önce, böyle bir maddenin mevzuatımızda neden yer aldığı üzerinde müsaadenizle kısaca durmak isterim. Bunu, benden önceki konuşması sırasında, Sayın Ömer Buyrukçu da kısmen dile getirdiler. 3116 sayılı Orman Kanununda, ormanların sınırlandırılması işi sadece tahdit komisyonlarına bir vazife olarak verilmişti. Ama bu komisyonların çalışması ağır gittiği ve sınırlaması yapılacak sahaların çok geniş olduğu için müteferrik nitelikteki hadiselerin ve ihtilâfların halledilmesi kanunda, bu konuda özel bir hüküm olmadığından mahkemeler yoluyla yapılmaktaydı. Mahkemelerin karara bağlamış olduğu bu nevi konular, mahkeme kararıyle bitmiş tükenmiş olmuyordu. Çünkü bulunan bilirkişiler yeteneksiz kimseler oldukları için genellikle bunlara itiraz ediliyor ve bu itirazlar da Yargıtaydan nakzedilmek suretiyle geri çevriliyordu. Böylece ihtilâflar uzadıkça uzuyordu. İşte buna bir son vermek maksadıyledir ki, 4785 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin sonuncu fıkrasına bu nevi ihtilâfların hallinde o zamanki Tarım Bakanlığının, bir yeri orman sayıp saymamakta yetkili kılınması uygun bulundu ve böylece o zamanın Tarım Bakanlığı böyle yetkiye sahip kılındı. 1950 yılına kadar devam eden bu uygulamanın yine bâzı sakıncaları görüldü, 5653 sayılı Kanun ile 1950 yılında orman mevzuatımızda mevcudolan bu hüküm kaldırıldı. Ama Yüce Meclis yine aynı konuda büyük bir hassasiyet göstermiş olduğu içindir ki, 1956 yılında tedvin edilen ve halen yürürlükteki 6831 sayılı Kanuna bu hüküm tekrar kondu.

Görülüyor ki, bu hükmün mevzuatımızda yer alışı çeşitli denemeler ve tecrübeler yapıldıktan ve Yüce Meclis bu konuyu enine boyuna tartıştıktan sonradır ki, bunda karar kılmak suretiyle mevzuatımıza bu yerleştirildi. Yine 1956 yılını takibeden dönem içinde zaman zaman bu hükmün kanundan çıkartılmasıyle ilgili teklifler vâki olmuştur. Bunlar Yüce Meclise geldi, fakat Yüce Meclis bunları yine inceledi, bu hükmün mevzuatta kalmasını uygun buldu ve bu teklifleri kabul etmedi, teklifler kanunlaşma imkânı bulamadı.

Şimdi önümüze tekrar aynı hükmün değiştirilmesi şeklinde bir önerge gelmiş bulunuyor. Filhal bu önerge de, kanunda mevcudolan hükmün kaldırıldığı mânası çıkmıyor. Deniliyor ki, «Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu bir kararа uymak suretiyle, - ki, Anayasa Mahkemesi bu kararı niçin ve ne zaman verdiğini vakit almasın diye tekrarlamak istemiyorum - «Anayasa Mahkemesinin mütalâasına uygun olarak mahkemeler, Orman Bakanlığından gerekçeli bir mütalâa sorsun, ama hâkim mütalâaya uymakta, Anayasa Mahkemesinin kararına uymak suretiyle bağımsız kalsın.» İlk bakışta bugünkü uygulamadan farkı yok. Bugünkü uygulamayı kısaca arz edeyim, filvaki arkadaşlarım çok çeşitli şekilleriyle bunu burada anlattılar. Çünkü bir yerde ortaya çıkan ihtilâf, mahkemede halledilemeyince veya başlangıcında bazan Orman Bakanlığından sorulur, Orman Bakanlığı da bunu, bu hükmü uygulama maksadıyle hazırlamış olduğu yönetmelik hükümlerine uygun olarak bir neticeye bağlar ve mahkemeye cevap verir. Burada isim zikretmeyeceğim, bâzı sayın milletvekilleri bunların muhafaza memurları eliyle, hattâ hiç tetkik yapılmadan, oturulduğu yerde bir kâğıt doldurulma suretiyle tekrar mahkemeye gönderildiğini ifade ettiler. Bu, özür dileyerek ifade edeyim, gerçeğe uymamaktadır. Elde mevcudolan yönetmelik gereğince bu nevi belirtmeler, objektiviteyi sağlama maksadıyledir ki, bir ormancı, bir ziraatçi ve gerektiği takdirde bir de veterinerin iştirakiyle kurulu bir heyet tarafından yapılır. Heyetin tanzim etmiş olduğu bu rapor Bakanlığa gelir, Bakanlıkta Genel Müdürlük seviyesi üstünde betahsis bu işle uğraşan kişiler tarafından incelenir, mahallinden gelen bu belgeler merkezde hıfzedilir, bunun sonucu buyurduğunuz gibi kısa bir kâğıtta ancak netice olarak mahkemeye gönderilir. Buna uymayan belki uygulamada bâzı aksaklıklar olmuştur. Bunların her yerde aynı şekilde olduğunu, sayın milletvekillerinin iddia ettiklerinin mutlak surette gayrivaridolduğunu da burada iddia etmek istemem. Her kanunun uygulamasında olduğu gibi bu kanun uygulamasında da bâzı aksaklıklar olmuştur; ama bunlar esası değiştirici nitelikte olmayan şeylerdir ve bunlar alınan tedbirlerle pekâlâ giderilir.

Şimdi, önümüze gelen öneride denmektedir ki; mahkeme Bakanlıktan gerekçeli bir mütalâa soracaktır.

Sayın milletvekilleri;

Anayasa Mahkemesi, kendisine vâki müracaat üzerine vermiş olduğu kararla 6831 sayılı Orman Kanununa tanımış olduğu belirtme yetkisini kaldırmamıştır. Demiştir ki, Orman Bakanlığı belirtme işini yine yapar, bunu mahkemeye gönderir; ama mahkeme bu belirtme ile mutlak surette bağlı değildir. Hâkim, vicdanî kanaatine göre de hükmünü verebilir demiştir.

Şimdi, burada sözü edilen husus, Orman Bakandığının bir gerekçeli mütalâa göndermiş olması keyfiyetidir. Mütalâa, takdir buyuracağınız ve hepinizin de gayet iyi bildiğiniz gibi mahkemenin herhangi bir işlemin sonuca ulaştırılması için faydalanılan herhangi bir belge, vesika ve daha doğrusu bir hazırlık çalışmasıdır. Binaenaleyh, kanunda yazılı olduğu şekilde ve Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu kararda açıkça ve sarih olarak ifade edildiği üzere Orman Bakanlığından bir belirtme değil, sadece bir mütalâa istenmektedir. Halbuki, 6831 sayılı Kanunun muvakkat 1 nci maddesinde belirtme yetkisi sarih olarak Orman Bakanlığına verilmiştir.

Bu itibarla, buradaki gerekçeli mütalâa, halen yürürlükteki kanundaki lâfza ve aynı zamanda Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu kararın hem ruhuna, hem de lâfzına aykırı düşmektedir. Bu itibarladır ki, verilmiş olan önerge, bugünkü uygulama, Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu kararın tam paralelinde bir uygulama olduğu içindir ki, kanımızca gereksizdir. Kanunda böyle bir değişiklik yapmaya lüzum yoktur ve sayın milletvekillerinin de kanunda böyle bir hükmün mevcudolmasından da asla endişe etmemeleri gerekir.

Filvaki, müzakereler sırasında zaman zaman, gerek komisyonların kurulmasında, gerek kadatsro ekiplerinin kurulmasına kaç günden beri dinleyebildiğim konuşmalar sırasında, Türk ormancısına karşı bir ölçüde itimatsızlık görüş ve düşünceleri burada izhar olunmuştur. (A. P. ve C. H. P. sıralarından «Öyle şey olmaz» sesleri.) Bu tartışmalar sırasında sayın konuşmacılardan bâzıları yapılacak sınırlama işlerinde, ilim ve fennin gösterdiği mânada meseleleri ob-

jektif olarak halletmemiz gerektiği, halbuki ormancı elemanların bu tür meselelerin çözümünde hislerinin etkisi altında kaldıkları, bundan sonra da kalmaya devam edecekleri anlamında görüşler ileri sürdüler. Peşinen şunu arz etmek isterim ki, yapılan sınırlama işi bir yönüyle hukukî olmakla beraber asıl ağırlığı ile teknik bilgiyi gerektiren bir nitelik taşımaktadır. Bu tür çalışmalara konu ile yakından ilgili meslek mensuplarının büyük katkısı olmasından daha tabiî birşey düşünülebilir mi? Çünkü, yapılmak istenen iş bir arazi klâsifikasyonu değil, sınırlama konusu taşınmaz malın, Orman Kanununun tarif maddesiyle bu tasarının getireceği 2 nci madde hükümlerine uygun olup olmadığının tespitinden ibarettir. Bu itibarla sübjektif bir söz, söz konusu değildir. Kaldı ki, orman tarifine ve getirilmekte olan 2 nci maddeye aykırı olarak oy çokluğu ile karar alınması halinde, mahallî görevlilerin de devamlı olarak haklı ve kanunî itirazlarına yol açılacağı ihtimalini gözden uzak tutmamak gerek. Tıpkı şahıslar gibi onlar da Devlet hukukunu müdafaa için hiç şüphesiz haksız ve isabetsiz gördükleri hükümlere itiraz edeceklerdir. Bu durum ise süratli, sıhhatli ve ilmî bir kadastro çalışmasını engelleyecek ve beklenenin aksine ihtilâfların çoğalmasına neden teşkil edecektir. Komisyon ve ekiplerdeki görevli ormancıların tarafsız kalmayacaklarından endişe duyan sayın milletvekilleri varsa, müsterih ve emin olsunlar. Türk ormancıları, Türk Devletinin ve Milletinin kendilerine emanet ettiği millî servetimiz olan ormanlarımızı bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da büyük bir feragat ve fedakârlıkla tam bir vatan ve vatandaş seviyesi içinde ve objektif olarak koruyacaklar ve bu doğal kaynağımızı Türk Milletine daha yararlı kılmak yolundaki çalışmalarına devam edeceklerdir.

Sayın milletvekilleri; burada müzakereler sırasında bâzı milletvekillerimizin kendi beyanlarıyle taşarak, coşarak çeşitli beyanları oldu. Bendeniz, bütün bunları ayrı ayrı cevaplandırmak suretiyle hem zamanı uzatmak, hem de sizleri daha da fazla işgal etmek istemem. Yalnız bunlardan bir, ikisi var ki, bunlara dokunmadan geçemeyeceğim.

Sayın Tosyalı, kendi bölgesindeki bir köyde 2 500 tezkereye karşılık Orman Bakanlığından ormandır cevabının alındığını; fakat bunların da hepsinin yalan olduğunu ifade ettiler.

HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Yani, hakikate uymuyor dedim.

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL — (Devamla) — Kendisini çok iyi tanırım; çok şerefli, haysiyetli bir milletvekili ve insandır. Her şerefli...

HALİL İBRAHİM COP (Bolu) — Milletvekillerinin haysiyetine ne zamandan beri riayet ediyorsunuz Sayın Bakan?

BAŞKAN — Sayın Cop...

ÖMER BUYRUKÇU (Antalya) — Yeri mi, ne müdahale ediyorsun?

BAŞKAN — Sayın Buyrukçu, Sayın Buyrukçu, müsaade buyurun efendim, siz mi cevap vereceksiniz müdahale edene? Ben ettim ya...

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL — (Devamla) — Her şerefli ve haysiyetli insan bir konunun yalan olduğunu ifade ederken onun gerçekten yalan olduğuna da inanmış bulunur. Kendilerini böyle tanıdığım için kendilerinden rica ediyorum, lütfen bunu ispat etsinler. Eğer, bu hakikaten vâki ise, bununla ilgili olan kimseler hakkında kanunî işlem yapmayı taahhüdediyorum.

HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Sayın Bakanım...

BAŞKAN — Sayın Tosyalı, müsaade buyurun. Sayın Bakan kürsüden indikten sonra özel olarak yanına gider görüşürsünüz efendim.

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL — (Devamla) — Yine mahkemelere intikal eden dosya sayılarıyle ilgili rakamlar ileri sürüldü. Bunları mübalâğalı bulduğumu betahsis arz etmek isterim.

Evet, sınırlama işleriyle ilgili ihtilâflarımız çoktur, fakat burada verilen rakamlar kadar da çok değildir.

Burada uzun uzun orman içi ve kenarı köylümüzün fakrü zaruretinden, içinde bulundukları çok sıkıntılı durumdan bahsedildi.

Bunu yıllar yılı hep söyleriz, hem de hepimiz söyleriz; ama 600 yıldan beri Devletçe ihmal ettiğimiz Türk köylüsünün orman içi ve kenarı köylüsünün bugünkü geri kalmışlığını, bu vatandaşlarla en yakın temasta bulunan ve onlara her konuda daima yardımcı olan Türk ormancısına izafe etmek büyük ölçüde insafsız-

lık olur. Bunda hepimizin suçu olduğu aşikârdır. 1956 yılında 6831 sayılı Kanun çıkmıştır, orada denmiştir ki, «Her sene bütçeye 50 milyon lira para konacaktır» Bugüne kadar bütçeye konan para 50 milyon lirayı dahi bulmamıştır, aradan 17 sene geçmiştir.

Peki, burada hepimiz bu fakrü sefaletin doya doya uzun edebiyatını yapıyoruz; ama niçin kendimizi tenkid etmiyoruz ve demiyoruz ki, niçin bu 50 milyon lirayı her sene vermedik, veremedik?..

Bunu veremiyoruz, yolunu, suyunu, elektriğini yapamıyoruz veya yeterince bunları yapamıyoruz; ama buraya gelince bunların uzun uzun eleştirmesini yapıyoruz ve üzerinde konuşulan konu olduğu ve onlarla en yakın temasta bulunan da ormancı olduğu için bunların bütün suçlusu ormancıdır diyoruz. Kanımca, bunda haksızlık ediyoruz.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Sayın Başkan, 13 ncü maddeyi onun için getiriyoruz. Siz de iltihak edin, çıkaralım.

BAŞKAN — Sayın Keskin...

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL — (Devamla) — Huzurunuzu daha fazla işgal etmemek için son olarak, getirilmiş bulunan önergenin durumu değiştirmeyeceğini; halbuki Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu karara uygun olarak bugün bir uygulama yapıldığını; yani mahkemelerin Orman Bakanlığının vereceği bildiriyle de yerine göre iktifa etmeyerek, kanaat getirmeyerek kendi kanısıyle hüküm verebileceğinin daima mümkün olduğunu ve hattâ uygulanmakta olduğunu da gözönünde tutarak «gerekçeli bir mütalâa verilmesi» deyimiyle yeni bir önergenin bu tasarıya girmemesi gerektiğini bir kere daha arz eder, bu görüşe iltifat buyurmanızı istirham ederim.

Hepinizi derin saygıyle selâmlarım.

TURGUT ARTAÇ (Kars) — Sayın Başkan, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN — Buyurun efendim.

TURGUT ARTAÇ (Kars) — Sayın Bakan, mahkemelere intikal eden bir meselede hâkimin nezaretinde yapılması gerekli olan bir tespit veya keşif yerine muhterem Bakanlığınızda mevcut bir heyet tarafından tespit edilen bir hususun, belirtmenin sonucunun da umum müdürlük seviyesinden yüksekte bulunan kişiler tarafından kısaca mahkemeye bildirilmesi halinde hâkimin iradesi dışında tecelli eden bu sonucun mülkiyet hakkını tahdidedici olup olmadığı hususunda bir beyanda bulunabilir misiniz?

BAŞKAN — Buyurun, Sayın Bakan.

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL — (Devamla) — Efendim, tekrar arz edeyim, durum şudur :

Anayasa Mahkemesi kararınca denmek isteniyor ki, Orman Bakanlığı da bir diğer bilirkişi gibi kanunî bir bilirkişidir, mahkemeye mütalâasını verecektir; ama mahkeme buna göre amel etmek mecburiyetinde değildir. Hâkim kanaatini hattâ diğer bilirkişilerin kanaatine uymak suretiyle ve Orman Bakanlığının vermiş olduğu mütalâayı bir tarafa itmek suretiyle de karar verebilir. Binaenaleyh, mahkemenin bu yolu tamamen açıktır ve gayet sarihtir. Bugünkü kanunda mevcudolan hüküm bu Anayasa Mahkemesi görüşünü tamamen uygulamaya yeteneklidir ve kâfidir ve tamamen onun paralelindedir. Onun için herhangi bir değişikliğe lüzum yoktur.

MİTHAT ŞÜKRÜ ÇAVDAROĞLU (Balıkesir) — Sayın Başkan, soru sormak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

MİTHAT ŞÜKRÜ ÇAVDAROĞLU (Balıkesir) — Sayın Başkan, Orman Bakanlığına bir yerin orman olup olmadığı sorulduğunda, farzımuhal «ormandır» şeklinde Orman Bakanlığı bir neticeye vardı. Bu neticeye varış kararı idarî bir karar mahiyetinde midir? Taraflar, bu idarî kararın hükümsüzlüğünü, geçersizliğini ileri sürmek için Devlet Şûrasına gitmek durumunda değil midir?

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL — (Devamla) — Gidebilirler.

MİTHAT ŞÜKRÜ ÇAVDAROĞLU (Balıkesir) — O takdirde Orman Bakanlığının, bir yer için «ormandır» demesi halinde taraflar Devlet Şûrasına gidecek, bu kararı iptal ettireceklerdir. İptal edilmediği takdirde o zaman bu, mahkemelerin dikkate alacağı bir mütalâa olacaktır. Bu takdirde Anayasa Mahkemesinin verdiği kararla bu takdir kabul edildiği takdirde meydana gelecek netice arasında bir fark yoktur mütalâası yerinde olmuyor, farklı bir hukukî durum ortaya çıkıyor. Ben bunu tespit etmek istedim.

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL — (Devamla) — Efendim, tarafların Danıştaya da gitmesi mümkündür. Danıştaya gitmesi halinde hiç şüphesiz mahkeme davayı durdurur. Danıştayın vermiş olduğu karara göre kendisi de bilâhara hükmünü verir. Yani, taraflar için Danıştaya gitme yolu açıktır ve hâkimi de bağlayıcı hiçbir kayıt mevcut değildir ve tekrar arz edeyim, Orman Bakanlığı kanunî bir bilirkişi niteliğindedir. Orman hakkındaki tespit etmiş olduğu kanaatini mahkemeye bildirir; ama hâkim bununla hiçbir şekilde bağlı değildir ve uygulama da bugün böyledir.

HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Sayın Başkan, sorum var.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Sayın Başkan, Sayın Bakan diyorlar ki, «Anayasa Mahkemesi Orman Bakanlığını bir bilirkişi olarak telâkki etmiştir ve hâkim de bu bilirkişinin verdiği beyan ile bağlı değildir» Anayasa Mahkemesi de böyle demiştir, biz de vermiş olduğumuz önerge ile böyle olsun diyoruz. Bunun karşısına neden çıkılıyor? Anayasa Mahkemesinin bozduğu bir hükmü verdiğimiz müşterek bir önerge ile kanunlaştırmak istiyoruz; mahkeme tek ve sabit bir bilirkişiye tabi olmasın diyoruz. Bunu hukukîleştirmek, kanunlaştırmak istiyoruz. Bunun karşısına niye çıkılıyor?

BAŞKAN — Sayın Tosyalı, «Orman Bakanlığı gerekçeli mütalâa verecektir, gerekçesinde neden orman olduğunu izah edecektir» diyorsunuz, değil mi?

HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Sayın Bakan diyorlar ki...

BAŞKAN — Yani takririniz o mahiyette de ondan. «Gerekçeli mütalâa bildirir» demek o raporda orman olduğunun bütün gerekçeleri izah edilir demektir. Buna rağmen niye bunun karşısına çıkıyorsunuz, mahkemeler de bu mütalâa ile belki de bağlı kalacaklardır, diyorsunuz değil mi?

HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Anayasa Mahkemesi «Mahkeme bununla bağlı değildir» diyor, bozma sebebi budur. Yüce Meclis olarak biz de bunu kanunlaştıralım diyoruz. Bakanlık bunun karşısına niye çıkıyor? Bu birinci sualim.

İkinci sualim : Biraz evvel ben kürsüde belki bir sürçü lisan yaptım; 2 600 köylünün ihtilâfında mahkemenin sorduğu suale Orman Bakanlığı harita üzerinde veya orada bu işi gören şahsın mütalâasıyle «burası ormandır» demiştir 2 600'üne de. Ben ispat edeceğim, ispatını Sayın Bakan Tosya Mahkemesinden sorabilir.

BAŞKAN — Soru değil ki bu Sayın Tosyalı. Sizin konuşmanızla Sayın Bakanın cevapları arasında meşkûk kalmış noktaların izahı gibi oluyor Beyefendi. Soru şeklinde olsun lütfen.

HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Sorumu arz ediyorum şimdi efendim: Orada konuştuğum zaman, Orman Bakanlığından sorulan 2 600 mütalâada ve bu suale karşı Bakanlığın «ormandır» şeklinde verilen mütalâasının hakikate uymadığını beyan etmek istemiştim. Fiilen, ilmen ve fennen orman olmadığı halde hepsine birden «ormandır» denmiştir, bu mütalâa yalandır dedim. Benim bu sözlerim kendilerini eğer üzmüşse, Sayın Bakanımız bunu Tosya Mahkemesinden soramaz mı?

BAŞKAN — Tosya Mahkemesinden sormazlar da teşkilâtlarından öğrenirler efendim.

Sayın Özgüner, sorunuzu sorunuz efendim.

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Sayın Bakandan şunu açıklığa kavuşturmalarını istiyoruz efendim: Orman İdaresinin verdiği mütalâa şüphesiz mahkemenin uymayacağı bir mütalâadır. «Bilirkişi mütalâa ve raporlarına mahkeme uymaya mecbur değildir» diyorlar; doğrudur, ancak şunu da şüphesiz nazarı itibara alsalar, bu mütalâaya rağmen mahkeme tam ve kâmil bir kanaate varmak için bir kere de bizzat mahallindeki keşiften, kendisinin nezaretinde yapılacak keşfin neticesini alsa ve onun da vereceği rapora rağmen karar verse daha isabetli değil midir ve Orman İdaresi olarak bir, Orman Bakanlığı olarak iki, bizzat değerli Bakanımız olarak siz üç, bir mahkemenin huzurunda yapılan ehlivukufun verdiği mütalâdan ve rapordan endişe mi etmektesiniz?

BAŞKAN — Her hangi bir endişeniz mi var diyorlar efendim.

ORMAN BAKANI SALÂHATTİN İNAL (Devamla) — Efendim arz edeyim: Uygulama şöyledir. Böyle bir endişe söz konusu değildir, ancak hâkim Orman Bakanlığından almış olduğu mütalâayı, kendi yapmış olduğu keşifte

yeterli, değerli bulmazsa o zaman bir başka bilirkişiye de müracaat etmektedir. Genellikle uygulama böyledir. Yani, mahkemelerimiz önce Bakanlığa sormaktadır, fakat gerektiği takdirde bilirkişiye de sorma suretiyle bu işlemi yapmaktadır. Zaten burada getirilmek istenilen önerge de öyledir ve tatbikat da böyledir.

TURHAN ÖGÜNER (İçel) — Sorumu tamamlamak istiyorum Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Soru şeklinde olmak kaydıyle buyurunuz.

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Tatbikatta, Türkiye'de Orman İdaresinin mütalâasına rağmen mahkeme yeniden keşif yapmış mıdır, böyle bir tatbikat var mıdır, örnek verebilir misiniz?

ORMAN BAKANI SALÂHATTİN İNAL (Devamla) — Vardır...

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Kaç tane vardir?

ORMAN BAKANI SALÂHATTİN İNAL (Devamla) — Müsaadenizle adedini...

BAŞKAN — Adedi tetkike tabi efendim.

ORMAN BAKANI SALÂHATTİN İNAL (Devamla) — Müsaade ederseniz, mademki bu kadar sordunuz bendeniz bir tanesini anlatayım. Bendeniz bilirkişi olarak gitmişimdir, Orman Bakanlığının orman dediği yere ben «orman değildir» demişimdir ve mahkeme de bunu kabul etmiştir.

BAŞKAN — Sayın Bahattin Uzunoğlu, buyurunuz sorunuzu sorunuz efendim.

BAHATTİN UZUNOĞLU (Samsun) — Sayın Başkanım, Sayın Bakan «Orman Bakanlığı bilirkişidir» dediler. Dâvacıdan bilirkişi olur mu, seçilebilir mi, bu hangi mantıkla bağdaştırılabilir?

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL (Devamla) — Arz edeyim efendim: Kanun, bilirkişi yetkisini veya görevini Orman Bakanlığına vermiştir. Burada taraf Orman Bakanlığı değil, Orman Genel Müdürlüğüdür. Bir arkadaşımız bir münasebetle dile getirdi; Orman Genel Müdürlüğü hükmî şahsiyeti haiz, katma bütçeli bir genel müdürlüktür. Bu genel müdürlük bir hasım olma durumundadır, olabilir, bir taraf olabilir. Bu, Orman Bakanlığınca yapılan eleştirmeler, bellirtmeler, biraz önce arz ettiğim gibi bir ziraat mühendisi, bir orman mühendisi, yerine göre bir veterinerin müştereken, tarafsız olarak yaptıkları bir etüt sonucu ortaya çıkar. Bu, vesikalarıyle Orman Bakanlığına gelir, Orman Genel Müdürlüğüne değil. Orman Bakanlığı bunun sonucunu kısaca bir tezkere ile mahkemeye bildirir.

Bu itibarla, Orman Bakanlığı taraf değildir, bilirkişidir. Kanunî bilirkişidir, taraf Orman Genel Müdürlüğüdür.

BAŞKAN — Sayın Kazova, buyurunuz sorunuzu sorunuz efendim.

MEHMET KAZOVA (Tokat) — Sayın Bakandan bir şey soracağım: Sayın Bakan buyuruyorlar ki, orman denilen yerlere, bilirkişi gider de orman değildir derse mahkeme buna karar verir. Anayasanın 131 nci maddesi, orman mıntıkası dâhilinde olan yerler orman niteliğini kaybetseler de ormandır diyor, bağ bahçe tanımıyor, zaman aşımı tanımıyor. Anayasa tanımadığı halde hangi mahkemeye gidecek de mahkeme bunu muhakeme edecek ve bilirkişi çağıracak. Bu müracaatı mahkeme kabul etmez; mahkeme müracaatı kabul edecek, inceleyecek ve bilirkişi için karar verecek ki bilirkişi gidebilsin. Bu şartlar altında bilirkişiyi nereden bulup da göndereceklir.

BAŞKAN — Sayın Kazova, karşılıklı tartışma gibi oluyor efendim, soru şeklinde olması lâzım. Sormak istediğiniz husus nedir ben anlayamadım efendim.

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL (Devamla) — Soru değil, ama aydınlığa kavuşması için arz edeyim : Bilirkişiler, bir yerin orman sayılıp sayılmadığını Orman Kanununun 1 nci maddesinin 1 nci ve onu takip eden müteakip fıkraları hükümlerine göre tayin ederler. Bugün yürürlükte bulunan Kanunun 1 nci maddesi ormanın tarifini vermiştir. İşte, gerçek ve yetenekli bilirkişi odur ki, Orman Kanununda mevcut olan orman tarifinde yer almış olan hükümleri, orman sayılan sayılmayan yerleriyle etraflı bir şekilde ve bütün detayı ile bilsin, objektif olarak bir karara bağlayabilsin. İşte bu yeteneğe sahip olan kimse gerçek bilirkişidir ve o bilirkişinin ormandır veya orman değildir demesi de, elde mevcut olan bu kanunun objektif hükümlerine göre olur.

ABDULLAH NACİ BUDAK (Artvin) — Grup adına söz istiyorum sayın Başkan.

BAŞKAN — Grup adına da olsa sizden önce söz isteyen grup var efendim.

Sayın Seydibeyoğlu, buyurunuz sorunuzu sorunuz efendim.

MEHMET SEYDİBEYOĞLU (Kastamonu) — Sayın Bakanımız Orman Bakanlığının muvakkat 1 nci maddeye göre olan belirtmesinde bu Bakanlığın durumunu bilirkişi olarak nitelendirdiler. Bu takdirde Danıştaya dava açılması nasıl mümkün olur? Yani bu, netice itibarıyle idarî bir tasarruf mudur, yoksa bilirkişi kararı mıdır bunun açıklanmasını istirham ediyorum .Bendenizin kanaatine göre, bu bir idarî tasarruftur ki Danıştaya dava açılabilir.

BAŞKAN — Sayın Bakan, soru, bilirkişi tasarrufu mudur, idarî tasarruf mudur şeklindedir.

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL (Devamla) — Efendim, Orman Bakanlığının elinde mevcut olan kanunî mevzuata göre bir yer hakkında orman mıdır değil midir diye mütalâa vermiş olması, hiç şüphesiz bir yönüyle bir idarî tasarruf şekliyle de mütalâa edilebilir ve bu yönüyledir ki, Danıştaya da gidebiliyor ve Danıştay da Orman Bakanlığının bu konuda vermiş olduğu kararı kendisi de ayrıca inceletiyor. Yani bu, tatbikatta vâkı.

BAŞKAN — Sayın Balan, buyurunuz sorunuzu sorunuz efendim.

HÜSEYİN BALAN (Ankara) — Sayın Başkan, bilirkişi heyetinin gerekçeli mütalâa vermiş olması Anayasa Mahkemesi kararına ters düşüyor mu, sayın Bakandan bunu istirham ediyorum efendim.

ORMAN BAKANI SELÂHATTİN İNAL (Devamla) — Düşüyor; çünkü Anayasa Mahkemesinin istediği şey belirtme kararıdır, Orman Bakanlığından, Yoksa bir kanunî işleme hazırlık niteliğindeki bir mütalâa değil; inceletecek, belirtecek. Tekrar okuyayım. Kanunun vermiş olduğu yetki böyledir. Bu bir görevdir aynı zamanda. Ormanların tahdit ve kadastrosunun ikmaline kadar bu kanunun 1 nci maddesi tatbikatında çıkacak ihtilâflarda bir yerin orman sayılıp sayılmayacağı Ziraat Vekâletinde belirtilir. Binaenaleyh bu belirtme yetkisi mütalâa beyanı ile kabili telif değildir. Bu yönü iledir ki bizce böyle bir öneriye gerek yoktur, mevcut kanundaki mevzuat meseleyi Anayasa Mahkemesinin istediği şekilde halle medar olacaktır.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz sayın Bakan, Sorular bitmiştir.

Sayın İhsan Ataöv A. P. Grubu adına buyurun.

A. P. GRUBU ADINA İHSAN ATAÖV (Antalya) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bu maddenin müzakeresine başladığımız zaman grubumuz adına sayın Sabri Keskin bâzı mütelâalarda bulunmuştu. Bu mütalâalar görüşlerimizin esasıdır. Ancak ondan sonra yapılan müteaddit beyanlar, komisyonun açıklaması ve Hükümetin meseleyi kendi görüşüne göre gün ışığına çıkarması karşısında A. P. Grubunun bu madde hakkındaki görüşlerini bir kere daha açıklamakta fayda mütalâa ettik.

Şimdi sevgili arkadaşlarım tahdit komisyonlarınca orman olarak gösterilen yerler, tahdit komisyonlarında orman dışında gösterilen yerler.. Türkiye'de Orman İdaresi istediği zaman vatandaş orada faydalanıyorsa mutlak surette Orman İdaresi tarafından mahkemeye götürülmektedir.

Şimdi mahkemeye götürülen konu maalesef geçici 1 nci maddedeki sayın Bakanın biraz evvel izah buyurdukları Tarım Bakanlığınca belirtilir tabiri esas alınarak ister bilirkişi olsun, ister idarî bir tasarruf olsun her ne olursa olsun biz burada yapılan beyanlara göre değil, içerisinden geldiğimiz kitlelerin ıstıraplarına göre ve Türkiye'deki tatbikata göre mütalâamızı serdediyoruz.

Şimdi Orman Bakanlığı bilirkişi vazifesini görüyor. Muhatap Orman Umum Müdürlüğü. Acaba Türkiye'de mahkemelerin sormuş olduğu bu sorulara Orman Bakanlığı mı cevap veriyor, yoksa Orman Bakanlığı Orman Umum Müdürlüğünün mütalâasını alıp, Orman Umum Müdürlüğünün bildirdiği bilgiyi mi mahkemeye gönderiyor? Yani Orman Bakanlığı burada bir aracıdır, mahkemelere bilgi vermekte bir aracıdır. Orman Umum Müdürlüğünün bağlı bulunduğu merci olduğu için mahkeme orayı muhatap almıştır. Yoksa eğer Orman Bakanlığı bir arkadaşımızın söylediği gibi şahsî hükmiyeti haiz bir tüzel kişidir, bu itibarla

muhatap orasıdır şeklinde değil. Türkiye'de böyle şey olmaz. Orman Bakanlığı nasıl Orman Umum Müdürlüğü, başmüdürlüğü tâyin ederken Orman Bakanının imzasını alıyor, kendisine bağlı olduğu merci ise mahkemelere cevap verirken de Orman Bakanının imzasıyla mahkemelere cevap gönderiyor. Esas burada muhatap Orman Bakanlığıdır. Orman Bakanlığının kendisine bağlı olan umum müdürlükler ayrıca mütalâa edilemez ve Orman Umum Müdürlüğünün verdiği bilgileri aktaran Orman Bakanlığı da bilirkişi olamaz. Ve Türkiye'de şayet tatbikat böyle ise tatbikattan doğan ıstıraplar dile geliyor ki onun için bu uzun münakaşalar, müzakereler yapılıyor.

Sevgili arkadaşlarım; parlâmento hayatımda 12 senedir buradayım, bir ıstırap üzerine ilk defa bütün siyasî gruplar birleşmiştir. İlk defa bir kanunun bir maddesi hakkında Kastamonu'dan dile gelmiştir ıstırap, Sayın Seydibeyoğlu, Sayın Tosyalı, Sayın Sabri Keskin'den dile gelmiştir. Bingöl'den dile gelmiştir ıstırap, Samsun'dan, Rize'den, İçel'den, Antalya'dan, Bolu'dan, Balıkesir'den, Kırklareli'nden her taraftan ıstırap dile gelmiştir. Bu tatbikat iki üç yerde yanlış yapılıyor da burada iki üç tane milletvekili bu yanlış tatbikatı dile getiriyor değil, bütün gruplar dikkat ederseniz bu mesele üzerinde hassastır. Çünkü bütün gruplar Anadolu'daki orman köylüsünün ıstırabını duya duya buraya geliyor. Buraya gelip de yani ormancıları hedef almış gibi bütün grupları ifade etmenin mânası yok. Bizim ormancılara husumetimiz, ormancılara karşı bir suiniyetimiz, ormancılara karşı hissî bir kötü görüşümüz yoktur. Biz Türkiye'deki tatbikatı dile getiriyoruz, bu tatbikat içerisindeki hatada ormancının kusuru varsa ona hissedarı sahip olmalıdır ve Sayın Bakan Türk ormancısını savunurken Türk ormancısının bâzı yanlış tatbikatı yüzünden ıstırap çeken, inim inim inleyen fukara Türk köylüsünü de aynı şekilde savunmalıdır ve öyle savunacağını da tahmin ediyorum.

Şimdi biz burada bu beyanlarda bulunurken ormancılar memleketi böyle yaptı demiyoruz. Arkadaşımız bir misal verdi G. P. Grubu adına, o misale ben de hissiyatımla iştirak ediyorum. Türkiye'de ne zaman orman askeri ormanı korumaya başlamış ise ormanın düşmanı çoğalmıştır. Türkiye'de orman işletmelerinin bâzı davranışları orman husumetini artırmıştır. Bunlar realitedir. Orman muhafaza memurunun eğitimsizliği, orman muhafaza memurunun niteliklerinin yükse kolmayışı, orman muhafaza memurunun derme çatma kişilerden toplanmış oluşu daha önce, şimdi okulları falan açıldı, bunlar tatbikatta öyle bir noktaya gelmiştir ki ormanla köylüyü husumet haline getirmiştir. Ve burada yapılan bir konuşmada Sayın Bakanımızın söylediği gibi orman zabıtası olarak orman bakım memurları Türkiye'de en çok kazaya uğrayan insanlardır, hâdiseye muhatap olan insanlardır.

Sevgili arkadaşlarım; bağın, üzüm bağının, narenciye bahçesinin, zeytin bahçesinin içerisindeki evin yıkılmaya başlandığı bir anda o evi alın teri ile yapmış olan insanın o ormancıya husumet beslemeyeceğini kabul etmek mümkün değildir. Bu realitedir, bunu kabul edeceğiz. Sayın Seydibeyoğlu'nun beyan ettiği fikre aynen iştirak ediyorum, mülkiyetin müdafaası, tapunun müdafaası, hakkın müdafaasını yapıyoruz. Burada konuşan her gruba mensup olan değerli arkadaşlarımız bu maddeyi savunurken hakkın savunmasını yapıyorlar, Adam tapusunu almış, tapu ne zaman verilmiş? 50 sene evvel verilmiş, tapusunu aldığı yerin içerisinde 50 senedir ziraat yaparken gelmiş bir işletme müdürü, benim tatbikatım böyledir demiş, gitmiş mahkemeye müracaat etmiş tapu iptal davası açmaya. Burada fıstık ekiliyor, burada susam ekiliyor; mahkemeye gitmişsin, mahkeme belirli maddeye dayanarak sormuş, Orman Bakanlığı kendisi vermiyor cevabı, umum müdürlüğe soruyor, umum müdürlük başmüdürlüğe soruyor, başmüdürlük gidiyor zabıt tutan yere kadar uzamıyor bunun ucu, ondan sonra arkadaşlarımın güzel ifade ettiği gibi Orman Bakanlığı hem davacı, hem şahittir, hem hâkimdir.

Şimdi, Sayın Bakan biraz evvel Sayın Özgüner'in sorusuna cevap verirken bir parça düşündü düşündü, toparladı bir şeyler, ondan sonra cevap verdi ama cevap beni tatmin etmedi. Bilmiyorum Sayın Özgüner'i tatmin etti mi?

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Etmedi, anlamadılar, yanlış anladılar, yanlış cevap verdiler.

İHSAN ATAÖV (Devamla) — Şimdi zaten meselenin girift noktası Sayın Bakanın bu geçici 1 nci maddeyi Orman Bakanlığının bildirmesini hâlâ esas olarak görmesidir. O bildirmeyi esas gördüğünüz zaman Türk hâkimini affedersiniz arada kukla olarak tutmaktan çıkartmamız lâzımdır sevgili arkadaşlarım. Ya bu maddeyi kabul edeceğiz, bu takriri kabul edeceğiz veyahutta Türk hâkimini arada keşif yapan, yaptığı için harcırah alan, yaptığı keşfe göre karar veremeyen adam durumundan çıkaracağız. Türk hâkimini yapmış olduğu keşfin sonucunda vicdanının kararını veren adam olarak adam asanı, astıktan sonra kalemini kıranı ve bunu saygı ile karşılayan mahkûmu adalet mülkün temelidir dediğimiz kişiyi Orman Bakanlığının bir uzmanının emri ile vatandaşın hakkını gasp eden bir âlet olarak görmeye grubum, diğer grupların da beyanına iştirak ederek söylüyorum, asla kabul etmiyor ve taraftar değildir.

Şimdi sevgili arkadaşlarım, takrirde ne demiş çeşitli partilere mensup olan arkadaşlarım? «Yine Orman Bakanlığına sorulsun» demiş. Değerli Buyrukçu arkadaşım «bu maddeyi kaldırırsanız orman köylüsü ıstırap içine düşer» dedi. Hayret ediyorum bu madde ıstırap doğurdu. Bu maddeyi kaldırdığımız zaman orman köylüsü acaba hangi hâkimin, hangi ormancının gazabına uğrayacaktır? Bu maddeyi biz kaldırmıyoruz aslında. Bu maddeyi muhafaza ediyoruz. Orman Bakanlığının gerekçeli mütalâasıyla hâkimi karşı karşıya bırakıyoruz. Demiyoruz ki Orman Bakanlığının gerekçeli mütalâası orman değil dediği zaman hâkim değildir diyecek. Demiyoruz ki Orman Bakanlığının mühendislerinden hâkim bilirkişi almayacak. Sevgili arkadaşlarım tamamiyle iradeyi, hakkı adalete tevdî ediyoruz, hâkime tevdî ediyoruz. Ben ilk defa Türk Parlâmentosunda Hükümet üyelerinin ve bâzı kişilerin Türk hâkiminden, Türk hâkiminin vereceği karardan çekinir durumda görüyorum ve bunu asla kabul etmiyorum. Bırakınız adalete adalet hükmünü versin. Şimdi bu maddenin aslı, bu önergenin asıl maksadı, şimdiye kadarki yanlış tatbikatın bir daha zuhur etmemesi için maddeye bir açıklık getirmektir, Anayasa Mahkemesinin kararına maddeyi uydurmaktır. Komisyon sözcüsü arkadaşım kalktı dedi ki; işte şu, şu şöyledir, zaten bu var dediler. Sayın Bakan kalktı dedi ki, madde böyledir, böyledir ama ne lüzum var zaten tatbikat böyledir dediler. Hayır Sayın Bakan, tatbikat böyle değildir. Tatbikata siz profesör olarak, sizi bir bilirkişi tayin etmişler, ilk defa şahit oldum ve büyük memnuniyet duydum. Türkiye'de bir tane misal gördüm sizin ağzınızdan ve buna memnun oldum. Hiç vâki değil Sayın Bakanım Türkiye'de. Yani biz orman mıntakasının insanlarıyız. Sayın Buyrukçu orman işletme müdürü idi biz orada politika yapıyorduk, Sayın Buyrukçu'nun tatbikatından feryadü figan edip şikâyet ediyorduk.

TEVFİK FİKRET ÖVET (Sinop) — Şahsiyat yapma, niye havayı bozuyorsun?

İHSAN ATAÖV (Devamla) — Hayır bunu söylerken...

BAŞKAN — Sayın Övet..

İHSAN ATAÖV (Devamla) — Hayır bunu söylerken şunu söylemek istiyorum. Sayın..

BAŞKAN — Sayın Övet bu beyan bir espiri mahiyetinde söylenmektedir, öyledir Sayın Turgut başka maksadı yoktur. Zannediyorum Sayın Buyrukçu'da aynı şekilde kabul ediyorlar bunu. Yoksa bir muahaze değil.

İHSAN ATAÖV (Devamla) — Sayın Ömer Buyrukçu arkadaşımızla bizim aramızda bir ihtilâf yok. Ömer Buyrukçu arkadaşımız Antalya'da senelerce işletme müdürlüğü yapmıştır, orman işletme müdürlüğü yapmıştır. Biz de orman köylülerinin yanında, içinde o zaman biz particilik yapıyorduk, Sayın Ömer Buyrukçu da işletmecilik yapıyordu. Biz o zaman o şikâyetleri Sayın Buyrukçu'ya çok götürmüşüzdür demek istiyorum. Götürdük, bu ıstırapları bilir, ama kabul etmek lâzım insan nasıl işçi milletvekili arkadaşlarımız bir işçi meselesi geldiği zaman birden bire heyecanlanır işçi davasına sahip görünelim diye o tezin sapından tutarlarsa elbette ormancı arkadaşlarım da ormancıları savunmak veyahutta işte ormancı falandır diye onu tutacaklar. Ben bunu normal mütalâa ediyorum. Bu insanda bizde yok desek te hissî olarak kendi mensubolduğumuz mesleği savunuruz. Savunmazsanız Sayın İbrahim Cop'un başına gelen gelir başınıza. Sayın İbrahim Cop, Sayın Zeki Çeliker arkadaşımız ve diğer bir çok parlâmenterler bu geçici 1 nci maddenin temelli

kaldırılması için bir önerge imzaladılar, ondan sonra bir günde Türkiye'nin bütün orman işletmelerinden, bir günde düşünün ormanın telsizleri nasıl çalışıyor. Bir günde bütün orman işletmelerinden Türkiye'nin zannediyorum Rus hududundaki işletmeden dahil olmak üzere Mardin'den, efendim Adana'dan protesto telgrafları geldi, ondan sonra Sayın Zeki Çeliker imzasını geri aldı ama Sayın İbrahim Cop imzasını geri alamadığı için bu kadar küfür telgrafı önünde duruyor Sayın Bakana göndermiştir. İşte ormancı olarak arkadaşımız kendi mesleklerinin bir hususta hassasiyetini muhafaza etmediği için başına çok şey gelmiştir.

HALİL İBRAHİM COP (Bolu) — Sayın Bakan da milletvekillerinin hassiyetini korudu.

BAŞKAN — Sayın Cop.

İHSAN ATAÖV (Devamla) — Bu itibarla tatbikattır bu, ben bunu hüsnüniyetle söylüyorum ve normal olarak doktor bâzan doktorların savunmasını yapıyor, mühendis mühendislerin savunmasını yapıyor, oluyor bu iş. Fakat burada yapılan, burada yaptığımız mesele Türkiye'nin en hayatî meselesidir. Mahkemeleri işgal etmiş dosyalar, orman içinde yaşayan vatandaşların ıstırabı vardır, müzakere ettiğimiz konuda. Bu itibarla bu konuyu diğerlerinden ayırmaya ve Hükümet olarak buraya çıktıktan sonra tatbikatta bu önerge gibi tatbikat yapıyoruz, ama bu önergeye lüzum yok dendi mi mesele hüsnüniyetin içerisinden çıkıyor. Madem tatbikatta bunu tatbik ediyorsunuz gelin Sayın Bakanım sizin gibi çok muhterem bir ilim adamı her zaman o makamı işgal etmez. Bâzanda o makamda bir siyasînin bâzı davranışlar yapabileceğini düşünerek öyle sizin gibi tam olarak tatbik etmeyecek kişilerin de bakanlık yapacağını düşünerek gelin buraya, maddeye bir açıklık verelim ki herkesi bağlasın bu. Milletin hukukunu, Devletin hukukunu, ormanın hukukunu hepsini bağlasın bunu metnin içerisinden çıkaralım. Buna Hükümet olarak da katılınız. Ben Sayın Komisyona da biraz târizde bulunacağım.

Arkadaşlar, komisyon meseleye tam sahip değil, Komisyon meseleye sahip değil. Komisyon geliyor burada meselenin özüne dokunmuyor, sağdan soldan biraz bir şeyler söylüyor, orada hükümetle beraber konuşuyor. Komisyonla Hükümetin beraber olması bir şey ifade etmez. Parlâmento ile beraber olmak lâzımdı.

ÖMER BUYRUKÇU (Antalya) — Komisyona vermediniz ki?

BAŞKAN — Sayın Buyrukçu.

HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Bir aydır Komisyonda.

BAŞKAN — Sayın Tosyalı.

ÖMER BUYRUKÇU (Antalya) — Yanlış beyanda bulunuyorlar.

BAŞKAN — Sayın Buyrukçu çok rica ederim. Efendim beyanda bulunsun, yanlış beyanda bulunur, doğru beyanda bulunur, tashih etmek size ait değil Sayın Buyrukçu.

İHSAN ATAÖV (Devamla) — Şimdi muhterem arkadaşlar, bir grup sözcüsü arkadaşımız veyahutta bir sayın üye arkadaşımız burada dediler ki efendim bilirkişi olarak civar teknik elemanlarını kullanalım. Yani (A) bölge şefi olmasın da (A) bölgesinin yanındaki (B) bölgesindeki bölge şefini veyahutta onun yanındaki bir mühendisi buraya teknik eleman olarak alalım, yani bu mahkemenin istediği cevabı versin.

Arkadaşlar, biz Adalet Partisi Grubu olarak mahkemenin istediği cevabı bakanlık ister o bölge şefine, ister o bakım memuruna, ister umum müdüre, ister bizzat Sayın Bakan gerekçeli olarak versin. Kime verdirirse verdirsin. Biz raporun kimin vereceği ile meşgul değiliz. Bizim meşgul olduğumuz mesele gerekçeli rapor mahkemeye Orman Bakanlığınca verilsin ama mahkemenin o rapora bağlı kalmayacağı da kanunda sarahatle açıklansın Anayasa Mahkemesinin gerekçesini yerine getirmek için.

Şimdi sevgili arkadaşlarım, orman köylüsünün ıstırabından arkadaşlarım bahsettiği zaman Sayın Bakan dedi ki biz dedi hepimiz kusuru kendimizde bulalım, 50 milyon lirayı vermedik şu oldu, bu oldu. Sayın Bakanımız bunu söyledi. Şimdi Kanunun 13 ncü maddesini müzakere ederken bu kürsüde arkadaşlarımız, Sayın Sabri Keskin kalktı orman köylüsünün ıstıraplarını Ahmet Şener arkadaşımızın takriri üzerine burada verdi, izah etti. Orman köyünü kalkındırmanın yollarını burada gösterdi. Hükümet buna karşı çıktı. Peki Hükümet orman köylüsünün kakınmasına karşı alınan tedbirlere bu-

rada karşı çıkıyor, ikinci maddede de diyor ki; bu orman köylüsünü kalkındırmamanın günahı hepimizdedir, şimdiye kadar tedbir almadık diyor. E böyle giderse şu anda tedbir aldığımız bir zamanda Hükümet bizim yanımızda, Meclisin yanında bunu destekler mahiyette olmazsa o zaman bu ıstırap devam edecek demektir.

Şimdi ben Hükümeti şu yolda bir tutumun içerisine davet ediyorum. İstirham ediyorum, gerek bundan önceki maddelerde Yüce Meclisin temayülünü görerek, gerekse şu maddede tatbikatta böyledir dediği maddede uymak suretiyle, önergeye iştirak etmek suretiyle gerçek bir büyük hizmeti, Türk Parlâmentosunun bütün gruplarının, bütün parlâmenterlerinin bir araya gelerek yarasına el bastığı Türk orman köylüsünün büyük ıstırabına el uzatacak olan bu maddeyi derhal kabul edip, geçirelim. 13 ncü maddede de köylünün kalkınması için yapılacak tedbirleri müzakere ederken, Sayın Hükümetle birlikte ve onlara da iştirak etmek suretiyle, orman köylüsünü kalkındırmanın yollarını, geç kalmış olmakla beraber, hemen tedbirini almak suretiyle bunları yoluna koyacağımızı tahmin ediyorum.

Grup olarak bu önergeyi bütün gücümüzle savunuyoruz, muhterem arkadaşlarımızın da savunmasını rica eder saygılar sunarım.

BAŞKAN — Kifayeti müzakere takririni okutuyorum efendim.

Sayın Başkanlığa

Görüşülen madde üzerinde kifayeti arz ediyorum.

Kastamonu
Mustafa Topçular

BAŞKAN — Kifayet aleyhinde Sayın Turgut Artaç, buyurun.

TURGUT ARTAÇ (Kars) — Değerli arkadaşlarım, görüşülmekte olan madde üzerinde verilen kifayetin aleyhinde konuşacağım.

Mâruzatım şundan ibarettir: Bahse konu madde, hem ormanlarımızla ilgilidir, hem de şahıs mülkiyetiyle ilgilidir. Gayrimenkul mülkiyeti biliyorsunuz ki, Anayasanın temel unsurudur. Gayrimenkul mülkiyeti üzerinde söz sahibi olabilecek heyetlerin kimler olabileceği, kimler olması lâzım geldiği hususları kanunlarla tayin ve tespit edilmiştir. Bu bakımdan, bu hususları bu kürsüde dile getirerek daha vuzuha kavuşturmak var iken kifayete gitmenin yerinde olmadığı mütalâasındayım.

Bunun yanı başında, sayın Bakan biraz evvel kendisine tevcih edilen suallere verdiği cevaplarda buyurdular ki, bu belirtme raporları ki, isimi üzerindedir, belirtme raporudur; belirtme raporları birer bilirkişi raporudur. Yine sayın Bakan belirttiler ki, bu belirtme raporları üzerinde, idarî tasarruf olmasından dolayı, Danıştaya gitme hakkı mevcuttur. Şimdi, ortada böyle bir tezat vardır ki, bizim mevcut olan usullerimizde, isterse Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda olsun, isterse Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununda olsun bilirkişilerin nasıl olacağı, nasıl yapılacağı ve kimlerin nezaretinde meseleleri sonuca vardıracağı yolunda hükümler mevcuttur. Bu hususlar tartışılmadan, maddenin geçiştirilmesinde mahzurlar vardır. Çünkü, sayın Bakanın zapta geçen bu beyanları karşısında bu verilen raporlar bilirkişi raporları mahiyetinde midir; hakem raporları mahiyetinde midir; yoksa sayın Bakanlığın yüksek kademesi tarafından verilen bir mütalâa veya idarî bir tasarruf mudur? Bunların burada vuzuha kavuşması lâzım. Sadece bir iki arkadaşımızın dile getirmesi kâfi değildir. Aslında bu meselede hukukun üstünlüğü tâbirini tahakkuk ettirebilmek için âmir hükümlerinde kanunun âmir hükümlerinde de bir noktada birleşmemiz gerekir. Sayın Bakan bu şekilde mütalâa edecek, sayın Meclisimizin bir kısım üyeleri şu şekilde bilirkişi veyahut raporları değerlendirecek; bu şartlar altında bir keşmekeşlik doğar. İleride Meclis zabıtlarının tetkikinde bâzı şüphelere meydan verilebilir. Onun için bu hususların vuzuha kavuşturulmasında fayda vardır. Bu bakımdan yeterliğin aleyhindeyim.

Değerli arkadaşlarım, elbetteki orman idaresi bir Devlet organıdır; Devletin ve milletin menfaatine çalışır. Bunun yanı başında elbetteki millet de kendi hakkını korumakla mükelleftir; hakkını arayacağı mahkemelere gidecektir. Şimdi, eğer sayın Orman Bakanının beyanlarını kabul edecek olursak ve bu hususu burada lâyıkiyle tartışmazsak, biraz evvel bir sayın sözcünün dediği gibi Orman Bakanlığında mevcudolan kişileri hâkimin hükmünde en

müessir delile sahip bir mekanizma haline getirmiş olacağız. E.. Bu tartışılacak. Böyle bir mekanizmayı bakalım bizim umumî hukuk kaidelerimize yerleştirmeye imkân var mı, yok mu? Onun için bu hususların da burada konuşulması lâzım.

Bir de dediler ki, bilirkişidir. Bir noktayı işaret etmek isterim; bu bir cevap değildir, yine bunun tartışılması gerekir. Bizim umumî hukuk kaidelerinde 2 köy arasında mevcudolan bir gayrimenkul ihtilâfında, bunu orman idaresindeki çok değerli yakın arkadaşlarım, hukukçu arkadaşlarım bilirler, 2 köy arasında vâki olan bir gayrimenkul ihtilâfında yüksek hukuk otoriteleri şöyle bir karar vermişlerdir:

Aynı köyde ikâmet eden, fert olarak ne kadar dürüst olursa olsun; aynı köyde menfaati bulunan, köyde oturmasa dahi; aynı köyde akrabası olan kişilerin bilirkişi olarak tayininde mahzur görmüştür. İsterse fennî bilirkişi olsun, isterse mahallî bilirkişi olsun. Sebep şu; belki bilirkişinin menfaati, o köyün menfaatine bağlı olduğu için, insan olarak ne kadar bitaraf beyanda bulunursa bulunsun, elbet ki, bâzı zaıfları olacaktır.

Şimdi sayın Bakan, Orman Bakanlığına bağlı Umum Müdürlüğün bir müstakil umum müdürlük olduğunu söylediler. Ben o kanıda değilim. Umum Müdürlük Orman Bakanlığı camiası içerisinde kendi mesaisini ifa bakımından müstakildir; ama Orman Bakanlığı bir tümdür ve bunun içerisindeki kısımlar da onun tamamlayıcısıdır.

Şu halde Orman Bakanlığı içerisinde tayin edilen heyetlerin bilirkişi heyeti olarak, bitaraf bir bilirkişi heyeti olarak kabul edilip edilmemesi hususu burada tartışılması gerekli bir hususdur. Şunu kabul etmek lâzımdır ki, gayrimenkul mülkiyeti Türkiye'de en mühim problemdir. Bizim Türkiye'mizde bir karış toprak için adam öldürürler. Siz, tapu sahibi olan kişinin haklarını, hâkime verilen bütün yetkilerle mücehhez olarak mahallinde tespit ettiremezseniz, sadece verilen bir yüksek kademedeki rapor veya belirtme raporuna göre hüküm istihsali yolunda kanuna bir sarahat getirirseniz, Türkiye'de köylerde Devlet idaresi ile halk arasında asayişin ve kaynaşmanın temini gayrimümkün olur. O bakımdan bu verilen yeterlik önergesi kanıma göre reddedilmelidir. Konuşmacı arkadaşlar meseleleri vuzuha kavuşturmalıdırlar. Sadece orman idaresini hasım alarak konuşmanın da gereği yoktur. Orman idaresi elbet ki, Devletin bir örgütüdür, himayeye muhtaçtır. Çünkü o da ormanı himaye edecektir. Orman Devletin varlıklarından birinci derecede elde tutulması lâzım gelen bir varlıktır.

Bu bakımdan gerek halkın gerek toplumun haklarının vikâyesi, gerekse Devletin ve ormanların vikâyesi bakımından mesele tamamiyle vuzuha kavuşmalıdır. Bu bakımdan yeterlik önergesinin reddini istirham ediyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Yeterlik önergesi aleyhinde Sayın Artaç görüşlerini ifade ettiler. Yeterlik önergesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Önergeyi tekrar okutup, nazarı dikkate alınıp alınmaması hususunu oylarınıza arz edeceğim.

(Kastamonu Milletvekili Sabri Keskin, Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve arkadaşlarının önergeleri tekrar okundu.)

BAŞKAN — Sayın Mehmet Atagün'ün de bir önergesi vardır, onu da okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Geçici 1 nci maddenin kaldırılmasını arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Kırklareli
Mehmet Atagün

BAŞKAN — Bu, müzakerelerin son safhasında gelmiştir. Bu önergeyi muameleye koyamayız. Çünkü daha evvel verilmiş bulunan tadil önergesi Genel Kurulda bir usul meselesi olarak ele alınmış; okunmuş usul müzakeresi sonunda Genel Kurulun kararıyla bu metnin müzakereye vazı kabul edilmiştir. Şu halde Genel Kurulun, okunan önerge üzerinde fikri lâhik olmuş bulunmaktadır. Bunun aksi bulunan önergeyi oya arz edemiyorum.

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Bu hususun İçtüzüğe aykırı olduğunu izah etmek için müsaadenizi rica ediyorum.

BAŞKAN — Usul müzakeresi açmadım efendim. Açsaydım verirdim.

Beyan ediyorum; madde üzerinde 5 nci kişinin görüşmesi esnasında böyle bir teklif gelmiş-

tir. Böyle bir teklifin evvelâ görüşmeye vazının Genel Kuruldan istihsali gerekiyor. O bakımdan bunu tefhim ettim; buna imkân yoktur. Bir usul tartışması açamayacağım.

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Sayın Başkan, müsaade ederseniz yerimden şunu söylemek istiyorum: İçtüzüğün 118 nci maddesi gereğince verilmiş olan böyle bir önergenin, komisyonun talebi üzerine geri verilmesi icabederken bir konuşma açılmıştır.

BAŞKAN — 118 nci madde ile konumuzun hiç ilgisi yoktur. Bu, müzakere dışı, komisyonun sevk ettiği maddelerin dışında bir konunun hal şeklidir. Zatıâliniz tahmin ediyorum. Birleşimi başından sonuna kadar takibedemediğiniz kısa aralıklarla ayrıldığınız için bu zehap içindesiniz; 118 nci maddeyi uygulayamıyoruz. Tadilname, ruzname değil bu. Bu, komisyonca getirilmemiş bulunan bir hususun, muvakkat 1 nci maddenin tadilini ilgilendiriyor.

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Sayın Başkan, müsaade eder misiniz? Burada da şunu söylemek istiyorum.

BAŞKAN — Edemeyeceğim efendim. Sizi ikna edemeyeceğim, mutlaka konuşmak istiyorsunuz.

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Hayır konuşmak da istemiyorum. Yalnız 1 nci geçici maddenin tadiline ait komisyon bir metin getirmişti.

BAŞKAN — Komisyon bir metin getirmedi efendim.

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Efendim, 1 nci geçici maddede...

BAŞKAN — Yok efendim, yok efendim.

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Müsaade eder misiniz efendim? Geçici maddenin 1 nci fıkrasındaki ibarenin tadili cihetinde..

BAŞKAN — Muvakkat madde 1, «Geçici» değil edendim. «Ek» tir o sizin söylediğiniz. Onun müzakeresi bitti efendim.

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Ben maddenin müzakeresi bakımından söz istemiştim; teşekkür ederim.

BAŞKAN — Değil efendim, o madde bitti efendim.

Nazarı dikkate alınıp alınmaması hususunu oylarınıza arz edeceğim.

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Komisyona katılıp katılmadığını sordunuz mu efendim?

BAŞKAN — Sorduk efendim, katılmadıklarını ifade ettiler.

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — O halde önerge sahibi olarak söz istiyorum.

BAŞKAN — Müzakere açmıyorum efendim, bitti efendim.

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Önergemi izah sadedinde söz hakkım yok mu?

BAŞKAN — Oylama esnasındayız beyefendi.

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Komisyona sormadınız Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sorduk efendim. Evvelâ bize tevdiini istediler, özel bir mahiyet arz etmesi hasebiyle tevdiini oya arz ettik, Genel Kurul kabul etmedi; müzakereye devam ettik.

Nazarı dikkate alınıp alınmaması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Nazarı dikkate alınması kabul buyurulmuştur; madde komisyona tevdi edilecektir.

Geçici 6 ncı maddenin metne ilâvesine mütedair bir önerge vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

6831 sayılı Orman Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan tasarının 1 nci maddesine, muvakkat 6 ncı maddesinin aşağıdaki şekilde ilâvesini arz ve teklif ederiz.

Kastamonu	Kastamonu
Orhan Deniz	Sabri Keskin

Muvakkat Madde 6. — Bu kanunun 64 ncü maddesindeki kuruluş kredisi için 15 yıl müddetle Orman Vekâleti bütçesine miktarı 25 milyon liradan aşağı olmamak şartıyle T. C. Ziraat Bankası sermayesine mahsuben ayrıca ayrılan tahsisat 1972 yılından itibaren 15 yıl müddetle Orman Bakanlığı bütçesine miktarı 25 milyon liradan aşağı olmamak şartıyle T. C. Ziraat Bankası sermayesine mahsuben konur.

BAŞKAN — Komisyon?..

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Kısa bir mâruzatta bulunabilir miyim efendim?

BAŞKAN — Komisyondan sorayım efendim.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Tenvir bakımından faydalı olur diye söz istemiştim.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Sayın Başkan, 13 ncü maddede her sene 50 milyon lira

verilir diye bir hüküm var; orayla ilgili olup olmadığını açıklarlarsa...

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Hiç alâkası yok Sayın Başkan. Müsade buyurursanız ben kısa bir mâruzatta bulunayım.

BAŞKAN — Evvelâ katılıp katılmadığınızı açıklayın da müzakereye koyma şeklimiz tebellür etsin efendim.

Sayın Keskin, biliyorsunuz hem çok zor, hem çok müşkül durumlar ihdas ediliyor.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Keskin.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım;

Zannediyorum Komisyon Başkanı arkadaşımız meseleye vukuf kesbetmeden katılmıyorum demek mecburiyetinde kaldılar. Kendilerinin anladığı mânada değil bizim burada getirmek istediğimiz husus.

Hepinizin bildiği gibi, ormanların muhafazası bakımından memleketimizin dört bir yanında kavakçılık yapmak isteyen vatandaşlarımıza Ziraat Bankasından temin edilen bir fon karşılığında evvelden beri 6831 sayılı Kanuna göre konmuş bir fon vardır. Bu fondaki paraların kullanılması bugüne kadar çiftçimize kredi vermek suretiyle bitmiş bulunmaktadır. Biz şimdi istiyoruz ki, yeniden bu kredi köylüye verilmeye devam etsin. Bunu sağlamak için bu fona bir para teklif ediyoruz. Aslında borç olarak verilmektedir. Vatandaşlarımız Ziraat Bankası aracılığıyle bu fondan aldıkları parayı kullanmak suretiyle memleketimizin dört bir yanında kavak yetiştirmektedirler. Sanayi hammaddesi olarak, kibrit fabrikalarının hammaddesi olarak bu kavakçılık büyük ölçüde inkişaf etmektedir ve dolayısıyle ormanlarımızın korunmasına da bir ölçüde yardımı olmaktadır.

Komisyon meseleyi anlamadığı için «katılmıyoruz» şeklinde bir beyanda bulundu. Zannediyorum ki, bu mâruzatımdan sonra zaten mevcudolup ve fakat halen bitmiş olan fonun işlemesini temine mâtuf bir takrirdir. Arkadaşlarımın iltifat buyurmasını saygılarımla istirham ediyorum.

BAŞKAN — Önergeyi okuduk, önerge sahibi kısaca önergesini izah buyurdular. Dikkate alınıp alınmama hususunu oylarınıza arz ediyorum. Dikkate alınmasını kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Dikkate alınması hususu kabul edilmiştir; Komisyona tevdi edilmiştir.

Orman Kanununun yürürlük maddelerine gelmiş bulunmaktayız. Komisyona tevdi edilmiş bulunan maddeler ve bugün tevdi edilen maddeler henüz Başkanlığımıza gelmediği cihetle müzakeresine burada son veriyoruz.

2. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker ve 3 arkadaşının, İnhisar Beyiyeleri üçte birlerinin harp malûllerine ve şehit yetimlerine tahsis ve tevziine dair 30 . 5 . 1929 tarih ve 1485 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu mütalâası ile Plân Komisyonu raporu (2/368) (S. Sayısı : 245 ve 245'e 1 nci ek) (1)

BAŞKAN — İnhisar Beyiyeleri üçte birlerinin harp malûllerine ve şehit yetimlerine tahsis ve tevziine dair 1485 sayılı Kanunun tadili ile ilgili tasarının müzakeresine geçiyoruz.

Hükümet ve Komisyon?.. Buradalar.

Ek madde 2'nin müzakeresi esnasında iki önerge verilmiş idi, bu önergelerden biri Sayın Reşit Ülker'in, diğeri Sayın Hasan Tosyalı'ya ait bulunuyordu. Komisyon maddeyi önergelerle birlikte geri almış, diğer ek madde 3, ek madde 4, iki geçici maddenin ek madde 2 ile ilgili bulunması hasebiyle müzakeresi yapılamamıştır.

Bu kere, komisyon verilen takrirleri de gözönünde bulundurmak suretiyle, ek madde 2'yi tedvin etmiş ve Başkanlığımıza tevdi eylemiş bulunmaktadır. Evvelâ gerekçesini, bilâhara da maddenin tedvin metnini Genel Kurula arz ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi Genel Kurulunun 14 . 7 . 1972 tarihli 127 nci Birleşiminde, Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker ve 3 arkadaşının, İnhisar Beyiyeleri üçte birlerinin harp malûllerine ve şehit yetimlerine tahsis ve tevziine dair 30 . 5 . 1929 tarih ve 1485 sayılı Kanuna ek kanun teklifi görüşülmekte iken İstanbul Milletvekili Reşit Ülker tarafından (Ek madde 2) üzerine verilen bir önerge hakkında görüşünü

(1) 245 ve 245'e 1 nci ek S. Sayılı basmayazı 13 . 7 . 1972 tarihli 126 ncı Birleşim tutanağına eklidir.

tespit etmek isteyen Komisyonumuzca önerge geriye alınmıştır.

17 . 4 . 1972 Pazartesi günü toplanan Komisyonumuz önergeyle birlikte madde metnini tekrar gözden geçirerek (Ek madde 2) yi ekte gösterildiği şekilde düzenlemek suretiyle kabul etmiştir.

Kastamonu Milletvekili Hasan Tosyalı'nın önergesi ise reddedilmiştir.

Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Ek madde 2. — Barışta veya olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı hallerde; talim, tatbikat veya manevra ile görev sırasında çeşitli harp silâh veya vasıtalarının sebep ve tesirleriyle vazife malûlü sayılanlarla, aynı şekilde görev esnasında ölenlerin dul ve yetimlerine, askerî harekâtı gerektiren iç tedip hareketleri veya güvenlik veya asayişin sağlanmasında Silâhlı Kuvvetler ile birlikte veya ayrı olarak görevlendirilenlerden bu görevin sebep ve tesirleri nedeniyle T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre haklarında dereceli vazife mâlûllüğü işlemi uygulananlar ile görev sırasında ölen sivil iştirakçilerin dul ve yetimlerine; İnhisar Beyiyeleri üçte birlerinden harp malûlleriyle şehit dul ve yetimlerinin saklı tutulan hakları dağıtıldıktan sonra artan miktar üzerinden 1485 sayılı Kanunda belirtilen esas ve usullere göre ödeme yapılır.

Bu madde hükmüne girenlere dağıtılan miktarlar statülerine göre harp malûlleri ile şehit, dul ve yetimlerinin saklı tutulan hakları seviyesine ulaştıktan sonra artan miktar Hazineye devredilir.

Ancak, maddenin 2 nci fıkrası hükmüne giren sivil iştirakçilerle dul ve yetimlerinden özel kanunlarına göre nakdî malûliyet veya ölüm tazminatı alanlar bu kanun hükmünden istifade edemezler.

BAŞKAN — Komisyon raporunu ve yeni metni Genel Kurula arz etmiş bulunmaktayız. Bu tedvin karşısında takrirleri hakkında bir düşünceleri var mıdır?

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Sayın Başkanım, tam anlayamadım, Komisyondan şunu sormak istiyorum.

Bizim itiraz ettiğimiz iki husus vardı. Bir tanesi, ancak fevkalâde haller içerisinde vatan vazifesi yaparken mâlûl olanlara böyle bir hak tanınması mümkün, fakat içhizmete göre normal bir vazifeyi yaparken bu hakkın tanınmaması lâzımgelir, diye iddia etmiş değilim.

Anayasa Mahemesinin bir kararına göre de, harp malûlü statüsüne eşit bir durum yaratmamak lâzımgelir, ondan farklı bir durum yaratmak lâzımgelir. Şimdi harpte ölenlerin hak talebinde bulundukları Anayasa Mahkemesi tarafından tespit edilmiştir.

Bendeniz çok uzun bir metinden bunu dinleyerek anlamak imkânını bulamadım.

BAŞKAN — Şu halde muameleye koymamızı istiyorsunuz demektir. Ya önergenizi geriye alacaksınız, ya da izah ederler, tatmin olursanız.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Sayın Başkan, usul bakımından Komisyondan kısa bir...

BAŞKAN — Komisyon?..

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Uzun bir metni bastırıp dağıtmak mümkün olabilirdi.

BAŞKAN — Sayın Komisyon, Sayın Reşit Ülker'in bir beyanı oldu, metin çok uzundur, bu sebeple vermiş olduğum takririn de nazarı dikkate alındığı komisyon raporunda belirtilmekte ise de, vazıh bir şekilde anlayamadım der. Acaba bu hususta bize bir beyanda bulunabilecek misiniz?

PLÂN KOMİSYONU ADINA ARSLAN TOPÇUBAŞI (Çorum) — Sayın Başkan, ek maddenin gerekçesini ilgilendiren 1 nci maddede, 2 nci fıkrasında gayet sarih olarak ifade edilmiş, İzin verirseniz okuyayım.

Maddenin 2 nci fıkrasında ise, «Hazarda veya fevkalâde hallerde talim, manevra ve tatbikat sırasında Türk Silâhlı Kuvvetleri İçhizmet Kanununun ve Yönetmeliğinin gerektirdiği askerî görevlerle, özel kanunların tahmil ettiği görevlerin ifası sırasında ve bu görev ve hizmetlerin çeşitli sebep ve tesirleriyle vazife malûlü sayılanlara ve aynı şekilde vazife sırasında ölenlerin dul ve yetimlerine 1485 sayılı Kanuna göre ödenecek İnhisar Beyiyeleri üçte birlerinin harp malûllerinin ve şehit yetimlerinin saklı tutulan hakları dağıtıldıktan sonra artan miktar üzerinden usulüne göre..» ödenmesi derpiş olunmuştur. Daha başka ilâve edilecek bir husus yoktur.

BAŞKAN — Sayın Komisyon yetkilisi hazırlamış oldukları metni bir kere daha Genel

Kurula sundular, ekleyecek bir hususumuz yoktur dediler.

Şu halde önergeyi muameleye koyuyorum.

Yeni metin okunmuştur, Sayın Reşit Ülker'in ve Sayın Hasan Tosyalı'nın önergelerini okutuyorum.

HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Sayın Başkanım, komisyonun getirdiği metin maksadı gayet güzel ifade etmiştir. Bu sebepten ben önergemi geri alıyorum.

BAŞKAN — Çok teşekkür ederiz. Sayın Ülker'in takririni okutuyorum efendim.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İnhisar beyiyeleri ile ilgili kanun teklifinin 2 nci ek maddesinin aşağıdaki biçimde değiştirilmesini öneririm.

İstanbul
Reşit Ülker

Ek madde 2. — Bütün görev mâlûllerine görev sırasında ölen iştirakçilerin dul ve yetimlerine inhisar beyiyelerinin üçtebirlerinden, harp malûlleriyle şehit, dul ve yetimlerinin saklı tutulan hakları dağıtıldıktan sonra arta kalan miktar üzerinden harp malûlleri ile şehit, dul ve yetimlerinin saklı tutulan haklarının üçte ikisini geçmemek üzere 1485 sayılı Kanunda belirtilen esas ve usullere göre ödeme yapılır. Artan miktar Hazineye devredilir.

Sivil iştirakçilerle dul ve yetimlerinden özel kanunlarına göre nakdî malûliyet veya ölüm tazminatı alanlar bu kanun hükümlerinden istifade edemezler.

BAŞKAN — Komisyon katılıyorlar mı?

PLÂN KOMİSYONU ADINA ARSLAN TOPÇUBAŞI (Çorum) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılmamaktadır. Önergenizi izah bakımından buyurun Sayın Ülker.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Değerli arkadaşlarım, komisyon ek madde 2 olarak şu metni getirmiş :

«Barışta veya olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı hallerde talim tatbikat veya manevra ile görev sırasında çeşitli harp silâh veya vasıtalarının sebep ve tesirleriyle vazife malûlü sayılanlarla, aynı şekilde görev esnasında ölenlerin dul ve yetimlerine, askerî harekâtı gerektiren iç tedip hareketleri veya güvenlik ve asayişin sağlanmasında Silâhlı Kuvvetler ile birlikte veya ayrı olarak görevlendirilenlerden bu görevlerin sebep ve nedenleriyle Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre haklarında dereceli vazife mâlûllüğü işlemi uygulananlar ile görev sırasında ölen sivil iştirakçilerin dul ve yetimlerine, inhisar beyiyelerinin üçte birlerinden harp malûlleri şehit, dul ve yetimlerinin saklı tutulan hakları dağıtıldıktan sonra artan miktar üzerinden 1485 sayılı Kanunda belirtilen esas ve usullere göre ödeme yapılır.

Bu madde hükmüne girenlere dağıtılan miktarlar, statülerine göre harp malûlleri ile şehit dul ve yetimlerinin saklı tutulan hakları seviyesine ulaştıktan sonra artan miktar Hazineye devredilir. Ancak, maddenin 2 nci fıkrası hükmüne giren sivil iştirakçilerle dul ve yetimlerinden özel kanunlarına göre nakdî malûliyet veya ölüm tazminatı alanlar, bu kanun hükmünden istifade edemezler.»

Değerli arkadaşlarım, bu kanun, Anayasa Mahkemesinin bir iptal kararı sonunda kalkan kanunun yerine getirilen bir kanundur. Yani, bu konuda Anayasa Mahkemesinin bir iptal kararı vardır. Bu kararında Anayasa Mahkemesi, Türk geleneklerini, Anayasanın eşitlik ilkesini nazarı itibara alarak, savaşta ölenlerle, yaralananlarla onun dışında vazife esnasında yaralanan ve ölenlerin ayrı tutulması lâzımgeldiğini söylüyor ve diyor ki, «Türk Milletinin savunma gücünü koruma bakımından bunun yapılması lâzımdır.» Yani, savaşta ölmenin, şehit olmanın bir ayrı anlamı vardır, milletimiz bakımından da bir ayrı anlamı vardır. Bundan dolayı normal bir vazifede ölen kimse ile; meselâ, bir cipe binmiş, vazifeye giderken cip devrilmiş ve ölmüş bir kimse ile savaşta ölen bir kimsenin eşit tutulması Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır ve Türk Milletinin de geleneklerine aykırıdır.

Evvelki metinde ve Anayasa Mahkemesinin kararı içerisinde iç hizmetten bahsediliyor. İç hizmetin içerisinde meselâ bir tuvaleti temizlemek de vardır. Bu tuvaletin temizlenmesi sırasında bir vazife kazası olup ölen kimseyi de savaşta ölmüş kimse ile bir tutmaya imkân yoktur, diyor.

Burada süratle okunan ve dağıtılmayan metinde iç hizmetten doğan genişlik kaldırılmış

gibi geldi bana. Bu bakımdan, eğer anladığım gibi ise metin, ki, karışık bir metindir, baştan beri karışık olarak getirilmiş bir metindir, eğer iç hizmet dolayısıyle, yani tedip v. s. değil, iç hizmet dolayısıyle herhangi bir kimse buraya giriyorsa, buna karşı olmak lâzımdır; Anayasa Mahkemesinin verdiği karar muvacehesinde de karşı olmak gerekir. Eğer, iç hizmet dolayısıyle çıkmışsa madde metninden, bu noktada bir ihtilâfım olması mümkün değildir.

Bir ikinci nokta; o iç hizmet çıkmış olsa bile, bu vazifelerde bu vazifeleri yaparken mâlûl olanların, harp malûllerinden farklı tutulması lazımgeldiği kanısındayım. Anayasa Mahkemesi kararıyle tescil edilmiş bir husustur bu. Bunlar da eşkiya müsademesinde v. s. de mâlûl kalmış olabilirler ama, onlardan farklı bir durumda tutulmaları lâzımgelir. Bu kanımı muhafaza ediyorum. Zaten, Emekli Sandığı Kanununda âdi malûllük, vazife malûllüğü ve harp malûllüğü diye bir ayırım mevcuttur. Şimdi biz onların içinden de başka bir ayırım yapmış oluyoruz. Hiç olmazsa böyle bir şey yapılırken, yani memleket için fedakârlık yapmış olanlara elbette bir ayrı muamele yapılmalıdır ama diğerlerinden de bir noktada farklı tutulmaları lâzımgeldiği kanısındayım.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Komisyon katılmadıklarını ifade ettiler. Hükümet katılıyor mu?

DEVLET BAKANI DOĞAN KİTAPLI (Samsun) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet de katılmıyor. Sayın Ülker takrirlerini izah ettiler. Takririn dikkate alınıp alınmaması hususunda oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Hüsamettin Başer tarafından verilmiş bir önerge vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Ek madde 2 nin 1 ve 2 nci fıkraları metinden çıkarılarak yerine aşağıda yazılı olan metnin, ikame edilmesini arz ve teklif ederim.

Nevşehir
Hüsamettin Başer

Ek Madde 2. — Barışta:

a) Olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı haller ile talim, tatbikat veya manevra sırasında, çeşitli harp, silâh veya vasıtalarının, yahut da görevin sebep ve tesiriyle vazife mâlûlü sayılan Türk Silâhlı Kuvvetleri mensupları ile bunlardan ölenlerin dul ve yetimlerine,

b) Askerî harekâtı gerektiren iç tedip hareketleri veya güvenlik ve asayişin sağlanmasında, Silâhlı Kuvvetlerle birlikte yahut ayrı olarak bu görevlerin çeşitli sebep ve tesirleriyle vazife mâlûlü sayılan sivil iştirakçiler ile bunlardan ölenlerin dul ve yetimlerine,

İnhisar beyiyesi üçtebirlerinden harp mâlûlleri ile şehit, dul ve yetimlerinin 15 . 4 . 1969 tarihli ve 1145 sayılı Kanunun 2 nci maddesi gereğince saklı tutulan hakları dağıtıldıktan sonra artan miktar üzerinden, bu kanunda belirtilen esas ve usullere göre, (aynı derecedeki harp mâlûlleri ile, şehit, dul ve yetimlerine ödenen miktarlara ulaşıncaya kadar) ödeme yapılır.

Aynı miktarlara ulaştıktan sonra, artan miktar Hazineye kalır.

BAŞKAN — Bu takrire Komisyon ve Hükümet katılmaktadır. Takriri oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon filhal de katılmaktadır.

PLÂN KOMİSYONU ADINA M. KEMAL YILMAZ (Ankara) — Sayın Başkan eski madde aynen kaleme alınmıştır. Yalnız daha sarahat getirmesi için fıkralara bölünmüştür. Yani verilmiş olan önerge ile esas madde arasında bir farklılık yoktur. Sarahat getirmek bakımından iki fıkraya bölünmüştür. Şekil bakımından...

BAŞKAN — Komisyonumuzun tedvin edip Başkanlığımıza tevdi ettiği maddede 1, 2, 3, 4 fıkralar var. Verilen metinde ise ek madde 2 nin 1 ve 2 nci fıkraları metinden çıkarılarak yerine aşağıda yazılı olan metnin ikame edilmesi arz ve teklif edilir dendiğine göre 1 ve 2 nci fıkralar çıkmış yerine bu gelmiştir.

Şu halde 3 ve 4 ncü fıkralar bâki demektir. Öyle mi efendim?

PLÂN KOMİSYONU SÖZCÜSÜ M. KEMAL YILMAZ (Ankara) — Evet efendim.

BAŞKAN — Bu metin müzakereye vazedilen ve Komisyonun geri alıp bilâhara Başkanlığa vermiş olduğu metindir, değil mi efendim?

PLÂN KOMİSYONU SÖZCÜSÜ M. KEMAL YILMAZ (Ankara) — Yeni önerge ile verilmiş olan Sayın Başer'in vermiş olduğu önerge...

BAŞKAN — Anladım Sayın Yılmaz. Şimdi bizde tabedilmiş bir metin var, bir de Komisyonunuz geri alıp bize ikinci bir metin getirmiştir. Şimdi müzakereye vazettiğimiz tabedilmiş metin değil, Komisyonun geri alıp bilâhara bize tevdi ettiği (gerekçeli olarak) metindir. Genel Kurulun, gerek Komisyon ve gerekse Hükümetin kabul ettiği takrir 1 nci ve 2 nci maddelerin değiştirilmesine mütedairdir. Bu değiştirme tabedilmiş ve sayın üyelere dağıtılmış olan metne ait midir, yoksa bilâhara Komisyonunuzun geri alıp bize tevdi etmiş olduğu son metne ait midir?

PLÂN KOMİSYONU SÖZCÜSÜ M. KEMAL YILMAZ (Ankara) — Sayın Başkan, tabedilmiş ve sayın üyelere dağıtılmış olan metne aittir verilen önerge.

BAŞKAN — Şu halde tekrar maddeyi kabul ettiğiniz takrir de gözönünde bulundurularak okutup oylarınıza arz edeceğim.

Ek Madde 2. — Barışta :

a) Olağanüstü yöneti musullerinin uygulandığı haller ile talim, tatbikat veya manevra sırasında, çeşitli harp silâh veya vasıtalarının, yahut da görevin sebep ve tesiri ile vazife mâlûlü sayılan Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarıyle bunlardan ölenlerin dul ve yetimlerine,

b) Askerî harekâtı gerektiren iç tedip hareketleri veya güvenlik ve asayişin sağlanmasında, Silâhlı Kuvvetlerle birlikte yahut ayrı olarak bu görevlerin çeşitli sebep ve tesirleriyle vazife mâlûlü sayılan sivil iştirakçiler ile bunlardan ölenlerin dul ve yetimlerine,

İnhisar beyiyesi üçtebirlerinden harp mâlûlleri ile şehit, dul ve yetimlerinin 15 . 4 . 1969 tarihli ve 1145 sayılı Kanunun 2 nci maddesi gereğince saklı tutulan hakları dağıtıldıktan sonra artan miktar üzerinden, bu kanunda belirtilen esas ve usullere göre, (aynı derecedeki harp malûlleri ile, şehit dul ve yetimlerine ödenen miktarlara ulaşıncaya kadar) ödeme yapılır.

Aynı miktarlara ulaştıktan sonra, artan miktar Hazineye kalır.

Bu madde hükmüne girenlere dağıtılan miktarlar statülerine göre harp mâlûlleri ile şehit, dul ve yetimlerinin saklı tutulan hakları seviyesine ulaştıktan sonra artan miktar Hazineye devredilir.

Ancak maddenin 2 nci fıkrası hükmüne giren sivil iştirakçilerle dul ve yetimlerinden özel kanunlarına göre nakdî mâlûliyet veya ölüm tazminatı alanlar bu kanun hükmünden istifade edemezler.

DEVLET BAKANI DOĞAN KİTAPLI (Samsun) — Sayın Başkan, 3 fıkra olacak 2 değil.

BAŞKAN — Kabul edilen metne «ancak» ı ilâve edeceğiz ve madde ancak o şekilde tedvin edilmiş olacaktır.

Ek Madde 2. — Barışta :

a) Olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı haller ile talim, tatbikat veya manevra sırasında, çeşitli harp silâh veya vasıtalarının, yahut da görevin sebep ve tesiri ile vazife mâlûlü sayılan Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarıyle bunlardan ölenlerin dul ve yetimlerine,

b) Askerî harekâtı gerektiren iç tedip hareketleri veya güvenlik ve asayişin sağlanmasında, Silâhlı Kuvvetlerle birlikte yahut ayrı olarak bu görevlerin çeşitli sebep ve tesirleriyle vazife mâlûlü sayılan sivil iştirakçiler ile bunlardan ölenlerin dul ve yetimlerine,

İnhisar Beyiyesi üçtebirlerinin harp malûlleri ile şehit, dul ve yetimlerinin 15 . 4 . 1969 tarihli ve 1145 sayılı Kanunun 2 nci maddesi gereğince saklı tutulan hakları dağıtıldıktan sonra artan miktar üzerinden, bu kanunda belirtilen esas ve usullere göre, (aynı derecedeki harp mâlûlleri ile, şehit, dul ve yetimlerine ödenen miktarlara ulaşıncaya kadar) ödeme yapılır.

Aynı miktarlara ulaştıktan sonra, artan miktar Hazineye kalır.

Ancak maddenin 2 nci fıkrası hükmüne giren sivil iştirakçilerle dul ve yetimlerinden özel kanunlarına göre nakdî mâlûliyet veya ölüm tazminatı alanlar bu kanun hükmünden istifade edemezler.

BAŞKAN — Tamam değil mi efendim?

PLÂN KOMİSYONU SÖZCÜSÜ M. KEMAL YILMAZ (Ankara) — Tamam Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Tadil şekliyle maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ek Madde 3'ü okutuyorum.

Ek Madde 3. — İnhisar Beyiyeleri üçtebirlerinin tevziinde :

a) Assubaylara subaylar gibi;

b) Sivil iştirakçilerden; yedek subaylık yapmış veya yedek subay adayı olma şartlarını taşıyanlara subaylar gibi, diğer iştirakçilere erler gibi;

Ödeme yapılır.

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek isteyen sayın üye? Yok.

Madde üzerinde bir takrir vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Ek 3 ncü maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Nevşehir
Hüsamettin Başer

Ek Madde 3. — İnhisar beyiyeleri üçtebirlerinin tevziinde, assubaylara ve sivil iştirakçilere subaylar gibi ödeme yapılır.

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet takrire katılmaktadırlar. Takririn dikkate alınıp alınmaması hususunu oylarınıza sunuyorum. Dikkate alınmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BAŞKAN — Ek madde 3'ü tadil şekliyle oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ek Madde 4. — 1485 sayılı Kanunun 5755 sayılı Kanunla değişik 4 ncü maddesinin son fıkrası hükmü ek birinci maddenin kapsamına girenler hakkında almakta oldukları miktarlara göre uygulanır.

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek isteyen sayın milletvekili? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu kanunun uygulanmasına ait esaslar Millî Savunma, İçişleri ve Maliye bakanlıkları tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek isteyen sayın milletvekili? Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici Madde — Bu kanunun ek ikinci maddesinin birinci fıkrası hükmü bu kanunun yürürlüğe girmesinden evvel aynı sebep ve tesirlerle maîûl kalanlarla ölenlerin dul ve yetimleri hakkında da uygulanır.

BAŞKAN — Geçici madde ile ilgili bir önerge vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Geçici maddenin Ek 2 nci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak aşağıdaki gibi değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Nevşehir
Hüsamettin Başer

Geçici Madde — Bu kanunun ek ikinci maddesi hükmü, bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce aynı sebep ve tesirlerle maîûl kalanlarla, ölenlerin dul ve yetimleri hakkında da uygulanır.

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet?...

PLÂN KOMİSYONU SÖZCÜSÜ M. KEMAL YILMAZ (Ankara) — Katılıyoruz.

DEVLET BAKANI DOĞAN KİTAPLI (Samsun) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet takrire katılmaktadırlar. Takriri oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul şekliyle geçici maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek isteyen sayın milletvekili? Yok.

Bir önerge vardır, okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

3 ncü maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Konya
İhsan Kabadayı

Madde 3. — Bu kanun 15 Nisan 1970 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Komisyon?...

PLÂN KOMİSYONU SÖZCÜSÜ M. KEMAL YILMAZ (Ankara) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?...

DEVLET BAKANI DOĞAN KİTAPLI (Samsun) — Katılmıyoruz sayın Başkan.

Takririnizi kısaca izah etmek için buyurun sayın Kabadayı.

İHSAN KABADAYI (Konya) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, kıymetli hatip arkadaşlarımın Meclise izah buyurdukları üzere, yıllardan beri süre gelen haksızlık, ıstırap dolu bir tatbikat, farklılığı kaldırıcı şekilde kanunlaşmış idi. Fakat büyük bir talihsizlik olarak Anayasa Mahkemesi bunu bozmuş. Ben önergemle yürürlük tarihi olarak Anayasa Mahkemesinin bozduğu tarihin yürürlük tarihi olarak değiştirilmesini istiyorum. Biz daha geriye giden bir hak istemiyoruz.

Hazinenin de bunda bir kaybı yok. Artan miktar yine aynı yolda mağdur olan arkadaşlara verilecektir. Geriye gidiş diye de birşey yok. Anayasa Mahkemesinin bozmuş olduğu tarihi kanunun yürürlük tarihi olarak başlatılmasını kabul etmek lâzım. Kabul edilmeyecek bir fazlalık, tecavüz olmasa gerek.

Kanaatim bu yoldadır, Yüce Meclisteki arkadaşlarımın da aynı yolda mütalâa edeceği kanısındayım.

Hürmetlerimle.

PLÂN KOMİSYONU SÖZCÜSÜ M. KEMAL YILMAZ (Ankara) — Sayın Başkan..

BAŞKAN — Olmaz efendim, takrir kısaca izah edilir ve oya arz edilir.

DEVLET BAKANI DOĞAN KİTAPLI (Samsun) — Katılmayışımızın esbabı mucibesini açıklayalım sayın Başkan.

BAŞKAN — Katılmadığınız zaman esbabı mucibeyi de beyan edebilirdiniz. Tekrar söz vermek hakkım doğacak o zaman.

DEVLET BAKANI DOĞAN KİTAPLI (Samsun) — 4 ncü madde gereğince katılamıyoruz. Tasarının 4 ncü maddesi, her sene toplanan paraların o sene mevcut olanlara dağıtılabileceği şeklinde. Fon yok ortada onun için katılamıyoruz.

PLÂN KOMİSYONU SÖZCÜSÜ M. KEMAL YILMAZ (Ankara) — Kanunî imkânsızlık var, onun için katılamıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon tavzih ettiler. Katılamama sebebi, maddî imkânsızlıktır diyorlar. Ödenecek bir fon yoktur. O bakımdan yürürlük maddesini geriye götüremiyoruz diyorlar.

Komisyon ve Hükümet katılmıyor, gerekçelerini de beyan ettiler. Takriri oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 4. — Bu kanun hükümleri Millî Savunma, İçişleri ve Maliye bakanları tarafından yürütülür.

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek isteyen sayın milletvekili?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon adına verilmiş bir önerge vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan kanun teklifinin 1 nci maddesi içinde bulunan ek 1 nci maddenin ilk fıkrasında sayılan dereceler arasında 1 nci derecenin sehven yazılmadığı görüldüğünden İçtüzüğün 109 ncu maddesi uyarınca bu hatanın düzeltilmesi amacıyle «harp malûllüğü statüsünün...» ibaresinden sonra «1», ibaresinin metne ilâvesini arz ve teklif ederim.

M. Kemal Yılmaz
Plân Komisyonu Sözcüsü

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Bu suretle de hata tashih edilmiş bulunmaktadır.

Tümü üzerinde görüşmek isteyen sayın Milletvekili?.. Kubilay İmer?.. Yok.

Buyurun sayın Kabadayı, lehte.

İHSAN KABADAYI (Konya) — Sayın Başkan, muhterem arkadşalarım; huzurunuzda bulunan bu kanun teklifi Yüce Meclisteon yıla yakın bir bekleyişten sonra iki yıl evvel kanunlaşmış ise de maalesef bir talihsizlik sonucu olarak Anayasa Mahkemesi tarafından bozulmuştur.

Bu kanunun getirilişi büyük isabet taşımaktadır ve yıllardan beri süregelen bir ıstırabı ve haksızlığı tashih edeceği kanısında olduğumuzu grubum adına peşin olarak arz ederken kanunun safahatini şöylece bir gözden geçirirsek, buradaki haksızlığın tashihi yolunda gelmiş olan bu kanuna Yüce Meclisin tümüyle müspet oy kullanacağı kanısına varmış olacağız.

551 sayılı Kanunla Ordu Malûlleri Kanunu çıkmış, bu kanun bütün orduda harp ve hazar diye bir ayırımda bulunmamış, malûllerde de bir

fark gözetmemiş idi. 5434 sayılı Kanunla emekli âdi malûl, vazife malûlü diye emekliler üçe bölünmüş, fakat sonradan vazife malûllerinden harp malûllüğüne geçiş diye 5434 sayılı Kanuna 64 ncü madde eklenerek eşitlik ihlâl edilmiştir. Bununla 551 sayılı Kanundaki boşluk meydana çıkmıştır. Bu sırada da 1953 yılında 6306 sayılı Kanunla havacılar ve denizaltıcılara hazarda vazifenin tahtı tesiriyle vazife malûlü oldukları zaman harp malûlü sayılma imkânı sağlanmış. Kanımız odur ki, bununla büyük bir hata ve haksızlık işlenmiş idi. Zira bununla ordunun belkemiğini teşkil eden kara ordusunun tümüyle, deniz ordusunun ve hava ordusunun yarıdan fazlası vazife malûlü kabul edilerek eşitlik esası bozulmuş bulunmakta idi.

1145 sayılı Kanunla 551 sayılı Kanuna dönüş olmuş, fakat birlik sağlanmış iken, konuşmamın başında da arz ettiğim gibi, bir talihsizlik eseri Anayasa Mahkemesince kanunun bozulması, ıstırabı bugüne kadar getiren nedenler arasında olmuştur.

Dünya Harp Tarihini tetkik edersek, teknolojinin en çok etkilediği saha mutlaka ordudur; harp silâh, araç ve gereçleridir. Teknoloji elbette birçok meslekleri etkiler ama, safahat ve gelmiş geçmiş tetkik edilirse en çok kendinde gelişim sahası bulduğu, inkişaf sahası bulduğu teknolojinin, mutlaka harp ve ordu olmuştur.

1 nci Dünya Harbinden evvelki harp silâh ve vasıtaları, 2 nci Dünya Harbinin harp silâh ve vasıtaları ve tehlikesiyle kabili kıyas edilemeyecek kadar küçük ve ehemmiyetsiz iken, 2 nci Dünya Harbinin harp ve silâh ve vasıtaları onu çok geride bırakacak korkunç seviyelere erişmiştir. Halen içinde bulunduğumuz yıllarda ve son harp silâh vasıtalarının tekâmülünde de görürüz ki, 2 nci Dünya Harbindeki harp silâh vasıtaları bugünküne nazaran ehemmiyetsiz denecek kadar zayıf, tehlikeleri de o derece korkunç olmaktan çok zayıftır. Öyle ise, Birinci Dünya Harbinden evvelki ölçülere göre ayrılmış harp malûlü, vazife malûlü diye ayırma ölçüleri, bugünün içinde bulunduğumuz şartlarına, harp, silâh ve vasıtalarının tevlit etmiş olduğu tehlike derecelerine kıyaslar isek, içinde bulunduğumuz şartlarda teknolojinin en çok tesir alanı olan ordudaki vazife şartları, manevra, tatbikat hatta normal şartlar altında vazife görüş dahi, harp içindeki vazife görüşten ağırdır. Bu şartlar altında vazife gören ve vazife malûlü olanların da elbette ki bir harp malûlü derecesinde hak alması gerekirken, yıllar boyu bu ihmal edilmiştir.

Bu Kanun ilk 1929 senesinde çıkmış, o zaman Ziraat Bankasından toplanan fon 800 000 iken, yıldan yıla artarak, 1969 senesinde bu miktar 77 000 000'a varacak şekilde bir yükselme gösterirken, tabloda görüldüğü gibi, bu paranın tevzi edildiği malûl olan subay, er, dul ve yetimleri de mütemadiyen azalmış ve bu azlığın yanı sıra da ellerine geçen miktar çoğalagelmiştir.

Biz bu kanunun çıkışıyle demek istemiyoruz ki, harp malûlleri, yetim ve dulları az alsın. 1969 yılındaki miktar dondurulsun, vasati olarak yılda on milyon artan miktar da ayrı fonda toplanarak bu vazife malûllerine verilsin deniyor idi. Huzurunuza gelmiş olan bu Kanunda bu imkân sağlanmış olacaktır. Bunların, bilhassa ast kademelerde maaş alanlarının durumları, küçük derecelerde perişan idi, dondurulmuş olan miktarın üstündeki toplanan miktar, böylece, vazife malûllerinin dert ve ıstıraplarını gidererek daha iyi yaşama imkânlarına kavuşmasını, eşitsizliği, bugün içinde bulunduğu şartlara göre vazife malûllerinin korunması gibi medenî ve insanî bir anlayışın sağlanması neticesine vardığı kanısında olduğumuzu Yüce Meclise arz eder, grubumuz adına bu yolda müspet oy kullanacağımızı bildirirken, hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Tümünü oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Meclisimizce tasarı kabul edilmiş bulunmaktadır.

3. — 7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İmar ve İskân ve Plân komisyonları raporları (1/543) (S. Sayısı : 684 ve 684'e 1 nci ek) (1)

BAŞKAN — Bu kanun tasarısının müzakeresine geçiyoruz.

Komisyon... Burada. Hükümet.. Burada.

---

(1) S. Sayısı 684 ve 864'e 1 nci ek basmayazı Tutanağın sonundadır.

Sayın İmar ve İskân Bakanı Turgut Toker'in, öncelik ve ivedilikle ilgili bir önergesi vardır. Okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Gündemin, iki defa görüşülecek işler bölümünün birinci görüşmesi yapılacak işler sırasında, sıra sayısı 684 olan, 7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısına, gündem sıralamasında öncelik ve ivedilik verilmesinin teminini müsaadelerinize arz ederim.

Ankara
Turgut Toker
İmar ve İskân Bakanı

BAŞKAN — İmar ve İskân Bakanı Sayın Toker'in vermiş olduğu önergede gerekçe beyan edilmek suretiyle, gündemimizde mevcut, 684 sıra sayısında kayıtlı, 7116 sayılı, İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş Kanununa bir madde eklenmesiyle ilgili kanun tasarısının bütün işlere takdimen görüşülmesi hususu talep edilmektedir.

Bu hususu oylarınıza sunuyorum; - öncelik ve bütün işlere takdimen görüşülmesi hususunu - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yine aynı gerekçede, ivedilikle görüşülmesi talep olunmaktadır. İvedilikle görüşülmesi hususunu - Anayasa Mahkemesinin kararı gereğince - oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Komisyon raporunun okunmasını kabul edenler... Okunmamasını kabul edenler... Komisyon raporunun okunmaması kabul edilmiştir.

Tümü üzerinde görüşmek isteyen sayın milletvekili... Sayın İlhan Ersoy, buyurunuz tümü üzerinde.

İLHAN ERSOY (Kütahya) — Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlarım;

Günün bu geç saatinde üç beş dakika vaktinizi alacağım için peşinen özür dilerim. Huzurunuza getirilmiş bulunan kanun tasarısı esas itibarıyle 657 sayılı Kanunun, 1327 sayılı Kanunun ve nihayet 30 Aralık 1972'de Resmî Gazetede yayımlanmış olan Yetki Kanununa istinaden Hükümetçe çıkarılmış bulunan Kararnamenin bir icabıdır. Sözü geçen Kanun ve Kararnamelerin 4 ncü maddesi, sözleşmeli personel çalıştırma imkânını kuruluşlara ancak, özel kanunlarında buna imkân veren bir hüküm olduğu takdirde tanıyor. İmar ve İskân Bakanlığının 7116 sayılı Kanununda böyle bir imkân bulunmadığı ve fakat sözleşmeli personel çalıştırma mecburiyeti karşısında da kalındığı için, Kanuna böyle bir ek maddenin eklenmesi hususu derpiş olunuyor, huzurunuza getirilmiş olan tasarı ile.

Bu itibarla, bir boşluğun doldurulmasından ibaret olan, bir zaruretin yerine getirilmesinden ibaret olan bu kanun tasarısına, peşinen arz etmek gerekir ki, «evet» demek gerekecek, kanaatimce. Bendeniz lehinde oy kullanacağımı peşinen beyan eder, ancak gerekçesini, kısa gerekçesini, gerekçesinde yer alan bâzı hususları gözden geçirmk suretiyle bugünkü faaliyetler, bu kanun tasarısına esas olan gerekçeyi önümüze sermek suretiyle, bugünkü faaliyetler hakkında kısaca bilgi vermeyi faydalı mülâhaza etmekteyim. Müsamahanıza sığınarak, Kanunla ve gerekçesiyle ilgili olduğuna inandığım için müsaadenizi rica edeceğim.

Çok muhterem arkadaşlarım, gerekçede, hizmete hız kazandırmak, özellikle metropoliten imar plânlarının yapımını biran evvel ikmal edebilmek gibi mukni, hepimizin kabul edebileceği sebepler öne sürülmektedir. Bilindiği üzere, 20 . 7 . 1965 gününde 6/4970 sayılı bir Kararname ile, yani 1965 yılında bir kararname ile Ankara, İstanbul ve İzmir büyük şehirlerimizin metropoliten nâzım plânlarının yapılması derpiş olunmuş ve bunu takibeden bütçe yılından itibaren de, 1966'dan bu yana Devlet bütçesine yeterince ödenek konmaya devam olunagelmiştir. Bütçenin 21.000 nci bölümü, 21.622 nci maddesine 1966'da 1,5 milyon lira, 1967'de 2,5 milyon lira, 1968'de 4 600 000 lira, 1969'da 1 000 000 lira, 1970'te 3 600 000 lira, 1971'de 3 250 000 lira, 1972'de de yine 3 200 000 lira konmak suretiyle özellikle Ankara, İstanbul ve İzmir nâzım plânlarının yapımı ve ayrıca 1972 bütçesine konmuş olan 3 200 000 lira bir ikinci ödenekle de Adana, Bursa, Elâzığ, Erzurum, Samsun metropoliten plânlarının yapımı işi öngörülmüş, Yüksek Meclisçe uygun mütalâa olunmuştur.

Muhterem arkadaşlar, yalnız bu nâzım plân yapımları için şimdiye kadar konmuş olan ödenek miktarı 19 650 000 liradır. Büyük bir rakamdır bu. Bunun yanı sıra, yıllara sâri olarak hepsini okuyup vaktinizi almak istemiyorum; ama yalnız 1969'da 4 100 000 liralık bir ödenek ayrıldığını söylemekle iktifa edeceğim. 203 sayılı Kanun gereğince Harita Genel Müdürlüğü ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne nakledilmek üzere konan ödeneklerin nâzım plânlara ait olan kısımları da bunun dışındadır. Özel olarak söylemek lâzım gelirse, şimdiye kadar, 1966'dan bu yana süratle yapılmasını gerekçede öngördükleri nâzım plân çalışmaları için 20 milyon liraya yakın bir parayı bu Yüksek Meclis ilgili bakanlığa vermiş bulunmaktadır. 1966'dan hemen sonra, önce İstanbul, sonra Ankara ve İzmir büroları da kurulmak suretiyle faaliyete geçirilmiş olmasına rağmen ve bu faaliyetler 1969 - 1970 yıllarına kadar büyük ölçüde meyvesini verecek seviyeye gelmiş olmasına rağmen, maalesef son yıllarda biraz yavaş yürümektedir, muhterem arkadaşlarım. Öylesine ki, altı yıldan bu yana Ankara nâzım plânında yapılan çalışmaların sadece ve sadece öncalışmaları değerlendirme ve 1/25 000 gibi çok küçük bir ölçekte, 7 alternatifin henüz tercih edileceği bir sıraya geldiğini söylediğimiz takdirde çalışmaların ne kadar yavaş gittiğini arz etmiş olacağımı zannediyorum.

Muhterem arkadaşlar, imar plânları elbetteki büyük çalışma mahsulüdür. Geniş çalışmayı gerektiren belgelerdir. Ancak bu plânlar öylesine uzun sürelerde neticelendirilemez ve tatbikat buna uygun olarak yapılamazsa, o zaman hem plân aktüalitesini kayıp, eder, hem plânın öncalışmaları değerini kayıp eder ve korkarım ki, plân bittikten sonra yeniden bir plân yapma ihtiyacı ile hemen karşı karşıya kalırız. Bu itibarla bu hizmetlere yeterince sürat verilmesi, kanaatimce zaruridir, lüzumludur. Aksi takdirde hizmetin görülmesi, arzu edilen neticeye bizi ulaştırmayacaktır, plânların sonunu aldığımızda.

Muhterem arkadaşlarım, plânlar bu kadar uzun zamanlarda ikmâl edilebildiği takdirde tatbikat plân çalışmalarının önceliğini alacak ve dolayısıyle hâdiseler bize takaddüm ederek, yarın altından kalkamayacağımız bâzı hâdiselerle karşı karşıya kalma durumunda bulunacağız. Bunun örnekleri henüz, maalesef Ankara'da verilmeye başlanmıştır, muhterem arkadaşlar. Yenimahalle'nin yanında Karşıyaka'da gayrî resmî rakamlara göre 30 binin üzerinde vatandaş topluluğunun oturduğu 11, 12, 13 katlı apartmanların da içinde bulunduğu, altlarında bütün umumî hizmetlerin görüldüğü bir mahalle teşekkül etmiş ve fakat maalesef bu mahalle ruhsatsız, izinsiz teşekkül ettirilmiştir. Bunun gibi yıllar öncesi kötü bir numune olan yazboz tahtasına dönen Beyazıt meydanı gibi, Kızılay meydanı da her gördüğümüz gün yeni bir çehre ile karşımıza çıkmakta, bir gün şu şekilde, bir gün bu şekilde başka başka şekil alarak, bir sürü masraflar ihtiyar edilerek bir türlü benliğini kazanamamaktadır. Burada da ne yapılacağını, ne yapılması lâzım geldiğini kanaatimce nâzım plânlr, nâzım plân büroları tespit etmeli ve yapılacak hizmete, esas hizmete, nihaî hizmete bir defasında tevessül olunarak hem milletin parası heder edilmemelidir, hem de Kızılay bu perişan halden biran evvel kurtarılmalıdır.

Çok muhterem arkadaşlarım, yine demin arz ettiğim gerekçede hizmetlerin süratle görülmesi bahis konusudur. Daha doğrusu süratle hizmet görülmesini, hizmetlere hız kazandırılmasını derpiş eden bir ifade kullanılmış bulunmaktadır. Değerli arkadaşlarım, uzun sene emekler vermiş olduğum bir Bakanlığı tenkit etmekten çok utanıyorum huzurunuzda, ama hizmetlerin süratle değil, normal süratin çok dûnunda, artık hiç süratinde yürüdüğünü iddia etmek gibi bir garip durumla karşı karşıya bulunduğumu üzülerek itiraf etmek zorundayım. Aylardan beri, yıllardan beri hiçbir hizmetin neticelendirilemediği, bütün takiplere rağmen neticeye erdirilemediği bir vâkıadır. Umarız, tavsiye ederiz ki, şu çıkarmış olduğumuz kanunda bu çok ağır aksak işleyen hizmetin hiç değilse, bir nebze süratlendirilmesine yardımcı olur kanaatindeyim.

Çok değerli arkadaşlarım, yine bu kanuna esas teşkil etmek üzere gerekçede yer almış bulunan nâzım plân çalışmalarının hukukî bakımdan, tatbikatında geçilmesinde hukukî bakımdan karşılaşılacak güçlükleri gidermek maksa-

diyle bir kanun tasarısı hazırlanmış Yüce Meclise gelmiş, 1605 sayılı bu kanun 11 . 7 . 1972 de kabul olunarak 20 . 7 . 1972 de, yani bundan takriben 6 ay önce çıkarılmış bulunmasına, bu kanunda İmar ve İskân Bakanlığına tüzük yapmak, yeni yeni yönetmelikler yapmak, yönetmelik ve tüzüklerde değişiklikler yapmak gibi pek çok vazifeler verilmiş olmasına rağmen, maalesef tatbikatına geçilememiş bunların hiç birisinin. Hattâ başlanmamıştır, dahi. Bu da çok üzücü bir keyfiyet olarak huzurlarınızda arz edilecek bir husustur, zannediyorum.

Çok muhterem arkadaşlarım, bir hususa daha temas etmeyi faydalı görmekteyim. Değerli arkadaşlar, bugün, demin bahsetmiş olduğum 1605 sayılı Kanunun belediyeler tarafından yanlış anlaşıldığı, Bakanlığın zamanında tüzük ve yönetmelikleri hazırlanmış olmasından dolayı yanlış tatbik edildiği de bir vâkıadır. Büyük şehirlerimizde çeşitli şikâyetler bahis konusu olmaktadır. Özellikle kullanma izni alınmadan, girilmiş olan yapıları, kullanacak izni alacak şekle getirilmek yerine, bâzı büyük belediyelerimiz doğrudan doğruya cezanın son haddi olan 5 000 liralık cezaları kesmek, tahsil etmek suretiyle vatandaşı mutazarrır etmektedirler. Bu şikâyetler her an Yüce Heyette bulunan arkadaşlarımın kulaklarına gelmektedir. Bu itibarla, muhterem Bakanlıktan bu hizmetlerin biran evvel görülmesi, 1605 sayılı Kanunun yap dediklerinin biran evvel yapılması, işlerin sürüncemede bırakılmaması ve nihayet nâzım plân konusunda biraz daha ciddiyetle, biraz daha süratle çalışılması dileğimi tekrar ederek huzurlarınızdan ayrılmak istiyorum.

Kanunun bu şekilde kabulünü istirham eder, Yüce Heyetinize saygılarımı arz ederim.

BAŞKAN — Başkaca kanunun tümü üzerinde görüşmek isteyen sayın milletvekili?.. Yok.

Maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İvedilikle görüşülmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum.

7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna bir ek madde eklenmesine dair kanun tasarısı

Madde 1. — İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

«Ek Madde — İmar ve İskân Bakanlığı özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerinde, zarurî hallere münhasır olmak üzere, Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Dairesinin görüşlerine dayanarak, Bakanlar Kurulu Kararı ile sözleşmeli yerli ve yabancı personel çalıştırabilir.»

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek isteyen sayın milletvekili?.. Yok.

1 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum.

Madde 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde görüşmek isteyen sayın milletvekili?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 ncü maddeyi okutuyorum.

Madde 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek isteyen sayın milletvekili?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümü üzerinde Sayın Baha Müderrisoğlu, buyurun.

BAHA MÜDERRİSOĞLU (Konya) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, İmar ve İskân Bakanlığının 7116 sayılı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna bir madde eklemek suretiyle, işlerin daha süratli görülmesi ve nâzım plânlarının yapılmasında sözleşmeli personel kullanılması imkân haline getirilecektir.

Birçok yerlerde, ben bir misal olsun diye Konya'dan bahsedeyim. İmar ve İskân Bakanlığının Konya bölgesinde - ki, Konya'yı tarife hacet yoktur - bu bölgenin, bu diyarın büyüklüğünü, genişleğini, nüfusunu hepiniz bilmektesiniz. Burada İmar ve İskân Bakanlığını temsil eden tek bir arkadaş vardır. 18 kazalı ve Türkiye'nin 1/15 yüzölçümüne mâlik, 1,5 milyon nüfuslu bir ilde bir tek kişinin...,

BAŞKAN — Tümü üzerinde efendim. Sözleşmeli personel kullanılması kabul edildi. Maddeler bitti, lütfen tümü üzerinde.

BAHA MÜDERRİSOĞLU (Devamla) — Hayır, bir tek kişinin yapması mümkün olmadığından dolayı, bu sözleşmeli Personel Kanununu kabul etmekle, bu gibi hata temininde güçlük çekilen yerlere personel, sözleşmeli personel bulmak suretiyle imkân sağlanacaktır. Bu bakımdan kanun yerindedir. Hizmetin süratli olması bakımından fevkalâde bir önem taşımaktadır. Tahmin ederim ki, bundan sonra eleman temininde zorluk çeken bakanlıklar da aynı şekilde bir kanun maddesiyle buraya gelecekler ve 657 sayılı Personel Kanununun reformik ruhuna öyle zannediyorum bir nakise getirmiş olacaklardır.

Yerinde olan bu Kanunun tümü üzerinde görüşlerimi arz etmiş bulunuyorum. Bu kanun hakkında olumlu oy kullanacağımı arz eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Tümünü oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı Meclisimizce kabul edilmiş bulunmaktadır.

4. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/520) (S. Sayısı : 694 ve 694'e 1 nci ek) (1)

BAŞKAN — Müzakeresine geçiyoruz.

Sayın İçişleri Bakanı Ferit Kubat'ın bir önergesi vardır, okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Millet Meclisi gündeminin «Birinci görüşmesi yapılacak işler» bölümünde kayıtlı bulunan, 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısının, kamu düzen ve güvenimin sağlanması bakımından günün ihtiyaçları ve şartlarına uygun hükümler getirmekte olduğu, bu yönüyle biran önce kanunlaşmasında büyük yarar sağlayacağı dikkate alınarak öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Ferit Kubat
İçişleri Bakanı

BAŞKAN — Sayın Bakan buradalar, Komisyon burada.

Sayın İçişleri Bakanı, okunan önergesiyle gündemimizde mevcut 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dai kanun tasarısının önemine binaen gerekçeli olarak takdimen ve öncelikle ve ivedilikle görüşülmesi hususunu talebetmektedir.

Bu hususu oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Bakan ve Komisyon yerlerini alsınlar...

İvedilikle görüşülmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Okunmasını kabul buyuranlar... Okunmamasını kabul edenler... Okunmaması hususu Genel Kurulca kararlaştırılmıştır.

Tümü üzerinde görüşmek isteyen sayın milletvekili?.. Buyurunuz Sayın Hayrettin Nakiboğlu.

HAYRETTİN NAKİBOĞLU (Kayseri) — Çok muhterem Başkan, saygı değer milletvekilleri;

Yüksek huzurlarınıza gelen 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Hürriyeti Kanununun geçen senelerde tatbikat bakımından bâzı aksak maddelerini değiştiren değiştirme tasarısı şimdi müzakere edilecek.

1963 yılında yürürlüğe giren Toplantı ve Gösteri Yürüşüşleri Kanunu, 1961 Anayasasının esprisine uygun olarak toplantı ve gösteri yürüyüşlerini, izne bağlı olmadan saldırısız, silâhsız yapıldığı ve devam ettiği takdirde hiçbir kayda ve izne bağlamamıştır. Bu şarta tabi olarak ve bu hüküm gereğince geçen senelerde bu hürriyet kullanılmış, hattâ pek çok defa da suiistimal edilerek kullanılmıştır. Onun için getirilen tasarıda, Anayasa maddesinde «Kamu düzenini koruma» gerekçesiyle bâzı sınırlamalar

(1) *694 ve 694'e 1 nci ek S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.*

getirilmiştir. Bu sınırlamaların en önemli kısmı, daha evvelki tatbikatta idarenin, kamu düzenini korumakla mükellef yetkililerin toplantıyı geri bırakma şöyle dursun, toplantıyı yaptırmama şöyle dursun en ufak şekilde müessir bir yetkisi bulunmuyordu, yoktu. Bu defa yine hakkın özüne dokunmadan, ki demokratik memleketlerin bir çoğunda bu toplantıyı tamamen ref etmek, geri bırakmak şeklinde değil de müsaade etmemek şeklinde kamu düzenini korumakla mükellef organların, idarenin ve zabıtanın yetkisi vardır; ama bizim Anayasamızın hükmü buna müsaidolmadığı için ancak «30 gün» kaydıyle, «30 gün geri bırakma» kaydıyle bir sınırlama getirilmiştir. Bu sınırlama, geçen senelerin tatbikatı içinde gerçekten çok lüzumlu bir sınırlama oluyor. Bilhassa kötü niyetleri, kötü niyetlerin bâzı kamu düzenini bozma yönünden teşebbüslerini âkim bırakma bakımından son derece lüzumlu ve faydalı bir hüküm. Bunun için tasarının lehinde bulunuyorum. Ve bir önemli gerekçeye dayandığı için de bunun kabulünü istirham ediyorum.

Yine tasarıda getirilen diğer bâzı hükümler, toplantıyı yönetme bakımından ve toplantının gayesinden uzaklaşmaması bakımından veyahut böyle bir uzaklaşma olursa bilhassa müsebbiplerini ve yöneticilerini cezalandırma bakımından hükümler getirilmiştir. Bunlar da geçen senelerin tatbikatı bakımından bir boşluktur, bir açıklıktır. Onun için bu hükümler de lüzumlu addedilmesi gerekir.

Onun için, kanunun tümü üzerinde müspet kanaatte bulunduğumuzu ve müspet oy kullanacağımızı saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN — Sayın İbrahim Öztürk, Cumhuriyet Halk Partisi adına tümü üzerinde görüşmek istiyor musunuz efendim?

İBRAHİM ÖZTÜRK (Maraş) — Bilâhara Sayın Başkan.

BAŞKAN — Bilâhara...

Sayın Reşit Ülker, tümü üzerinde görüşmek arzunuz var mı efendim?

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Hayır Sayın Başkan.

BAŞKAN — Yok. Peki efendim.

Başkaca tümü üzerinde görüşmek isteyen sayın milletvekili?.. Yok.

İBRAHİM ÖZTÜRK (Maraş) — Başka yoksa, o zaman Grup adına.

BAŞKAN — Soruyorum, betahsis, ismen soruyorum, zatiâlinizden de soruyorum ayrıca Beyefendi yani, mutat değildir.

İBRAHİM ÖZTÜRK (Maraş) — Başka söz isteyen arkadaşımız var diye tahmin etim.

BAŞKAN — Ben zannettim ki, tümü üzerinde değil de ileri de maddelerde konuşma arzusunu izhar edeceksiniz. Başka konuşacak yok öyle sıra taktiği ise yok öyle bir şey.

İBRAHİM ÖZTÜRK (Maraş) — İzin verirseniz Grup adına konuşacağım.

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın İbrahim Öztürk.

Yalnız, normal çalışma süremizin bitmesine on dakika var, onu arz edeyim.

Buyurunuz.

C. H. P. GRUBU ADINA İBRAHİM ÖZTÜRK (Maraş) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlarım,

Toplantı ve gösteri yürüyüşü, 1961 Anayasasının getirdiği bir hak ve özgürlük olup, kaynağını tarihten, hukuktan ve demokrasiden alan bir ilkedir. Hukuka ve özgürlüğe bağlı bir Devletin vazgeçemeyeceği ve koruyacağı bir kuraldır. Nitekim Anayasamızın 14 ncü maddesinden 34 ncü maddesine kadar yer alan «Kişinin hakları ve ödevleri» bölümünde 28 nci madde ile toplantı ve gösteri yürüyüşü hak ev hürriyeti özen ve bezenle belirtilmiş bulunmaktadır.

28 nci maddeye göre «Bu hak, ancak kamu düzenini korumak için kanunla sınırlandırılabilir» ve fakat Anayasanın 11 nci maddesine göre, «çıkarılacak kanun temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunamaz» der.

Anayasanın bu hükümleri doğrultusunda çıkarılan 18 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri hakkındaki Kanun Anayasanın 11 ve 28 nci maddelerinin söz ve ruhuna uygun olarak çıkarılmış ve temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunmamak şartiyle kamu düzeninin korunması amacını gözden ırak tutmamıştır.

Gerçekte Anayasanın 11 nci maddesinde ifade edildiği gibi, temel hak ve hürriyetler hiçbir şekilde Devletin ülkesi ve millî güvenlik, Cumhuriyet, kamu düzeni, genel ahlâk ve sağlığının bozulması veya tehdit edilmesi yönünde kullanılamaz. Toplumun huzur ve sükûnunun bozulması sonucunu doğurabilecek hak ve hürriyet istimaline müsaade edilemez; fakat kamu düzenini koruma gerekçesiyle temel hak ve hürriyetleri Anayasanın söz ve ruhuna aykırı olarak kullanmak, vatandaşları bu hak ve hürriyetleri kullanmaktan yoksun bırakmak bizatihi kamu düzenini bozmak demektir.

Bir ülkede kişiler ve topluluklar Anayasanın kendilerine tanıdığı hakları özgür bir ortam içinde savunma olanağından yoksun bırakıldıkları takdirde huzur ve sükûn bozulur. İzhar edilemeyen duygu ve düşünceler büyük birikimler yapar ve bir noktada patlamalara sebebolur. Bir toplumda kişilere duygu ve düşüncelerini boşaltma; yani deşarj imkânı verilmezse yeraltı örgütleşmeleri, kırgınlıklar, öfkeler ve Devlete karşı davranışlar meydana gelebilir.

12 Marttan önceki dönemde ortaya çıkan esef verici olaylar sonucu yapmakta olduğumuz Anayasa ve kanun değişiklikleri bir tepkiyi yansıtmaktadır. Aşırı tepkilerden doğan kanunların genellikle aşırı hükümler ve uygulamalar getirdiği, gerçeklere uymadığı ve tepkiler ortadan kalkınca bu kanunların da muallâkta kaldığı bilinmektedir.

Bu nedenle türlü bâdire ve tehlikeler geçirmiş ve hepsinin üstesinden gelmiş güçlü, kudretli Türk Devletinin olayların etkisinde kalarak Anayasada ve kanunlarda devamlı değişiklikler yapması doğru değildir.

1961 Anayasası kutsal bir hukuk ve özgürlük mücadelesinin sonucudur ve ulusal bir ürün mahiyetindedir. Onun getirdiği uygar hükümleri bir bir değiştirmek, Türk ulusunun liyakat gösterdiği ve alıştığı hak ve özgürlükleri elinden almak demektir. Bu durum milleti yeni mücadelelere götürebilir. Çünkü Türk Milleti tarihî vasıfları itibariyle elde ettiği hak ve özgürlükleri kolay kolay geri vermez.

12 Mart öncesi olayların suçlusu ve sorumlusu ne 1961 Anayasası ve ne de 171 sayılı Kanundur. Sorumluluk Anayasayı ve 171 sayılı Kanunu, gereğince uygulamamak veya politik çıkarlar yönünde uygulamaktır. Bunalımların, toplantı ve yürüyüşlerin kaynağı ve nedeni Anayasanın öngördüğü sosyal adaletçi ve Atatürkçü reformları yapmamak, yargı kararlarını infaz etmemek, irticai, aşırı sola tevizler vermek, maksatlı bir yönetim biçimiyle Devletin bütün kesimlerini sokağa dökmek, Atatürk ilke ve devrimlerini korumamak.. Kaynak bunlardır.

12 Mart öncesi feryat ve feveranın ardı, arkası gelmeyen toplantı ve yürüyüşlerin kaynağında bunu aramak lâzımdır. Yoksa, ekonomik, sosyal ve kültürel problemleri çözümlenen veya çözümlenmesi yönünde iyi çabalar gösterilen bir memlekette ne öğretmenler, ne yargıçlar, ne de o memleketin gençleri sokağa dökülüp, yürüyüşler yapar.

Bu problemler çözümlenmeyecek, ulusal gelir eşit ölçüler içinde bölüşülmeyecek, Eğitimde fırsat eşitliği yaratılmayacak, Atatürkçülükten sürekli surette tâvizler verilecek ve o ülkede hak ve özgürlükler kısıtlanacak.. Bu metotla meseleler halledilemez. Aksine kamu düzeni korunacak yerde daha çok bozulur.

Sayın milletvekilleri, müzakeresini yaptığımız tasarı toplantı ve yürüyüş hakkını, kamu düzeni gerekçesi altında geniş ölçüde kısıtlamakta ve Anayasanın 11 ve 28 nci maddelerinin ruhuna aykırı bulunmaktadır. Çünkü, tasarı idareye geniş takdir hak ve yetkisi tanımakta, kamu düzeninin bozulması gerekçesiyle İçişleri Bakanları toplantı ve yürüyüşleri 30 gün süre ile erteleyebilmektedirler.

Bu yetki idarenin elinde bulunduğu sürece toplantı ve yürüyüş yapmak imkânı kalmayacak, rejim yıpratıcı partizanlıklara sahne olacaktır.

Ayrıca, geniş ve karışık formaliteler yerine getirilmez ve idare âmirleri müracaat beyannamelerini kabul etmezlerse toplantı yapılamayacaktır.

Bu, dolaylı yoldan toplantıların önlenmesi amacını taşımaktadır.

Öte yandan, toplantıyı tertipleyen heyet üyeleri bir yıla kadar, hattâ bâzı hükümlerde iki yıla kadar ağır hapis ve para cezası tehdidi altında tutulmaktadır. Tasarı kanunlaştığı takdirde ağır ceza tehdidi altında bir toplantının tertip ve yürütme sorumluluğunu çok kimse üzerine

alamayacak ve böylece ülkede haklı nedenlere de dayansa, toplantılar ve gösteri yürüyüşleri kolay kolay tertiplenemeyecektir.

Sayın milletvekilleri, bütün bu gerekçe ve nedenlerle kanun tasarısının karşısında olduğumuzu C. H. P. Grubu adına arz eder, Yüce Heyetinizi saygılarımla selâmlarım.

HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Sayın Başkan, grup adına söz rica ediyorum.

HAYRETTİN NAKİBOĞLU (Kayseri) — Sayın Başkan, A. P. Grubu adına söz istirham ediyorum.

BAŞKAN — Evet efendim.

Söz sırasına kaydedilmiş milletvekillerini arz ediyorum: Sayın Reşit Ülker, Sayın Hüsamettin Başer, Sayın Baha Müderrisoğlu, Sayın Hasan Tosyalı grup adına, Sayın Hayrettin Nakiboğlu A. P. Grubu adına, Sayın Hüseyin Abbas, Sayın Burhanettin Asutay.

Normal çalışma süremiz bitmiştir. 5 Ocak 1973 Cuma günü saat 10,00'da toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 19,30

IV. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Ankara Milletvekili Kemal Ataman'ın, Türk sporunun bugünkü çıkmazda bulunuşunun nedenlerine dair soru önergesi ve Gençlik ve Spor Bakanı Adnan Karaküçük'ün yazılı cevabı (7/1198)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Gençlik ve Spor Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygıyle arz ve rica ederim.

19 . 7 . 1972
Ankara Milletvekili
Kemal Ataman

Son yıllarda ülkemizde, spor dallarının hemen hemen tümünde büyük bir gerileme göze çarpmaktadır. Ana sporumuz olan güreşten futbola kadar, tüm spor karşılaşmalarında yabancı uluslara yenik düşmüş ve gülünç hale gelmişizdir. Gerilemenin muhtelif sebepleri vardır. Spor sorunlarımızın bu nedenlerinin kamuoyu tarafından bilinmesi artık zorunlu hale gelmiştir.

Bu nedenle :

1. Türk sporunun bugünkü çıkmaza giriş sebepleri Bakanlığımızca bilinmekte midir? Bu yönde çağın gereklerine uygun yeni metotlar uygulanmakta ve olumlu çabalar yapılmakta mıdır?

2. Sporun birçok dallarında profösyonel ve amatör olarak çalışan bâzı sözde sporcu, fakat fiilyatta sporun hiçbir bölümünde faal olmayan kişilerin İktisadî Devlet Kuruluşlarının bâzılarında aylıklı olarak çalıştıkları söylenmektedir. Aydan aya maaş almaya gelen bu tip sporcu geçinen kişilerin Devlet kuruluşlarında çalıştıkları doğru mudur? Doğru ise;

Bunların adedi kaçtır? Devlet sırtından aylık alıp uluslararası maçlara dahi çıkmayan, sporumuzun kalkınması için hiçbir katkıda bulunmayan bu kişiler hakkında ne düşünüyorsunuz?

3. Güreş Federasyonu Başkanı Sayın Uskan ve Boks Federasyonu Başkanı Sayın Mergen'in de açıkladıkları gibi, Spor - Toto Müdürlüğünde bu tip aylık alan kaç kişi vardır? Devlet sırtından avanta sağlayan fakat millî karşılaşmalarda sudan bahanelerle kaçan, sporculuk vasıflarını kaybeden bu kişiler hakkında Bakanlığınız ne gibi işlem yapmayı düşünmektedir?

4. Bu tip sporculara göz yuman, bunları himaye eden ve bâzı imkânlar sağlayan yönetici ve işverenler hakkında Bakanlığımızca ne gibi işlem yapılacaktır? Bu yönde takibedilecek genel politikanız nedir?

T. C.
Gençlik ve Spor Bakanlığı 19 . 12 1972
Sayı : 15-6/504

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Kanunlar Müdürlüğü 19 . 9 . 1972 gün ve 6271/47028-7/1198 sayılı yazı.

Ankara Milletvekili Kemal Ataman'ın «Türk Sporu» ile ilgili olarak vâki sorularının cevabı ilişikte takdim olunmuştur.

Arz ederim.

Adnan Karaküçük
Gençlik ve Spor Bakanı

Sayın
Kemal Ataman
Ankara Milletvekili

Bakanlık görevini deruhte ettikten sonra çeşitli vesilelerle yaptığım beyanlarımda açıkça görüleceği gibi, Türkiye'de Gençlik ve Spor konusu âcilen çözüm bekliyen bir sorundur. Bugün spor, iki takımın veya iki kişinin karşılaşmasından öteye gitmiş, ülkelerin sosyal, kültürel yapılarını ve ekonomilerini ve hattâ politikalarını düzenleyici, etkileyici bir hal almıştır.

Bütün spor dallarında uluslararası programlara uygun olarak katıldığımız yarışmalarda genellikle yenik çıkmakta olduğumuz bir hakikattir. Ama bunun nedenlerini araştırmadan mağlubiyeti «Millî felâket» galibiyeti ise «Millî zafer» olarak niteleyen zihniyetle beraber olmak mümkün değildir.

Türk sporunun sorunları, onu dikkatle izleyenlerce bilinmekte olup mesele hepimizindir, Türk milletinindir.

Bu vesile ile vâki sorularımızın cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

Cevap — 1.

Türk sporuna ne vermişsek onu alma durumundayız. XX nci Münih oyunlarının televizyondan naklen yayını ile gerçek, bütün çıplaklığı ile ortaya çıkmıştır. Millet ve Devlet olarak spora gerektiği şekilde önem vermediğimiz ve içinde bulunduğu kısır olanaktan çıkaramadığımız sürece sürekli başarı elde etme bizim için hayalden öteye gidemeyecektir.

Bakanlığımca mevcut imkânları en iyi şekilde değerlendirmek için plân ve programa uygun çalışmalar yapılmaktadır.

Cevap — 2.

Sporu kendine meslek edinen profesyonel sporcular dışında, her amatör sporcunun çeşitli meslek ve işyerleri vardır. Bu arada çeşitli Devlet kuruluşlarında çalışan sporculara dair Bakanlığımda bilgi mevcut değildir. Esasen buna da gerek yoktur; çünkü bu sporcular çalıştıkları yerlerden spor yaptıkları için değil, verdikleri emeğin karşılığı para alırlar.

Cevap — 3.

Teşkilâtıma bağlı - Spor - Toto Müdürlüğünde Dünya ve Olimpiyat Şampiyonu veya Türkiye birincisi olan sporcular için Maliye Bakanlığının muvafakati ile 48 adet kadro alınmıştır.

Özel bir yönetmelikle, temayüz etmiş ve yukarıda belirtilen vasıflara haiz sporcularımız bu kadrolara atanırlar. Ve spor yaptıkları için değil gördükleri görev karşılığı. para alırlar. Ayrıca bu kadrolar seyyal olup atamalar daimî değildir.

Kaldı ki, memleketimizi ve milletimizi onun büyük değerine yaraşır şekilde temsil seviyesine erişmiş bir sporcuya, başarısı devam ettiği sürece teşkilâtımda görev vermenin millî Devlet anlayışına ve sporun Devlet hizmeti meyanında bulunması esprisine uygun bir hareket olduğu inancındayım. Şampiyon olmuş bir sporcunun elinden tutmadığımız sürece ondan ne bekleyebiliriz?.

İşte esaslı sorunlarımızdan birisi de budur. Bir örnek vermek isterim. Bir süre önce Türk ismini ona yaraşır şekilde yüceltan bir şampiyonumuzu bana getirdiler. Sporu bırakmak zorunda kalmış ve geçim derdine düşmüş bu kimse işçilik yaparak çoluk - çocuğunun nafakasını temine gayret ediyordu. Gönül isterdi ki daha fazla kadro alalım, bu gibi sporcularımıza elimizi uzatalım. İşte asıl sporumuz o zaman yükselecektir. Biz bu soruna çare bulmanın gayreti içindeyiz.

Cevap — 4.

Bu itibarla, Bakanlığımda bu tip sporcu olmadığı gibi himayede söz konusu değildir.

Özetle genel politikamız, amatörlük kaidelerini ihlâl edilmeden temayüz eden, şampiyon olan sporcuları yönetmeliklerine uygun şekilde istihdam ederek sporculuk hayatlarını sürdürebilmelerine katkıda bulunmaktır.

Saygılarımla.

Adnan Karaküçük
Gençlik ve Spor Bakanı

2. — Diyarbakır Milletvekili Sabahattin Savcının, Deniz ve Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakıflarının birleştirilmesinin mümkün olup olmadığına dair soru önergesi ve Millî Savunma Bakanı Mehmet İzmen'in yazılı cevabı (7/1242)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sayın Millî Savunma Bakanlığınca yazılı olarak cevaplandırılmasına müsaadelerinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Diyarbakır Milletvekili
Sabahattin Savcı

Deniz ve Hava Kuvvetlerimizin daha da güçlendirilmesi için kurulan vakıflar memnuniyet verici bir gelişme göstermektedir. Ancak, her kuvvet için ayrı ayrı birer vakfın kurulması, hem halkın yardım etme potansiyelini dağıtacak, hem de topyekûn genel mahiyette bir harp sanayiinin kurulması imkânlarını azaltabilecektir. Bu konu da, koordinasyon zorunluğu içersinde genel bir ekonomik plânlamayı icabettiren bir çalışma Bakanlığınızca düşünülmekte midir?

T. C.
Millî Savunma Bakanlığı
Kanun : 861/1 - 72

16 . 12 . 1972

Konu : Deniz ve Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Millet Meclisi Başkanlığının 19.9.1972 tarih ve Genel Sekreterlik 6351/47663.7/1242 sayılı yazısı.

Deniz ve Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakıflarının birleştirilmesinin mümkün olup olmadığına ilişkin Diyarbakır Milletvekili Sabahattin Savcı tarafından verilen yazılı soru önergesi hakkındaki Bakanlığımız görüşü aşağıdaki şekilde saptanmıştır.

Vakıflar hangi kuvvetin adına yürütülmekte olursa olsun, Silâhlı Kuvvetlerimizin güçlendirilmesi için önemli bir kaynaktır. Bu kaynak Silâhlı Kuvvetlerin silâhlandırılmasında öncelik derecelerine göre tahsislerde kullanılacağı için, pratikte vakıflarını fiilen birleştirilmesi veya bugün olduğu gibi ayrı, ayrı kuruluruş olmaları herhangi bir önem taşımamaktadır.

Ancak henüz pek yeni olan iki kuruluşunda, uygulamalardan elde olunacak neticelere göre ayrı bulunmalarının kaynak gücünün dağılmasına veya israfına yol açacağı anlaşıldığında birleştirilmeleri için gerekli çalışmaların yapılacağı da doğaldır.

Arz ederim.

Mehmet İzmen
Millî Savunma Bakanı

3. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Ahmet Oğuz Akal adlı bir şahsın kurduğu Kromit Limited Şirketine verilen krediye dair soru önergesi ve Başbakan ve kendi adına Ticaret Bakanı Naim Talû'nun yazılı cevabı (7/1259)

31 . 8 . 1972

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sayın Başbakan ve Ticaret Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

İçel Milletvekili
Celâl Kargılı

Ahmet Oğuz Akal isminde bir şahsın kurduğu Kromit Limited Şirketi ile Alka Ahmet Oğuz Akal ve Demir Çelik Sanayii T. A. Ş. ne 1953 ile 1960 yılları arasında T. C. Ziraat Bankası tarafından faiz tutarları ile birlikte açılan 90 000 000 TL. civarındaki kredinin bugüne kadar ne kadarı tahsil edilebilmiştir? Şayet bu borçtan dolayı bankaca tahsil edilen para varsa, bu paralar hangi tarihlerde kimlerden ve ne şekilde tahsil olunmuştur?

T. C.
İçticaret Genel Müdürlüğü
Ticaret Bakanlığı
Dosya No. : 14 (140.2)
Banka ve Kredi

18 . 12 . 1972

Konu : İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın yazılı soru önergesi Hak.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü ifadeli 19 . 9 . 1972 gün ve 6400/48249, 7/1259 sayılı yazınız.

İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın Sayın Başbakan ve Bakanlığımca cevaplandırılması istenip Başbakan adına da Bakanlığım tarafından cevaplandırılması istenip Başbakan adına da Bakanlığım tarafından cevaplandırılması ten-

sibolunan, Ahmet Oğuz Akal isminde bir şahsın kurduğu Kromit Madencilik Limited Şirketi, İstanbul Demir ve Çelik Sanayii Anonim Şirketi ve Alka Ahmet Oğuz Akal Firmasına 1953 - 1960 yılları arasında T. C. Ziraat Bankasınca açılan kredilerden bugüne kadar yapılan tahsilâta ilişkin soru önergesine cevaplarımız aşağıda arz edilmiştir.

Malûmları olduğu üzere, 7129 sayılı Bankalar Kanununun 74 ncü maddesi, sıfat ve vazife dolayısıyle vâkıf olunan bankaya veya bankanın müşterilerine ait sırların salâhiyetli mercilerden gayrisine açıklanmasını yasaklamış bulunmaktadır.

Tatbikatta «Banka sırrı» şümulüne girdiği genellikle kabul edilen hususlar arasında banka müşterilerinin kredi ve mevduat hesapları da yer almaktadır.

Banka sırlarının ifşasına mezuniyet verilen salâhiyetli merciler Bankalar Kanununda belirtilmemiş ise de çeşitli kanunlarda bankalardan bilgi talebetmeye yetkili kuruluşlar gösterilmiş bulunmaktadır.

Ancak, T. B. M. M. üyelerinin bankalardan «Banka sırrı» şümulüne giren hususlarda bilgi almaya «Salâhiyetli merci» lerden mâdut olmadıkları mütalâa edilmektedir. Bu itibarla, bankalarca hakikî ve hükmî şahıslara açılmış bulunan kredilerin miktar ve nevilerinin sözlü ve yazılı soru önergeleri münasebetiyle açıklanması mümkün bulunmamaktadır. Ancak, bankalarca bâzı şahıslara açılan kredilerde Bankalar Kanununa veya bankacılık mevzuatına aykırı şekilde hareket edildiğinin ileri sürülmesi halinde durumun parlâmenterler tarafından yetkili mercilere intikal ettirilip tahkikinin istenebileceği tabiîdir.

Bu nedenle, yukarda açıklanan mevzuatın müsaadesi nispetinde önergede sorulan hususlar cevaplandırılmıştır.

T. C. Ziraat Bankası 30 . 9 . 1972 tarihine kadar ilgili firmalardan toplam olarak 9 129 524,42 lira tahsilât yapmıştır. Bu paralar 1960 yılından 30 . 9 . 1972 tarihine kadar muhtelif tarihlerde ilgili firmalardan maden ve malzeme bedeli satışlarından toplanmıştır.

Durumu bilgilerine arz ederim.

Naim Talû
Ticaret Bakanı

4. — Bilecik Milletvekili Şadi Binay'ın, Bilecik ilinin fabrika kurulacak 33 il arasında bulunmaması nedenine dair soru önergesi ve Başbakan adına Devlet Bakanı Zeyyat Baykara'nın yazılı cevabı (7/1268)

8 . 9 . 1972

Sayın Meclis Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sayın Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygılarımla arz ve rica ederim.

Bilecik Milletvekili
Şadi Binay

1. 25 Temmuz 1972 tarihinde Diyarbakır'da beyan ettiğiniz «fabrika kurulacak 33 il» arasında Bilecik ilinin hangi sebeple bulunmadığı ve batının en fukara ili olan İstiklâl Savaşı Gazisi Bilecik'in kalkınması konusunda düşünceleriniz?

2. Bilecik'in geri kalmış iller listesine alınmasını düşünüyor musunuz, şimdiye kadar alınmama sebepleri nelerdir?

T. C.
Devlet Bakanlığı 19 . 12 . 1972
Sayı : 2.04.1055

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğünün 19 . 9 . 1972 tarih ve 6413/48441 - 7/1268 sayılı yazıları Hk.

Bilecik Milletvekili Sayın Şadi Binay'ın, yazılı soru önergesine verilen cevabî yazının bir örneği ilişik olarak sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeyyat Baykara
Devlet Bakanı

Sayın Şadi Binay
Bilecik Milletvekili
Ankara

1. 29 . 11 . 1972 tarihinde Bakanlar Kurulunca kabul edilen 1972 yılı programının uygulanması, koordinasyonu ve izlenmesine dair karara ek olarak 202 sayılı Kanuna göre yatırım indiriminden yararlanacak il ve ilçelerin listesi yayınlanmıştır. Sayın Başbakan'ın 25 Temmuz 1972 tarihinde Diyarbakır'da beyan ettiği «fabrika kurulacak 33 il» yukarıda anılan listeye istinadetmektedir.

2. Üçüncü Beş Yıllık Plân döneminde teşvik tedbirlerinden faydalanacak kalkınmada

öncelikli yörelerin yeniden tespiti yönünde Devlet Plânlama Teşkilâtı (KÖYD) tarafından çeşitli sosyal ve ekonomik göstergelere dayanarak yürütülen sosyo - ekonomik gelişmişlik indeksi çalışması sonuçlanmıştır. Elde edilen neticelere göre Bilecik ili kalkınmada öncelikli yöreler kapsamı içinde yer almıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeyyat Baykara
Devlet Bakanı

5. — Afyon Karahisar Milletvekili Süleyman Mutlu'nun, Yozgat - Boğazlıyan ilçesi ceza mahkemeleri başkâtipliğine tâyin edilen şahsa dair soru önergesi ve Adalet Bakanı Fehmi Alpaslan'ın yazılı cevabı (7/1298)

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Adalet Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyrulmasını rica ederim.

Saygılarımla.

Afyon K. Milletvekili
Süleyman Mutlu

Soru :

Yozgat - Boğazlıyan ilçesi Ceza Mahkemeleri Başkâtipliğine tayin hususunda takibedilen yolun tamamen partizanca olduğu, Adalet vasfına yakışır hareket edilmediği ve Boğazlıyan Adalet Komisyonunun dürüst çalışmadığı kanısı hâsıl olmaktadır.

Şöyle ki :

Evvelce Boğazlıyan ilçesi Asliye Hukuk Kâtibi olan Cabir Gence'nin 22 . 2 . 1972 gün ve 6 sayılı Adalet Komisyonu kararı gereğince ve Adalet Bakanlığı Özlük İşleri Genel Müdürlüğünün 21 . 3 . -972 gün ve 15650 sayılı emirleriyle Cabir Gence'nin mahkûmiyet esası vasfı yönünden Başkâtiplik gibi yukarı göreve atanamayacağı bildirilmiş ve Hâkimler Kanununun 5457 sayılı Kanunla değişik 92 nci maddesine de Adalet mekanizmasında dahi bulunması sakıncalı olan Cabir Gence'nin Boğazlıyan Adalet Komisyonu 26 . 7 . 1972 tarih ve 38 sayılı kararı ile Cabir Gence'yi Ceza Mahkemeleri Başkâtipliğine tayin edilmiş olduğu öğrenilmiştir.

1. En hassas çalışması gereken Adalet mekanizmasında kanunî çelişkiye düşülmüş müdür?

2. Bakanlığınızın 21 . 3 . 1972 tarih 15650 sayılı emrine rağmen aksi yönde hareket eden ve ettiği iddia edilen Adalet Encümeni Üyeleri üzerinde ne gibi bir işlemin yapılıp yapılmayacağı hususunda bir teşebbüs düşünülmekte midir?

3. Cabir Gence'nin tayini hususunda (Hâkimler Kanununa göre) ısrar edilişinin sebebi nedir?

T. C.
Adalet Bakanlığı
Özlük İşleri Genel
Müdürlüğü 19 . 10 . 1972
Sayı : 57464

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 1. 25 . 9 . 1972 tarihli ve 6483/48745 - 7/1298 sayılı yazımız.

2. 4 . 10 . 1972 tarihli ve 53770 sayılı yazımız.

Afyon Karahisar Milletvekili Sayın Süleyman Mutlu'nun Boğazlıyan Ceza Mahkemeleri Başkâtipliğine yapılan atama ile ilgili yazılı soru önergesinin cevabı 2 nüsha olarak ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fehmi Alpaslan
Adalet Bakanı

Afyon Karahisar Milletvekili Sayın Süleyman Mutlu'nun 2 . 9 . 1972 tarihli yazılı soru önergesinin cevabıdır.

1. 2556 sayılı Hâkimler Kanunun 120 nci maddesi hükmü gereğince ilk mertebe Adalet memurlarının atanması mahallî Adalet Komisyonlarına aittir.

2. Açık bulunan Boğazlıyan Ceza mahkemeleri başkâtipliğine atanmış bulunan Cabir Gence de yukarıda anılan hüküm gereğince ve usulü dairesinde Boğazlıyan Adalet Komisyonunun 26 . 7 . 1972 tarihli 38 sayılı kararı ile, oyçokluğu ile atanmış ve karar Valilik makamınca onaylanmıştır.

3. Bu itibarla Adalet Komisyonunun tasarrufunda Kanuna aykırılık bahse konu değildir.

4. Atanmış bulunan Cabir Gence yönünden hukukî duruma gelince :

A) Adı geçen atandığı tarihte zabıt kâtibi olup, Devlet memurudur.

B) 1960 yılında memuriyet görevini kötüye kullanmaktan mahkûm olmuştur. Cezası tecil edilmiştir. Hüküm giydiği tarihte mer'i bulunan memurin Kanunun hükümleri memuriyette kalmasına cevaz verdiği cihetle, görevine devam etmiştir.

Önergede değinilmiş bulunan Hâkimler Kanunun 92 nci madesi, kâtip sınıfına uygulanan bir hüküm olmayıp sadece hâkim ve Savcılara uygulanır. Kaldı ki, bu madde de dahi müeccel cezanın meslekte kalmaya cevaz verdiğine dair sarih hüküm mevcut bulunmatkadır.

C) Diğer taraftan T. C. Kanununun 95 nci maddesi gereğince, aradan geçen süre yönünden adı geçenin cezası esasen vâki olmamış sayılmaktadır.

D) Diğer taraftan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun 48 nci ve 98 nci maddeleri de adı geçen bu suçu yeni işlemiş olsa dahi memuriyetten çıkarılmasını zorunlu kılmamaktadır.

E) Bu itibarla, adı geçen Kanunen ve hukuken memur olup, bu sıfatlarını kaybetmemiş olmakla, terfi ve sair işlemler yönünden diğer memurlardan ayrı tutulması gerekmemektedir.

5. Cabir Gence'nin aynı göreve daha evvelde atanmak istediği fakat Komisyonun bir başkasını atadığı Valilik Makamınca Cabir'in imtihanda en yüksek notu aldığı ileri sürülerek bu atanmanın onaylanmaması üzerine konu Bakanlığa intikal etmiş ve 21 . 3 . 1972 tarihinde 15650 sayılı yazımızla gerekli cevap verilmişti.

Bu yazımızda :

A) Adı geçenin mahkûmiyetinin, atanmasına mani olduğu gerekçesi ile bir bozma yapılmamış olup, atama yapılan şahıs hakkında Ceza hâkiminin, Hâkimler Kanununun 120 nci maddesi gereğince inhasının alınmamış olması gerekçesiyle, Valilik onamama kararı, neticesi itibarıyle doğru bulunmuş, Valiliğin gerekçesine iştirak edilmemiştir.

O yazımızda aynen «..... Bu şahsın tayininden önce tespit edilen mahkûmiyetinin başkâtiplik gibi bir görevin tevdiinde sakınca olarak kabul edildiği ve Komisyonca da bu yolda takdir edildiği cihetle .....» denilmiştir. Buna göre bu konunun Komisyonca takdirine ait bir keyfiyet olduğu açıkca belirtilmiştir. Yani, Kanunî mani yoktur. Komisyon takdir eder ise bunu sebep gösterip atama yapmayabilir.

D) Evvel ki kararın bozulması üzerine Komisyon konuyu yeniden incelemiştir. Bu arada Komisyonun Savcı hariç Başkan ve diğer üyesi değişmiştir. Yeni Komisyon noksan olan inha işlemini ifa ettikten sonra talîplerden Halit Oğuz, Cabir Gence, Mustafa Dalan, Selâhattin Halıcı, Burhan Tomuroğlu, Esat Budakoğlu ve Hikmet Özcan'ın durumunu yeniden incelemiş ve takdir hakkını da kullanarak Cabir Gence'yi atamıştır.

Netice :

1. Adalet Komisyonunun uygulamasında kanunî bir çelişki bahse konu değildir.

2. Yukarıda açıklandığı üzere 21 . 3 . 1972 tarihli Bakanlık yazısında Cabir Gence'nin Kanunen ve hukuken atamayacağı yolunda bir talimat verilmemiştir. Bu itibarla herhangi bir işlem düşünülmemektedir.

3. Cabir Gence'nin atanmasında bir ısrar yoktur. Evvelce bozulan tasarruf Hikmet Özcan'a aittir. Bu defa Komisyon mahallindeki özel durumları takdir ederek Cabir Gence'yi atamıştır.

Bu atamanın Hâkimler Kanununa aykırı düşen bir yönü yoktur.

Keyfiyet bilgilerine saygıyle sunulur.

Fehmi Alpaslan
Adalet Bakanı

6. — Samsun Milletvekili Yaşar Akal'ın, Vezirköprü Orman İşletmesi ile halk arasındaki ihtilâfa dair soru önergesi ve Orman Bakanı Selâhattin İnal'ın yazılı cevabı (7/1299)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Orman Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına aracılığınızı saygıyle dilerim.

Samsun Milletvekili
Yaşar Akal

Ekte takdim ettiğim ve Vezirköprü ilçesinde yayınlanan Vatandaş Gazetesinde bir süreden beri haber ve makalelere konu olan olaylara bizzat yerinde yaptığım tetkikatların sonucunu da ekleyerek aşağıdaki hususları Bakanlığınıza bildirmeyi, cevaplarını istemeyi görev saydım. Gereğini dilerim.

Not : Bu yazılı soru önergesine ekli gazete nüshaları kesafeti sebebiyle yayımlanamamıştır. Dosyada saklıdır.

1. — Vezirköprü halkı ile Vezirköprü Orman İşletmesi Yöneticileri arasında cereyan eden müessif olaylar 570 imzalı telgrafla Başbakanlığa bildirilmişti bu telgraf Bakanlığımıza intikal etmiş midir? Etmişse ne işlem yapılmıştır?

2. — Vezirköprü Orman İşletmesinde vatandaşların dövüldüğü yaygın haldedir bu husus Bakanlığımıza intikal ettirilmiştir ve şikâyetlere ne gibi işlem yapılmıştır?

3. — Karapınar ormanlarında yüzlerce dekar orman tahrip edilmiş bu husus Vezirköprü'nün Ögürlü köyü halkı tarafından ilgili mercilere intikal ettirilmiştir. Keza bu konuda ne gibi bir işlem Bakanlığımızca yapılmıştır?

4. — Halka aylardanberi odun verilmezken bir kısım şoförlere dış pazar odunu namıyle odun verilmekte Vezirköprü'de 55 lira veya 110 lira olan odun Samsun'da bu şoförler eliyle 450 - 500 liraya sattırılmakta hattâ kaymakamın odasına alınan radyo dahi bu türlü karaborsa satılan odunlarla alınmakta olduğu ve buna ilâveten Orman İdaresine çimento taşıyan şoförlere odun verildiği ilçede yaygın halde bulunmaktadır. Bu konu yukarda arz ettiğim gibi gazete yayınlarında vardır. Şimdi bu husus dahi Bakanlığımıza bildirilmiş olduğu iddia edilmektedir. Gerçekten Bakanlığımıza bu şikâyetler intikal etmiş midir? Etmişse ne gibi işlem yapılmıştır?

5. — Vezirköprü Orman İşletmesinde idarecilerin tam bir araba saltanatı sürdükleri iddia edilmekte bu hususun şahitler ve fotoğraflarla tespit edildiği ve bu durumda şikâyet edildiği iddia edilmektedir. Şimdi Bakanlığımıza böyle bir şikâyet vâkı olmuş mudur? Olmuşsa ne işlem yapılmıştır?

T. C.
Orman Bakanlığı 24 . 11 . 1972
Özel Kalem Müd.
Sayı : 01.3020
Konu : Yaşar Akal'ın yazılı soru önergesi.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 25 . 9 . 1972 gün, Kanunlar Müdürlüğü 6484 - 48741 - 7/1299 sayılı yazınız:

Samsun Milletvekili Sayın Yaşar Akal'ın, Vezirköprü Orman İşletmesi ile halk arasındaki ihtilâfa dair yazılı soru önergesi ile ilgili cevabî muhtıra, iki nüsha olarak ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Selâhattin İnal
Orman Bakanı

Samsun Milletvekili Sayın Yaşar Akal'ın Vezirköprü Orman İşletmesi ile halk arasındaki ihtilâfa dair yazılı soru önergesi ile ilgili Cevabî Muhtıra

Vezirköprü ilçesinde çıkan Vatandaş gazetesinde bir süreden beri yayınlanan haber ve makalelerle soru önergesine konu olan olaylar, iki orman müfettişine mahallinde tetkik ettirilmiş ve alınan sonuca göre cevaplarımız maddeler halinde aşağıda arz edilmiştir:

1. — Vezirköprü'den Mustafa Sağdıç ve 282 arkadaşı tarafından imzalanarak Sayın Başbakana gönderilen 10 . 8 . 1972 tarihli dilekçe Bakanlığımıza intikal ettirilmiştir.

Bu dilekçede özetle; Vezirköprü Orman İşletmesince bâzı kimselere odun satışı yapıldığı halde kendilerine olumlu cevap verilmediği, belediye mutemet tayin etsin ona verilecektir denildiği, belediyenin de mutemet tayin etmediği, odun alacak kimselere aracısız olarak doğrudan doğruya depolardan satış yapılması gerektiği ve işletmede bâzı usulsüzlüklerin olduğunun bildirilmesi üzerine keyfiyet, 25 . 8 . 1972 gün ve Şb. K. H. ve T. M. S. 4492 - 158/2779 sayılı yazı ile Amasya Orman Başmüdürlüğünden sorulmuş ve mezkûr başmüdürlükten alınan 16 . 9 . 1972 gün ve 02 013 - 21/1656 sayılı cevapta; halktan odun almak için müracaat edenlere ihtiyaçlarının belediye mutemetleri vasıtasıyle karşılanacağının bildirildiği, fakat belediye tarafından da zamanında odun mutemeti tayin edilmemesi yüzünden bu şikâyetlerin vuku bulduğu, işletmece hiç kimseye istisnaî muamele yapılmadığı, neticede, halkın kışlık odunlarının temin edilmesinin geciktirilmemesi için isteyen her aileye Vezirköprü Orman İşletmesince perakende odun satışı yapılması uygun görülerek 18 . 8 . 1972 tarihinden itibaren perakende satışın tatbikine başlandığı bildirilmiştir. Keyfiyet, 21 . 9 . 1972 gün ve Şb. K. H. ve T. M. S. 4492 - 158/3268 sayılı yazı ile arkadaşlarını da durumdan haberdar etmek kaydı ile müşterek imzalı müracaat sahiplerinden Musta-

fa Sağdıç'a tebliğ edilmiş ve sonucu 22 . 9 . 1972 gün ve Bakanlık Özel Kalem Müdürlüğü 01 1782 sayılı yazı ile Başbakanlık Makamına arz edilmiştir.

Dilekçede iddia edilen diğer hususların varit olmadığı, İlçenin odun tahsisinin fazlasıyle karşılandığı, halen de perakende satışa devam edildiği ve odun sıkıntısının kalmadığı anlaşılmıştır.

2. — Vezirköprü Orman İşletmesinde vatandaşların dövüldüğü hakkındaki konu:

22 . 8 . 1972 tarihinde Vezirköprü Esnaf Kefalet Kooperatif Başkanı Mehmet Pişkinel ile Vezirköprü Orman İşletmesi Müdür Muavini İbrahim Karagöl arasında Vezirköprü Orman İşletmesi binasında odun satışlarıyle ilgili olarak çıkan münakaşa üzerine maalesef dövüşme olayı vukubulmuş, olay adlî makamlara intikal etmiş ve bu konuda Bakanlığımıza ve Amasya Orman Başmüdürlüğüne vâkı şikâyetler üzerine de tahkikat yaptırılarak düzenlenen 8 . 9 .1972 tarihli fezlekeli tahkikat evrakı karar ittihazı için Vezirköprü İlçe İdare Kuruluna tevdi edilmek üzere Kaymakamlığa gönderilmiştir. Verilecek karara intizar edilmektedir.

Bu müessif olaydan başka vatandaşların dövüldüğüne ve hakarete uğradığına dair herhangi bir şikâyet alınmamış ve bir hadise olmamıştır.

Orman İşletme Müdürlüğü binasında husule gelen bu müessif döğüşme olayında dahli bulunduğu ve döğüşenlerden biri olduğu, bu haliyle de halk arasında büyük bir huzursuzluğun çıkmasına sebep olduğu anlaşılan Vezirköprü Orman İşletmesi Müdür Muavini İbrahim Karagöl Vezirköprü'den alınarak başka bir yere tayin edilmiştir.

3. — Karapınar ormanlarındaki tahribat iddiasına gelince:

Karapınar ormanlarında gerek eski yıllarda ve gerekse yeni olarak önemli addedilecek bir tahribatın mevcut olmadığı, ancak, ormanın muhtelif yerlerinde eski yıllarda kesilmiş ve fakat hiç bir zaman tahrip mahiyetini arzetmeyen dağınık ve münferit vaziyette pek mahdut sayıda ve her ormanda görülmesi mümkün ve muhtemel bulunan kesilmiş ağaç dip kütüklerinin bulunduğu görülmüş ve bunlar için de suç zabıtları tanzim edilerek icabının yapıldığı anlaşılmıştır.

Herhangi bir ihbar ve şikâyet takipsiz bırakılmamış ve bu konularda sorumlu bir memur da tespit edilememiştir.

4. — Vezirköprü'de halka aylardan beri odun verilmezken bir kısım şoförlere dış pazar odunu namı ile satış yapılarak Vezirköprü'de 55 - 110 lira olan odunun Samsun'da 450 - 500 liraya bu şoförler eliyle sattırıldığı ve hattâ kaymakam odasındaki radyonun bu türlü karaborsa satılan odunlarla alındığı, orman idaresine çimento ve dikenli tel getiren kamyon şoförlerine de odun verilerek dış pazarlara gönderilmekte olduğu konusu:

a) Yukarıda da açıklandığı üzere Vezirköprü halkının aracısız odun alma isteği karşısında Vezirköprü Orman İşletmesince 18 . 8 . 1972 tarihinden itibaren ilçe halkına perakende odun satışına başlanmıştır. İlçenin odun tahsis miktarı şimdiye kadar fazlasıyle karşılanmış, ihtiyaç sahiplerine intikal ettirilmiş ve halende perakende satışa devam edilmiş bulunmaktadır. İlçede herhangi bir odun sıkıntısı kalmamıştır.

b) Samsun'da okuyan çocuklarına veya işçi olarak Samsun'da çalışan akrabalarına götürmek üzere odun talep eden Vezirköprülülere işletmece bu maksat için bedeli mukabilinde birer kamyon odun satılmıştır. Yine İşletmenin kayın tomruğunu taşıyan nakliyatçılarla yapmış olduğu protokol gereğince sadece kayının evsafının bozulmasına meydan verilmeden zamanında taşınmasını sağlamak maksadıyle nakliyatçıları teşvik ve işi kolaylaştırmak için taşınan beher iki metreküb kayın tomruğuna karşılık bir ster odun yine bedeli mukabilinde Samsun piyasasına intikal ettirilmek üzere işletmece bu nakliyatçılara satılmıştır.

Keza, işletme ihtiyacı için satın alınan çimento ve dikenli telleri kamyonlarıyle işletmeye getiren nakliyatçılara da boş dönmemeleri için bedeli mukabilinde ve mahallî ihtiyaçları kısıtlamamak üzere odun satışı yapılmıştır.

Bu odunların Samsun piyasasında kaç liradan satıldığı bilinememektedir.

Her ne kadar yukarıda izah edilen satışlarda kanunî bir sakınca ve sorumluluk görülmemiş ise de, lüzumsuz ve yersiz söylentilere ve şikâyetlere sebebiyet verilmemek için bundan böyle her ne sebeple olursa olsun hiç kimseye Vezirköprü dışındaki pazarlara götürmek

üzere tahsis dışı odun satışının yapılmaması hususunda mahallin de talimat verilmiştir.

c) Kaymakamlık odasının tefrişi esnasında Şoförler Cemiyeti Başkanı tarafından Philips marka bir radyonun kaymakamlığa hibe edildiği ve bu radyonun kaymakamlıkça demirbaş defterinin 172 sıra numarasına kaydedildiği, radyo alımı ile odun satışlarının ve teşkilâtımız mensuplarının bir ilgisi olmadığı ve olayda da sorumlu bir kimsenin mevcut bulunmadığı anlaşılmıştır.

5. — Vezirköprü Orman İşletmesinde idarecilerin araba saltanatı sürdükleri iddialarına gelince:

Vezirköprü Orman İşletmesinde araba saltanatı sürüldüğü ve resmî arabaların betahsis hususi hizmetlerde kullanıldığı tespit edilememiştir.

Ancak halkın öteden beri resmî arabaların kullanışına karşı olan hassasiyeti gözönüne alınarak Vezirköprü İşletmesinde resmî arabaların kullanılması sırasında daha dikkatli ve titiz hareket edilmesi, lüzumlu ve zarurî olmayan işler dışında araba kullanılmaması hususunda ilgililere talimat verilmiştir. 26 . 10 . 1972

Ömer Özen
Orman Genel Müdürü

7. — Samsun Milletvekili Yaşar Akal'ın, Samsun Limanına akıtılan kanalizasyonun durumuna dair soru önergesi ve İmar ve İskân Bakanı Turgut Toker ile Bayındırlık Bakanı Mukadder Öztekin'in yazılı cevapları (7/1303)

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun yazılı olarak Bayındırlık Bakanı ve İmar ve İskân Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına aracılığınızı dilerim.

Samsun Milletvekili
Yaşar Akal

Samsun Limanı Bayındırlık Bakanlığınca yapıldığı esnada bütün Samsun halkının isteğine rağmen şehrin kanalizasyonu limanın dışına değil fakat gayet hatalı olarak limanın içine akıtılmıştı.

Yıllardan beri en ufak bir yağmurda şehrin kanalizasyonu dolmakta ve her yıl yaz aylarında şehrin içinde açılan kuyulardan pislik kovalarla insanlar tarafından temizlenmekte koku ve pislikten şehrin caddelerinde gezilmemektedir. Bu temizlik esnasında temizlik işçilerinden ölenler dahi olmaktadır.

Kanalizasyon limana aktığı için liman koku içinde kalmakta ve hattâ dolma tehlikesi arz etmektedir. Şimdi :

1. Bütün Samsunlular için bir felâket halini almış bulunan bu duruma gerek Bayındırlık, gerekse İmar İskân Bakanlığınca bir çare düşünülmekte midir?

2. Düşünülmekte ise alınan tedbirler nelerden ibarettir?

3. Şayet alınan tedbirler varsa bunlar ne zaman sonuçlanacaktır?

T. C.
İmar ve İskân Bakanlığı 13 . 11 . 1972
Özel Kalem Müdürlüğü
Sayı : 1813

Konu : Samsun Milletvekili Yaşar Akal'ın yazılı soru önergesi Hak.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Kanunlar Müdürlüğü 6529/43933, 7/1303 sayı ve 5 . 10 . 1972 günlü yazı.

İlgideki yazılarıyle gönderilmiş olan Samsun Milletvekili Sayın Yaşar Akal'ın Samsun şehri kanalizasyonu hakkındaki yazılı soru önergesine hazırlanan cevaptan iki örnek sunulmuştur.

Gereğine müsaadelerini arz ederim.

Turgut Toker
İmar ve İskân Bakanı

Sayın
Yaşar Akal
Samsun Milletvekili

1. Millet Meclisi Başkanlığına verdiğiniz ve Bayındırlık Bakanı ile tarafımdan cevaplandırılmasını istediğiniz Samsun kanalizasyonu hakkındaki yazılı soru önergenize Bakanlığımla ilgili kısmı için hazırlanan cevap ikinci maddeye çıkarılmıştır.

2. Samsun şehrinin kanalizasyonunun bir an önce ele alınarak ıslah edilmesinin gerektiği anlaşılmış ve bu konuda çalışmalara başlanılmıştır.

Samsun Limanı inşaatı sırasında eski sahil boyunca inşa edilmiş bulunan ve şehrin eski mecralarının da bağlanmış olduğu kanalizasyon kolektörünün ne şekilde ıslah edilebileceği, İller Bankasının 1972 ayrıntılı programında bulunan Samsun kanalizasyon projesinin tanzimi sırasında etüt ve neticeye bağlanabilecektir.

Projenin yapılması ile ilgili çalışmalara başlanılmış olup ihale formaliteleri tamamlanmak üzeredir.

Projenin tanziminden sonra işin mahiyeti, hal şekli ve malî portresi meydana çıkacak ve ondan sonra ıslah ve yapım konusu ele alınabilecektir.

Saygılarımla arz ederim.

Turgut Toker
İmar ve İskân Bakanı

T. C.
Bayındırlık Bakanlığı 2 . 11 . 1972
Özel Kalem
Sayı : A - 01/1922

Konu : Samsun Milletvekili Yaşar Akal'ın yazılı sorusu.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 9 . 10 . 1972 tarih ve 6529 - 48933/7 - 1303 sayılı yazımız.

Samsun Limanına akıtılan kanalizasyonun durumuna dair Samsun Milletvekili Yaşar Akal tarafından verilen yazılı soru önergesi aşağıda cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Bayındırlık Bakanı
Mukadder Öztekin

Samsun şehri kanalizasyonunun kolektör kanalı Samsun Limanı dışına akıtılmak üzere inşa edilmiştir. Şehrin tekmil kanalizasyonu halen bu kolektör vasıtasiyle limanın içine değil limanın Doğu mendireğinden dışarı denize dökülmektedir.

Kolektör kanalının kirli su taşıma kapasitesi bugünkü ve gelecekteki Samsun şehir kanalizasyonunu kirli su sarfiyatının çok üstündedir. Kanal, inşa şekliyle Samsun şehrinin gelecekte fenne uygun şekilde yapılacak kanalizasyon şebekesinin bir kolektörü olarak nitelendirilmiştir.

Halen Samsun şehri kanalizasyon şebekesi gayrifennî olduğundan ve üstelik ilgisizlikten ötürü uygun bir işletmesi sağlanamadığından sağnak halinde şehre yağan yağmurlar şehir içinden ve civarından sürükledikleri toprak, çamur, kum, çakıl, parke taşı, moloz taşı ve diğer yabancı maddeler kirli su ile birlikte kanalizasyon şebekesinden kolektöre geçerek kolektörü doldurmakta ve zaman zaman tıkamaktadır. Bu tıkamalar zuhurunda büyüük sağnak yamurları ile feyezan halinde kolektöre gelen ve kolektörün taşıyamayacağı kapasitedeki sular deşarj kanallarından liman içine akarken dolmuş kolektörün içerisinden bir kısım kirli maddeyi de beraber getirdiklerinde liman için dolma tehlikesi asla mevzuubahsolmadığı gibi büyük bir su kirlenmesi de olmamaktadır.

Samsun şehir kanalizasyonunun bir parçası olan kolektör kanalı inşaatının yapıldığı 1959 senesinden beri vecibesi olmadığı halde her sene asgarî 100 000 TL. sarf ederek Bakanlığımızca temizletilmekte ve şehir kanalizasyonunun işlemesini sağlamaktadır.

Yapılan temizlik ameliyesi daimî olarak kolektör içinden yapılır. Yabancı maddeler kolektör ucu ağzından denize dışarı atılır. Kanal içindeki kirli maddeler şehir sağlığı ve trafik emniyeti bakımından hiçbir zaman yol sathındaki havalandırma bacalarından şehir halkını rahatsız edercesine dışarı çıkartılmamaktadır.

Şehir içinde fenne uygun vasıflı ve devamlı bir bakım altında bulunan kanalizasyon şebekesi mevcudolduğu takdirde her hususta fenne uygun olarak Bakanlığımızca inşa ettirilmiş olan Samsun kolektör kanalı üstün ve kâfi kapasitesi ile hizmet edebilecektir. Samsun kolektör kanalı Samsun Limanı içerisine şehrin kirli sularını akıtmamak için inşa edilmiştir. Şehrin kanalizasyon şebekesi yalnız kirli su taşıdığı müddetçe kolektör hiçbir zaman dolmayacak, tıkanmayacak ve neticede temizlenmesine lüzum hâsıl olmayacaktır.

Samsun şehrinin yeni kanalizasyon şebekesi inşaatı Bakanlığımızın görevleri içinde bulunmamaktadır.

8. — İçel Milletvekili Çetin Yılmaz'ın, Millî Eğitim Bakanlığınca, cezalandırılmak üzere hazırlanan öğretmen listelerine dair soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı Sabahattin Özbek'in yazılı cevabı (7/1304)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını saygılarımla rica ederim.

İçel Milletvekili
Çetin Yılmaz

Soru :

25 . 9 . 1972 günü T. B. M. Meclisi Genel Kurulunda Sayın Başbakanın yaptığı konuşmada, Millî Eğitim Bakanlığınca rejim bakımından

tehlikeli ve sakıncalı öğretmenlerin listelerinin hazırlandığını ve bu listelerde ismi geçenlerin derhal cezalandırılıp Bakanlık emrine alınacağını beyan ettiler.

1. Tespit edilmiş Millî Eğitim mensubu kaç kişidir?

2. Bu listelerin saptanmasında alınan esaslar, ölçüler nelerdir?

3. Bu listeleri kimler, hangi kurullar, hangi yetkili organlar, hangi kaynak ve belgelere dayanarak saptamaktadırlar?

4. Başka bakanlıklarda da böyle saptamalar yapılmakta mıdır?

5. Her ceza alan veya Bakanlık emrine alınan kişi başka suçtan dolayı tahkikata uğramış olsa dahi, bu beyanlara göre kamu oyunda aşırı solcu olarak damgalanmayacak mıdır?

6. Bu listelere geçen öğretmen, memur ve görevlilerin, görev yerleri ve isimleri nelerdir?

T. C.
Millî Eğitim Bakanlığı 23 . 11 . 1972
Özel : 573

Millet Meclisi Başkanlığına

İçel Milletvekili Çetin Yılmaz'ın, Sayın Başbakana yönelttiği ve makamca Bakanlığım tarafından cevaplandırılması istenilen yazılı soru önergesi ile ilgili cevabımız ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Sabahattin Özbek
Millî Eğitim Bakanı

İçel Milletvekili Çetin Yılmaz'ın, Millî Eğitim Bakanlığınca cezalandırılacak öğretmenlere dair yazılı soru önergesi ile ilgili cevabımız.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 25 . 9 . 1972 tarihli Tutanak Dergisinin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, Sayın Başbakanımız; Sayın Çetin Yılmaz'ın önergesinde belirtiği gibi, «Millî Eğitim Bakanlığınca rejim bakımından tehlikeli ve sakıncalı öğretmenlerin listelerinin hazırlandığı ve bu listelerde ismi geçenlerin derhal cezalandırılıp Bakanlık emrine alınacağı» şeklinde bir konuşma yapmamışlardır. Sadece, şimdiye kadar bu konuda yapılan işlemlerin ve bu konu ile ilgili olanlar hakkında neler yapmak istediklerinin hesabını, Bakan arkadaşım verebilir, demişlerdir.

Bakanlığımızda, haklarında her hangi bir tahkikat, şikâyet veya ihbar olmadan peşin hükümlerle hazırlanmış bir isim listesi yoktur.

Ancak, haklarında aşırı sol, aşırı sağ gibi bölücü ve yıkıcı faaliyetler yüzünden, örfi idare komutanlıkları ile adlî ve idarî makamlarca takibat yapılan ve bu durumları Bakanlığımıza intikal ettirilen personel, müfettiş raporlarına ve Müdürler Komisyonu kararlarına göre muameleye tabi tutulmaktadırlar.

Böylece, bunların içerisinde ancak, durumları gerektirdiği takdirde bâzıları hakkında Bakanlık emrine alınma veya işten el çektirilme yoluna gidilmekte, diğerlerinin tatbikat neticesi beklenmekte ve neticeye göre, kanunî mevzuat dâhilinde, işlem yapılmaktadır.

Büyük çoğunluğunun haklarındaki adlî ve idarî takibat neticelenmediğinden, söz konusu personelin isimlerinin açıklanması uygun görülmemektedir.

Prof. Dr. Sabahattin Özbek
Millî Eğitim Bakanı

9. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu eliyle öğrencilere dağıtılan ödüllere dair soru önergesi ve Başbakan adına Devlet Bakanı İlhan Öztrak'ın yazılı cevabı (7/1305)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki yazılı sorumun, Sayın Başbakan tarafından cevaplandırılması için gerekenin ifasını saygılarımla arz ederim.

İçel Milletvekili
Celâl Kargılı

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu eliyle, orta öğretim kurumları öğrencileri arasında :

1. a) Kaç yıldan beri,

b) Hangi dallarda başarı gösteren,
c) Hangi öğrencilere,
d) Ne gibi kıstaslar uygulanarak,
e) Kaçıncı derece ödüller verilmiştir.

2. Bahis konusu ödüllerin dağıtımında oy sahibi olan kurullar her defasında ve her ödül için, kimlerden teşekkül etmiştir?

3. Ödüllerin dağıtımıyle ilgili olarak bugüne kadar kuruma veya başka mercilere hiçbir şikâyet intikal etmiş midir? Etmişse hangi işlemi görmüş ve ne sonuca bağlanmıştır?

T. C.
Devlet Bakanlığı
Sayı : 1/C-3022 - 7/1305 - 6564
2 . 11 . 1972

Millet Meclisi Başkanlığına

İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın yazılı sorusu ile ilgili cevabım ilişikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. İlhan Öztrak
Devlet Bakanı

Milletvekili Celâl Kargılı'nın «Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu eliyle Ortaöğretim Kurumları öğrencileri arasında dağıtılan ödüller» konusunda verdiği yazılı soru önergesiyle ilgili cevap

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu kurulması hakkındaki 278 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin «e» fıkrası fıkrası «Temel ve uygulamalı bilim alanlarında, bilim adamlarının, araştırıcılarının yetiştirilmeleri ve geliştirilmeleri için imkanlar sağlamak;

Öğrenim, öğrenim sonrası ve meslek hayatında üstün kabiliyet ve başarılariyle kendini gösteren gençleri izleyerek onların yetişme ve gelişmelerine yardım etmek ve bu maksatla yurt içinde ve dışında burslar sağlamak, yarışmalar tertibetmek ve yayınlar yapmak» görevini kuruma vermektedir.

Bu görevi yerine getirmek için yapılan faaliyetlerden olmak üzere,

1. 1966 yılından beri «Ortaokul son sınıf öğrencileri arasında matematik yarışması»

2. 1968 yılından beri «Liselerarası matematik yarışması»

3. 1969 yılından beri «Liselerarası fizik yarışması»

4. 1969 yılından beri «İlk Öğretmen Okulu öğrencileri arasında matematik yarışması»

5. 1967 yılından beri de «Lise Öğrencileri arasında Temel ve Uygulamalı Bilimler Proje yarışması» programları uygulanmaktadır.

Bu programların genel amacı, ortaöğretim kuruluşlarında Matematik ve fen öğretimini desteklemek, bu alanlarda kabiliyetli öğrencileri teşvik ve tespit etmek ve böylece müspet bilimlerin temel ve uygulamalı dallarında geleceğin bilim adamı ve araştırıcılarının yetiştirilmelerine yardımcı olmaktır. Yarışmalarda Millî Eğitim Bakanlığının yakın ilgisi ve yardımları sağlanmış ve yarışma safhaları ve sonuçlar bütün imkânlar kullanılarak kamu oyuna duyurulmuş ve duyudulmaktadır.

1. Ortaokul son sınıf öğrencileri arasında matematik yarışması :

a) 1966 - 1967 öğretim yılında başlatılmış olan bu programın ilk uygulaması, yurdumuzdaki ortaokul sayısının çok olması ve Kurum imkânları ile çok geniş çapta bir program uygulamanın mümkün olamadığı gerekçesi ile, coğrafî Doğu Anadolu bölgesi ortaokullarında yapılmıştır. Yarışma proğramı ve ilgili alıştırma soruları bütün ortaokullara gönderilmiş ve öğrencilerin öğretmenlerinin nezaretinde gönderilen alıştırma problemleri üzerinde çalışmaları istenmiştir. Ayrıca problemlerin çözümleri de sonradan gönderilmiştir.

Yarışmanın ilk kademesi olan eleme sınavları, coğrafî Doğu Anadolu bölgesi ortaokullarında Kurumca gönderilen sorular okullarınca seçilen en çok 5 öğrenciye öğretmenlerince verilmek suretiyle yapılmıştır. Bu sınavda başarılı olanlar Kurum elemanlarınca yapılan seçme yazılı sınavına katılmışlardır. Alıştırma problemleri, eleme sınavları soruları ve seçme sınavı soruları Kurumun Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince ortaokul matematik programına âşina üniversite öğretim elemanları arasından seçilen bir uzman tarafından çok sayıda değerlendirmenin de yapılması şartıyle hazırlattırılmış ve sınavda kullanılacaklar Yürütme Komitesince seçilmiştir. Eleme sınavında kazananlar ve seçme sınavında ödül verilmek üzere tespit edilenler Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince sınav puanlarına göre seçilmişlerdir. Yürütme komitesi üyeleri :

Prof. Dr. Esat Egesoy (A. Ü. F. F. Matematik Bl.)

Doç. Dr. Fikret Kortel (İ. Ü. Fen Fak. Fizik Bl.)

Prof. Lütfullah Ulukan (İ. T. Ü. Makina Fak.)

Prof. Dr. Muhtar Başoğlu (E. Ü. Fen Fa. Batonik Kür.)

Prof. Dr. Suphi Artunkal (İ. Ü. Tıp Fa. Haseki Has.)

Dr. S. Çetin Özoğlu (Bilim Adamı Yetiştirme Gr. Yürütme Komitesi Sekreteri.)

Derece ve ödül almak üzere seçilen öğrenciler,
Matematik öğretmenleri ve ödülleri :

Birinci derece	: Adnan Yardımcı	Van Atatürk Ortaokulu	650 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: İhsan Abukoğlu		750 TL. ödül
İkinci derece	: Haşim Aydıncak	Malatya Atatürk Ortaokulu	550 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Şerif Önal		650 TL. ödül
Üçüncü derece	: Vefa İyiol	Van Atatürk Ortaokulu	400 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Ali Öztekin		500 TL. ödül

Derece alan öğrencilerin okullarına Kurumca birer plâket de verilmiştir. Ödüller okullarında yapılan merasimlerde Kurum mensuplarınca ilgililere verilmiştir.

b) 1967 - 1968 öğretim yılında program 1966 - 1967 ders yılında uygulanan esaslar çerçevesinde Batı ve Güney - Doğu Anadolu coğrafî bölgeleri ortaokullarında uygulanmıştır. Derece alanlar Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi üyelerince seçilmişlerdir.

Yürütme Komitesi üyeleri :

Prof. Dr. Muhtar Başoğlu	E. Ü. Fen Fa. Botonik Kürsüsü
Doç. Dr. Fikret Kortel	İ. Ü. Fen Fak. Fizik Bl.
Prof. Lütfullah Ulukan	İ. T. Ü. Makina Fak.
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	E. Ü. Ziraat Fakültesi
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri

Derece ve ödül almak üzere seçilen öğrenciler, matematik öğretmenleri ve ödülleri :

Birinci derece	: Gülsün Erçakır	Banaz Ortaokulu	700 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Servet Yazıcı		800 TL. ödül
İkinci derece	: Nevzat Moraç	İz. Karataş Ortaokulu	660 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: M. Aziz Senkur		760 TL. ödül
Üçüncü derece	: Emin Gürdenli	İzmir Koleji	600 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Walter Mathans		700 TL. ödül

Derece alan öğrencilerin okullarına Kurumca birer plâket de verilmiştir. Ödüller okullarında yapılan merasimlerle Kurum mensuplarınca ilgililere verilmiştir. Yarışma birincisi Kurum bursiyeri olarak lise öğretiminde desteklenmiş ve halen yüksek öğretiminde de bursiyer olarak desteklenmektedir.

c) 1968 - 1969 öğretim yılında da program 1966 - 1967 ve 1967 - 1968 yıllarındaki esaslarla uygulanmış ve yarışmaya Karadeniz ve Akdeniz coğrafî bölgeleri ortaokulları katılmıştır. Derece alanlar Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi üyelerince seçilmişlerdir.

Yürütme Komitesi üyeleri :

Doç. Dr. Fikret Kortel	İ. Ü. Fen Fak. Fizik Bl.
Prof. Dr. Adnan Şaplakoğlu	O. D. T. Ü. Fizik Bl.
Prof. Lütfullah Ulukan	İ. T. Ü. Makina Fak.
Prof. Dr. Muhtar Başoğlu	Ege Üni. Fen Fak. Botanik Kür.
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	Ege Üni. Ziraat Fak.
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri

Dederece ve ödül almak üzere seçilen öğrenciler matematik öğretmenleri ve ödülleri :

Birinci derece	: Hüseyin Sarı	Niksar Ortaokulu	530 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Selâhattin Öztürk		630 TL. ödül
İkinci derece	: Zafer Türkmen	Adana Millî Mensucat Ortaokulu	500 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Ali Özmete		600 TL. ödül

Üçüncü derece alacak seviyede başarı gösteren öğrenci bulunmadığı için bu derecede öğrenci seçilmemiştir. Derece alan öğrencilerin okullarına birer plâket de Kurumca verilmiştir. Yarışmada birinci olan öğrenci lise öğreniminde Kurum bursiyeri olarak desteklenmiştir.

d) 1969 - 1970 öğretim yılında programın daha önceki yıllarda uygulanan esaslar çerçevesinde uygulanılmasına başlanılmış fakat Kurum personelinin bir kısmının üyesi bulunduğu sendikanın başlattığı grev dolayısıyle sonuçlandırılamamıştır.

Yarışmanın Marmara coğrafî bölgesinde uygulanması plânlanmış idi.

e) 1970 - 1971 öğretim yılında yarışma programı daha önceki yıllarda uygulanan esaslar çerçevesinde başlatılmıştır. Ayrıca bu yıla kadar okullara gönderilmiş olan alıştırma soru ve cevapları bir kitap haline getirilerek okullara ve ilgililere gönderilmiştir. Yarışmaya Orta Anadolu coğrafî bölgesi ortaokulları katılmıştır. Derece alanlar Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi üyelerince seçilmişlerdir.

Yürütme Komitesi üyeleri :

Doç. Dr. Namık Aras	O. D. T. Ü. Kimya Fak.
Doç. Dr. Fikret Kortel	İ. Ü. Fen Fak. Fizik Bölümü
Prof. Lütfullah Ulukan	İ. T. Ü. Makina Fak.
Prof. Dr. Selâhattin Okay	A. Ü. Fen Fak. Genel Jeoloji Kür.
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	Ege Üni. Ziraat Fak.
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri

Derece ve ödül almak üzere seçilen öğrenciler, matematik öğretmenleri ve ödülleri :

Birinci derece	: Mahmut Baktır	Kayseri Hacılar Ortaokulu	800 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Turgut Özbek		900 TL. ödül
Birinci derece	: A. İhsan Akkuş	Afyon Şemsettin Karahisarı Ortaokulu	800 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: İnci İmga		900 TL. ödül
İkinci derece	: Ali Abur	TED. Ankara Koleji	700 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: C. Thomson		800 TL. ödül
Üçüncü derece	: H. Rıza Tabuk	Sivas Selçuk Ortaokulu	680 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: İrfan Özden		780 TL. ödül

Derece alan öğrencilerin okullarına birer plâket Kurumca verilmiş ve ödül dağıtımı okullarındaki törenlerle Kurum mensuplarınca yapılmıştır. Birinci olan iki öğrenci Kurumun lise bursiyerleri olarak desteklenmektedir.

f) 1971 - 1972 öğretim yılında yarışma şartları bütün resmî ve özel ortaokullara duyurulmuş ve yarışmaya isteyen ve bunu kuruma bildiren okulların katılabileceği bildirilmiştir. 70 ortaokul yarışmaya katılacağını bildirmiştir. Derece alanlar Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi üyelerince seçilmişlerdir.

Yürütme Komitesi üyeleri :

Prof. Dr. Ali Rıza Berkem	İ. Ü. Kimya Fakültesi
Prof. Dr. Kemal Kafalı	İ. T. Ü. Gemi İnşaat Fak.
Doç. Dr. Tuğrul Taner	O. D. T. Ü. Matematik Bölümü
Prof. Dr. Selâhattin Okay	A. Ü. Fen Fakültesi
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri

Derece ve ödül almak üzere seçilen öğrenciler, matematik öğretmenleri ve ödülleri :

Birinci derece	: Teoman Dönmez	TED Ankara Koleji	750 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: P. Fraser		850 TL. ödül
İkinci derece	: Cem Karacaoğlu	TED Ankara Koleji	600 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: P. Fraser		700 TL. ödül

Yarışma birincisi kurumun lise bursiyeri olarak desteklenmeye başlanmıştır. Derece alan öğrencilerin okuluna kurumca plâketler verilmiştir.

1972 yılına ait program uygulanmasına henüz başlanmamıştır.

2. Liseler arası matematik yarışması :

a) 1968 yılında başlatılmış olan bu programa, liselerin üçer kişilik ekipler halinde katılması kararlaştırılmıştır. Okullara hazırlık yapmaları için alıştırma problemleri ve cevapları gönderilmiştir. Yarışmanın sınavı tek kademeli olup yazılı sınav şeklinde kurum mensuplarınca Ankara, İstanbul, İzmir, Diyarbakır, Adana ve Erzurum'da yapılmıştır.

Alıştırma ve sınav soruları Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince, lise matematik programına aşina üniversite öğretim elemanlarından seçilmiş olan uzmana değerlendirilmesi de yapılmak şartı ile hazırlattırılmıştır. Çok sayıda hazırlanmış olan sorular arasından yarışma sınavı soruları Yürütme Komitesince seçilmiştir. Derece alan öğrencilere, matematik öğretmenlerine ödül ve berat, okullarına ise kitaplar ve plâketler verilmesi tespit edilmiştir. Ödüller okullarında yapılan törenlerle verilmiştir.

Derece ve ödül almak üzere seçilen, matematik öğretmenleri, lise ekipleri ve ödülleri :

Birinci derece	: Tamer Aytimur	İzmir Atatürk Lisesi	1 500 TL ödül
Matematik Öğretmeni	: İrfan Barış		1 600 TL. ödül
İkinci derece	: Hüseyin Koçak	İzmir Atatürk Lisesi	1 200 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: İrfan Barış		1 300 TL. ödül
Üçüncü derece	: Kerim Demirbaş	Alanya Lisesi	1 035 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Hayri Aydoğan		1 135 TL. ödül

Lise ekipleri arasında :

Birinci	: İzmir Atatürk Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
İkinci	: Konya Maarif Koleji	400 TL. Kitap ödülü
Üçüncü	: Ankara Kız Lisesi	400 TL. Kitap ödülü

Derece ve ödül alanlar sınavda kazanılan puanlara göre Bilim Adamı yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince seçilmiştir.

Yürütme Komitesi Üyeleri :

Prof. Dr. Muhtar Başoğlu	E. Ü. F. F. Botanik
Doç. Dr. Fikret Kortel	İ. Ü. F. F. Fizik
Prof. Lütfullah Ulukan	İ. T. Ü. Makina Fak.
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	E. Ü. Ziraat Fak.
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sek.

TÜBİTAK

b) 1969 yılında program 1968 yılındaki esaslar çerçevesinde uygulanmıştır.

Derece ve ödül almak üzere seçilen öğrenciler,

Matematik öğretmenleri, lise ekipleri ve ödüller :

Birinci derece	: Sinan Kaptanoğlu	Ankara Fen Lisesi	1 500 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Faruk Aydan		1 600 TL. ödül
İkinci derece	: Selim Dinçer	Denizli Lisesi	1 290 Tl. ödül
Matematik Öğretmeni	: Hasbi Horasanlı		1 390 Tl. ödül
Üçüncü derece	: Mete Gür	Ankara Fen Lisesi	1 170 Tl. ödül
Matematik Öğretmeni	: Ahmet Özer		1 270 TL. ödül
Teşvik ödülleri	: Orhan Özhan	Denizli Lisesi	1 140 TL. ödül
	Zafer Yakın	Pertevniyal Lisesi	1 110 TL. ödül

Lise ekipleri arasında :

Birinci	: Denizli Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
İkinci	: Ankara Fen Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
Üçüncü	: Ankara Yıldırım Beyazıt Lisesi	400 TL. Kitap ödülü

Derece alanları seçen Yürütme Komitesi Üyeleri :

Doç. Dr. Fikret Kortel	İ. Ü. F. F. Fizik Bölümü
Prof. Dr. Adnan Şaplakoğlu	O. D. T. Ü. Fizik Bölümü
Prof. Lütfullah Ulukan	İ. T. Ü. Makina Fak.
Prof. Dr. M. Başoğlu	Ege Üni. Fen Fak. Botanik Kür.
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	Ege Üni. Ziraat Fakültesi
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri

c) 1970 yılında program başlatılmış ise de kurum personelinin bir kısmının üyesi olduğu sendikanın başlattığı grev dolayısıyle sonuçlandırılamamıştır.

d) 1971 yılında program önceki yıllarda tespit edilen esaslar çerçevesinde uygulanmış ve önceki yıllarda gönderilen alıştırma problem ve cevapları bir kitap haline getirilerek okullara ve ilgililere gönderilmiştir.

Derece ve ödül almak üzere seçilen öğrenciler,

Matematik öğretmenleri, lise ekipleri ve ödüller :

Birinci derece	: Mahir Döğentaş	Ankara Fen Lisesi	975 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Ahmet Özer		804 TL. ödül
	Ekrem Metin		804 TL. ödül
Birinci derece	: Faik Erem	Kadıköy Koleji	975 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Vehbi Güney		1 075 TL. ödül
İkinci derece	: Faruk Gökçek	Kadıköy Koleji	930 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Vehbi Güney		1 030 TL. ödül
Üçüncü derece	: Yusuf Özler	Eskişehir Koleji	900 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Hümeyra Aköz		1 000 TL. ödül
Üçüncü derece	: Mehmet Dinçbaş	Galatasaray Lisesi	900 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: A. Columbies		1 000 TL. ödül
Teşvik ödülleri	: Can F. Delale	Diyarbakır Koleji	825 TL. ödül
	Mustafa Aktar	Saint Joseph Lisesi	825 TL. ödül
	Mehmet Leblebici	Gaziantep Lisesi	825 TL. Ödül
	Osman Gök	Bursa Y. Beyazıt Lisesi	750 TL. ödül

Lise ekipleri arasında :

Birinci	: Ankara Fen Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
İkinci	: Kadıköy Koleji	400 TL. Kitap ödülü
Üçüncü	: Saint Joseph Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
Dördüncü	: Galatasaray Lisesi	400 TL. Kitap ödülü

Derece alanları seçen Yürütme Komitesi Üyeleri :

Doç. Dr. Namık Aras	O. D. T. Ü. Kimya Bölümü
Doç. Dr. Fikret Kortel	İ. Ü. Fen Fakültesi Fizik
Prof. Lütfullah Ulukan	İ. T. Ü. Makina Fak.
Prof. Dr. Selâhattin Okay	A. Ü. F. F. Genel Zooloji Kür.
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	Ege Üni. Ziraat Fak.
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri

e) 1972 yılında program 1971 yılındaki uygulama esaslarına göre ele alınmış ve sonuçlandırılmıştır.

Derece ve ödül almak üzere seçilen öğrenciler,

Matematik öğretmenleri, lise ekipleri ve ödüller :

Birinci derece	: Mehmet H. Tanrısever	Galatasaray Lisesi	1 500 TL ödül
Matematik Öğretmeni	: J. Eyquem		1 600 TL. ödül
İkinci derece	: Ahmet Erbil	Ankara Yüksek Öğretmen Okulu	1 470 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Şevki Altındağ		785 TL. ödül
	Necati Girgin		785 TL. ödül
Üçüncü derece	: Deniz Yüksel	Ankara Fen Lisesi	1 440 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Ahmet Özer		770 TL. ödül
	Ekrem Metin		770 TL. ödül
Dördüncü derece	: Budak Barkan	Robert Kolej	1 290 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: G. Hobson		1 390 TL. ödül
Teşvik ödülleri	: Enis Oğuz	Ankara Fen Lisesi	500 TL. ödül
	Zafer Hasçelik	Ankara Gazi Lisesi	500 TL. ödül
	Afeksendios Oralioğlu	Robert Koleji	500 TL. ödül
	Yusuf Sezen	İzmir Atatürk Lisesi	500 TL. ödül

Lise ekipleri arasında :

Birinci	: Ankara Fen Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
İkinci	: Galatasaray Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
Üçüncü	: Robert Kolej	400 TL. Kitap ödülü
Dördüncü	: İzmir Atatürk Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
Beşinci	: Saint Joseph Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
Altıncı	: Ankara Gazi Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
Yedinci	: İzmir Karşıyaka Lisesi	400 TL. Kitap ödülü

Derece ve ödül alanlar Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince seçilmiştir.

Yürütme Komitesi Üyeleri :

Prof. Dr. Ali Rıza Berkem	İ. Ü. Kimya Fak.
Prof. Dr. Kemal Kafalı	İ. T. Ü. Gemi İnşaat Fak.
Doç. Dr. Tuğrul Taner	O. D. T. Ü. Matematik Bl.
Prof. Dr. Selâhattin Okay	A. Ü. Fen Fakültesi
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	Ege Üni. Ziraat Fak.
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri

3. Liseler arası fizik yarışması :

a) 1969 yılında başlatılmış olan bu programa, liselerin üçer kişilik ekipler halinde katılması kararlaştırılmıştır. Okullara hazırlık yapmaları için alıştırma problemleri ve cevapları gönderilmiştir. Yarışmanın sınavı tek kademeli olup yazılı sınav şeklinde kurum mensuplarınca Ankara, İstanbul, İzmir, Diyarbakır, Adana ve Erzurum'da yapılmıştır.

Alıştırma sınav soruları Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince, lise fizik programına aşina üniversite öğretim elemanlarından seçilmiş olan uzmanca değerlendirilmesi de yapılmak şartı ile hazırlattırılmıştır. Çok sayıda hazırlanmış olan sorular arasından yarışma sınavı soruları Yürütme Komitesince seçilmiştir.

Derece alan öğrencilere, fizik öğretmenlerine ödül ve berat, okullarına ise kitaplar ve plâketler verilmesi tespit edilmiştir. Ödüller okullarda yapılan törenlerle verilmiştir.

Derece ve ödül almak üzere seçilen öğrenciler, fizik öğretmenleri, lise ekipleri ve ödüller :

Birinci derece	: Sinan Kaptanoğlu	Fen Lisesi	1 440 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Ömer Cambazoğlu		1 540 TL. ödül
İkinci derece	: Abdülkadir Karaman	Mustafa Kemal Lisesi	1 230 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Muazzez Yeter		1 330 TL. ödül
İkinci derece	: Ömer Savaş	Yıldırım Beyazıt Lisesi	1 230 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Mustafa Özatağan		1 330 TL. ödül
İkinci derece	: Ümit Uzman	Gümüşhane Lisesi	1 230 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Necati Tanrıöver		1 330 TL. ödül
İkinci derece	: Ö. Tunç Eyigüngör	Esenliş Lisesi	1 230 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Seniha Müritoğlu		1 330 TL. ödül
Üçüncü derece	: Yusuf Aygün	Ödemiş Lisesi	1 185 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Hikmet Saygılı		1 285 TL. ödül
Teşvik ödülleri	: Ferhat Doyranlı	Karşıyaka Erkek Lisesi	1 125 TL. ödül
	İsmail Öktem	Saint Joseph Lisesi	1 050 TL. ödül

Lise ekipleri arasında :

Birinci	: Fen Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
İkinci	: Saint Joseph Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
Üçüncü	: İzmir Karşıyaka Lisesi	400 TL. Kitap ödülü

Derece ve ödül alanlar sınavda kazanılan puanlara göre Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince seçilmiştir.

Yürütme Komitesi Üyeleri :

Doç. Dr. Fikret Kortel	İ. Ü. F. F. Fizik Böl.
Prof. Dr. Adnan Şaplakoğlu	O. D. T. Ü. Fizik Böl.
Prof. Lütfullah Ulukan	İ. T. Ü. Makina Fak.
Prof. Dr. Muhtar Başoğlu	Ege Üni. Botanik Kür.
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	Ege Üni. Ziraat Fak.
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri

b) 1970 yılında program başlatılmış ise de kurum personelinin bir kısmının üyesi olduğu sendikanın başlattığı grev dolayısıyle sonuçlandırılamamıştır.

c) 1971 yılında program önceki yıllarda tespit edilen esaslar çerçevesinde uygulanmış ve önceki yıllarda gönderilmiş olan alıştırma problem ve cevapları bir kitap haline getirilerek okullara ve ilgililere gönderilmiştir.

Derece ve ödül almak üzere seçilen öğrenciler,

Matematik öğretmenleri, lise ekipleri ve ödülleri :

Birinci derece	: Rahmi Gürsoy	Edirne Lisesi	1 350 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Mehmet Armağan		1 450 TL. ödül
İkinci derece	: Mahir Döğentaş	Fen Lisesi	1 320 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Ahmet Kaptanoğlu		1 420 TL. ödül
Üçüncü derece	: Nesip Aral	Saint Joseph Lisesi	1 290 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Pierre Caporal		1 390 TL. ödül
Üçüncü derece	: Ömer Kaymakçalan	Fen Lisesi	1 290 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Ahmet Kaptanoğlu		1 390 TL. ödül
Teşvik ödülleri	: Serdar Aykın	Fen Lisesi	1 245 TL. ödül
	Mehmet Güven	Mecidiyeköy Lisesi	1 215 TL. ödül
	Muammer Karakaş	M. Kemal Lisesi	1 215 TL. ödül
	Hayri Mutluay	Saint Joseph Lisesi	1 215 TL. ödül

Lise ekipleri arasında :

Birinci	: Ankara Fen Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
İkinci	: Saint Joseph Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
Üçüncü	: Karşıyaka Erkek Lisesi	400 TL. Kitap ödülü

Derece alanları seçen Yürütme Komitesi Üyeleri :

Doç. Dr. Namık Aras	O. D. T. Ü. Kimya Bölümü
Doç. Dr. Fikret Kortel	İ. Ü. Fen Fak. Fizik Bl.
Prof. Lütfullah Ulukan	İ. T. Ü. Makina Fak.
Prof. Dr. Selâhattin Okay	A. Ü. F. F. Zooloji
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	Ege Üni. Ziraat Fakültesi
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri

d) 1972 yılında program 1971 yılındaki uygulama esaslarına göre ele alınmış ve sonuçlandırılmıştır.

Derece ve ödül almak üzere seçilen öğrenciler, fizik öğretmenleri, lise ekipleri ve ödüller :

Birinci derece	: Cüneyt Apaydın	Saint Joseph Lisesi	1 500 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Pierre Caporal		1 600 TL. ödül
İkinci derece	: Renan Türkmen	Saint Joseph Lisesi	1 440 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Pierre Caporal		1 540 TL. ödül
Üçüncü derece	: Tansu Mertol	Gazi Lisesi	1 245 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Bahri Özdemir		1 345 TL. ödül
Dördüncü derece	: Osman İşler	Fen Lisesi	1 230 TL. ödül
Fizik Öğretmeni	: Ahmet Kaptanoğlu		1 330 TL. ödül
Teşvik ödülleri	: Atillâ Akdeniz	Karşıyaka Erkek Lisesi	500 TL. ödül
	Deniz Yüksel	Fen Lisesi	500 TL. ödül
	İsmail Sökmen	Ankara Yüksek Öğretmen Okulu	500 TL. ödül
	Mahir Karaşen	İzmir Atatürk Lisesi	500 TL. ödül

Lise ekipleri arasında :

Birinci	: Saint Joseph Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
İkinci	: Fen Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
Üçüncü	: Ankara Kız Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
Dördüncü	: Pertevniyal Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
Beşinci	: İzmir Atatürk Lisesi	400 TL. Kitap ödülü
Altıncı	: Konya Maarif Koleji	400 TL. Kitap ödülü
Yedinci	: Ankara Yüksek Öğretmen Okulu	400 TL. Kitap ödülü

Derece ve ödül alanlar Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince seçilmiştir.

Yürütme Komitesi Üyeleri :

Prof. Dr. Ali Rıza Berkem	İ. Ü. Kimya Fak.
Prof Dr. Kemal Kafalı	İ. T. Ü. Gemi İnşaat Fak.
Doç. Dr. Tuğrul Taner	O. D. T. Ü. Matematik Böl.
Prof. Dr. Selâhattin Okay	A. Ü. Fen Fakültesi
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	Ege Üniversitesi Ziraat Fak.
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri

4. İlköğretmen okulu öğrencileri arasında matematik yarışması :

a) 1969 yılında uygulanmasına başlanılan bu program, «Ortaokul son sınıf öğrencileri arasındaki matematik yarışması» programındaki gibi iki kademede uygulanmıştır. Eleme kademesinden önce okullara alıştırma soru ve cevapları gönderilmiş ve okullarda kurumca gönderilen sorular ve belirtilen esaslar çerçevesinde eleme sınavları yapılmıştır. Bu sınav sonuçları, kurumca bu iş için seçilen uzman tarafından yapılan değerlendirmeden sonra tespit edilmiş ve Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince puanları yeterli görülenler seçme sınavına davet edilmiştir. Seçme sınavları kurumca yapılmıştır. Alıştırma soru ve cevaplarını, eleme ve seçme sınav sorularını hazırlamak ve değerlendirmek üzere Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince ilköğretmen okulu matematik programlarına aşina üniversite öğretim elemanlarından bir uzman seçilerek görevlendirilmiştir. Uzman eleme ve seçme kademesinde sorulan soru sayısından fazla sayıda soru hazırlamış ve sınav soruları derece ve ödül alanlar Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince seçilmiştir.

Yürütme Komitesi Üyeleri :

Doç. Dr. Fikret Kortel	İ. Ü. Fen Fak. Fizik
Prof. Dr. Adnan Şaplakoğlu	O. D. T. Ü. Fizik
Prof. Lütfullah Ulukan	İ. T. Ü. Makina Fak.
Prof. Dr. Muhtar Başoğlu	Ege Üni. Botanik
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	Ege Üni. Ziraat Fak.
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri

Derece alan öğrenciler, öğretmenleri ve verilen ödüller :

Birinci derece	: Sıtkı Irk	Kepirtepe İlköğretmen Okulu	600 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Zafer Çaylı		700 TL. ödül
İkinci ve üçüncü seçilmemiştir.			
Teşvik ödülleri	: Necati Muhafız	Ortaklar İlköğretmen Okulu	200 TL. ödül
	Ahmet Özaydınlı	Dicle İlköğretmen Okulu	200 TL. ödül

Derece alan öğrencinin okuluna bir plâket kurumca verilmiştir. Birinci dereceyi kazanan öğrenci yüksek öğretimini matematik dalında yaptığı için kurumun üniversite bursiyeri olarak desteklenmektedir.

b) 1970 yılında program başlatılmış, fakat kurum personelinin bir kısmının üyesi olduğu sendikanın greve gitmiş olmasından dolayı sonuçlandırılamamıştır.

c) 1971 yılında da 1969 yılındaki uygulama esasları çerçevesinde program uygulanmıştır.

Sınav sorularını, derece ve ödül alan öğrencileri seçen Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Üyeleri şunlar olmuştur :

Doç. Dr. Namık Aras	O. D. T. Ü. Kimya Bölümü
Doç. Dr. Fikret Kortel	İ. Ü. F. F. Fizik
Prof. Lütfullah Ulukan	İ. T. Ü. Makina
Prof. Selâhattin Okay	A. Ü. F. F. Genel Zooloji
Prof. Mustafa Uluöz	E. Ü. Ziraat Fak.
Dr. S. Çetin Özoğlu	Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sek. TÜBİTAK

Derece alan öğrenciler, öğretmenleri ve verilen ödüller :

Birinci derece	: Ahmet Erbil	Pamukpınar İlköğretmen Okulu	510 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Hikmet Doğruak		610 TL. ödül
İkinci derece	: Hüseyin Kuru	Kepirtepe İlköğretmen Okulu	480 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: C. Sait Elgin		580 TL. ödül
Üçüncü derece	: Sadık Sorgu	Van İlköğretmen Okulu	470 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Mustafa Çıplak		570 TL. ödül
Teşvik ödülleri	: Hüseyin Kalender	Kastamonu Göl İlköğretmen Okulu	300 TL. ödül
	Meral Baka	Muğla İlköğretmen Okulu	300 TL. ödül

Yarışmada birinci dereceyi alan öğrenci yüksek öğretimini matematik dalında yaptığı için kurumca üniversite bursiyeri olarak desteklenmektedir.

d) 1972 yılında da, aynı esaslarda uygulanan program sonunda derece ve ödül alan öğrenciler Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Üyelerince seçilmiştir.

Yürütme Komitesi Üyeleri :

Prof. Dr. Ali Rıza Berkem	İ. Ü. Kimya Fak.
Prof. Dr. Kemal Kafalı	İ. T. Ü. Gemi İnşaatı Fak.
Doç. Dr. Tuğrul Taner	O. D. T. Ü. Matematik Bölümü
Prof. Dr. Selâhattin Okay	A. Ü. Fen Fak.
Prof. Dr. Mustafa Uluöz	E. Ü. Ziraat Fak.
Dr. S. Çetin Özoğlu	Komite Sekreteri, TÜBİTAK

Derece alan öğrenciler, öğretmenleri ve verilen ödüller :

Birinci derece	: Yakup Hırlak	Pamukpınar İlköğretmen Okulu	450 TL. ödül
Matematik Öğretmeni	: Hikmet Doğruak		550 TL. ödül
Teşvik ödülü	: Süleyman Çelik	Gönen İlköğretmen Okulu	300 TL. ödül

5. Lise öğrencileri arasında temel ve uygulamalı bilimler proje yarışması :

1967 yılında bu proje Atom Enerjisi Komisyonu Genel Sekreterliğince, tespit edilen esaslar çerçevesinde başlatılmış ve yarışmanın sergilenmesi, değerlendirilmesi ve ödüller verilmesi konularında kurumla işbirliği yapılmıştır. Yarışmaya katılna öğrencilerin getirdikleri projeler Ankara'da T. E. D. Ankara Kolejinde sergilenmiştir. Kurumun Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince üniversite öğretim elemanları arasından seçilen jüri üyeleri sergilenen projeleri tetkik ve proje sahipleri ile konuşma sonucu değerlendirmişlerdir. Her jüri üyesi tespit edilen değerlendirme esaslarına göre projeleri, genellikle kendi ihtısas alanına girenleri, 100 üzerinden

değerlendirmiş ve bunu ilgili formda belirtmiştir. Projeleri değerlendirmede esas tutulan hususlar şunlar olmuştur : Yaratma kabiliyeti - konu işlenirken orjinal açıdan ele alınma - (30 puan), Bilimsel Düşünce «Metod» - Konu ve çalışmanın metodlu bir şekilde ele alınması, kontrollü deneylere, plânlı bir sisteme ve güvenilir gözlemlere dayanması - (30 puan), bütünlük - üzerinde çalışılan konunun mümkün olduğu kadar bütün yön ve ayrıntıları ile ele alınışı - (15 puan), Teknik maharet - konu ile ilgili yapılan modellerin çalışır olmaları, sergi materyalinin hazırlanmasında gösterilen itina ve maharet - (15 puan), Açıklık - üzerinde çalışılan konunun anlaşılır bir şekilde sergilenmesi ve tanıtımı - (10 puan)

Derece ve ödül alan proje sahipleri :

Birinci derece	: Aydın S. Çağınalpt Tavşanlarda testerterum (Biyoloji) (*)	T. E. D. Ankara Koleji	1 000 TL. ödül
İkinci derece	: Fazıl Türkan Işıkla ses nakli (Fizik)	T. E. D. Ankara Koleji	600 TL. ödül
Üçüncü derece	: Tanju Yörükoğlu Tarak Embriyosu (Biyoloji)	Ankara Fen Lisesi	400 TL. ödül
Teşvik ödülleri	: Mehmet Behişoğlu Hidrodinamik tulumba (Fizik)	Ankara Sanat Enstitüsü	300 TL. ödül
	Seza Arkat Zikloidler (Kimya)	İstanbul Alman Lisesi	200 TL. ödül
	Kemal Harzum Baca gazlarını temizleme (Kimya)	Ankara E. Sanat Enstitüsü	100 TL. ödül
	Haluk Soylu Kanarya (Biyoloji)	İzmir Özel Türk Koleji	
	Türkân Özbay Yavaş Oksitlenme (Kimya)	Afyon Lisesi	

(*) Başarı ve teşvik ödülü alan öğrencilerin projelerini çok zaman yalnız bir bilim disiplini içinde belirtmek mümkün olamamaktadır. Ayrıca öğrencilerin çalışmalarını, lise seviyesinde, herhangi bir bilim disiplininin sınırları içinde ele almadığı muhakkaktır. O bakımdan çalışmanın en yakın olduğu bilim disiplini belirtilmiştir.

Yarışma hakkında kamu oyuna mümkün olabildiği kadar bilgi verilmek üzere mevcut imkânlar kullanılmıştır.

Bu programda jüri üyesi olarak görev alanların isimlerinin, programın devamlılığını sağlamak ve jüri üyelerinden her yıl istifade edebilmek için açıklanmaması bir esas olarak kabul edilmiş ve hassasiyetle uygulanmıştır.

Yarışmada birinci olan öğrencinin projesi o yıl Amerika'da düzenlenen Milletlerarası Temel Bilimler Proje Yarışmasında dördüncü seçilerek madalya almıştır.

b) 1968 yılında yarışma tümü ile kurumca 1967 yılında belirlenen değerlendirme esasları ile uygulanmıştır.

Derece ve ödül alan proje sahipleri :

Birinci derece	: Tanju Yörükoğlu	Ankara Fen Lisesi	1 500 TL. ödül
	Stroptomisinin farelerin öğrenmesine etkisi (Biyoloji)		
İkinci derece	: Emel Nugay	Ankara Fen Lisesi	600 TL. ödül
	Bâzı maddelerin «Bira mayası» hücrelerine etkisi (Biyoloji)		
Üçüncü derece	: Cemil Tarhan	Ankara Fen Lisesi	400 TL. ödül
	Yeni tip içten patlarlı benzin motoru (Fizik)		
Teşvik ödülleri	: İlknur Çevik	T. E. D. Ankara Koleji	300 TL. ödül
	Yüksek irtifadaki basıncın fare kanı üzerindeki etkisi (Biyoloji)		
	Osman Döşemeci	Ankara Fen Lisesi	200 TL. ödül
	Tohumlarda asgari besinle çimlenme (Biyoloji)		
	Mehmet Türken	Biga Lisesi	100 TL. ödül
	Sesle ışık nakli (Fizik)		

c) 1970 yılında proje yarışması için kurumca proje çalışması yapacak öğrenciler için uzmanlara bir rehber hazırlattırılarak ilgililere gönderilmiş ve program başlatılmıştır. Ancak daha önceki programlarda da belirtildiği gibi grev dolayısıyle sergi açılamamış ve program sonuçlandırılamamıştır.

d) 1971 yılında proje yarışması için liselere gerekli duyuru yapılmış ve gerektiğinde yeniden rehber gönderilmiştir. Bundan önceki yıllarda olduğu gibi projeleri değerlendirme esasları ayrıntıları ile bildirilmiş ve bu yıl ayrıca yapılacak müracaatların serginin açılmasından 3 - 4 ay önce incelemeye tabi tutulması kararlaştırılmıştır. Öğrencilerin bu konu ile ilgili form çerçevesinde yaptıkları müracaatlar ve projeleri Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince incelendikten sonra uygun olanların sergiye ve yarışmaya katılabilecekleri bildirilmiştir.

Sergiye katılan projeleri değerlendiren ve ödül alacakları seçen jüri yine Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesince seçilmiştir.

Derece ve ödül alan proje sahipleri :

Birinci derece	: Haluz Boz	Ankara Fen Lisesi	1 500 TL. ödül
	Basit ve yüksek organizmalarda antijen etkisi (Biyoloji)		
İkinci derece	: Sinan Beksaç	T. E. D. Ankara Koleji	1 000 TL. ödül
	Steraidlerin fare testisleri üzerine etkileri (Biyoloji)		
Üçüncü derece	: İbrahim Pamuk	Ankara Fen Lisesi	750 TL. ödül
	Işığın bâzı dalga boylarının kristalin büyümesi ve ışık geçirgenliğine etkisi (Kimya - Fizik)		
Teşvik ödülleri	: Hüsamettin Öztürk	Ankara Fen Lisesi	500 TL. ödül
	Kedi trekea kasında serotoninin etkisinin resochinle ortadan kaldırılması (Biyoloji)		
	Ahmet Ceyhanlı	Adana Erkek Lisesi	400 TL. ödül
	Lingstrum yaprağı üzerine bir inceleme (Biyoloji)		
	Ömer Zeki Elbi	Robert Kolej	300 TL. ödül
	Bitkilerin elektriksel olayları (Biyoloji - Fizik)		

Bu yıl ayrıca derece alan öğrencilere proje çalışmalarında rehberlik eden öğretmenlerine bir berat verilmesi kararlaştırılmıştır.

e) 1972 yılı programı yine daha önceki uygulamalardaki esaslar çerçevesinde uygulanmıştır. Yine Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesinde müracaatlar bir önincelemeye tabi tutulmuş ve sergilenen projeleri değerlendirmek ve seçim yapmak üzere üniversite öğretim elemanları arasından jüri üyeleri seçilmiştir.

Derece ve ödül alan proje sahipleri :

Birinci derece	: Nejat Ceyhan	Ankara Koleji	1 500 TL. ödül
	Ağız yoluyla alınan suyun, kandaki elektrolit konsantrasyonlarında meydana getirdiği değişimlerin incelenmesi (Biloyoji - Kimya)		
İkinci derece	: Merih Kerestecioğlu	Ankara Fen Lisesi	1 000 TL. ödül
	İyon hızlarına bâzı faktörlerin etkisi (Kimya)		
Üçüncü derece	: Fazilet Vardar	İzmir Amerikan Koleji	750 TL. ödül
	Farelerin döl veriminde DDT'li mama ile beslenmenin rolü (Biyoloji)		
Teşvik ödülleri	: Turgut Talı	Fen Lisesi	400 TL. ödül
	Benzoik asitin, toksit tesirlerine tiroit hormanlarının etkisi		
	Osman Hayran	Fen Lisesi	400 TL. ödül
	Bakteriyofajların antijenik etkileri ve hasta hayvana tesirleri		
	Barış Turak	Fen Lisesi	400 TL. ödül
	Cortisone'un Spontan ECoG'a etkisi		
	Afksendios Orailoğlu	Robert Kolej	400 TL. ödül
	Haliç'in kirlenmesi		

Jüri takdirini kazanan ve kendilerine kurumca berat ve dolmakalem hediye edilenler :

Teşvik ödülleri	: Ümit Keskin	Bursa Erkek Lisesi
	RF düzenleyicisi ve kurbağa kalbinde uygulamalar	
	Baki Uzmay	Gazi Lisesi
	Balıklarda öğrenme	
	Erdinç Sayan	Gazi Lisesi
	Değişken magnetik alanın farelerdeki bâzı fizyolojik etkilerinin araştırılması	
	Hasan İncirlioğlu	Fen Lisesi
	Tiroidekteminin karaciğer ve kan şeker konsantrasyonlarına etkisi	
	Kemal Gündüz	Fen Lisesi
	Şaraf taşından K tuzları tartarik asit, kabartma tozu, şenyet tuzu, antimonil tartarak elde edilmesi	
	Nükhet Baskın	Fen Lisesi
	Çeşitli kumaş boyalarının elde edilmesi	

1967 yılından bu yana yapılan sergi ve yarışma programlarının jüri toplantılarına Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri Dr. S. Çetin Özoğlu, Grup adına katılmıştır.

Başarı, teşvik ödülü ve jüri takdirini kazanan proje sahiplerinin rehber öğretmenlerine kurumca berat verilmiştir.

Bütün yarışma ve sergi programlarına katılan öğrencilerin yolluk ve gündelikleri de kurumca karşılanmaktadır.

Yukarda belirtilen programların uygulanması ile ilgili olarak bugüne kadar kurumumuza yazılı veya sözlü herhangi bir şikâyet intikal etmemiştir.

10. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, kuruluşundan bugüne kadar Bakanlığınız bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takıbatların miktarına dair soru önergesi ve Başbakan Ferid Melen'in yazılı cevabı (7/1308)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun yazılı olarak Sayın Başbakan tarafından cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla, 2 . 10 . 1972
İçel Milletvekili
Celâl Kargılı

Bakanlığınızın kuruluşundan bugüne kadar yıllar itibarıyle, Bakanlığınız ve Bakanlığınıza bağlı kuruluşlar bünyesinde hangi suçtan kaç adet personel hakkında adlî veya idarî takibat açılmıştır? Haklarında takibat açılan bu kimselere ne gibi cezalar verilmiştir? Takibata uğrayan kimselerin adları ve takibata uğradıkları dönemdeki görevleri ile görev mahalleri nedir?

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi 14 . 11 . 1972
Sayı : 77 - 66/11478

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 9 . 10 . 1972 tarih ve 7/1308 - 6564/49195 sayılı yazınız.

İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, kuruluşundan bugüne kadar Başbakanlık bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takibatlara ilişkin 2 . 10 . 1972 tarihli yazılı soru önergesinin cevabı eklice sunulmuştur.

Saygıyle arz ederim.

Ferid Melen
Başbakan

İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, 2 . 10 . 1972 tarihli yazılı soru önergesinin cevabıdır.

Önergede Başbakanlığın kuruluşundan bugüne kadar yıllar itibarıyle (bağlı kuruluşlar dahil) hangi suçlardan kaç adet personel hakkında adlî veya idarî takibat açıldığı, bunlara verilen cezalarla bu personelin adları ve takibat sırasındaki görevleri ile görev yerleri sorulmaktadır.

Anayasamızın 88 nci maddesine göre, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu yetkilerinden olan soru müessesesi, T. B. M. M. İçtüzüğünün 150 nci maddesinde belirtildiği üzere sarih ve muayyen maddeler hakkında malûmat istemekten ibarettir. Ayrıca soru müessesesinin Anayasa'da «T. B. M. M.'nin denetim yolları» başlığı altında getirilmiş olması da, sorunun Hükümetin icra hizmetleriyle ilgili olmasını ve denetim maksadına mâtuf bulunmasını gerektireceği tabiîdir.

Devletin devamlılığı da gözönüne alındığı zaman Başbakanlığın kuruluş tarihi çok eski bir geçmişe dayanmaktadır. Bu nedenle soru sarih ve muayyen bir zamana ve maddeye mütevecih olmadığından, cevap verilmesine imkân görülememiştir.

Ferid Melen
Başbakan

11. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Cumhuriyetin kuruluşundan 1955 yılına kadar Tıp fakültelerinden mezun olan hekim sayısına dair soru önergesi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir'in yazılı cevabı (7/1310)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun yazılı olarak Sayın Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı tarafından cevaplandırılmasını arz ve teklif ederim.

Saygılarımla. 2 . 10 . 1972
Celâl Kargılı
İçel Milletvekili

Cumhuriyetin kuruluşundan 1955 yılına kadar geçen zaman içerisinde yıllar itibarıyle Tıp fakültelerinden mezun olan hekim sayısı nedir?

T. C.
Sağlık ve Sosyal Yardım
Bakanlığı
1884 25 . 11 . 1972

Konu : İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, önergesi Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 9 . 10 . 1972 tarih, Kanunlar Müdürlüğü : 7/1310 - 6566/49197 sayılı yazınız.

İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Tıp fakültelerinden mezun olan hekim sayısına ait yazılı soru önergesine cevabım ektedir.

Arz ederim.

Saygılarımla.

Dr. Kemal Demir
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

Yıllar	Fakülteler		
	İstanbul	Ankara	Toplam
1945	320		320
1946	328	82	410
1947	462	40	502
1948	314	104	418
1949	385	45	430
1950	310	11	321
1951	358	84	442
1952	393	72	465
1953	388	124	512
1954	421	110	531
1955	358	157	515
	4037	829	4866

12. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Cumhuriyetin kuruluşundan 1955 yılına kadar Türkiye'de mevcut askerî hekim miktarına dair soru önergesi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir'in yazılı cevabı (7/1311)

Not : 1945 yılından önceki yıllara ait Tıp fakültelerinden mezun olan hekimler için mevcut bilgi yeterli olmadığından gönderilmemiştir.

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun yazılı olarak Sayın Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı tarafından cevaplandırılmasını arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Celâl Kargılı
İçel Milletvekili

Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar yıllar itibarıyle mevcut askerî hekim sayısı nedir?

T. C.
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı 25 . 11 . 1972
1882

Konu : İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, önergesi Hk.

Millet Meclisi Başkanlığı

İlgi : 9 . 10 . 1972 tarih, Kanunlar Müdürlüğü 7/1311 - 6567/49198 sayılı yazımız.

İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, (Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar Türkiye'de mevcut askerî hekim miktarına dair yazılı soru önergesi) ne ait cevabın Millî Savunma Bakanlığından sorulmasının daha uygun olacağını takdirlerinize arz ederim.

Dr. Kemal Demir
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

13. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Cumhuriyetin ilânından bugüne kadar Türkiye'de suç nevilerine göre sabıkalı insan sayısına dair soru önergesi ve Adalet Bakanı Fehmi Alpaslan'ın yazılı cevabı (7/1312)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun yazılı olarak Sayın Adalet Bakanı tarafından cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla. 2 . 10 . 1972

İçel Milletvekili
Celâl Kargılı

Cumhuriyet ilânından bugüne kadar yıllar itibarıyle Türkiyede illere ve suçlarının nevine göre sabıka kaydı bulunan insan sayısı nedir?

T. C.
Adalet Bakanlığı
Ceza İş. G. Müdürlüğü 24 . 10 . 1972
Sayı : 44933

Konu : İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, soru önergesinin cevaplandırıldığı Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Genel Sekreterlik, Kanunlar Müdürlüğü ifadeli 9 . 10 . 1972 gün ve 7/1312 - 6568/49199 sayılı yazılarına :

Cumhuriyetin ilânından bugüne kadar, yıllar itibarıyle Türkiye'de illere ve suçlarının nevine göre sabıka kaydı bulunan insan sayısının ne olduğu hakkında, İçel Milletvekili Sayın Celâl Kargılı'nın, yazılı soru ile istedikleri bilgiyi, doğru şekli ile sunabilecek açık kayıt ve istatistik, arşivlerimizde mevcut değildir.

Bakanlığım, bu tür bilgiyi toplayacak zaman ve eleman bolluğuna da sahip bulunmamaktadır.

Saygıyle arz ederim.

Fehmi Alpaslan
Adalet Bakanı

14. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, kuruluşundan bugüne kadar Bakanlığınız bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takibatların miktarına dair soru önergesi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir'in yazılı cevabı (7/1315)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun yazılı olarak Sayın Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı tarafından cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla. 2 . 10 . 1972
İçel Milletvekili
Celâl Kargılı

Bakanlığınızın kuruluşundan bugüne kadar yıllar itibarıyle, Bakanlığınız ve Bakanlığınıza bağlı kuruluşlar bünyesinde hangi suçtan kaç adet personel hakkında adlî veya idarî takibat açılmıştır? Haklarında takibat açılan bu kimselere ne gibi cezalar verilmiştir? Takibata uğrayan kimselerin adları ve takibata uğradıkları dönemdeki görevleri ile bu görev mahalleri nedir?

T. C.
Sağlık ve Sosyal Yardım
Bakanlığı 25 . 11 . 1972
1883

Konu : İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın önergesi Hk.

Millet Meclisi Başkanlığı

İlgi : 9 . 10 . 1972 tarih, Kanunlar Müdürlüğü : 7/1315/6571/49202 sayılı yazımız.

İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın (Kuruluşundan bugüne kadar Bakanlığımız bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takibatların miktarına dair yazılı soru önergesi) ne cevap vermeye bakanlıkta mevcut envanter müsait değildir. Çünkü bakanlık bünyesindeki personel için açılmış olan adlî ve idarî takibatlar sadece merkezce değil valiliklerce de yapılmış olduğundan söz konusu istatistiklerin tutulmasının mümkün olamayacağı hususunu takdirlerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Dr. Kenral Demir
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

15. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, kuruluşundan bugüne kadar Bakanlığınız bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takibatların miktarına dair soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı Sabahattin Özbek'in yazılı cevabı (7/1318)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun yazılı olarak sayın Millî Eğitim Bakanı tarafından cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

2 . 10 . 1972
İçel Milletvekili
Celâl Kargılı

Bakanlığınızın kuruluşundan bugüne kadar yıllar itibarıyle, Bakanlığınız ve Bakanlığınıza bağlı kuruluşlar bünyesinde hangi suçtan kaç adet personel hakkında adlî ve idarî takibat açılmıştır? Haklarında takibat açılan bu kimselere ne gibi cezalar verilmiştir? Takibata uğrayan kimselerin adları ve takibata uğradıkları dönemdeki görevleriyle bu görev mahalleri nedir?.

T. C.
Millî Eğitim Bakanlığı 28 . 10 . 1972
Özel
591

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 9.10.1972 tarih ve 7/1318-6574/49205 sayılı yazıları.

İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, kuruluşundan bugüne kadar Bakanlığımız bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takibatlara dair yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Sabahattin Özbek
Millî Eğitim Bakanı

İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın kuruluşundan bugüne kadar Bakanlığımız bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takibata dair yazılı soru önergesi ile ilgili cevabımız.

Bakanlığımıza bağlı okullar ile kuruluşlar bünyesindeki personel hakkında herhangi bir suçtan dolayı adlî ve idarî yönden açılmış tahkikat ve takibata ve bunların sonucunda verilen cezalara ait, yıllara göre tutulmuş bir istatistik bilgi hazırlamak bugün için maddeten imkânsız bulunmaktadır.

Şöyle ki; Bakanlığımıza bağlı okullar ile kuruluşlardaki personel sayısı 250 000 civarındadır.

Yalnız ilköğretimde, 1971 - 1972 öğretim yılında, öğretmen sayısı 146 100 idi. Bu öğretim yılında ise (1972 - 1973) şimdiye kadar 16 050 öğretmen atanmıştır. Bu duruma göre, sadece ilköğretimde 162 150 öğretmen mevcuttur.

Bu öğretmenlerimizin sicil dosyaları vilâyetlerde bulunduğundan, istenilen bilgilerin valiliklerden toplanması hem zaman ve hem de personel bakımından büyük güçlükler arzetmektedir.

Bakanlığımıza bağlı orta dereceli okullardaki öğretmen sayısı da, bilindiği gibi, bir hayli fazladır. Yukarda belirtilen zorluklar bunlar için de varittir.

Bundan başka, bu çalışmaları Bakanlığımızın kuruluşuna kadar götürecek olursak, zaten çok yüklü bir çalışma içinde bulunan personelimizin karşılaşacağı güçlükler daha da artacağından, sayın milletvekili arzu ettikleri takdirde incelemek üzere dosyaları emirlerine âmâde tutacağımızı saygıyle arz ederim.

Prof. Dr. Sabahattin Özbek
Millî Eğitim Bakanı

16. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, kuruluşundan bugüne kadar Bakanlığınız bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takibatların miktarına dair soru önergesi ve Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun yazılı cevabı (7/1319)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun yazılı olarak sayın Maliye Bakanı tarafından cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

İçel Milletvekili
Celâl Kargılı

Bakanlığınızın kuruluşundan bugüne kadar yıllar itibarıyle, Bakanlığımız ve Bakanlığımıza bağlı kuruluşlar bünyesinde hangi suçtan kaç adet personel hakkında adlî veya idarî takibat açılmıştır? Haklarında takibat açılan bu kimselere ne gibi cezalar verilmiştir? Takibata uğrayan kimselerin adları ve takibata uğradıkları dönemdeki görevleriyle bu görev mahalleri nedir?

T. C.
Maliye Bakanlığı
Ankara
Öziş : 91370 - 15 - 64693

Konu : Celâl Kargılı'nın soru önergesi Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 9.10.1972 gün ve 6575/49206-7/1319 sayılı Kanunlar Müdürlüğü yazısı.

Kuruluşumuzdan bugüne kadar Bakanlığımız bünyesinde çalışan personel hakkında açılan adlî ve idarî takibatların miktarının yazılı olarak bildirilmesi hakkında İçel Milletvekili Celâl Kargılı tarafından verilen yazılı soru önergesi tetkik olundu.

Kuruluşumuzdan bu yana memurlar hakkında açılan adlî ve idarî takibat neticelerini gösterir kayıt tesis edilmemiş olduğu gibi memurlarımızın tayinlerinin bir kısmı Bakanlığımızca, büyük ekseriyetinin tayinleri de iller İdaresi Kanunu gereğince valiler tarafından yapılmakta ve sicilleri de illerce tutulmaktadır. Bu nedenlerle 1948 senesinden 1972 senesine kadar tespit edilen Bakanlığımızca haklarında adlî ve idarî takibat açılan memurların adı ve soyadı, senesi, takibata uğradıkları tarihteki görevleriyle bu görev mahallerini, hangi suçtan takibat açıldığı ve ne gibi cezalar verildiğini gösterir iki nüsha liste ilişikte sunulmuştur.

Tayini illere ait memurlar hakkında gerekli bilgi valiliklerden istenilmiş olup neticesi ayrıca arz edilecektir.

Bilgilerine arz olunur.

Ziya Müezzinoğlu
Maliye Bakanı

Adı ve Soyadı	Senesi	Takibata uğradığı tarihteki görevi	Görev mahalli
İ. Ethem Kesedaroğlu	1948	Liseler Saymanı	İstanbul
Nazmı Erdem	1948	Levazım Âmirliği Saymanı	İstanbul
Nuri Pulathaneli	1948	Liseler Saymanı Me.	İstanbul
Nuri Sabuncuoğlu	1948	Gelir Memur Mua.	Gürpınar
Ziya Akyıldırım	1948	Merkez Say. 2 nci Mümeyyizi	Ankara
A. Şevket Aras	1948	Mülga Lev. Âmir. Sayman V.	Adana
Alâattin Altuğ	1948	Malmüdürü	Kınık
Hilmi Yüksel	1950	Deniz Müesseseleri Saymanı	İstanbul
Hayri Öztürel	1950	Hazine Gn. Md. Şefi	Ankara
Halit Yücel	1951	Saymanlık Müdürü	Erzurum
Orhan Tokmakoğlu	1951	Malmüdürü	Kadıköy
İ. Halil Gültaş	1954	Gümrük Saymanı	Mersin
İbrahim Ayvahoğlu	1952	Şirvan Malmüdürü	Şirvan
Orhan Tokmakoğlu	1953	Malmüdürü	Kadıköy
Edip Tokatlıoğlu	1954	Malmüdürü	Beytüşşabab
Cemal Süel	1955	DSİ Samsun 7 nci Bölge Mesul Muhasipliği Memuru	Samsun
Hüseyin Ekinci	1960	Özel İdare Tahsil Şefi	Diyarbakır
Nizamettin Özgelen (Sarıalioğlu)	1960	Malmüdürü	Gerze
Hüseyin Ekinci	1961	Özel İdare Köy Evrak Şefi	Diyarbakır
Halit Yücel	1961	Saymanlık Müdürü	Sivas
Recep Ali Aker	1961	Malmüdürü	Tomarza
Hüseyin Ekinci	1962	Özel İdare Memuru	Hani
Hüseyin Ekinci	1962	Tadilât Komisyonu Başkanı	Diyarbakır

Hangi suçtan takibata uğradığı	Takibat neticesi
Sahte verile emrini imzalamak hilâfı hakikat beyannameyi tetkik etmemek.	Af kanunu ile takibat ortadan kalkmıştır.
Murakaba vazifesini ihmal	30 lira ağır para cezasıyle mahkûmiyetine ve cezasının teciline karar verilmiştir.
Sahte bordro tanzim ve çocuk zammı almak üzere hilâfı hakikat beyanda bulunmak.	Ağır ceza mahkemesinin 19 . 9 . 1950 gün ve 950/189 sayılı kararıyle 5677 sayılı Af Kanunu gereğince takibatın ortadan kaldırılmasına karar verilmiştir.
Görevini kötüye kullanmak.	Beraetine karar verilmiştir.
Kullanılmış pul yapıştırmak.	Beraetine karar verilmiştir.
Yanlış para tediyesinde bulunmak.	Beraetine karar verilmiştir.
Görevini kötüye kullanmak.	5677 sayılı Af Kanunu ile davanın ortadan kaldırılmasına.
Sahte evrak suçuna iştirak suretiyle görevini kötüye kullanmak.	İhtilâstan 11 yıl 8 ay ağır hapse ve 7 000 lira ağır para cezasına mahkûm edilmiştir.
Kullanılmış pulları tekrar kullanmak.	5677 sayılı Af Kanunundan istifade.
Pul bedelini zimmetine geçirmek.	5677 sayılı Af Kanunundan istifade.
Hakaret	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Vazifeyi ihmal.	3 ay 15 gün hapsine aynı müddet memuretten mahrumiyetine ve cezaların teciline karar verilmiştir.
Görevini kötüye kullanmak.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Görevini ihmal.	Beraetine karar verilmiştir.
Vazifesini suiistimal.	Beraetine karar verilmiştir.
Hilâfı hakikat beyanname tanzimi.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Görevini ihmalden zimmet ve ihtirasa sebebiyet.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Vazifesini ihmal etmekten.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Vazifesini suiistimal.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Tabele yaptırmak.	134 sayılı Af Kanunundan istifade.
Sahte evrak tanzim etmek.	3 ay hapis, 200 lira para cezası ve 3 ay memuriyetten mahrumiyetine karar verilmiş ve cezası tecil edilmiş.
Görevi ihmal, zimmet ve ihtilâsa sebebiyet	218 sayılı Af Kanunundan istifade.
Görevini suiistimal.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.

Adı ve Soyadı	Senesi	Takibata uğradığı tarihteki görevi	Görev mahalli
Nuri Sabuncuoğlu	1962	Muhasebe Müdürü	Hatay
Halit Yücel	1962	Saymanlık Müdürü	Sivas
Halit Yücel	1962	Saymanlık Müdürü	Sivas
Rahime Berberoğlu	1963	Kambiyo Md. Servis Şefi	Ankara
Galip Yeğinoğlu	1963	4. Zırhlı Tugay Saymanı	Denizli
Salih Özdoğru	1963	Kambiyo Müdür Muavini	Ankara
Nuri Sabuncuoğlu	1964	Gümrük Saymanı	Ankara
Durdu Alabeyoğlu	1964	Okullar Saymanı	İstanbul
Cemal Süel	1964	DSİ 5 nci Bölge Saymanı V.	Ankara
Fuat Akyol	1965	Millî Savunma Bakanlığı Muh. Md. 1. Mümeyyizi	Ankara
Cemalettin Turan	1965	Lev. Âmirliği Def. 2. Müm.	İzmir
Falih Rıfkı Ural	1965	Lev. K. K. Md. Sevk Memuru	İstanbul
İbrahim Halil Gültaş	1966	33. Tümen Saymanı	
İbrahim Ayvalıoğlu	1967	DSİ 4 ncü Bölge Saymanı	Konya
Orhan Cahit Yüksel	1967	5. Zırhlı Tugay Say. 1. Müm.	Diyarbakır
Emin Büyüktaş	1967	5. Zırhlı Tugay Say. Vez.	Diyarbakır
A. İhsan Varlık	1968	Karayolları İzmir 2 nci Böl. Sorumlu Saymanı	İzmir
Mehmet Zeki Memişoğlu	1968	Muh. Gn. Md. lüğü 2. Müm. (Motorlu nakil vasıtaları tamir atelyesi Saymanlığı)	Ankara
Cemal Fehmi Demirtaş	1968	Devlet Hastanesi Döner Ser. Sorumlu Saymanı	Van
Nusret Taylan	1968	Akdeniz Bölge Komutanlığı Say.	İskenderun
Ali Oval	1968	Akdeniz Böl. K. Say. Veznedarı	İskenderun
İhsan Varlık	1969	Karayolları 2 nci Bölge Sorumlu Say.	İzmir

Hangi suçtan takibata uğradığı	Takibat neticesi
Mevzuata aykırı iş yapmak.	218 sayılı Af Kanunu ile takibatın ortadan kaldırılmasına karar verilmiştir.
Zimmete para geçirmek.	5 ay 25 gün ağır hapis cezası verilmiştir.
Vazifesini kötüye kullanmak.	218 sayılı Af Kanunundan istifade etmiştir.
Vazifesini suiistimal.	Beraet kararı verilmiştir.
Görevini ihmalden.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Görevini suiistimal.	Beraet etmiştir.
Zimmete sebebiyetten görevini ihmal.	Af kanunu nedeniyle kalkmıştır.
Vazifeyi ihmal.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Görevini ihmal etmek.	Af Kanunu sebebiyle ortadan kalkmıştır.
Görevini suiistimal.	Beraet etmiştir.
İmza taklidi suretiyle sahtekârlık.	780 sayılı Af Kanunundan istifade etmiştir.
Hazine zararına sebebiyet.	780 sayılı Af Kanunundan istifade etmiştir.
Hazineyi zarara sokmak ve görevi kötüye kullanmak.	Beraetine karar verilmiştir.
9 maddelik muhtelif suçtan.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Memuriyet görevinin ifası sırasında karşılıklı darp yaralama ve hakaret.	Mahkemesi devam etmektedir.
Darp, yaralama ve hakaret.	Mahkemesi devam etmektedir.
Sahte evrak tanzim etmek suretiyle görevini kötüye kullanmak ve ihmal göstermek.	Muhakemesi devam etmektedir.
Merkez Sayman Yardımcısı Suphi Özenç'in inşaatına Bakanlığa ait kamyonla kireç taşınmasına müsaade etmek.	Beraetine karar verilmiştir.
Vazifeyi ihmal.	Muhakemesi devam etmektedir.
Görevini ihmalden zimmete sebebiyet.	Muhakemesi devam etmektedir.
Zimmete para geçirmek.	Muhakemesi devam etmektedir.
Sahte evrak tanzimi.	Lüzumu muhakemesine karar verilmiş, muhakemesi devam etmektedir.

Adı ve Soyadı	Senesi	Takibata uğradığı tarihteki görevi	Görev mahalli
Suphi Özenç	1969	Sami Ulus Çocuk Hastanesi Say.	Ankara
Nizamettin Özgelen (Sarıalioğlu)	1969	Muhasebe Müdürü	Giresun
Mahmut Kuşeli	1971	DSİ 13 ncü Bölge Saymanı	Antalya
Recep Ali Aker	1971	Muhasebat Gn. Md. ğü Baş Raportörü (Bitlis Muh. Md. ğü emrinde)	Bitlis
Cemal Süel	1972	DSİ Ankara Proje İşletmesi Say.	Ankara
Celâl Ulusoy	1972	3. Ordu Defterdarı	Erzincan
Bekir Serim	1972	3. Ordu 1. Mümeyyizi	Erzincan
Kemal Çoruh	1972	3. Ordu 2. Mümeyyizi	Erzincan
Zeki Yılmaz	1972	3. Ordu 2. Mümeyyizi	Erzincan
Zeki Emiroğlu	1972	3. Ordu Şefi	Erzincan
Rıfat Araz	1972	Karayolları 1 nci Bölge Say.	İstanbul
O. Sulhi Kuter	1972	Adalet Bak. Mer. Say. Md.	Ankara
Sucaettin Oval	1972	2. Kor. Saymanı	Gelibolu
Azmi Dolar	1972	Okullar Saymanı	Ankara
Ahmet Koytemur	1972	DSİ 4 ncü Bölge Sayamanı	Konya
Adnan Tulu	1972	Kuzey Deniz Saha K. Sayamanı	İstanbul

Hangi suçtan takibata uğradığı	Takibat neticesi
Hakaret.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Murakabe vazifesini ihmal ederek zimmet vukuuna sebebiyet.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Görevini kötüye kullanmak.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Usulsüz avans almak ve yerine vekil bırakmadan görevi terk.	Lüzumu muhakemesine karar verilmiş olup, muhakemesi devam etmektedir.
Görevini ihmal.	Lüzumu muhakemesine karar verilmiş olup, Muhakemesi devam etmektedir.
Görevini ihmal.	Lüzumu muhakemesine karar verilmiş olup, Muhakemesi devam etmektedir.
Görevini ihmal.	Lüzumu muhakemesine karar verilmiş olup, Muhakemesi devam etmektedir.
Görevini ihmal.	Lüzumu muhakemesine karar verilmiş olup, Muhakemesi devam etmektedir.
Görevini ihmal.	Lüzumu muhakemesine karar verilmiş olup, Muhakemesi devam etmektedir.
Görevini ihmal.	Lüzumu muhakemesine karar verilmiş olup, Muhakemesi devam etmektedir.
Görevini ihmal.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Görevini kötüye kullanmak.	Lüzumu muhakemesine karar verilmiş olup, Muhakemesi devam etmektedir.
Görevini ihmal.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Görevini ihmal.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Görevini ihmal.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.
Görevini ihmal.	Men'i muhakemesine karar verilmiştir.

Millet Meclisi
Gündemi

33 NCÜ BİRLEŞİM

4 . 1 . 1973 Perşembe

Saat : 10.00

I
A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Türk basını ve mensuplarının sorunlarını tespit etmek üzere kurulması kabul edilen Meclis Araştırması Komisyonuna üye seçimi. (10/81)

2. — Pamuk üreticilerinin ihyası, teşviki ve istenilen seviyeye ulaştırılması için alınması gerekli tedbirleri tespit etmek maksadıyle kurulması kabul edilen Meclis Araştırması Komisyonuna üye seçimi. (10/92)

3. — Sivas Milletvekilleri Mustafa Kemal Palaoğlu ile Ekrem Kangal'ın korunmaya muhtaç çocuklar, malüller ve yaşlılar konusunda gerçekleri ve alınması gerekli tedbirleri tespit etmek için Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Mecis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/21)

4. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türkiye'de kredi dağılımındaki aksaklığın önlenmesi ve kredi düzensizliğine engel olunması bakımından gerekli tedbirlerin alınması maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/8)

5. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, tarım ürünlerinin değerlendirilmesi ve üreticinin kazancının üreticiye bırakılması için alınması gerekli tedbirleri tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/9)

6. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, orman köylüsünün içinde bulunduğu ekonomik çıkmaza bir çare bulmak ve orman içindeki bu köylerin kalkınamama sebebini tespit maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi gereğince bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/22)

7. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, yabancı memleketlere çalışmaya giden ve yabancı memeketlerde bulunan hekim, teknisyen ve bilim adamlarının yurda dönmelerini temin için alınması gerekli tedbirleri tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi. (10/23)

8. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, banka ve özel sektör ikramiyelerinin dağıtımında meydana gelen aksaklıkların giderilmesi ve bu konuda yararlı tedbirlerin alınması bakımından Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/11)

9. — Sivas Milletvekili Ekrem Kangal'ın, Türkiye'de gaye dışı kullanılan ziraat arazisi ile ilgili meseleleri araştırmak, bunun memleket ekonomisine ve tarımına verdiği kayıpları tespit etmek, «Arazi kullanma planlanması» nı gerçekleştirmek için ilgili tedbirleri ve çözüm yollarını bulmak üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması yapılmasına dair önergesi (10/24)

10. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türkiye'de kurulmuş bulunan yabancı uyruklu okulların kuruluş amaç ve nedenlerinin günümüz koşulları içerisinde yeniden incelenmesi ve düzenlenmesi maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi. (10/25)

11. — Trabzon Milletvekili Ahmet Şener'in, çay üretimi, hasatı, alım yerleri, fabrikasyonu, depolanması ve satışı ile personel istihdam politikası hususlarında bilgi edinmek ve alınması gerekli tedbirleri tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması yapılmasına dair önergesi (10/26)

12. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga ile Nail Atlı'nın, Marmara Zeytin Tarım Satış Kooperatifleri Birliği yöneticilerinin tutum ve davranışları sonucu meydana geldiği iddia edilen zararları tespit ve gereken tedbirleri al-

---

(×) Açık oya sunulacak işleri gösterir.

mak üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması yapılmasına dair önergesi (10/27)

13. — Manisa Milletvekili Muammer Erten ile Burdur Milletvekili Nadir Yavuzkan'ın, tarım ürünlerinin satış fiyatlarıyle ilgili alınması lüzumlu tedbirleri tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması yapılmasına dair önergesi (10/28)

14. — Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioğlu ve iki arkadaşının, çeşitli mahsullerin taban fiyatlarının tespit ve ilânında vuku bulan gecikmeleri önlemek ve alınması gerekli tedbirleri tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi gereğince bir Genel görüşme yapılmasına dair önergesi (8/12)

15. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Deniz Ticaret Filomuzun ve Deniz Ticaretimizin bugünkü durumundan kurtarılmasına millî ekonomiye yararlı katkıda bulunacak şekilde organize edilmesine yardımcı olacak tedbirleri tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Genel Görüşme yapılmasına dair önergesi (8/13)

16. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Tarım alanında kontrollu ve planlı bir Tarım planlamasının Türkiye'de de tatbik edilmesini sağlamak ve alınması gereken tedbirleri tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Genel görüşme yapılmasına dair önergesi (8/14)

17. — Manisa Milletvekili Mustafa Ok ile Denizli Milletvekili İlhan Açıkalın'ın, Haşhaş ekimi ile Afyon istihsalinin sınırlandırılmasına süratle gidilmesinin ekonomik ve sosyal gerçeklere uygun olup olmadığı, bu sınırlamanın yapılmasında başka ülkelerin bir baskıda bulunup bulunmadığını tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi gereğince bir Meclis Araştırması yapılmasına dair önergesi (10/31)

18. — Malatya Milletvekili Mustafa Kaftan'ın, Türkiye'de Afyon ekiminin kısmen veya tamamen yasaklanmasında, geçimini bu yoldan sağlayan ekicilerin uğrayacağı zararı tespit etmek maksadıyle Anaaysanın 88 nci maddesi gereğince bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/30)

19. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın; Hınıs ilçesi, Kızılahmet köyü halkının karşı karşıya bulunduğu heyelândan korunması ve yerleşme mıntakasının tespit edilmesi maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi gereğince bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/29)

20. — Ordu Milletvekili Memduh Ekşi'nin, Fındık mahsulünün değeri pahasına pazarlanması ve üreticinin emeği karşılığını alabilmesini temin için Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/32)

21. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, mahrumiyet bölgelerinde bulunan köylerin ve köylülerin kurulacak «Köy merkezlerinde» yerleştirilmesi hakkında gereken incelemeleri yapmak maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/15)

22. — Nevşehir Milletvekili Salâhattin Hakkı Esatoğlu'nun, Devlet Planlama Teşkilâtının bugünkü yönetici kadrosunun çalışmaları, kişilikleri ve Planlama Dairesinin genel tutumu hakkında bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi (10/33)

23. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Gima T. A. Ş. Müessesesinin 1966 malî yılı bilançosu ibra edilmediği ve müessesenin usulsüz ve müessese aleyhine mubayaalar yaptığı iddiasıyle, inceleme yapmak üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi (10/34)

24. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türkiye turizmine içten ve dıştan yapılan olumsuz etkileri ve tarihî eser kaçakçılığını önlemek, turizm kredilerinin doğulmasındaki aksaklıkların neler olduğunu tesbit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/16)

25. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Millî Eğitim sistemimizdeki aksaklıkların ve sorunlarımızın neler olduğu hakkında bilgi edinmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/17)

26. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türkiye'deki ilâç sanayii ve sağlık sorunumuz hakkında bilgi edinmek maksadıyle Anayasanın

88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/18)

27. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Genel sağlık sigortasının memleketimizde tatbik edilebilmesini sağlamak amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/20)

28. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Tarım İş Kanununun biran evvel çıkmasını sağlamak amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/21)

29. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Toprak reformunun biran evvel gerçekleşmesini sağlamak amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/22)

30. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal ve iki arkadaşının, tonaj uygulamasının tatbik edilmemesinin nedenleri konusunda bilgi edinmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/23)

31. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, üniversite reformunun biran evvel gerçekleşmesi ve alınacak tedbir ve çarelerin neler olduğu konusunda bilgi edinmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/24)

32. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Orta - Doğu Teknik Üniversitesinde son zamanlarda meydana gelen kanunsuz hareketlerin nedenlerini tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi (10/35)

33. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın TÖS'e ve bu sendikaya üye olan bazı öğretmenlere karşı girişilen hareketlerin kimler tarafından yönetildiği ve amaçlarının ne olduğunu tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi (10/36)

34. — Kastamonu Milletvekili Mehmet Seydibeyoğlu'nun, devalüasyondan önce Merkez Bankasından hangi bankaların kredi aldığını ve bu kredilerin kimlere dağıtıldığını tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi (10/37)

35. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal ile Barbaros Turgut Boztepe'nin, Hükümek tarafından uygulanan devalüasyon kararının önceden haber alınmasında hangi kuruluş ve şahısların büyük faydalar sağladığı ve haberin önceden verilmesinde kimlerin kusurlu bulunduğunu tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi (10/38)

36. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Türk Parasının kıymetinin ayarlanmasıyle ilgili kararın resmen ilânından önce duyulduğu iddiasıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi (10/40)

37. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal ile Barbaros Turgut Boztepe'nin, yurt dışında bulunan bir Ermeni vatandaşın Türkiye'deki bütün ilişkilerinin meydana çıkarılmasını temin maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi (10/41)

38. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Türk Parasının dış değerinin yeniden ve süratle düşmesini önlemek için alınması gereken tedbirleri tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi (10/43)

39. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türkiye'deki topyekûn ve aydın işsizliğinin nedenlerini tespit etmek ve bu soruna bir çare getirmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/40)

40. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, rüşvet ve adam kayırma olaylarının önlenmesi için alınması gerekli tedbirleri tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi (10/45)

41. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türkiye'de tarıma elverişli arazilerin yeraltı ve yerüstü kaynaklardan yararlanarak biran önce sulama imkânlarına kavuşturulması için bulunacak çareleri ve alınacak tedbirleri tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi (10/46)

42. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Kamu İktisadî Kuruluşlarının içinde bulundukları çıkmazın nedenlerini ortaya çıkarmak ve inkişafını sağlamak amacıyle alınması gerekli tedbirleri tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi (10/47)

43. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, boraks madeninin millî çıkarımız paralelinde işletilmesinde ve değerlendirilmesini sağlamak için alınması gerekli tedbirleri tespit etmek maksadıyla Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi (10/48)

44. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türk Müziğinin içine düşürüldüğü bugünkü durumdan kurtarılması için alınması lâzımgelen tedbir ve çarelerin tespit edilmesi amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi (10/49)

45. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, üreticinin mahsulünü değer pahasına satabilmesi, halkın ve köylünün zaruri ihtiyaçlarını gerçek fiyatlar üzerinden satınalınabilmesini temin maksadıyle kooperatifçiliğin hızla kurulması ve gelişmesini sağlayacak tedbirlerin neler olduğunu tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/50)

46. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın tatbik edilmekte olan orman politikasının olumlu neticeler vermediği iddiasıyle, yeniden ormanların korunması için alınması gerekli tedbir ve çarelerin neler olduğunu tesbit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi gereğince bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi (10/51)

47. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, balıkçılığın ve diğer su ürünlerinin değerlendirilmesi, korunması ve çoğaltılması için alınacak tedbirlerin neler olduğunu tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/52)

48.— İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, yurt dışında çalışmakta olan işçilerin sosyal ve ekonomik sorunlarının neler olduğunu tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/53)

49. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, tüm el sanatlarımızın geliştirilmesi ve değerlendirilmesi maksadıyle alınması gereken tedbirleri tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/54)

50. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türk dilinin zenginleştirilmesi, yabancı kelimelerden arınması maksadıyle alınması gerekli tedbirlerin neler olduğunu tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/55)

51. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, hayvansal ürünlerimizin değerlendirilmesi ve korunması için alınması gerekli tedbirleri tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/56)

52. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, millî kabiliyet ve değerlerimizin en iyi bir şekilde desteklenmesi, teşvik edilmesi ve korunması yönünden alınması gereken tedbirleri tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/57)

53. — Adana Milletvekili Ali Rıza Güllüoğlu'nun, Türkiye'de millî bir motor ve aktarma sanayiinin kurulması için şartların neler olduğunu tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/58)

54. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türk sporunun sorunlarının, inkişafı için tedbirlerin neler olduğunu tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi (10/59)

55. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Tapulama ve Kadastro işlerinin süratle yürütülmesi ve neticelendirilmesi konusunda alınacak tedbir ve çareleri tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/60)

56. — Manisa Milletvekili Mustafa Ok'un, Türkiye'de stratejik üsler ve silâhlar ile bu silâhlar açısından İncirlik üssünün kumanda ilişkileri bakımından yarattığı tehlikeleri tespit

etmek konusunda Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/61)

57. — Bursa Milletvekili Kasım Önadım'ın, TRT Kurumunun yayınlarının düzenlenmesi, ıslah edilmesiyle diğer oluşumları tespit etmek ve gereken tedbirleri almak maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/62)

58. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk»ün, İstanbul Kültür Sarayında meydana gelen yangının sebepleriyle sorunlarını tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi (10/63)

59. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal ile İçel Milletvekili Çetin Yılmaz'ın, gençliğin gerçek durumunu, gençlik olaylarını, yaralanmaların, ölümlerin nedenleri ile Hükümet hakkındaki iddiaların ne derece doğru olduğunu tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/29)

60. — Sivas Milletvekili Vahit Bozatlı'nın, bütün yurttaşlara ilköğrenimin sağlanması ve bu konuda alınmış olan tedbirlerin tatbiki konusunda bilgi edinmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önermgesi (10/68)

61. — Samsun Milletvekili Kâmran Evliyeoğlu'nun, son öğrenci olayları karşısında hükümetin alacağı ve almayı düşündüğü tedbirlere ışık tutmak maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/26)

62. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, yabancı memleketlerden alınan dış borçlar ile iç borçlar konusunda bilgi edinmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/65)

63. — Sivas Milletvekili Vahit Bozatlı'nın, asayişsizlik konusunda icranın ihmallerini, noksanlarını, ve sorumlu olduğu konuları tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/27)

64. — İçel Milletvekili Turhan Özgüner ve iki arkadaşının, İmar ve İskân Bakanlığı İmar Genel Müdürlüğü tarafından İçel iline bağlı Gülnar ilçesi sınırları içerisinde yapılması düşünülen gecekondu önleme bölgesinin bir müteahhide ihalesinde yolsuzluk yapıldığı iddiasıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi. (10/66)

65. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, üç yıl içinde öldürülen üniversiteli gençler konusunda bilgi edinmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/28)

66. — İstanbul Milletvekili Eşref Derinçay'ın, Haliç'in temizlenmesi ve turistik bir yer haline getirilmesi için gerekli tedbir ve çalışmaların neler olduğunu tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/67)

67. — Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioğlu'nun, Resmî Gazetede yayımlanan «1971 yılı programı» adlı resmî belgede, İktisadî Devlet Teşekküllerinin özel kuruluş ve şahıslarla ortaklık veya iştirak şeklinde giriştikleri teşebbüsler hakkında bilgi edinmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/69)

68. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, son günlerde meydana gelen olaylarda kullanılan patlayıcı maddelerin temin edilişinde iç ve dış örgütlerin etkili olup olmadığını tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/70)

69. — Ankara Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, son günlerde meydana gelen, emniyet ve asayişi ihlâl eden kanlı olaylar nedeniyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/30)

70. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Türkiye'deki işsizliğin artış sebepleriyle önleme çarelerinin neler olduğunu ve işsizliğin ortadan kaldırılabilmesi için hangi kesimlerde reform yapılması gerektiğini tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/31)

71. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türkiye'deki gençlik hareketlerinin nedenleri-

ni tespit etmek ve bunların çözüm yollarının neler olduğu konusunda bilgi edinmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Genel Görüşme açılmasına dair önergesi (8/32)

72. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, 12 Mart 1971 günü Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Kumandanlarının vermiş olduğu muhtıranın ışığı altında siyasî partilerin ve Parlamentonun nasıl bir tutum ve davranış içine girmesi gerektiği konusunda bilgi edinmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/33)

73. — Konya Milletvekili Özer Ölçmen'in, halen yurt dışında hayatlarını kazanmak zorunda olan Türk vatandaşları ile ailelerinin sosyal ve ekonomik sorunlarının neler olduğunu tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/71)

74. — İçel Milletvekili Turhan Özgüner'in, İçel'in Arslanköy bucağında 1969 yılında yaptırılan konutların yapımında meydana geldiği iddia olunan yolsuzlukları tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/73)

75. — Adıyaman Milletvekili Kâmil Kırıkoğlu ile Konya Milletvekili Orhan Okay'ın, yabancı sermayenin Türkiye ekonomisine etkilerini saptayabilmek ve gerekli tedbirleri almak üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/74)

76. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Türkiye'de turizm politikası ve turizmin ulusal ekonomiye katkısı hakkında Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/37)

77. — Gaziantep Milletvekili Şinasi Çolakoğlu'nun, sermaye çoğunluğu Devlete aidolan ve sermayesinde Devletin payı bulunan özel bankaların kimlere ve hangi nedenlerle ne miktar kredi açtıklarını, bu kredilerin tahsil edilme durumlarını tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/75)

78. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, kürtajın tıbbî, sosyal, ekonomik ve moral etkilerini tespit etmek ve serbestleştirilmesini sağlamak amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/76)

79. — Giresun Milletvekili Mustafa Kemal Çilesiz'in, çiftçilerimizin kalkınmasının ne gibi şartlara bağlı bulunduğunu, bu konuda alınacak tedbirleri, kredi ve fiyat politikasını tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/77)

80. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, «Türkiye Millî Yatırım ve Kalkınma Fonunun» meydana getirilmesi için alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi (10/78)

81. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, lüks tüketimin kontrol altına alınmasını sağlamak amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/79)

82. — Kayseri Milletvekili Enver Turgut ve 5 arkadaşının, işçi ücretlerinin fiyatları etkileyecek derecede artmış olduğu iddialarını tespit etmek ve kesin bir yargıya varmak amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/80)

83. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Kırtasiyeciliğin ülkemize verdiği zararları tespit etmek ve kırtasiyeciliğin önlenmesi için gerekli tedbirleri almak amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/82)

84. — Balıkesir Milletvekili İbrahim Aytaç ile Uşak Milletvekili Orhan Dengiz'in, İmam Hatip okullarının birinci devresinin kapatılmasının nedenlerini tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi, (10/83)

85. — İzmir Milletvekili Kemal Önder ile iki arkadaşının; gümrük mevzuatının uygulamadaki aksaklıklarına çözüm yolları bulmak amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi, (10/84)

86. — Uşak Milletvekili Fahri Uğrasızoğlu'nun, TRT'yi düzene sokmak ve Türk Milletine lâyık tarafsız bir kurum haline getirmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/85)

87. — Ankara Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, güreş sporumuzun içinde bulunduğu acı durumun nedenlerini ve alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/86)

88. — Afyon Karahisar Milletvekili Süleyman Mutlu ve 5 arkadaşının, hayvancılığı su ürünlerini, beslenme mevzuunu bünyesinde birleştirecek bir bakanlığa ihtiyacolup olmadığını tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/87)

89. — Ankara Milletvekili Kemal Ataman ile Ordu Milletvekili Memduh Ekşi'nin, Güreş sporumuzun içinde bulunduğu acı durumun nedenlerini tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/88)

90. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, usulsüz kesim, tarla açma, yerleşme, düzensiz otlatma ile orman yangınlarına, böceklerine ve haşaratlarına karşı ormanlarımızı korumak için alınacak tedbirleri tespit etmek amcıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/89)

91. — Konya Milletvekili Faruk Sükan'ın, Memleketimiz için halk sağlığı bakımından tehlike teşkil eden bulaşıcı bağırsak hastalıkları ile ilgili olarak alınacak tedbirleri tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/90)

92. — İçel Milletvekili Çetin Yılmaz'ın, spor tesislerinin yapımında yolsuzluk yapılıp yapılmadığını tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/91)

93. — Çorum Milletvekili Yakup Çağlayan'ın, bağırsak hastalıkları hakkında epidemiyolojik araştırma, teşhis, korunma ve tedavi ile ilgili konuların açıklığa kavuşturulması için Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/93)

94. — Adana Milletvekili Alpaslan Türkeş'in; yurt dışında çalışan Türk işçileri ile ailelerinin sosyal ve ekonomik sorunlarının tespiti maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi. (10/94)

95. — Ankara Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, bankalarımızın 1965 - 1971 yılları arasında verdikleri krediler, dağıttıkları ikramiyeler ve bu bankaların ekonomimize katkılarını tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi. (10/95)

96. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Kültür Bakanlığının yeniden kurulması hakkındaki görüş ve esaslarını tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/41)

97. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, üniversite ve yüksek okullarda «çift öğretim» sisteminin uygulanması için gerekli tedbir ve çareleri tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/42)

98. — Adana Milletvekili Alpaslan Türkeş'in, Türk Deniz Ticaretinin ve Ticaret Filosunun geliştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi (10/96)

99. — Ankara Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, 657 sayılı Devlet Personeli Kanununun uygulanmasından doğan huzursuzlukları ve bu konuda Maliye Bakanlığının tutum ve davranışlarını tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Genel Görüşme açılmasına dair önergesi (8/43)

100. — Yozgat Milletvekili Abdullah Baştürk'ün, besin maddelerinin, üretim, kalite ve fiyat sorunlarını, vatandaşlarımızın iyi beslenme düzenine kavuşturulması için gerekli çalışmaları tespit etmek ve bir «Beslenme Bakanlığı» nın kurulmasının gerekli olup olmadığını incelemek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi (10/97)

101. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Personel Kanunu uygulamasından doğan maaş farklarının ödenmesi için gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/44)

102. — Demokratik Parti Grubu adına Grup Başkanvekili ve Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan'ın, gençlik sorunlarına ışık tutacak şekilde bir millî gençlik politikasının tespit edilmesi maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi (10/99)

103. — Denizli Milletvekili Sami Arslan'ın, Türk güreş sporunun gelişmesi için gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi (10/100)

104. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, yurt dışında çalışan işçilerimizin sağladığı döviz rezervinin millî kalkınmamız için isabetli bir şekilde kullanılmasını tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/45)

105. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, döner sermayeli hastanelerle Devlet hastanelerinin, hasta ve fakir vatandaşlarımıza daha yararlı bir şekilde hizmet edebilmeleri için gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/101)

106. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Sosyal Sigortalar Kurumunun bugünkü durumunu tespit etmek ve içerisinde bulunduğu maddî çöküntüden kurtarmak için alınacak tedbirleri belirlemek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/102)

107. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, hastalık, bakımsızlık ve diğer sebeplerden meydana gelen kuzu kaybını önlemek için gerekli tedbirleri almak maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/46)

108. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, millî iradeyi, Parlamentomuzda tam anlamıyle yansıtacak bir seçim sisteminin ülkemizde yerleşmesi için gerekli tedbir ve çareleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci madde uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/47)

109. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Patrikhanenin, Türkiye hudutları dışına çıkarılması için gerekli tedbir, çare ve görüşleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/48)

110. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, halkımızın iyi beslenmesini sağlamak ve Beslenme ve Gıda Bakanlığı kurulmasını temin etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/49)

111. — Ankara Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Türk sporunun bugünkü kötü durumunun nedenlerini ve gelişmesi için gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/50)

112. — Manisa Milletvekili Muammer Erten'in, gelir dağılımında adaleti sağlayıcı, tarımda çalışanların yaşama seviyelerini yükseltici ekonomik ve sosyal tedbirleri tespit etmek ve gerçekleştirebilmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/51)

113. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, birikmiş 9 aylık maaş farklarının memurlara ödenmesi için gerekli paranın nereden ve nasıl temin edileceğini tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/103)

114. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, 12 Mart 1971 muhtırasının hedefine varamamasının nedenlerini tespit etmek ve ülkemizde demokrasinin yerleşmesini sağlamak üzere gerekli tedbirleri saptamak amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Genel Görüşme açılmasına dair önergesi. (8/52)

115. — İçel Milletvekili Çetin Yılmaz'ın, eğitim sistemimizin öz, biçim, içerik, ekonomik, temel hak ve özgürlükler bakımından çağ dışı kalmasının nedenlerini ve çözüm yollarını tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/104)

116. — Afyon Karahisar Milletvekili Süleyman Mutlu'nun, haşhaş ekiminin yasaklanması

nedeniyle işsiz kalan üreticilere yaşama olanakları sağlamak ve gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına dair önergesi. (10/105)

117. — Manisa Milletvekili Muammer Erten'in, kuru üzüm üreticilerinin haklarının korunması ve aşırı fiyat farkının üreticiye iadesi yolunda gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/53)

118. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, İstanbul'da yapılan inşaatların mevzuata ve gerekli koşullara uygun olarak yapılıp yapılmadığını tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi. (10/106)

119. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türkiye'de gerçek demokrasinin yerleşmesini sağlamak, Atatürkçü yoldan çağdaş uygarlık düzeyine kavuşmak için alınması gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi. (10/108)

120. — Erzurum Milletvekili Cevat Önder'in, Türk Tarih Kurumunun kuruluş gayesine uygun olarak çalışıp çalışmadığını tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi. (10/109)

121. — İçel Milletvekili Çetin Yılmaz'ın, hayat pahalılığı ve fiyat artışlarını tespit etmek ve gerekli tedbirleri almak üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi. (10/110)

122. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, Türk sporunun sorunlarını ve içinde bulunduğu çöküntü sebeplerini tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi gereğince bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi. (10/107)

123. — Ankara Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, çeltik üretiminin yeter seviyeye yükseltilmesi ve Toprak Mahsulleri Çeltik Ofisinin satın almalardaki tutum ve davranışlarını tespit etmek ve gerekli tedbirleri almak üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması yapılmasına dair önergesi (10/111)

124. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Ankara ilinin kirli havadan kurtarılması ile Ankara, İstanbul ve İzmir illerindeki trafik, taşıt, su ve havagazı sorunlarına çözüm yolu bulunması için gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Genel Görüşme açılmasına dair önergesi. (8/54)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

1. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, yapılan kaçakçılığın yurt ekonomisinde meydana getirdiği tesirleri tespit etmek amacıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/4)

2. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, enflasyon tehlikesi ve tedbirleri, ithalât - ihracat formaliteleri ve etkileri ile hayat pahalılığı ve nedenlerini içine alan ekonomik durum hakkında bir genel görüşme açılmasına dair önergesi ile Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioğlu ve iki arkadaşının; hayat pahalılığı, yatırımlar, işsizlik, israf, zamlar, dış ticaret, emisyon hacmi, işçi dövizlerinin değerlendirilme şekli, teşvik tedbirleri ve Hükümetin genel iktisadî tutumu hakkında Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi. (8/38, 8/39)

3. — İzmir Milletvekili Talât Orhon'un, İzmir'in Seferihisar ilçesinde yapılan NATO tatbikatında zarara uğrayan köylülere dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/29)

4. — İzmir Milletvekili Talât Orhon'un, İzmir'e bağlı Bergama - Kınık ilçelerinden geçen Bakırçayın meydana getirdiği taşkınlara dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/32)

5. — İzmir Milletvekili Talât Orhon'un, İzmir Ticaret gazetesinde yayınlanan «Mesuliyeti kim yüklenecek» başlıklı makaleye dair Başbakan ve Ticaret bakanlarından sözlü sorusu (6/37)

6. — Afyon Karahisar Milletvekili Hamdi Hamamcıoğlu'nun, Eber ve Akşehir göllerinin meydana getirdiği taşkınların önlenmesine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/39)

7. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Sinop'un Boyabat ilçesi Ceza Evine dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/46)

8. — Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu'nun, Sivas'ta bir Ticaret Borsası kurulmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/52)

9. — İstanbul Milletvekili Eşref Derinçay'ın, Cumhuriyet savcılarının durumuna dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/56)

10. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, 326 sayılı Kanunun tatbikatından mağdur olan eğitmenlere dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/62)

11. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Hazinenin mülkiyet ve tasarrufu altında bulunan ziraate elverişli topraklara dair Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/64)

12. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Akşehir ve Beyşehir gölleri için yapılan çalışmalara dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/65)

13. — İçel Milletvekili Çetin Yılmaz'ın, İçel'in Gülnar ilçesinin ihtiyaçlarına dair Başbakandan sözlü sorusu. (6/66)

14. — Ordu Milletvekili Ata Topaloğlu'nun, Hastaş ve iştiraklerine dair Başbakandan sözlü sorusu (6/74)

15. — İçel Milletvekili Turhan Özgüner'in, İstanbul Yıldız Mimarlık ve Mühendislik Akademisinde meydana gelen olaylara dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/78)

16. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, öldürülen üniversite öğrencilerinin katillerinin bulunmasına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/80)

17. — Kastamonu Milletvekili Mehmet Seydibeyoğlu'nun, Kastamonu'da bir kâğıt fabrikasının kurulup kurulmayacağına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/81)

18. — Kastamonu Milletvekili Mehmet Seydibeyoğlu'nun, Kastamonu Abdurrahmanpaşa Lisesinde boş geçen derslere dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/82)

19. — Antalya Milletvekili Ömer Buyrukçu'nun, Elmalı hudutları içindeki Karagöl'ün meydana getirdiği taşkınların önlenmesine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/84)

20. — Aydın Milletvekili M. Kemal Yılmaz'ın, boş geçen ders saatlerine ve öğretmen boykotu dolayısıyle açığa alınan öğretmenlere dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/90)

21. — Afyon Karahisar Milletvekili Süleyman Mutlu'nun Montaj Sanayiine dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/91)

22. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Ilgın'ın kurutulan Haremi Gölü arazisine dair Maliye ve Köy İşleri bakanlarından sözlü sorusu (6/92)

23. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Ilgın depolaması ve Atlandı sulama projesinin ne zaman bitirileceğine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/94)

24. — Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu'nun, Etibanka bağlı bazı tesislerin büyük sermaye çevrelerine devredilme sebebine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/95)

25. — Uşak Milletvekili Âdil Turan'ın, İlköğretimde vazife gören öğretmenlere de ek ücret ödenmesine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/96)

26. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın, Antalya'da bir adliye binasının yapılmasına dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/98)

27. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın, Antalya'ya kurulması düşünülen kâğıt fabrikasına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/99)

28. — İstanbul Milletvekili Eşref Derinçay'ın, zararlı faaliyetlerinden dolayı hudut dışı edilenlere dair İçişleri ve Dışişleri bakanlarından sözlü sorusu (6/100)

29. — Afyon Karahisar Milletvekili Hamdi Hamamcıoğlu'nun, tüccar ve küçük esnafa verilen kredilerin faiz hadlerine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/101)

30. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın, Antalya'nın Çakırlar ilçesine bağlı bazı köylerin sel felâketinden korunmasına dair

Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/102)

31. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, Fen Fakültesinde ödenek yokluğundan lâboratuvar çalışmalarının aksadığının doğru olup olmadığına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/103)

32. — Ankara Milletvekili İbrahim Cüceoğlu'nun, Almanya'da çalışan Türk işçilerinin eğitim çağındaki çocuklarına dair Çalışma ve Millî Eğitim bakanlarından sözlü sorusu (6/105)

33. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk ün, Türkiye petrol politikası tespiti işinin bir Amerikan firmasına para karşılığı verilmesinin doğru olup olmadığına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/106)

34. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk' ün, Maraş Belediyesi tarafından başlatılan, gecekondu ıslah ve önleme faaliyetlerinin ne safhada olduğuna dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/107)

35. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, paso ihtilâfı üzerine, Başbakan tarafından, A. P. Ortak Grup toplantısında yapılan konuşmaya dair Başbakandan sözlü sorusu (6/108)

36. — Adana Milletvekili Turgut Topaloğlu nun, tarım ilâçlarına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/109)

37. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın; Antalya'nın Korkuteli ilçesinde yeni bir Hükümet konağı yapılmasına dair Maliye ve İçişleri bakanlarından sözlü sorusu (6/110)

38. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın, Antalya'nın Korkuteli ilçesinde yapılması düşünülen baraja ve Söğüt gölünün kurutulmasına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/111)

39. — Uşak Milletvekili Âdil Turan'ın, Uşak'a bir fabrika kurulup kurulamayacağına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/113)

40. — Uşak Milletvekili Âdil Turan'ın, İlk ve orta dereceli okullarda okutulan ders kitaplarına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/114)

41. — Ankara Milletvekili İbrahim Cüceoğlu'nun, Kalecik sulama projesinin ne zaman tamamlanacağına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/115)

42 — Zonguldak Milletvekili Hüseyin Baytürk'ün, Kömür tahsis belgelerinin veriliş şekline dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/116)

43. — Ordu Milletvekili Memduh Ekşi'nin, Karadeniz Bölgesinde üretilen patetes ürününün değerlendirilmesine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/117)

44. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, bir gazetede yayınlanan «Diyanet İşleri Başkanı fetva verdi» başlıklı yazıya dair Devlet Bakanından sözlü sorusu. (6/118)

45. — Çorum Milletvekili Cahit Angı'nın, 5 Şubat 1970 tarihli Ulus Gazetesinde «Çorum' un Gökçam köyü nasıl cezalandırıldı» başlıklı yazıya dair Başbakandan sözlü sorusu (6/119)

46. — Gaziantep Milletvekili Şinasi Çolakoğlu'nun, Güney - Doğu illerini birbirine bağlı arama yapan resmî kişilere dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/120)

47. — İstanbul Milletvekili Eşref Derinçay' ın, 1 Ocak 1968'den beri Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğünce satılan arsalara dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/121)

48. — Sivas Milletvekili Ekrem Kangal'ın, Sivas'ta bir DSİ Bölge Müdürlüğü kurulmasına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/124)

49. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Hürriyet Gazetesinde yayımlanan «çocuksuz aileleri sevindiren tıp olayı» başlıklı yazıya dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/125)

50. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, Erzurum'un Hınıs ilçesine bir lise binası yaptırılmasına ve öğretmen ihtiyacının karşılanmasına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/127)

51. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, Erzurum'un Aras bucağına bir ortaokul yaptırılmasına ve Hükümetçe yardım yapılıp yapılmıyacağına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/128)

52. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, Aşkale ilçesi köylerinin istifadesi için de bir tren istasyonu yapılmasına dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/129)

53. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, ilçe ve köylerdeki vekil imamların asıl kadroya alınmasına ve imam, müezzin ihtiyacının karşılanması için ne düşünüldüğüne dair Devlet Bakanından sözlü sorusu (6/130)

54. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, Hınıs ilçesi Kavar köyüne bir ilkokul ile köyü ilçeye bağlayan yolun yaptırılmasına dair Millî Eğitim ve Köy İşleri Bakanlarından sözlü sorusu (6/131)

55. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, Horasan ilçesi Okçular köyünün içme suyuna kavuşturulmasına dair Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu (6/132)

56. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, Hınıs'ta meydana gelen depremden zarar görenlerin yurt dışına gitmelerine öncelik tanınmasına dair Çalışma Bakanından sözlü sorusu (6/134)

57. — Tokat Milletvekili Reşit Önder'in, Tokat ilinin sağlık hizmetleri bakımından pilot bölge haline konulup konulmayacağına dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/136)

58. — Kayseri Milletvekili Tufan Doğan Avşargil'in, Kayseri İmam - Hatip Okulunda Atatürk aleyhine girişilen hareketlerin doğru olup olmadığına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/137)

59. — Konya Milletvekili İrfan Baran'ın, Konya Ereğlisi'nde bir şahsa kanunsuz ve usulsüz olarak bâzı menfaatler sağlandığı iddiasına dair Tarım ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar bakanlarından sözlü sorusu (6/139)

60. — Konya Milletvekili İrfan Baran'ın, yurttaşların can ve mal güvenliklerinin sağlanması için Hükümet tarafından alınan tedbirlere dair Başbakandan sözlü sorusu (6/140)

61. — Konya Milletvekili İrfan Baran'ın, Konya ovasının sulanması ve taşkınlardan korunmasına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/141)

62. — Ankara Milletvekili Şinasi Özdenoğlu'nun, THY nın, Fransa'nın «Akdeniz Kulübü» yle yaptığı anlaşmaya dair Ulaştırma Bakanından sözlü soru (6/142)

63. — Amasya Milletvekili Vehbi Meşhur'un, 1961, 1964 ve 1969 yıllarında pancar istihsali ile şeker istihsaline, pancar fiyatlarının artırılmasına dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/144)

64. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın Hınıs'ın Güvenlik köyü arazilerinin su taşkınlarından korunmasına ve selden zarar gören arazilerin ıslahına dair Köy İşleri, Enerji ve Tabiî Kaynaklar bakanlarından sözlü sorusu (6/145)

65. — Ankara Milletvekili İbrahim Sıtkı Hatipoğlu'nun Suriye'de hak ve menfaatleri zarara uğrayan vatandaşlarımızla ilgili olarak alınan kararların tatbikine dair Dışşileri ve Maliye bakanlarından sözlü sorusu (6/147)

66. — Adıyaman Milletvekili Yusuf Ziya Yılmaz'ın, Antalya'da çıkan İleri Gazetesinde yayınlanan «A. P. İl Kurulu Ankara'da müspet çalışmalar yaptı» başlıklı yazıya dair Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu (6/148)

67. — Ankara Milletvekili Şinasi Özdenoğlu'nun, spor karşılaşmalarında aldığımız mağlûbiyetlerin sebebine dair Gençlik ve Spor Bakanından sözlü sorusu (6/149)

68. — Çorum Milletvekili Cahit Angı'nın, Ankara'daki Çorum Yüksek Öğrenim Talebe Yurdunun basılma olayına dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/150)

69. — Ordu Milletvekili Memduh Ekşi'nin, Amerika Adalet Bakanının Türkiye'deki haşhaş ekimi ile ilgili beyanına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/151)

70. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, Gediz deprem felâketine uğrayan vatandaşlara yapılan aynî ve nakdî yardımların miktarına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/153)

71. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, New - York'ta Turizm ve Tanıtma Bakanlığına bağlı turizm bürosu olup olmadığına dair Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu (6/154)

72. — Ankara Milletvekili Suna Tural'ın, basında çıkan yüksek öğretmen okullarının kapatılacağı haberine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/156)

73. — İstanbul Milletvekili Turgut Topaloğlu'nun, hiçbir resmî görevi olmayan bir şahsa, Kıbrıs buhranı sırasında, Türk - Yunan hükümetleri arasında arabuluculuk görevi ve-

rilip verilmediğine dair Başbakandan sözlü sorusu (6/157)

74. — İstanbul Milletvekili İbrahim Abak' ın, devalüasyon kararını bir şahsın önceden öğrenip öğrenmediğine dair Başbakandan sözlü sorusu (6/158)

75. — Manisa Milletvekili Veli Bakırlı' nın, Muğla'nın Milâs ilçesi Ziraat Bankasından usulsüz olarak kredi verilen şahıslara dair Başbakandan sözlü sorusu (6/159)

76. — Antalya Milletvekili Ömer Buyrukçu'nun, Türkiye'de mevcut askerlik daire ve şubelerinden hangi il ve ilçe merkezlerindekilerin lâğvedileceğine dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/160)

77. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, DSİ Genel Müdürlüğüne bağlı 13 ncü Bölge Müdürlüğü Prefabrik Kanalat Fabrikasında çalışan bazı işçilerin ücretlerine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/163)

78. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı Bölge Müdürlüklerinde çalışan ve ücretlerini alamayan işçilere dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/164)

79. — Erzurum Milletvekili Selçuk Erverdi' nin, Erzurum Atatürk Üniversitesi Rektörünün **yapmış olduğu açış konuşmasına dair Millî Eğitim** Bakanından sözlü sarusu (6/165)

80. — Erzurum Milletvekili Selçuk Erverdi'nin, Maliye Bakanlığının yüksek ziraî eğitim projelerinden «Doğu - Anadolu sığırcılarını geliştirme projesine» dair Maliye ve Tarım bakanlarından sözlü sorusu (6/166)

81. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, Cumhuriyet Gazetesinde neşredilen, iftar yemeği veren bir ilkokul müdürü hakkındaki yazıya dair Başbakandan sözlü sorusu (6/167)

82. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç'ın, İstanbul Kültür Sarayında görev alan personele ve yangın sebebine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/168)

83. — İstanbul Milletvekili Turgut Topaloğlu'nun, İstanbul Kültür Sarayının yanma sebebine ve bir tedbir alınıp alınmadığına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/169)

84. — Trabzon Milletvekili Mehmet Arslantürk'ün, İstanbul Kültür Sarayına nakledilen tarihî eserlere ve yangın sebebine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/170)

85. — Kayseri Milletvekili Tufan Doğan Avşargil'in, 11 Ekim 1967 yılından bu yana Kayseri Millî Eğitim örgütünde yapılan nakil ve tayinlere dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/171)

86. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Ankara Belediye Başkan yardımcısının bir törendeki tutum ve davranışına dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/172)

87. — Malatya Milletvekili Mustafa Kaftan'ın, Eğitim programlarında Atatürk ve devrimlerine daha fazla yer verilmesine dair Millî **Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/174)**

88. — İçel Milletvekili Turhan Özgüner'in, 1969 - 1970 yıllarında Gümrük ve Tekel Bakanlığınca, İçel'in üzüm yetiştirilen bölgelerinden ne miktar mübayaa yapıldığına dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu. (6/175)

89. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Kolera aşısı yapılmasına tatil günleri de devam edilmesine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanıdan sözlü sorusu. (6/176)

90. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç'in, Karadeniz Bölgesinin Lâdik Ovasındaki gölün kurutulması için bir çalışma olup olmadığına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/178)

91. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, Orta Doğu Teknik Üniversitesinde 5 . 3 . 1971 günü meydana gelen silâhlı çatışmada Ankara Belediye Başkanvekilinin tutum ve davranışına dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/180)

92. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, İstanbul ili Kasımpaşa Lisesi Müdürünün yapmış olduğu yolsuzluklara dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/181)

93. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç'ın, Fransa'dan ithal edilen tabancalara dair Başbakandan sözlü sorusu (6/182)

94. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, Sosyal Sigortalar Kurumu personeli arasında Nurcular ve Süleymancıların bulunup bulunmadığına dair Çalışma Bakanından sözlü sorusu (6/185)

95. — İçel Milletvekili Turhan Özgüner'in, depremden zarar görenlere yardım gerekçesiyle yapılmış olan zamlara dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu (6/186)

96. — Ankara Milletvekili Kemal Ataman'ın, bir gazete haberine göre, bazı artist acentaları ve şirketleri tarafından kandırılarak bataklıklara sürüklenen insanlara dair Dışişleri ve İçişleri bakanlarından sözlü sorusu (6/187)

97. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, kürtajın serbestçe yapılıp yapılmayacağına dair Adalet ve Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlarından sözlü sorusu (6/188)

98. — İstanbul Milletvekili Turgut Topaloğlu'nun, Hükümet üyelerinin verdikleri demeçlere dair, Başbakandan sözlü sorusu (6/189)

99. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının taşındığı iddia edilen eve dair, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/190)

100. — İstanbul Milletvekili İlhan Darendelioğlu'nun, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan Bin Temel Eser dizisinin lâğvediliş sebebine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/191)

101. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın, Finike ilçesine bağlı Turunçova Belediyesi içinden geçen çay ve arklar direnajının yapılmasına dair, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/192)

102. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın, Antalya ili Kaş ilçesine bağlı bazı köylerin yollarının yapımına dair Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu (6/193)

103. — İstanbul Milletvekili Turgut Topaloğlu'nun, son zamlardan önce demir, çimento ve kâğıt ticareti yapanların beyana tabi tutulmadıkları iddiasına dair, Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/194)

104. — Konya Milletvekili Özer Ölçmen'in, Anayasa değişikliği tasarısının Parlamento tarafından aynen kabul edilmemesi halinde meclislerin lâğvedileceği söylentilerine dair Başbakandan sözlü sorusu (6/195)

105. — Kütahya Milletvekili Fuat Azmioğlu'nun, İmam - Hatip okulları orta kısmının lâğvına karar verildiği söylentilerine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/196)

106. — Tunceli Milletvekili Kenan Aral'ın, Tunceli ilinin ulaşımını sağlayan yolların durumuna dair Başbakan ve Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/197)

107. — Tunceli Milletvekili Kenan Aral'ın, Tunceli ilinde yaşayan vatandaşlarımızın yaşama şartlarını elverişli duruma getirmek için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Başbakandan sözlü sorusu (6/198)

108. — Tunceli Milletvekili Kenan Aral'ın, Tunceli ili Ovacık ilçesi sınırları içinde bulunan Havaçor çayının taşmaması için ne gibi tedbirler alınacağına dair Başbakan ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/199)

109. — Tunceli Milletvekili Kenan Aral'ın, Tunceli ili Ovacık ilçesi sınırları içinde bulunan Munzur vadisinin millî park haline getirilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair Başbakan ve Orman Bakanından sözlü sorusu (6/200)

110. — Tunceli Milletvekili Kenan Aral'ın, Tunceli ilinin ulaşımını sağlıyan yolların ne zaman yapılacağına dair Başbakan ve Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu (6/201)

111. — Tekirdağ Milletvekili Orhan Öztrak'ın tarımda verimin artırılması ve üreticinin emeği olan ürünün değerlendirilmesi için ne gibi tedbirler alınacağına dair Başbakan ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/202)

112. — Adıyaman Milletvekili Yusuf Ziya Yılmaz'ın, eski Başbakan Süleyman Demirel'in kardeşlerine haksız kredi teminine adı karışan şahsa dair Başbakandan sözlü sorusu (6/203)

113. — Bolu Milletvekili Ahmet Çakmak'ın, Türk Silâhlı Kuvvetleri komutanlarının vermiş olduğu demeçlere dair Başbakandan sözlü sorusu (6/204)

114. — Burdur Milletvekili Ahmet Mukadder Çiloğlu'nun, Burdur deprem bölgesinde çalışan Devlet personeline, Personel Kanunu uygulamasından doğan 9 aylık maaş farklarının ödenmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/205)

115. — Tunceli Milletvekili Kenan Aral'ın, Tunceli iline bağlı ilçelerde birer yatılı bölge okulu açılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Başbakan ve Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/206)

116. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, İstanbul Emniyet Müdürlüğünde bir şahsın dövüldüğü iddiasına dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/208)

117. — Denizli Milletvekili Fuat Avcı'nın, Başbakan Yardımcısının Kasım 1971 günü verdiği beyanata dair Devlet Bakanı ve Başbakan Siyasi İşler Yardımcısından sözlü sorusu (6/209)

118. — Denizli Milletvekili Fuat Avcı'nın, Başbakan Yardımcısının 9 Kasım 1971 günü verdiği beyanata dair Başbakandan sözlü sorusu (6/210)

119. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün Antalya ili Kaş ilçesi köylerinin içme sularına dair Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu (6/211)

120. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Antalya ili bütçesinden köylere yardım faslı ile ne kadar para ayrıldığına dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/212)

121. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Irak'taki soydaşlarımıza Irak Hükümetince baskı yapıldığı haberine dair Dışişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/213

122. — Erzurum Milletvekili Naci Gaciroğlu'nun, İstanbul'da yayımlanan bir gazetede komünist Çin hakkında yapılan röportaja dair Başbakandan sözlü sorusu. (6/214)

123. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Sinop ili Gerze ilçesinde tütün deposu yapımına dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu. (6/216)

124. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Bursa - Uludağ'daki millî park alanında ruhsatsız inşaat yapılıp yapılmadığına dair Orman Bakanından sözlü sorusu (6/217)

125. — Millî Saraylara görevli olarak gönderilen Millet Meclisi memuruna, dair, Samsun Milletvekili İlyas Kılıç'ın Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi, (6/218)

126. — İzmir Milletvekili Münir Daldal'ın, yabancı ülkelerde çalışan doktorlarımızın yurda dönmeleri için ne gibi çalışmalar yapıldığına dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu. (6/219)

127. — İstanbul Milletvekili Turgut Topaloğlu'nun, Maliye Bakanı Sait Naci Ergin'in; ne zamana kadar görevde kalacağına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/220)

128. — Uşak Milletvekili M. Fahri Uğrasızoğlu'nun yabancı ülkelerde okuyan öğrencilerimizin durumuna dair Başbakandan sözlü sorusu (6/221)

129. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, Kayseri Yol - İş Sendikası Genel Başkanının karakolda işkenceye tabi tutulduğu iddiasına dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/222)

130. — İstanbul Milletvekili İlhan Darendelioğlu'nun, bazı Danıştay ve Yargıtay üyelerinin idam cezalarının kaldırılması için imza verdikleri hakkında bazı gazetelerin iddialarına dair Adalet Bakanından sözlü sorusu. (6/223)

131. — Ankara Milletvekili İbrahim Sıtkı Hatipoğlu'nun, Maliye Bakanlığı Vergi dairelerinin bazı memuriyetlerine iş riski güçlüğü zammı verilmemesi nedenine dair Maliye Bakanından sözlü sorusu. (6/224)

132. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Sinop ili Durağan ilçesi Yalnızkavak ve Sarıyer köylerinin içmesuyu ihtiyaçlarına dair Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu. (6/225)

133. — Çanakkale Milletvekili Zekiye Gülsen'in Bakanlığımız emrine verilen «uzman» kadrolarının tahsis durumuna dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/226)

134. — Ankara Milletvekili Kemal Ataman'ın, bir gencin polis tarafından copla öldürüldüğü hakkındaki bir gazetenin haberine dair, İçişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/227)

135. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Sinop ili ve ilçelerinin okul ve öğretmen ihtiyacına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/228)

136. — İstanbul Milletvekili Turgut Topaloğlu'nun, Haliç'te batan gemilerin batış nedenleri ile sabotaja karşı alınacak tedbirlere Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu. (6/229)

137. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Sinop Cezaevinin durumuna dair Adalet Bakanından sözlü sorusu. (6/230)

138. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Türkiye'de beden eğitimi öğretmeni ihtiyacına dair Millî Eğitim ve Gençlik ve Spor bakanlarından sözlü soru önergesi. (6/231)

139. — Malatya Milletvekili İsmail Hakkı Şengüler'in, O. D. T. Ü. eski Rektörü Prof. Er-

dal İnönü'nün, üniversite olaylarıyle ilgisine dair Başbakandan sözlü sorusu (6/233)

140. — Afyon Karahisar Milletvekili Hamdi Hamamcıoğlu'nun, haşhaş ekiminin yasaklanmasıyle üreticiye ödenecek tazminatlara dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/234)

141. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Orman Genel Müdürlüğü tarafından, Devlet müesseselerine ve şahıslara tahsis yoluyla verilen sanayi odununun miktarı hakkında Orman Bakanından sözlü sorusu (6/235).

142. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, millî eğitim müdürleri ile ilköğretim müdürlerine iş riski zammının verilmesi hakkında Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/236)

143. — İstanbul Milletvekili Tekin Erer'in, Türk Basın Birliği Resmî İlânlar Şirketinin tasfiye durumuna dair Başbakandan sözlü sorusu. (6/237)

144. — İstanbul Milletvekili Turgut Topaloğlu'nun, Başbakan Ferid Melen'in televizyon konuşmasına dair Başbakandan sözlü sorusu. (6/238)

145. — İstanbul Milletvekili Turgut Topaloğlu'nun, 21 Kasım 1972 tarihli Resmî Gazetede yayınlanan 7/5307 sayılı Kararname hakkında Ticaret Bakanından sözlü sorusu. (6/239)

146. — Erzurum Milletvekili Cevat Önder'in, Türk Tarih Kurumuna dair Başbakan, Maliye, İçişleri, Millî Eğitim, Ticaret ve Sanayi ve Teknoloji bakanlarından sözlü sorusu. (6/240)

III
ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

1. — 6 . 12 . 1971 tarih ve 1497 sayılı Çay Kurumu Kanununun uygulanması için alınacak tedbirlerle ilgili yetki kanunu tasarısı hakkında C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca yapılan değişikliklere dair M. Meclisi Plan Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/596; C. Senatosu: 1/74) (M. Meclisi S. Sayısı : 529, 529'a 1 nci ek ve 529'a 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 103) (Dağıtma tarihleri : 7 . 4 . 1972, 19 . 9 . 1972 ve 1 . 12 . 1972)

× 2. — Tekirdağ Milletvekili Yılmaz Alpaslan ve 6 arkadaşının, Siyasî Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin yeniden düzenlenmesine dair kanun teklifi ve Adalet, Anayasa ve Plan komisyonlarından 5 er üyeden kurulu 49 No. lu Geçici Komisyon raporu (2/540) (S. Sayısı : 421) (Dağıtma tarihi : 3 . 9 . 1971)

× 3. — 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 5, 8, 14 ve 76 ncı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna iki ek ve bir geçici madde ile 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin kuruluş ve yargılama usulleri hakkındaki Kanunun 18 nci maddesinin (B) fıkrası ve 58 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ile Malatya Milletvekili Mustafa Kaftan'ın, 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 10 ncu maddesinin (b) bendinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Aydın Milletvekili İsmet Sezgin ve 2 arkadaşının, 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 79, 80, 82 nci maddelerinin değiştirilmesine ve 81 nci maddesinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve İçişleri, Adalet, Anayasa ve Plan komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu 72 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/611, 2/659, 2/666) (S. Sayısı : 661) (Dağıtma tarihi : 22 . 4 1972)

4. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker ve 3 arkadaşının, İnhisar Beyiyeleri üçte birlerinin harp malûllerine ve şehit yetimlerine tahsis ve tevziine dair 30 . 5 . 1929 tarih ve 1485 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu mütalâası ile Plan Komisyonu raporu (2/368) (S. Sayısı : 245 ve 245'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 27 . 1 . 1971, 27 . 6 . 1972)

5. — Eski eserler kanunu tasarısı ile Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Türkiye müzelerinden eşyayı dışarı çıkaranlara bir seneden beş seneye kadar hapis cezası verilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet, Maliye, Millî Eğitim ve Plan komisyonlarından seçilen 3'er üyeden kurulu 17 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/85, 2/428) (S. Sayısı : 672) (Dağıtma tarihi : 15 . 5 . 1972)

6. — Kayseri Milletvekili Enver Turgut ve 13 arkadaşı ile Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar ve 30 arkadaşının, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa bazı maddeler eklenmesine dair kanun teklifleri ve Amasya Milletvekili Salih Üygün ile İzmir Milletvekili Burhanettin Asutay'ın, 506 sayılı Kanunun 73 ncü maddesinin (D) bendinin değiştirilmesine ve bu kanuna üç geçici madde eklenmesine dair kanun teklifleri ve Çalışma ve Plan komisyonlarından se-

çilen 11'er üyeden kurulu 64 numaralı Geçici Komisyonu raporu (2/597, 2/598, 2/726) (S. Sayısı : 743) (Dağıtma tarihi : 6 . 10 . 1972)

× 7. — 6831 sayılı Orman Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir ek madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Antalya Milletvekili İhsan Ataöv ve 2 arkadaşının, 6831 sayılı Orman Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ile, Cumhuriyet Senatosu Gaziantep Üyesi Salih Tanyeri ve 74 arkadaşının, 6831 sayılı Orman Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bir ek madde ile bir geçici madde ilâvesine, 5237, 5422, 6969, 7336 ve 756 sayılı kanunlarla konu gelirlerin kaynak olacağı Orman Köylerini Kalkındırma Fonu teşkili ile Orman Köyleri Kalkındırma Kooperatifleri kurulması hakkında kanun teklifi Anayasa, Adalet, Orman ve Plan komisyonlarından 3'er üye seçilerek kurulan 73 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/583. 2/572, 2/515) (S. Sayısı : 584, 584 ve 695'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 14 . 4 . 1972 ve 1 . 11 . 1972)

× 8. — Cumhuriyetin İlânının 50 nci Yıldönümünün kutlanması hakkında kanun tasarısı ve İçişleri, Millî Eğitim ve Plan komisyonları raporları (1/658) (S. Sayısı : 761 ve 761'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 2.11.1972 ve 29.11.1972)

9. — Maraş Milletvekili M. Zekeriya Kürşad'ın ve Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Maraş ilinin adının Kahraman Maraş olarak değiştirilmesine dair kanun teklifleri hakkında C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında M. Meclisi İçişleri Komisyonu raporu (M. Meclisi : 2/162, 2/163; C. Senatosu : 2/12) (M. Meclisi S. Sayısı : 192, 192'ye 1 nci ek, 192'ye 2 nci ek, 192'ye 3 ncü ek ve 192'ye 4 ncü ek C. Senatosu S. Sayısı : 59) (Dağıtma tarihleri : 15 . 6 . 1970, 15 . 3 . 1971, 29 . 12 . 1971, 26 . 4 . 1972, 21 . 12 . 1972)

10. — Çorum Milletvekili Abdurrahman Güler, Tunceli Milletvekili Kemal Aral, Muş Milletvekili Nermin Neftçi, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker, Konya Milletvekili M. Kubilay İmer ve Van Milletvekili Salih Yıldız'ın, Millet Meclisi İçtüzük teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu (2/706) (S. Sayısı : 763) (Dağıtma tarihi : 29 . 11 . 1972)

× 11. — Madencilik Reformu kanun tasarısı ile C. Senatosu Giresun Üyesi İhsan Topaloğlu ve 36 arkadaşının, Maden İşleri Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkında ve 6309 sayılı Maden Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, aynı kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair, C. Senatosu Çanakkale Üyesi Ziya Termen ve 22 arkadaşının, Madencilik Reformu kanun teklifleri ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar ve Plân komisyonlarından seçilen 8'er üyeden kurulu 83 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/605, 2/629, 2/640, 2/657) (S. Sayısı : 773) (Dağıtma tarihi : 19 . 12 . 1972)

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioğlu ve iki arkadaşının, petrolle ilgili 8957 numaralı Kararnamenin meydana getirdiği tesirleri tespit etmek üzere bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi ve Meclis Araştırma Komisyonu raporu. (10/2) (S. Sayısı : 156) (Dağıtma tarihi : 16 . 5 . 1970)

2. — Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioğlu ve 2 arkadaşının, Tarımla uğraşanların emeklerinin karşılığını almaları için, kredi ve üretim alanında alınması gerekli tedbirleri tespit etmek üzere ve Giresun Milletvekili M. Kemal Çilesiz'in, tefeciliğin halkın ekonomik ve sosyal durumuna yaptığı etkileri önlemek maksadı ile bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergeleri ve Meclis Araştırma Komisyonu raporu (10/1, 10/6) (S. Sayısı : 383) (Dağıtma tarihi : 20 . 7 . 1971)

3. — Türkiye'de meydana gelen trafik kazalarının artış sebepleri ile önleme çarelerini tespit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi gereğince kurulan Meclis Araştırma Komisyonu raporu (10/5) (S. Sayısı : 673) (Dağıtma tarihi : 17 . 5 . 1972)

4. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün ruhsatsız silâh edinmek ihtiyacının meydana getirdiği sonuçları tespit etmek maksadıyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi ve Meclis Araştırma Komisyonu raporu (10/16) (S. Sayısı : 745) (Dağıtma tarihi : 11.10.1972)

× 5. — Köy İşleri Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkında kanun ile Cumhurbaşkanının geri gönderme tezkeresi ve Köy İşleri ve Plan komisyonlarından 8'er üye seçilerek kurulan 19 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/594) (S. Sayısı : 311'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihi : 1 . 4 . 1972)

× 6. — Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu ile Cumhurbaşkanının geri gönderme tezkeresi ve İstanbul Milletvekili Reşit Ülker ve 9 arkadaşının, Çırak, Kalfa ve Ustalar hakkındaki kanun teklifi ve Sanayi ve Teknoloji, Ticaret, Adalet, Millî Eğitim, Çalışma ve Plan komisyonlarından 4'er üyeden kurulu 5 No. lu Geçici Komisyon raporu. (2/702, 2/577) (S. Sayısı : 126'ya 3 ncü ek) (Dağıtma tarihi : 27 . 9 . 1972)

7. — C. Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay ve 6 arkadaşının, T. B. M. M. Memurları teşkilâtı hakkındaki 231 sayılı Kanuna bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifine dair C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında M. Meclisi Plan komisyonu raporu (M. Meclisi: 2/65; C. Senatosu : 2/273) (M. Meclisi S. Sayısı : 2, 2'ye 1 nci ek ve 2'ye 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 1341) (Dağıtma tarihleri : 24 . 12 . 1969, 16 . 9 . 1972 ve 1 . 12 . 1972)

8. — İzmir Milletvekili Burhanettin Asutay ve 12 arkadaşının, 4837 sayılı İş ve İşçi Bulma Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 13 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine ilişkin 7332 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca reddedilen Millet Meclisi metnine dair Millet Meclisi Plan Komisyonu raporu (M. Meclisi : 2/403; C. Senatosu : 2/23) (Millet Meclisi S. Sayısı : 428, 428'e 1 nci ek, 428'e 2 nci ek ve 428'e 3 ncü ek) (C. Senatosu S. Sayısı : 124) (Dağıtma tarihleri : 19 . 10 . 1971, 23 . 2 . 1972, 26 . 10 . 1972 ve 1 . 12 . 1972)

9. — Malatya Milletvekili Ahmet Karaaslan'ın, İçişleri Bakanlığı Merkez ve Taşra Teşkilâtında çalışan memurların maaş intibakı hakkındaki 627 sayılı kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plan komisyonları raporları (2/269) (S. Sayısı : 721 ve 721'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 10 . 7 . 1972 ve 1 . 2 . 1972)

10. — C. Senatosu İstanbul Üyesi Mebrure Aksoley'in, ellerinde sağlık muayene fişi bulunmayan İstiklâl Madalyalı muharip gazilerle diğer bütün muharip gazilere Millî Savunma Bakanlığınca sağlık muayene fişi verilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Savunma Komisyonu raporu (2/301) (S. Sayısı : 372, 372'ye 1 nci ek ve 372'ye 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 26 . 6 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 9 . 12 . 1972)

11. — C. Senatosu İstanbul Üyesi Mebrure Aksoley'in, 1076 sayılı İhtiyat Zabiti ve İhtiyat Askerî Memurları Kanununun 8 nci maddesinin (E) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma Komisyonu raporu (2/281) (S. Sayısı : 381, 381'e 1 nci ek ve 381'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 12 . 7 . 1972, 4 . 2 . 1972 ve 9 . 12 . 1972)

12. — Anayasa Mahkemesine Yasama meclislerinden seçilecek asıl ve yedek üyelikler için adaylığa başvurma, seçim esas ve usulü hakkında kanun tasarısına dair C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Adalet Komisyonu raporu (M. Meclisi : 1/591; C. Senatosu : 1/71) (M. Meclisi S. Sayısı : 514, 514'e 1 nci ek ve 514'e 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 93 ve 93'e ek) (Dağıtma tarihleri : 4 . 4 . 1972, 14 . 10 . 1972 ve 9 . 12 . 1972)

13. — 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 148 nci maddesinin (A) bendinin değiştirilmesine dair kanun tasarısına dair C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında M. Meclisi Adalet Komisyonu raporu (M. Meclisi: 1/163; C. Senatosu: 1/98) (M. Meclisi S. Sayısı : 687, 687'ye 1 nci ek ve 687'ye 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 134) (Dağıtma tarihleri : 29 . 5 . 1972, 14 . 10 . 1972 ve 9 . 12 . 1972)

14. — 7126 sayılı Sivil Savunma Kanununa iki madde eklenmesine dair kanun ile Cumhurbaşkanının geri gönderme tezkeresi ve İçişleri Komisyonu raporu (1/150) (S. Sayısı : 375, 375'e 1 nci ek ve 375'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 2.7.1971, 29.12.1971 ve 21.12.1972)

15. — C. Senatosu Gaziantep Üyesi Salih Tanyeri'nin, 13 Mart 1329 tarihli İdarei Umumiyei

Vilâyat Kanununun 118 ve 136 ncı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/201) (S. Sayısı : 492 ve 492'ye 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 16.2.1972 ve 21 . 12 . 1972)

16. — C. Senatosu Gaziantep Üyesi Salih Tanyeri'nin, 14 Nisan 1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 62 ve 77 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/202) (S. Sayısı : 493 ve 493'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 16 . 2 . 1972 ve 21 . 12 . 1972)

17. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 25 nci maddesinin (b) fıkrasına bir bent eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Dışişleri, Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (2/532) (S. Sayısı : 698 ve 698'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 25 . 6 . 1972 ve 21 . 12 . 1972)

× 18. — Millet Meclisi İdare Âmirlerinin, 1972 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Karma Komisyonu raporuna dair, C. Senatosu ve Bütçe Karma Komisyonu Başkanlıkları tezkereleri(M. Meclisi : 2/758; C. Senatosu : 2/34) (M. Meclisi S. Sayısı : 775; C. Senatosu S. Sayısı : 158) (Dağıtma tarihi : 22 . 12 . 1972)

× 19. — M. Meclisi İdare Âmirlerinin, 1972 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Karma Komisyonu raporuna dair C. Senatosu ve Bütçe Karma Komisyonu Başkanlıkları tezkereleri (M. Meclisi : 2/757; C. Senatosu : 2/36) (M. Meclisi S. Sayısı : 776; C. Senatosu S. Sayısı : 159) (Dağıtma tarihi : 22 . 12 . 1972)

20. — Nevşehir Milletvekili Esat Kıratlıoğlu ve 15 arkadaşının, Mehmet Tevfikoğlu Hatice'den doğma 1339 doğumlu Nevşehir Yenimahalle 10 hanede kayıtlı Mustafa Parmaksızın affı hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/96) (S. Sayısı : 161, 161'e 1 nci ek, 161'e 2 nci ek ve 161'e 3 ncü ek) (Dağıtma tarihleri : 18 . 4 . 1970, 21 . 6 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 28.12.1972)

21. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı, Ankara Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın ve Kocaeli Milletvekili Vehbi Engiz'in, Genel af kanunu teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu (2/383, 2/439, 2/482) (S. Sayısı : 353, 353'e 1 nci ek ve 353'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15 . 6 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

22. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Avukatlık Kanununun 7 nci maddesinin kaldırılması ve 113 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/284) (S. Sayısı : 359, 359'a 1 nci ek ve 359'a 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 17 . 6 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

23. — C. Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Türk Kanunu Medenisinin 485 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/9) (S. Sayısı : 360, 360'a 1 nci ek ve 360'a 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri: 16 . 6 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

24. — Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, eşinden beş sene ayrı kalan karı, kocanın ayrılması hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/423) (S. Sayısı : 361, 361'e 1 nci ek ve 361'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 16 . 6 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

25. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, Türk Ceza Kanununun değişik 449 ncu maddesinin 2 nci bendinin tâdili hakkında Kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/449) (S. Sayısı : 366, 366'ya 1 nci ek ve 366'ya 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 21 . 6 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

26. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal ve 19 arkadaşının, Devlet Memurlarının disiplin cezalarının affına dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/135) (S Sayısı : 367, 367'ye 1 nci ek ve 367'ye 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 21 . 6 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

27. — Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Türk Ceza Kanununun 455 nci maddesinin 1 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/112) (S. Sayısı : 368, 368'e 1 nci ek ve 368'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 21 . 6 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

28. — Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Türkiye'de sabotaj yapanların ölüm cezası

ile cezalandırılmaları hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/427) (S. Sayısı : 369, 369'a 1 nci ek ve 369'a 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri: 21 . 6 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

29. — C. Senatosu Tunceli Üyesi Arslan Bora'nın, Türk Ceza Kanununun 480 nci maddesine son fıkra olarak bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/155) (S. Sayısı : 370, 370'e 1 nci ek ve 370'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 21 . 6 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

30. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türk Ceza Kanununun 141/1 ve 142/1 nci maddelerinin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/388) (S. Sayısı : 377, 377'ye 1 nci ek ve 377'ye 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 6 . 7 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972

31. — Adıyaman Milletvekili M. Zeki Adıyaman'ın, Türk Ceza Kanununun 426 ncı maddesinin tâdiline dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/456) (S. Sayısı : 378, 378'e 1 nci ek ve 378'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 6 . 7 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

32. — İçel Milletvekili Çetin Yılmaz'ın, 27 . 5 . 1935 gün ve 2739 sayılı Ulusal Bayramlar ve Genel Tatiller hakkındaki Kanuna 1 madde eklenmesine ilişkin kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/491) (S. Sayısı : 413, 413'e 1 nci ek ve 413'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 17.8.1971, 29.12.1971 ve 27.12.1972)

33. — Nevşehir Milletvekili Salâhattin Hakkı Esatoğlu ve 8 arkadaşı, ile İçel Milletvekili Celâl Kargılı ve 6 arkadaşının, Ölüm cezasının kaldırılması hakkında kanun teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu (2/286, 2/578) (S. Sayısı : 512, 512'ye 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 10 . 3 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

34. — Ankara Milletvekili Suna Tural ve Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, 6762 sayılı Ticaret Kanununun 626 ncı maddesindeki hükümlerin ihlâline sebebolan ticaret erbaplarının itibarının iadesi hakkındaki kanun teklifi ve Ticaret ve Adalet Komisyonları raporları (2/474) (S. Sayısı : 683 ve 683'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 25 . 5 . 1972 ve 27.12.1972)

35. — Adıyaman Milletvekili M. Zeki Adıyaman'ın, uzun saç, uzun favori (erkeklerde) ile kadınların mini etek giymelerinin men'ine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/665) (S. Sayısı : 688 ve 688'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 29 . 5 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

36. — 1944 doğumlu, Hüseyinoğlu, Azime'den doğma Zara'nın, Tekke köyünde nüfusa kayıtlı Salim Göl'ün özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/525) (S. Sayısı: 725 ve 725'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 19.5.1972 ve 27 . 12 . 1972)

37. — İstanbul Milletvekili Sadettin Bilgiç ve 9 arkadaşının, Oğuz Bakırburç'un affına dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/523) (S. Sayısı : 726 ve 726'ya 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15.9.1972 ve 27.12.1972)

38. — Sivas ili, İmranlı ilçesi, Duran mahallesinden Celâl Karaca ile eşi Naime Karaca ve Şehitoğlu er Kemal Karaca'nın dul eşi Mürüvet Karaca ve yetimlerinin özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/368) (S. Sayısı : 727 ve 727'ye 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15 . 9 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

39. — 1328 doğumlu, Alli Kızı Zeliha'dan doğma Simav ilçesinin Bahtıllı köyü, cilt 11, sayfa 6, hane 6'da nüfusa kayıtlı Saide Yaman'ın özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/522) (S. Sayısı : 728 ve 728'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 15.9.1972 ve 27 . 12 . 1972)

40. — 1933 doğumlu Hamdioğlu, Sivas Sarıkışla nüfusunda kayıtlı Hayati Ercan'ın özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/526) (S. Sayısı : 729 ve 729'a 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15 . 9 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

41. — 1940 doğumlu Hamzaoğlu, Sultan'dan doğma Malatya'nın Çarmuzu mahallesinden Bekir Dur'un özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/527) (S. Sayısı : 730 ve 730'a 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15 . 9 . 1972 ve 27. 12 . 1972)

42. — Sabık Pilot Assubay (941/828) Başçavuş Emekli M. Fevzi Gökdeniz'in (Gezgin) özel affına dair Kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/371) (S. Sayısı : 731 ve 731'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15 . 9 . 1972 ve 28 . 12 . 1972)

43. — 5 . 1 . 1950 doğumlu Alioğlu, Fehime'den doğma Samandağ Deniz mahallesinde

309 hanede kayıtlı Enver Özel'in özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/326) (S. Sayısı : 732 ve 732'ye 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15.9.1972 ve 28.12.1972)

44. — 1945 doğumlu Osmanoğlu, Zehra'dan doğma Denizli'nin Tavas kazası orta mahalle nüfusunda kayıtlı Mehmet Ballı'nın özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/370) (S. Sayısı : 733 ve 733'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15 . 9 .1972 ve 28.12.1972)

45. — 1 Mart 1932 doğumlu Hurşitoğlu, Edibe'den doğma Giresun Hacısiyam mahallesinden Süleyman Bozbağ'ın özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/521) (S. Sayısı : 734 ve 734'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15 . 9 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

46. — 1929 doğumlu, Mahiroğlu, Hatice'den doğma, Zara Yenicami mahallesi 321 hanede kayıtlı Adil Bedirhanoğlu'nun özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/367) (S. Sayısı : 735 ve 735'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15 . 9 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

× 1. — Bursa Milletvekili Kasım Önadım'ın, 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bazı maddelerine fıkralar eklenmesine dair kanun teklifi ve Adalet, İçişleri, Ticaret, Sanayi ve Plan komisyonlarından seçilen 3'er üyeden kurulu 6 numaralı Geçici Komisyon raporu (2/15) (S. Sayısı : 136'ya 1 nci ek) (Birinci Dağıtma tarihi : 20 . 5 . 1970; ikinci dağıtma tarihi : 18 . 3 . 1971)

× 2. — Manisa Milletvekili Mustafa Ok ve 39 arkadaşının, Tarım ve hayvan ürünlerinin taban fiyatlarının saptanması ve ilânı hakkında ve Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Taban fiyat kanunu teklifleri ve Ulaştırma, Gümrük ve Tekel, Köy İşleri, Sanayi ve Ticaret, Maliye, Tarım, Dış Ekonomik İlişkiler ve Plan komisyonlarından 2'şer üyeden kurulu 48 No. lu Geçici Komisyon raporu (2/535, 2/543) (S. Sayısı : 424) (Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1971)

× 3. — Ankara Milletvekili Cengizhan Yorulmaz ve 17 arkadaşının, Ankara iline bağlı Kırıkkale ilçesinde (Kırıkkale) adı ile bir il kurulması hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plan komisyonlarından seçilen 7'şer üyeden kurulu 54 No. lu Geçici Komisyon raporu (2/561) (Millet Meclisi S. Sayısı : 429 ve 429'a 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 18 . 10 . 1971, 2 . 2 . 1972)

× 4. — Niğde Milletvekili Mevlüt Ocakçıoğlu ile Avni Kavurmacıoğlu'nun, Niğde iline bağlı Aksaray ilçesinde (Aksaray) adı ile yeniden bir il ve dört ilçe kurulması hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plan Komisyonlarından seçilen 7'şer üyeden kurulu 54 No.lu Komisyon raporu (2/573) (S. Sayısı : 463) (Dağıtma tarihi : 4 . 2 . 1972)

× 5. — Memur Yardımlaşma Kurumu kanun tasarısı ve Ankara Milletvekili A. Sakıp Hiçerimez ve 58 arkadaşının, Türkiye belediyeler, il özel idareleri, İktisadî Devlet kuruluşları ve Devlet Memurları Yardımlaşma Kurumu (MEYAK) kanunu teklifi ve Adalet, Millî Eğitim, İçişleri, Sanayi ve Teknoloji, Ticaret, Maliye ve Plan komisyonlarından 3'er üye seçilerek kurulan 67 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/582, 2/591) (S. Sayısı : 663) (Dağıtma tarihi : 2 . 5 . 1972)

× 6. — Millî Parklar kanunu tasarısı ve Tarım, Orman. Adalet, Maliye ve Plan komisyonlarından 3'er üyeden kurulan 76 No. lu Geçici Komisyon raporu (1/91) (S. Sayısı : 685) (Dağıtma tarihi : 29 . 5 . 1972)

× 7. — Sosyal Hizmetler Kurumu kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna ve 4 arkadaşının, Sosyal Hizmetler Kurumu kuruluş kanun teklifi ve Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Üyesi Ragıp Üner'in, 6972 sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar hakkında Kanunun 8 nci maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi ve İçişleri, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plan komisyonlarından 7'şer üyeden kurulu 65 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/663, 2/604, 2/44). (S. Sayısı : 692) (Dağıtma tarihi : 8 . 6 . 1972)

× 8. — Cumhuriyet Senatosu Hatay Üyesi Mustafa Deliveli ve 2 arkadaşının, İskenderun Demir ve Çelik İşletmeleri Anonim Ortaklığı kanunu teklifi ve Sanayi ve Teknoloji, Ticaret,

Adalet, Maliye ve Plan komisyonlarından 3'er üyeden kurulu 79 No. lu Geçici Komisyon raporu (2/655) (S. Sayısı : 700) (Dağıtma tarihi : 21 . 6 . 1972)

× 9. — 29 . 7 . 1970 tarih ve 1318 sayılı Finansman Kanunu ile diğer bazı vergi kanunlarının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ile Sinop Milletvekili Fikret Övet, Tekirdağ Milletvekili Yılmaz Alpaslan Zonguldak Milletvekili Cahit Karakaş Trabzon Milletvekili Selâhattin Güven, Afyon Karahisar Milletvekili Hamdi Hamacıoğlu, Kayseri Milletvekili Enver Turgut, Bursa Milletvekili Kasım Önadım, İstanbul Mileltvekili Kâzım Özeke'nin, aynı kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifleri ve Adalet, İçişleri, Maliye, Plan komisyonlarından seçilen 6'şar üyeden kurulu 59 Numaralı Geçici Komisyon raporu (1/545, 2/410, 2/472, 2/473, 2/486, 2/663) (S. Sayısı : 707) (Dağıtma tarihi : 30 . 6 . 1972)

× 10. — Belediye Gelirleri kanunu tasarısı ve Kastamonu Milletvekili Mehmet Seydibeyoğlu ile Sinop Milletvekili T. Fikret Övet'in, 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa ek kanun teklifi ve Maliye, İçişleri, Orman ve Plan komisyonlarından 5'er üyeden kurulu 53 No. lu Geçici Komisyon raporu (1/509, 2/372) (S. Sayısı : 713) (Dağıtma tarihi : 11 . 7 . 1972)

× 11. — Veteriner Sağlık Zabıtası kanunu tasarısı ve 1234 sayılı Hayvanların Sağlık Zabıtası hakkında Kanunun 22, 46 ve 48 nci maddelerini tadil eden 1775 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ile Afyon Karahisar Milletvekili Süleyman Mutlu ve 14 arkadaşının, Hayvan Sağlık Zabıtası kanun teklifi ve İçişleri, Adalet, Millî Savunma, Gümrük ve Tekel, Sağlık ve Sosyal Yardım, Tarım ve Plan komisyonlarından 3 er üyeden kurulu 47 No. lu Geçici Komisyon raporu (1/142; 1/481; 2/175) (S. Sayısı : 711) (Dağıtma tarihi : 11 . 9 . 1972)

12. — Kamu hizmetlileri birlikleri kanun tasarısı ve Ankara Milletvekili Sakıp Hiçerimez ve 65 arkadaşının, kamu hizmetleri personeli birlikleri kanunu teklifi ve Anayasa, Adalet, İçişleri ve Plan komisyonlarından seçilen 4'er üyeden kurulu 80 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/643, 2/623) (S. Sayısı : 722) (Dağıtma tarihi : 15 . 9 . 1972)

13. — Gümrük ve Tekel Bakanlığının kuruluş ve görevleri hakkındaki 2825 sayılı Kanunun bazı maddelerinde değişiklik yapılmasına ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesine, 2825 sayılı Kanunda değişiklik yapan 6851 ve 6410 sayılı kanunların bazı maddelerinin değiştirilmesine, Gümrük Muhafaza ve muamele sınıfı memurları teşkilâtı hakkındaki 3944 sayılı Kanuna bazı maddeler eklenmesine ve bazı maddelerinde değişiklik yapılmasına, Tekel Genel Müdürlüğünün kuruluş ve görevleri hakkındaki 4037 sayılı Kanunla, bu kanuna bağlı cetvellerde değişiklik yapan 6939 sayılı Kanunun bazı maddeleri ile bazı kadrolarının kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel ve Plan komisyonları raporları (1/139) (S. Sayısı : 110, 110'a 1 nci ek ve 110'a 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 9 . 4 . 1970, 15 . 9 . 1972 ve 1 . 12 . 1972)

14. — 14 . 7 . 1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa 14 . 8 . 1970 tarih ve 1327 sayılı Kanunla eklenen ek geçici 5 nci maddenin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Plan komisyonu raporu (1/485) (S. Sayısı : 343, 343'e 1 nci ek ve 343'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 11 . 6 . 1971, 9 . 12 . 1971 ve 1 . 12 . 1972)

15. — Nevşehir Milletvekili Esat Kıratlıoğlu ve 9 arkadaşının, Türkiye Jeologlar Odası Kanunu teklifi ve Adalet, Enerji ve Tabiî Kaynaklar ve Plan komisyonları raporları (2/197) (S. Sayısı : 362, 362'ye 1 nci ek ve 362'ye 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 21 . 6 . 1971, 9 . 12 . 1971 ve 1 . 12 . 1972)

16. — Arşiv kanunu tasarısı ve İçişleri, Adalet ve Plan komisyonları raporları (1/143) (S. Sayısı : 646, 646'ya 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 22 . 4 . 1972 ve 1 . 12 . 1972)

17. — 7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İmar ve İskân ve Plan komisyonları raporları (1/543) (S. Sayısı 684 ve 684'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 25 . 5 . 1972 ve 1 . 12 . 1972)

18. — Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve görevleri hakkında kanun tasarısı ve İçişleri ve Plan komisyonları raporları (1/506) (S Sayısı : 670 ve 670'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 12 . 5 . 1972 ve 1 . 12 . 1972)

× 19. — 261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan Kararın onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Ticaret, Maliye ve Plan komisyonları raporları (1/145) (S. Sayısı: 677, 677'ye 1 nci ek ve 677'ye 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 16 . 5 . 1972, 3 . 7 . 1972 ve 1 . 12. 1972)

× 20. — 261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan kararın onanması hakkında kanun tasarısı ve Ticaret ve Plan komisyonları raporları (1/115) (S. Sayısı : 678, 678'e 1 nci ek ve 678'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 16 . 5 . 1972, 3 . 7 . 1972 ve 1 . 12 . 1972)

21. — Tabiplerin meslekî pratik tatbikatı hakkında kanun tasarısı ve Balıkesir Milletvekili A. İhsan Kırımlı ve 13 arkadaşının, Enternlik kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plan komisyonları raporu (1/264, 2/189) (S. Sayısı : 704 ve 704'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri: 27 . 6 . 1972 ve 1 . 12 . 1972)

× 22. — Atatürk Akademisi kanunu tasarısı ve Millî Eğitim ve Plan komisyonları raporları (1/540) (S. Sayısı : 736 ve 736'ya 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 21 . 9 . 1972 ve 1 . 12 . 1972

× 23. — Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansının ayrıcalık ve muafiyetleri hakkında anlaşmaya Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin katılmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Maliye ve Plan komisyonları raporları (1/34) (S. Sayısı : 746 ve 746'ya 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 12 . 10 . 1972 ve 1 . 12 . 1972)

24. — 27 . 7 . 1967 tarih ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 31 . 7 . 1970 tarih ve 1323 sayılı Kanunla değişik 137 nci maddesine Ek - 7 sayılı cetvelin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Plan Komisyonu raporu (1/687) (S. Sayısı : 751 ve 751'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 21. 10 . 1972 ve 1 . 12 . 1972)

× 25. — Seyir ve Hidrografi hizmetleri kanun tasarısı ve Ulaştırma, Millî Savunma ve Plan komisyonları raporları (1/307) (S. Sayısı: 753 ve 753'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 24 . 10 . 1972 ve 1 . 12 . 1972)

26. — Kumluca'nın Sarıkavak köyü hane 188, cilt 3. A, sayfa 27'de nüfus siciline kayıtlı Ali Rıza oğlu Teslime'den doğma 1 . 7 . 1947 doğumlu Mehmet Özcan'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/856) (S. Sayısı : 755) (Dağıtma tarihi : 5 . 12 . 1972)

27. — 1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askerî Memurlar Kanununun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici maddeler ilâvesine dair 97 sayılı Kanuna geçici bir madde ile 1076 sayılı Kanunun 97 sayılı Kanunla değişik 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarıları ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/27, 1/248) (S. Sayısı : 246, 246'ya 1 nci ek ve 246'ya 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 28 . 1 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 9 . 12 . 1972)

28. — 15 . 12 . 1934 tarih ve 2615 sayılı Askerî hastaneler ile hastane gibi kullanılacak revirlerde hastaların beslenme ve bakımları hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına (E) bendi eklenmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/660) (S. Sayısı : 691 ve 691'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 2 . 6 . 1972 ve 9 . 12 . 1972)

29. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/520) (S. Sayısı: 694 ve 694'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri: 17 . 6 . 1972 ve 9 . 12 . 1972)

30. — 27 Mayıs 1960 tarihini müteakip halktan toplanmış silâhlara yapılacak işlem hakkında kanun tasarısı ve İçişleri, Adalet ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/491) (S. Sayısı : 706 ve 706'ya 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 29 . 6 . 1972 ve 9 . 12 . 1972)

× 31. — Sermaye piyasasının tanzimi ve teşviki hakkında kanun tasarısı ve Bursa Milletvekili Kasım Önadım ve 12 arkadaşının, Sermaye piyasasının tanzimi ve teşviki hakkında kanun teklifi ve Adalet, Ticaret, Maliye, Çalışma ve Plân komisyonlarından seçilen 3'er üyeden kurulu 35 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/334, 2/52) (S. Sayısı : 764) (Dağıtma tarihi: 14 . 12 . 1972)

32. — Amasya Milletvekili Yavuz Acar ve 23 arkadaşının ve İzmir Milletvekili Burhanettin Asutay ve 9 arkadaşının, 2 . 1 . 1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlân Kurumu teşkiline dair Kanunun 5 nci maddesinin (a) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifleri ve Çalışma ve İçişleri komisyonları raporları (2/507, 2/308) (S. Sayısı : 412, 412'ye 1 nci ek ve 412'ye 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 17.8.1971, 29.12.1971 ve 21 . 12 . 1971)

33. — Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 25 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (1/231) (S. Sayısı : 470 ve 470'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 8 . 2 . 1972 ve 21 . 12 . 1972)

34. — Mehmetoğlu Elif'ten doğma, 1933 doğumlu Boğazlıyan Kazası Deveci Pınarı Köyü nüfusuna kayıtlı Abdülkadir Şener hakkında Özel Af kanunu tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/673) (S. Sayısı : 752 ve 752'ye 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 21 . 10 . 1972 ve 26 . 12 . 1972)

× 35. — Yargıtay kanunu tasarısı ve Adalet ve Plân komisyonları raporları (1/615) (S. Sayısı : 774) (Dağıtma tarihi : 26 . 12 . 1972)

36. — İsmailoğlu 1931 doğumlu İlhan Cumhur Türker'in Özel Affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/702) (S. Sayısı : 780) (Dağıtma tarihi : 26 . 12 . 1972)

37. — Fazla fiyatla bilet satanların cezalandırılmaları hakkında kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/113) (S. Sayısı : 158, 158'e 1 nci ek ve 158'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 18 . 5 . 1970, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

38. — Kırklareli Milletvekili Mehmet Atagün'ün, 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkındaki Kanununun 38 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/489) (S. Sayısı : 304 304'e 1 nci ek, 304'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 8 . 3 . 1971, 4 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

39. — Edirne İli Lâlapaşa İlçesi Çömlekpınar Köyü hane 1, cilt, 5, sayfa 1'de nüfusa kayıtlı Osmanoğlu, Nazmiye'den doğma 22 . 1 . 1937 doğumlu Mehmet Yama ile aynı nüfusa kayıtlı Emin kızı, Fatma'dan doğma 1928 doğumlu Zehra Yama'nın ölüm cezalarına çarptırılmaları hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/43) (S. Sayısı : 346, 346'ya 1 nci ek, 346'ya 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15 . 6 . 1971, 1 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

40. — Kastamonu İline bağlı Daday ilçesinin Uyukören Köyü hane 9, cilt 5 ve sayfa 391 numarasında nüfusa kayıtlı Mehmetoğlu, Necibe'den doğma 15 . 3 . 1943 doğumlu Hüseyin Ören'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/48) (S. Sayısı : 347, 347'ye 1 nci ek ve 347'ye 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 16 . 6 . 1971, 1 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

41. — Boğazlıyan ilçesine bağlı Yeni Fakılı bucağı Yiğitler Köyünün 15 hanesinde nüfusa kayıtlı Döndü Şahin'den doğma Mehmet Alioğlu 2 . 1 . 1950 doğumlu Sırcalı Köyünde oturur Hüseyin Şahin'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/290) (S. Sayısı : 348, 348'e 1 nci ek ve 348'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 16 . 6 . 1971, 1 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

42. — Artvin ilinin Şavşat ilçesinin merkeze bağlı Kireçli Köyünün 52 nci hane, 8 nci cilt ve 146 sayfasında kayıtlı Mehmetoğlu, Güneş'ten doğma 4 . 2 . 1944 doğumlu Alim Gümüş'ün ölüm cezasına çarptırılmasına dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/53) (S. Sayısı : 349, 349'a 1 nci ek ve 349'a 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri 15 . 6 . 1971, 1 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

43. — Kastamonu iline bağlı Devrekâni ilçesinin Contay Köyü, hane 4, cilt 23, sayfa 11'de nüfusa kayıtlı Hüseyinoğlu Fikriye'den doğma 4 . 3 . 1944 doğumlu Süleyman Çelik'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/489) (S. Sayısı : 350, 350'ye 1 nci ek ve 350'ye 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15 . 6 . 1971, 1 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

44. — Zile ilçesinin İğdir nahiyesi Büyük Aköz köyü hane 20, cilt 35, sayfa 73'te kayıtlı Alioğlu, Hanım'dan doğma 1935 doğumlu Abidin Demirbağ'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/417) (S. Sayısı : 351, 351'e 1 nci ek ve 351'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15 . 6 . 1971, 1 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

45. — İstanbul ilinin Sarıyer ilçesi, Büyükdere Dedekorkut sokak, hane 313, cilt 37 ve sayfa 111'de nüfusa kayıtlı Saffetoğlu Havva'dan doğma 8 . 6 . 1943 doğumlu Selâmi Kodal'ın, ölüm cezasına çartırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/49) (S. Sayısı : 352, 352'ye 1 nci ek ve 352'ye 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 15 . 6 . 1971, 1 . 2 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

46. — Bartın ilçesinin Esenyurt köyü hane 47, Cilt 20, Sayfa 73 numarasında, nüfus siciline kayıtlı Mustafaoğlu, Hatice'den doğma 1949 doğumlu Ahmet Güneş'in ölüm cezasına çarptırılmasına dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/640) (S. Sayısı : 510 ve 510'a 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 2 . 8 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

47. — Artvin ili Borçka ilçesi Güneşen köyünün Selimiye Mahallesinin Hane 1, Cilt 13 ve sayfa 92 numarasında nüfus siciline kayıtlı Eyüpoğlu Şadiye'den doğma 23 . 6 . 1948 doğumlu Âdil Kalfa'nın ölüm cezasına çarptırılmasına dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/584) (S. Sayısı : 511 ve 511'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 8.3.1972 ve 27.12.1972)

48. — Çorum Milletvekili Cahit Angı'nın, Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar hakkındaki 6136 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin değişikliği ile ilgili kanun teklifi ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (2/440) (S. Sayısı :689 ve 689'a 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 29.5.1972 ve 27 . 12 . 1972)

49. — Nevşehir Milletvekili Hüsamettin Başer ve 14 arkadaşının, Jandarma Assubay Üstçavuş Ali Mutlu'nun özel affına dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/545) (S. Sayısı : 718 ve 718'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 11 . 7 . 1972 ve 27 . 12 . 1972)

50. — 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı fıkralarla bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet komisyonları raporları (1/245) (S. Sayısı : 778) (Dağıtma tarihi : 27 . 12 . 1972)

51. — 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet komisyonları raporları (1/541) (S. Sayısı : 779) (Dağıtma tarihi : 27 . 12 . 1972)

52. — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden ve 9 arkadaşının ve Ankara Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu (1/717, 2/461, 2/470, 2/539) (S. Sayısı : 781) (Dağıtma tarihi : 29.12.1972)

Dönem : 3
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 684

7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İmar ve İskân ve Plan komisyonları raporları (1/543)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Başkanlığı
Sayı : 71 - 1315/13116

5 . 11 . 1971

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İmar ve İskân Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 25 . 10 . 1971 tarihinde kararlaştırılan «7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyle arz ederim.

Prof. Dr. Nihat Erim
Başbakan

GEREKÇE

Metropoliten nâzım planlama çalışmaları ile, umumî hayata etkili âfetler dolayısıyle yapılacak çalışmalarda ve yine zarurî hallerde Bakanlığın diğer hizmetlerinde gerekli uzmanların, hizmetin gerektirdiği hız ve nitelikte sağlanabilmeleri yönünden, 657 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (E) bendi hükümlerine paralel olarak bu kanun tasarısı hazırlanmıştır. Tasarının 1 nci maddesi İmar ve İskân Bakanlığının özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerinde, zarurî hallere münhasır olmak üzere Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Dairesinin görüşlerine dayanarak Bakanlar Kurulu kararı ile sözleşmeli yerli ve yabancı personel çalıştırılabileceğini göstermekte 2 ve 3 ncü maddeleri de yürürlük ve yürütme hükümlerini kapsamaktadır.

İmar ve İskân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
İmar ve İskân Komisyonu
Esas No. : 1/543
Karar No. : 2

18 . 11 . 1971

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Gerekçede arz ve izah olunan hususlar, Komisyonumuzca da uygun görülerek, tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plan Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İmar ve İskân Komisyonu

Başkanı ve bu rapor Sözcüsü	Kâtip	
Kütahya	Kütahya	Elâzığ
İ. Ersoy	*A. Erbek*	M. Aytuğ
		İmzada bulunamadı
İçel	Kars	Kırşehir
M. Arıkan	*K. Güven*	*M. Aksoy*
Kütahya	Hakkârî	Antalya
M. Ersoy	*A. Zeydan*	*Ö. Eken*

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plan Komisyonu *22 . 5 . 1972*
Esas No. : 1/543
Karar No. : 163

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tetkiki hususu Komisyonumuza havale buyurulan «7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı» ile, önhavalesi uyarınca İmar ve İskân Komisyonu raporu, İmar ve İskân Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin de katıldığı oturumda incelendi ve görüşüldü.

7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve vazifeleri hakkındaki Kanunun 2 nci maddesi, Bakanlığın vazifelerinin neler olduğunu göstermiştir. Şöyleki;

Maddenin (A) bendi, yurdun bölge, şehir, kasaba ve köylerinin harita ve imar planlarının hazırlanması ve tatbikinin teminini,

(B) bendi, memleket bünyesine uygun mesken politikası esaslarının tesbiti ve tatbikinin sağlanmasını,

(C) bendi, memleketin şart ve imkânlarına göre, en lüzumlu ve faydalı yapı malzemesinin temin ve tedariki için bilcümle tedbirlerin alınmasını,

(D) bendi, bölge planlamaları için bakanlıklararası işbirliği ile etütlerin yapılması, kanuni ve idari tedbirlerin alınmasını,

(E) bendi, nüfusun kesafeti, toprağı dar bölgelerin etüdü, başka bölgelere nakil taleplerinin değerlendirilmesi, göçmen ve mültecilerin yerleştirilmesi ile her türlü âfetlerden evvel ve sonra gerekli tedbirlerin alınması ve iskâna dair, sair bilcümle işlerle iştigal edilmesini,

(F) bendi ise, yukarıdaki fıkralarda yazılı işlerin en iyi şekilde yapılması için gerekli etüt ve araştırmaların yapılmasını âmirdir.

Memleketimizin iskân sorunlarını en iyi şekilde tanzim etmek ve neticeye götürmek görevini yüklenmiş olan Bakanlığın uzman elemanlara daima ihtiyaç duyacağı muhakkaktır.

Bu itibarla, bünyemizdeki elemanların kâfi gelmediği özel ve zarurî hallerde, geçici olarak yerli ve yabancı sözleşmeli personel çalıştırabilmenin faydalı olacağı düşüncesiyle hazırlanmış bulunan kanun tasarısı, Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek, maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Kanun başlığında «Kanuna bir madde eklenmesine dair» ibaresi «Kanuna bir ek madde eklenmesine dair» şeklinde «ek» kelimesinin ilâvesi suretiyle,

1 nci maddenin sonundaki «aşağıdaki madde eklenmiştir» ibaresine, yeni kanun tekniği yönünden «ek» kelimesi ilâve edilmek suretiyle «aşağıdaki ek madde eklenmiştir» şeklinde,

Ek madde, yürürlük ve yürütme ile ilgili 2 nci ve 3 ncü madeler tasarıdaki şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili	Sözcü	Kâtip	
Niğde	Ankara	Malatya	Adana
N. Çerezci	*M. K. Yılmaz*	*A. Karaaslan*	*S. Kılıç*
Afyon K.	Ankara	Aydın	Diyarbakır
Söz hakkım mahfuzdur.	*T. Toker*	*N. Menteşe*	Söz hakkım mahfuzdur.
H. Hamamcıoğlu			*S. Savcı*
İzmir	İzmir	Kayseri	Konya
Söz hakkım mahfuzdur.	*A. N. Üner*	*M. Yüceler*	Muhalifim
K. Önder			*B. Müderrisoğlu*
Manisa	Niğde	Sakarya	Sivas
H. Okçu	*N. Kodamanoğlu*	N. Bayar	*E. Kangal*
		İmzada bulunamadı	

Zonguldak
K. Nedimoğlu

Hükümetin teklifi	Millet Meclisi İmar ve İskân Komisyonunun değiştirişi	Millet Meclisi Bütçe ve Plân Komisyonunun değiştirişi
7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna bir ek madde eklenmesine dair kanun tasarısı	*7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna bir ek madde eklenmesine dair kanun tasarısı*	*7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna bir ek madde eklenmesine dair kanun tasarısı*
MADDE 1. — İmar ve İskân Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.	MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.	MADDE 1. — İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.
«EK MADDE — İmar ve İskân Bakanlığı özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerinde, zaruri hallere munhasır olmak üzere Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Dairesinin görüşlerine dayanarak Bakanlar Kurulu Kararı ile sözleşmeli yerli ve yabancı personel çalıştırabilir.»		«EK MADDE — İmar ve İskân Bakanlığı özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerinde, zarurî **hallere münhasır olmak** üzere, Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Dairesinin görüşlerine dayanarak, Bakanlar Kurulu Kararı ile sözleşmeli yerli ve yabancı personel çalıştırabilir.»
MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.	MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.	MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.	MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

25 . 10 . 1971

Başbakan
N. Erim
Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
S. Koçaş
Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
A. Karaosmanoğlu
Devlet Bakanı
M. Özgüneş
Adalet Bakanı
İ. Arar
Millî Savunma Bakanı
F. Melen
İçişleri Bakanı
H. Ömeroğlu

Dışişleri Bakanı
O. Olcay
Maliye Bakanı
S. N. Ergin
Millî Eğitim Bakanı
Ş. Orel
Bayındırlık Bakanı
C. Karakaş
Dış Eko. İliş. Bakanı
Ö. Derbil
Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
T. Akyol
Güm. ve Tekel Bakanı
H. Özalp
Tarım Bakanı
M. O. Dikmen
Ulaştırma Bakanı
H. Arık

Çalışma Bakanı
A. Sav
Sanayi ve Ti. Bakanı
A. Çilingiroğlu
En. ve Ta. Kay. Bakanı V.
A. Sav
Turizm ve Ta. Bakanı
E. Y. Akçal
İmar ve İskân Bakanı
S. Babüroğlu
Köy İşleri Bakanı
C. Aykan
Orman Bakanı
S. İnan
Gençlik ve Spor Bakanı
S. Ergun
Kültür Bakanı
T. Halman

Dönem : 3
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 684 e 1 nci ek

7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İmar ve İskân ve Plan komisyonları raporları (1/543)

Millet Meclisi
Bütçe Plan Komisyonu
Esas No. : 1/543
Karar No. : 200

27 . 11 . 1972

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

3 ncü toplantı yılı içinde görüşülerek karara bağlanan (7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı).

Bu toplantı yılında yeniden benimsenmek üzere Komisyonumuza gönderilmiştir. S. Sayısı : (684) olan rapor Komisyonumuzca aynen benimsenmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Zonguldak	Ankara	Çorum
K. Nedimoğlu	*M. K. Yılmaz*	*A. Topçubaşı*
Ankara	Aydın	Bursa
H. Balan	*N. Menteşe*	*N. Atlı*
Bursa	Eskişehir	Eskişehir
A. Türkel	*İ. Angı*	*S. Öztürk*
Isparta	İçel	İzmir
A. İ. Balım	*C. Okyayuz*	*K. Önder*
Kayseri	Malatya	Manisa
V. Â. Özkan	Söz hakkım mahfuzdur,	*M. Ok*
	H. Gökçe	
Niğde	Samsun	Trabzon
H. A. Kavurmacıoğlu	*H. Özalp*	A. Şener
		İmzada bulunamadı.

Dönem : 3
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 694

171 sayılı Toplantı ve gösteri yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonu raporu (1/520)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi Başkanlığı
Sayı : 71 - 1277/10917

20 . 8 . 1971

Millet Meclisi Başkanlığına

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 19 . 8 . 1971 tarihinde kararlaştırılan «171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyle arz ederim.

Prof. Dr. Nihat Erim
Başbakan

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

GENEL GEREKÇE

Geniş bir hürriyet düzeni getirmiş olan 1961 Anayasamız, fertlere, tanımış olduğu hak ve hürriyetler arasında toplantı ve gösteri yürüyüşü yapmak hakkını 28 nci maddesinde düzenlemiş ve herkesin, önceden izin almaksızın, silâhsız ve saldırısız toplanma veya gösteri yürüyüşü yapma hakkına sahibolduğu, bu hakkın ancak kamu düzenini korumak için kanunla sınırlanabileceğini ifade etmiştir.

Söz hürriyeti ile düşünce ve kanaatleri açıklama hürriyetinin devamı ve tamamlayıcısı niteliğini taşıyan, fakat kanunî sınırlar içine alınmadığı takdirde toplumun huzur ve sükûnunun bozulmasına müncer olabilecek sonuçlar doğuran toplanma ve gösteri yürüyüşleri hürriyeti, Anayasamızın koyduğu prensipler gözönüne alınmak suretiyle 10 Şubat 1963 tarihli ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Hürriyeti Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir.

Gerekçesinde, Anayasamızın 28 nci maddesinde teminat altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüş hakkının kullanılmasını sağlamak, kötüye kullanılmasını önlemek ve hakkı kötüye kullananları cezalandırmak gayesiyle hazırlandığı belirtilen 171 sayılı Kanun 8 yılı aşan bir uygulama devresinde müspet tesirler icra etmiştir.

Bununla beraber yine aynı devre içinde sözü geçen kanunun uygulanmasında boşluk görülen hususların giderilmesi veya aksaklık doğuran bazı hükümlerinin değiştirilmesi zarureti duyulmuştur.

Ancak; madde gerekçelerine geçmeden önce, Anayasanın 28 nci maddesinde belirtilen «Kamu Düzeni» deyimi ile 11 nci maddesinde söz konusu edilen «Temel hak ve hürriyetlerin özü» deyiminden kastedilenin ne olduğunun; Anayasa Mahkemesi kararlarından, 11 nci maddenin tem-

silciler meclisindeki müzakerelerinden ve literatürden yararlanmak suretiyle açıklanmasında ve ayrıca demokratik sisteme sahip batı devletlerinde, kamu düzeninin korunması bakımından, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılmasında, idarî ve siyasî makamlara tanınan yetkilerin belirtilmesinde fayda görülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin görüşüne göre «Kamu düzeni» deyiminin; toplumun huzur ve sükûnunun sağlanmasını, Devletin ve Devlet teşkilâtının muhafazasını hedef tutan herşeyi ifade ettiği, bir başka deyişle cemiyetin her sahadaki düzeninin temelini teşkil eden bütün kuralları kapsadığı belirtilmektedir.

Türk Hukuk Lûgatı ise kamu düzeni (Âmme Nizamı) deyimine :

«Bir memlekette âmme hizmetlerinin iyi yapılmasını, Devletin emniyet ve asayişini ve fertler arasındaki münasebetlerde huzuru ve ahlâk kaidelerine uygunluğu temine yarayan müessese ve kaidelerin hepsi» diye mana vermiş bulunmaktadır.

Her iki tanımlamada belirtilen kural ve kaidelerin, dolayısıyle toplum düzeninin bozulmaması için, kişi hürriyetlerinde gerekli sınırlamanın yapılması caiz görülmektedir.

Esasen hürriyetlerin var olabilmeleri ve kişi yönünden pratik bir değer ifade edebilmeleri için onların sınırlarının belirtilmesi, kullanılma yollarının gösterimesi ve birtakım kayıtlarla çerçevelenmesi, kısaca düzenlenmesi lâzımdır.

Kaldı ki, Devletin ve toplumun var olabilmesini ve devaflılığını sağlamak, bir başka ifade ile, geniş anlamıyle kamu düzenini temin etmek bakımından hüriyetlerin sınırlarını göstermek kaçınılmaz bir zarurettir.

Kamu düzeni ile, kişi hürriyetleri kavramları uzun zaman birbiriyle çatışan deyimler olarak anlaşılagelmiş ise de, bilhassa demokratik bir rejimde, Devlet ve toplum hayatının gerekleri olarak da ifade edilecek olan kamu düzeni ile kişi hürriyeti arasında çok sıkı bir bağ, bir dayanışma bulunmaktadır. Zira, bir hürriyetler rejiminin kurulabilmesi için herşeyden önce bir «Toplum düzeni» nin var olması lâzımdır. Buna göre, «Kamu düzeni» nin hürriyetin varlığı için asgari bir şart ve vazgeçilmez bir unsur olduğu söylenebilir.

Diğer taraftan fertlerin sahibolduğu hak ve hürriyetlerin kullanılması sırasında kamu düzeni ile çatışmaya en müsait olanının, toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti olduğu genellikle kabul edilen bir husustur.

Esasen, demokratik sisteme sahip Batı memleketler mevzuatında, kamu düzeni ile toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyetinin çatıştığı bir sırada idarî ve siyasî makamlara geniş yetkiler tanındığı görülmektedir.

Fransa'da; 23 Ekim 1935 tarihli kanun niteliğindeki kararnamenin 3 ncü maddesinde, (Polis yetkisini haiz makamın, yapılacak gösterinin kamu düzenini bozucu nitelikte olduğu kanaatine varırsa, gösteriyi derhal yasaklayacağı, belediye reisinin 24 saat içinde bununla ilgili beyannameyi valiye tevdi edeceği ve valinin yasak kararının kabul veya kaldırmaya yetkili bulunduğu) belirtilmektedir.

Ayrıca İçişleri Bakanının da memleketin bir kısmında veya tümünde toplantı ve yürüyüşleri yasaklama yetkisi bulunmaktadır.

İtalya'da; Anayasanın 17 nci maddesinde silâhsız olarak toplanma hakkından bahsedilmekte ve resmî makamlarca ciddî güvenlik ve kamu selâmeti dolayısıyle toplantıların men'edileceği esası yer almış bulunmaktadır.

Kamu Güvenliği Kanununun 18 nci maddesinin 4 ncü fıkrasında, kamu düzeni, genel ahlâk ve kamu sağlığı sebepleriyle polisin toplantıya mani olacağı veya aynı sebeplerle toplantının zaman, yer ve şeklini tespit edeceği hükmü bulunmaktadır.

Aynı Kanunun 26 ncı maddesinde polis âmirine, kamu düzeni, kamu sağlığı gibi sebeplerle kamu yolları üzerinde yapılacak yürüyüşleri men etme veya bazı değişiklikler yapma yetkisi yer almıştır.

İngiltere'de; kamu düzenini bozabileceğinden korkulan bir toplantıya engel olmak polis âmirinin yetkisi içindedir.

Ayrıca, yapılacak bir yürüyüşün kamu düzenini bozacak nitelikte olduğunun anlaşılması halinde, bu yürüyüşe belli bir yön tayin edileceği, bu tedbirin yeterli olmaması halinde ise en büyük mülkiye âmirince Londra dışında mahallî meclisten, Londar içindeki yürüyüşler için de İçişleri Bakanlığından, yürüyüşün yasaklanması veya en az üç ay yapılmaması için karar alınmasının istenebileceği kabul edilmiştir.

Diğer taraftan, 6366 sayılı Kanunla onaylanan ve dolayısıyle Devletimizin halen bağlı bulunduğu, «İnsan Haklarını ve Anahürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin» 11 nci maddesinde toplantılara katılmak hakkı ve bu hakkın kullanılmasının nasıl düzenlenebileceği de hükme bağlanmıştır. Söz konusu maddede aynen :

«1. Her şahıs asayişi ihlâl etmeyen toplantılara katılmak ve başkalarıyle birlikte sendikalar tesis etmek ve kendi menfaatlerini korumak üzere dernek kurmak hakkını haizdir.

2. Bu hakların kullanılması, demokratik bir toplulukta, zaruri tedbirler mahiyetinde olarak millî güvenliğin, âmme emniyetinin, nizamı muhafazanın, suçun önlenmesinin, sağlığın veya ahlâkın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması için ve ancak kanunla tahdide tabi tutulabilir.

Bu madde, bu hakların kullanılmasında idare, silâhlı kuvvetler veya zabıta mensuplarının muhik tahditler koymasına mani değildir.» denilmektedir.

1961 Anayasamızda temel hak ve hürriyetlere çeşitli maddelerinde yer vermiş ve bunların kanunla sınırlanabileceğini belirtmekle beraber, kanun koyucuya hak ve hürriyetlerin düzenlenmesinde, «Kamu düzeni», «Millî güvenlik», «Kamuyararı», «Genel ahlâk» gibi bazı kıstaslar da göstermiş; ayrıca, temel hak ve hürriyetler alanında Anayasamızın 11 nci maddesiyle bir de genel prensip koymuş ve «Kanun, kamu yararı, genel ahlâk, kamu düzeni, sosyal adalet ve millî güvenlik gibi sebeplerle de olsa, bir hakkın ve hürriyetin özüne dokunamaz» hükmünü getirmiştir.

Buna göre, kamu düzeninin korunması için, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı üzerinde kanunla yapılacak sınırlamalarda, bu hakkın özünün tahribedilmemesi esas olacaktır.

11 nci maddenin Temsilciler Meclisinde görüşülmesi sırasında, bu maddede geçen «Hak ve hürriyetin özü» deyiminden maksadın ne olduğu, bu «öz» iyi tarif ve tavsif edilmezse, devamlı ihtilâflara yol açılacağı ileri sürülmüş, Anayasa Komisyonu sözcüsü de buna cevaben :

«Hak ve hürriyetin özü deyiminin tek bir tarifi ni yapmanın imkânsız olduğu, bu «öz» ün her hürriyet ve her temel hak için ayrı ayrı olacağı; belli bir hürriyetin özünün belli bir sınırlama sonunda yok edildiğinin, mahkemeler, efkârı umumiye yani o memleketin hukuk anlayış ve zihniyetiyle tespit edilebileceğini ve nihayet AnayasaMahkemesince buna şekil verileceğini» ifade etmiştir.

Anayasa Mahkemesi; Anayasa Nizamını, Millî Güvenlik ve huzuru bozan bazı fiiller hakkındaki 5 . 3 . 1962 gün ve 38 sayılı Kanunun 1/B maddesinin Anayasaya aykırılığı iddiasının görüşülmesi sırasında; «Hak ve hürriyetin özüne dokunulma» hususunu:

«Bir hak ve hürriyetin, gayesine uygun şekilde kullanılmasını son derece zorlaştıran veya onu kullanılmaz duruma düşüren kayıtlara tabi tutulması halinde, o hak ve hürriyetin özüne dokunulmuş olmasının söz konusu edilebileceğini» belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesince aynı kararda, kanunlarla konulan ve toplum hayatının zarardan korunmasını ve güvenliğin sağlanmasını hedef tutan kayıtlamaların, hak ve hürriyetin özüne dokunacak nitelikte sınırlamalar olarak sayılmaması gerektiği de ifade edilmiştir.

Böylece yukarda arz edilen görüşlerden de faydalanılmak suretiyle bu tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — 171 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin 1 nci fıkrasında «Düzenleme Kurulu, toplantıdan önce kendi arasından veya dışarıdan en az üç kişilik bir Yönetim Kurulu teşkil eder ve Hükümet komiserine bildirir» denilmektedir.

Buna göre, Düzenleme Kurulunca toplantıdan hemen önce Yönetim Kurulu üyelerinin isimleri Hükümet komiserine bildirilmekle kanun hükmü yerine gelmiş olmaktadır.

Diğer yandan, kanunun 7 nci maddesinde, Düzenleme Kurulundan en az üç kişinin 48 saat önce beyanname vermesi ve bunların medeni hakları kullanma yetkisini haiz kimselerden olması şartı vardır. Bu şartın elbetteki Yönetim Kurulu üyeleri için de vârit olması gerekmektedir.

Ayrıca, 171 sayılı Kanunla kendisine önemli görev ve yetkiler verilen ve bu tasarı ile de cezaî sorumluluğu kabul edilen Yönetim Kurulu üyelerinin, ağır hapis cezası ile veya yüz kızartıcı bir suçtan veya «Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkında Kanun» hükümlerine muhalefetten mahkûm olmamış kişilerden teşkil edilmesi de; gerek toplantının sükûn ve düzeninin ve gerekse beyannamede yazılı maksat dışına çıkılmamasının sağlanması yönünde, toplantıdan önce ve toplantı sırasında alınacak tedbirlerin daha yeterli bulunmasını temin edici bir husus olarak görülmüştür.

Böylece Düzenleme Kurulu Yönetim Kuruluna fıkrada sayılan şartları taşıyan kişilerden teşkil etmesi bakımından bir görev verilmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan Yönetim Kurulu üyelerinin kimliklerinin, toplantıdan önce idare tarafından bilinmesinde de çeşitli faydalar bulunabilir.

Bu itibarla ve sözü edilen amaçları karşılamak üzere, Yönetim Kurulunun teşkili hususu kanunun 8 nci maddesinden çıkarılarak 7 nci maddeye bu maddenin (c) bendinden sonra gelmek üzere - Düzenleme Kurulunca verilecek bu beyannameye, bu kurul içinden veya dışından; medeni hakları kullanma yetkisini haiz olan ve ayrıca son beş yıl içinde; ağır hapis cezası ile veya yüz kızartıcı bir suçtan veya «Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkında Kanun» hükümlerine muhalefetten kesin hüküm giymemiş kişilerden teşkil edilen en az üç kişilik Yönetim Kurulu üyelerinin açık kimlik ve imzalarını taşıyan belge de eklenir» şeklinde bir fıkra ile alınmış bulunmaktadır.

Ayrıca, bu tasarı ile, Yönetim Kurulu üyelerinin cezaî sorumluluğu esası öngörüldüğü için, bu üyelerin isimlerini bildirir belgede, görevi kabul etmiş olan üyelerin imzalarının da bulunmasına lüzum görülmüştür.

Madde 2. — 171 sayılı Kanunun 8 nci madde başlığı «Yönetim Kurulu teşkili ve görevleri» olup, maddenin ilk fıkrasında Yönetim Kurulunun teşkil tarzı gösterilmiş bulunmaktadır.

Tasarının 1 nci maddesiyle izah edildiği şekilde, Yönetim Kurulunun teşkili hususu 7 nci maddeye bir fıkra halinde alınmış olduğu ve ayrıca 8 nci maddeye ilâve edilen bir fıkra ile, Yönetim Kurulu üyelerinin sorumluluklarının toplantı sona erinceye kadar devam edeceği belirtildiği için, kanunun 8 nci maddesi başlığı «Yönetim Kurulunun görevleri ve sorumluluğu» olarak değiştirilmekte ve maddenin ilk cümlesi çıkarılarak, ilk cümleden sonraki «Bu kurul», «Yönetim Kurulu» olmaktadır.

Ayrıca, 171 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin 1 nci fıkrasında belirtilen şartların tahakkuku halinde, Yönetim Kurulunun toplantının dağıtılmasını Hükümet komiserinden isteyeceği hükme bağlanmış olmakla beraber, bu istemin kurul üyelerinin tamamı tarafından yapılacağı veya üyelerinin bir veya birkaçı tarafından yapılmasının da yeterli sayılıp sayılmayacağı hususları belirli bulunmamaktadır.

Bu itibarla bir yandan, tasarı ile Yönetim Kurulu üyelerinin cezaî, sorumluluğu esası getirildiği, diğer yandan toplantı veya gösteri yürüyüşünün yapıldığı sırada kurul üyelerinin bir araya gelerek karar vermelerinin maddî güçlüğü bulunduğu veya bir araya gelseler dahi her zaman ittifak etmelerinin düşünülemeyeceği hususları nazara alınarak; maddeye toplantının dağıtılmasının kurul üyelerinden yalnız biri tarafından dahi istenilebileceğini belirten bir fıkra eklenmiştir.

Kanunun 8 nci maddesinin son fıkrası, Yönetim Kurulu veya düzenleme Kurulu üyelerinden en az üçü toplantı yerinde bulunmadıkça toplantı yapılması yasaktır» şeklindedir.

Bu fıkraya göre yalnız Düzenleme Kurulundan üç kişi toplantı yerinde bulunmuş olsa, o toplantı yapılabilecektir.

Halbuki kanun, Yönetim Kuruluna önemli görev, yetki ve sorumluluk tanımış bulunmaktadır. Bu itibarla, fıkradaki «veya Düzenleme Kurulu» kelimeleri çıkarılmıştır.

Madde 3. — Hükümet komiserine, toplantının safahatını imkân nispetinde teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve filim makinaları gibi araçlarla tespit ettirebilme yetkisi verilmek suretiyle bir toplantı veya gösteri yürüyüşü sırasında vukubulan, kanuna aykırı fiil ve hareketlerden doğan suçluluğun, tespiti için mahkemelerce de itibar edilecek sağlam delillerin sağlanması gayesi güdülmektedir.

Madde 4. — 171 sayılı Kanunun 10 ncu maddesiyle toplantının sadece Düzenleme Kurulu tarafından geri bırakılabilme hali hükme bağlanmıştır.

Bu tasarı ile değiştirilen 10 ncu maddenin ilk fıkrasıyle ise kamu düzenini bozucu sonuçlar doğuracağının anlaşılması halinde, toplantı veya gösteri yürüyüşünün İçişleri Bakanı tarafından belli bir müddet için ertelenmesi yetkisiyle, bunun kullanılış usulü düzenlenmiştir.

Anayasamızın 28 nci maddesinin ilk fıkrasında, «Herkes önceden izin almaksızın silâhsız ve saldırısız toplanma veya gösteri yürüyüşü yapma hakkına sahiptir.» denilmekte ve ikinci fıkrasında ise, bu hakkın ancak kamu düzenini korumak için kanunla sınırlandırabileceği esas yeri almış bulunmaktadır.

Kamu düzeni deyiminin anlamı ve kamu düzeni ile temel hak ve hürriyetlerin aralarındaki bağ; demokratik sistemi benimsemiş Batı ülkelerinde, kamu düzeninin korunması hususunda idarî ve siyasî makamların tamamen yetkiler ve nihayet Anayasanın 11 nci maddesinde de bellirtildiği üzere, bu temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunulmaksızın, bunlar üzerinde yapılacak sınırlamalar hakkında; genel gerekçede açıklamalarda bulunulmuştur.

Halbuki 171 sayılı Kanun, kamu düzeninin korunması amaciyle de olsa idarî ve siyasî makamlara toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyetinin kullanılışı üzerinde hiçbir yetki tanımamıştır.

Bu yetkisizlik bir yerde kamu düzeninin hürriyete feda edilmesi gibi bir sonuç da doğurabilir.

Bütün bunlara göre, yapılacak toplantının kamu düzenini bozucu sonuçlar doğuracağının anlaşılması halinde ve ilgili valiliğin gerekçeli teklifi üzerine İçişleri Bakanı tarafından toplantının 30 güne kadar ertelenmesine karar verilebileceğini öngören bu fıkra toplantı veya gösteri yürüyüşünün tamamen yasaklanması değil, sadece Anayasanın 28 nci maddesi ikinci fıkrasında belirtilen «Kamu düzeninin korunması» amacıyle getirilen bir sınırlama veya başka bir deyimle, bu hakkın kullanılmasının düzenlenmesiyle ilgili bir yetki tanınması sonucunu doğurmakta ve ayrıca, Anayasanın 11 nci maddesinde belirtilen «Hakkın ve hürriyetin özüne dokunulma» hususu da söz konusu olmamaktadır.

Diğer taraftan toplantı veya gösteri yürüyüşünün başlamak üzere olduğu bir sırada, erteleme kararının tebliğinin doğuracağı çeşitli sakıncalar nazara alınarak, bu kararın toplantının yapılacağı saatten enaz 12 saat önce Düzenleme Kuruluna yazı ile bildirilmesi mecburiyeti konulmuştur.

Maddenin ilk fıkrasında ayrıca erteleme kararının 30 günden az verilmesi halinde, bu sürenin 30 günü aşmayacak şekilde ve aynî usule tabi tutularak uzatılabileceği de hükme bağlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasıyle, ise, geri bırakılma müddetinin hitamında toplantının başlama zamanının tayininde meydana gelebilecek tereddütlerin giderilebilmesi temin edilmiştir.

Üçüncü fıkrada da, 171 sayılı Kanunun 10 ncu maddesinde hükme bağlanan, Düzenleme Kurulu tarafından toplantının geri bırakılması hali, maddenin tasarıyla değiştirilen şekline uygun olarak düzenlenmiştir.

Madde 5. — 171 sayılı Kanunun 11 nci maddesinin ilk fıkrasındaki, «Yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ile takibolunacak yol ve dağılma yeri» ve aynı maddenin ikinci fıkrasındaki, «Mahallin en büyük mülkiye âmirince lüzum ve zaruret görüldüğü takdirde, yürüyüşlerin yapılacağı yollar ile istikâmetlerin tespiti»; hususları uygulamada yanlış anlamlara sebebolduğu için sözü edilen iki fıkraya, bu fıkralar hükümlerinin kanunun 4 ncü maddesi gereğince ilan olunan yollar ve istikâmetlere aidolduğunu gösteren ilâveler yapılmak suretiyle, mezkûr iki fıkraya açıklık kazandırılmıştır.

Diğer taraftan Kanunun 11 nci maddesi «Genel yollar» diye başlamakta ve bu deyim içine şehir ve kasaba dahilindeki ve haricindeki yollar girmekte ise de, maddenin devamında yürüyüşlerin 4, 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tabi olduğunun belirtilmesi ve Kanunun 4 ncü maddesinin de şehir ve kasabalardaki yürüyüşlerin yapılabileceği yerleri göstermesi itibariyle duruma açıklık verilmek üzere, şehir ve kasaba dışında yapılacak yürüyüşlerin tabi olduğu esaslar ayrı bir fıkra halinde düzenlenmiş bulunmaktadır.

Madde 6. — 4 ncü madde ile, 171 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin ilk iki fıkrasında yapılan değişiklik ile, bu maddeye şehir ve kasaba dışındaki genel yollar üzerinde yapılacak yürüyüşlerin tabi olacağı esasları belirten bir fıkranın eklenmesi nedeniyle, bu maddede belirtilen yerler dışında yapılacak toplantı veya gösteri yürüyüşünün de kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşlerden olduğunu belirtmek için, 171 sayılı Kanunun 13 ncü maddesinin (ç) bendi değiştirilmiş bulunmaktadır.

Madde 7. — 171 sayılı Kanunun «Dağıtma» başlığını taşıyan 14 ncü maddesinin birinci fıkrasında, kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşlere dair 13 ncü maddede yazılı hallerden her hangi birinin vukuunda, «Dağıtma» yetkisinin en büyük mülkiye âmiri veya onun tarafından görevlendirilmiş en büyük zabıta amiri veya zabıta amirlerinden biri) tarafından kullanılacağı belirtilmektedir.

13 ncü maddede muhtelif fıkralar halinde gösterilen kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşlerin yapılması yasak olduğuna göre, bu madde şümulüne giren bir toplantı veya yürüyüşün yapıldığını gören en büyük zabıta âmiri veya zabıta amirlerinden biri - madde aynen muhafaza edildiği takdirde - en büyük mülkiye amiri tarafından görevlendirilmeden, kanuna aykırı bu fiillere müdahalede bulunamayacaktır.

Esasen 171 sayılı Kanunun 8 yılı aşan uygulanması sırasında bu durum, bazı zorluk ve geçikmeler meydana getirmiş ve dolayısıyle kanuna aykırı bir toplantı veya yürüyüşün, bütün mahzurlarıyle devamına yol açılması gibi sonuçlar doğurmuştur.

Diğer taraftan zabıta amirinin, kanuna aykırı bir fiilin vukuuna muttali olduğu bir sırada bunun devamına mani olması da tabiî görevi bulunduğundan, 171 sayılı Kanunun 13 ncü maddesinde sayılan Kanuna aykırı toplantı veya yürüyüşlerin yapıldığını gören, en büyük zabıta amiri veya zabıta amirlerinden birinin, «mülkiye amirince görevlendirilmesinin sağlanması için geçecek zamanın sakıncaları dolayısıyle kendi takdiri dahilinde, 14 ncü maddedeki «dağıtma» yetkisini kullanabilmesi öngörülmüş ve bu maddedeki «görevlendireceği» kelimesi çıkarılmıştır.

Madde 8. — Bu tasarıda, 171 sayılı Kanunun 7 nci maddesine eklenen bir fıkra ile, Düzenleme Kuruluna idare heyetini bu fıkrada gösterilen şartları haiz kişilerden teşkil etmesi görevi verildiği için, Yönetim Kuruluna bu istenilen niteliği taşımayan kişi veya kişilerin bulundurulmasının, tertip heyetini sorumlu kılması esası kabul edilmiştir.

Ancak, 48 saat önce verilen beyannameye eklenen belgede kimlikleri yazılı idare heyeti üyelerinin sözü edilen fıkrada gösterilen şartları taşıyıp taşımadığı hususunun, toplantıdan önce idarece tesbitinin güçlüğü de nazara alınarak, 18 nci maddeye bu tasarı ile ilâve edilen ilk fıkra ile, Yönetim Kurulu üyelerinin kanunî şartları haiz bulunmadıklarının, toplantı veya gösteri yürüyüşünün yapılmasından sonra tespit edilmiş olması halinde, Düzenleme Kurulu üyelerine üç aya kadar hapis ve beş yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezası verilmesi hükmü getirilmiştir.

Ayrıca, 171 sayılı Kanunun 8 nci maddesiyle, Yönetim Kuruluna toplantının sükûn ve düzenini, beyannamede yazılı maksat dışına çıkılmamasını sağlamak ve bunun için gerekli tedbirleri almak, icabında zabıtanın yardımını isteyerek bunu temin etmek ve gerek sükûn ve düzenin sağlanmasını ve gerekse beyannamede yazılı maksat dışına çıkılmamasını yukardaki tedbirlere rağmen sağlayamazsa, toplantının dağıtılmasını Hükümet Komiserinden istemek gibi önemli görev ve yetkiler verilmiş bulunmaktadır.

Sayılan görevlerin yapılmaması veya yetkilerin kullanılmamış olması halinde, Yönetim Kuruluna her hangi bir sorumluluk tevcih edilmediği takdirde beklenen fayda gerektiği ölçüde sağlanamayacak, etki ve anlamı azalacaktır. Esasen uygulamada bunun mahzurları da görülmüştür.

Bu itibarla 18 nci maddeye bu tasarı ile eklenen ikinci fıkra ile, Yönetim Kurulu üyelerinin cezai sorumluluğu esası kabul edilmiş ve maddedeki görevleri yerine getirmeyen üyeler hakkında fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunacağı ifade edilmiştir.

Diğer taraftan 18 nci maddeye eklenen üçüncü bir fıkra ile de, Hükümet Komiserince toplantı veya gösteri yürüyüşünün safahatının teknik araç ve gereçlerle tespiti için görevlendirilenlere, çeşitli yollarla mani olanlar hakkında fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin liradan beş bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunacağı kabul edilmiştir.

Madde 9. — 171 sayılı Kanunda ceza hükümlerini ihtiva eden maddelerdeki hapis ve para cezalarının daha müessir olmasını sağlamak maksadıyle, hapis cezalarının iki misline, para cezalarının ise üç misline çıkarılması uygun görülmüştür.

Madde 10, 11. — Yürürlük ve yürütme hükümlerini göstermektedir.

İçişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/520
Karar No. : 25

4 . 2 . 1972

Yüksek Başkanlığa

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair olan kanun tasarısı, ilgili bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde cereyan eden müzakere neticesinde, gerekçede de sarahaten belirtilmiş olduğu üzere, Anayasamızın 28 nci maddesiyle teminat altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılmasını temin etmek, kötüye kullanılmasını önlemek ve hakkı kötüye kullananı cezalandırmak gerekçesine müsteniden, 10 . 2 . 1963 tarihinde kabul edilmiş bulunan 171 sayılı Kanunun, tatbikatta aksayan taraflarını bertaraf etmek ve günün ihtiyaçlarına cevap verir hale getirmek gayesiyle mezkûr kanunda değişiklik yapılmasına mütedair tasarı, prensip itibariyle Komisyonumuzca da uygun mütalaa olunarak maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Kanun yapma tekniğine uymak ve dilbirliğini temin etmek mülâhazasıyla metindeki, «Yönetim Kurulu» ifadesi yerine «İdare Heyeti» «Düzenleme Kurulu» tabiri yerine de «Tertip Heyeti» deyimi alınmış ve tatbikatta her hangi bir tereddüde mahal bırakmamak ve maddeye sarahat vermek maksadıyle 3 ncü madde ile 9 ncu maddeye eklenen fıkra yerine, 9 ncu madde değiştirilmiş ve yapılan bu değişikliklerle tasarı kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Adalet Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyonu

Başkanvekili	Sözcü	Kâtip	
Eskişehir	Gümüşane	Denizli	Adıyaman
Ş. Asbuzoğlu	*M. Karaman*	*A. Uslu*	*A. Turanlı*
Çanakkale	Çorum	Giresun	Kars
M. H. Önür	*K. Demirer*	*H. İpek*	Cezaların miktarına muhalifim. *İ. H. Alaca*
Kayseri	Kütahya	Muş	
H. Nakiboğlu	*A. F. Azmioğlu*	K. Emre	
		İmzada bulunamadı.	

Adalet Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No: 1/520
Karar No: 64

8 . 6 . 1972

Yüksek Başkanlığa

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcisinin de iştirakiyle tetkik edilip müzakere olundu.

Tümü üzerinde cereyan eden müzakere neticesinde, gerekçede de sarahaten belirtilmiş olduğu üzere, Anayasamızın 28 nci madesi ile teminat altına alınan Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü hakkının kullanılmasını temin etmek, kötüye kulanılmasını önlemek ve hakkı kötüye kullananı cezalandırmak gerekçesine müsteniden, 10 . 2 . 1963 tarihinde kabul edilmiş bulunan 171 sayılı Kanunun tatbikatta aksayan taraflarını bertaraf etmek ve günün ihtiyaçlarına cevap verir hale getirmek gayesi ile mezkur kanunda değişiklik yapılmasına mütedair tasarı, prensip itibariyle Komisyonumuzca da uygun mütalaa olunarak maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Kanun yapma tekniğine uymak ve dil birliğini temin etmek mülâhazasıyle İçişleri Komisyonunun, metindeki, «Yönetim Kurulu» ifadesi yerine «İdare Heyeti», «Düzenleme Kurulu» tabiri yerine de «Tertip Heyeti» deyimini benimsemesine Komisyonumuz da iştirak etmiştir.

Tasarının 1, 2, 3, 4, 5, 8 nci maddelerinde İçişleri Komisyonunun yaptığı değişiklikler de Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 6, 7, 10 ve 11 nci maddeleri de Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuz tasarının 9 ncu maddesinde değişiklik yapmıştır. Şöyle ki; bu madde ile 171 sayılı Kanunun 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24 ncü maddelerindeki hapis cezalarının iki misline, para cezalarının üç misline çıkarılması istenilmektedir. Ancak, hapis cezalarının artırılması her zaman olumlu sonuç vermediği gibi, bazı ahvalde uygulanma olanağı da bulamama gibi sonuçlar tevlit etmektedir.

Bu husus gözönünde tutularak, hapis cezalarının üçte bir nispetinde artırılması yeter görülmüştür.

Öte yandan 171 sayılı Kanunda azamî haddi beş yıl olan hapis cezaları da bulunmaktadır. Bu cezaların üçte bir nispetinde artırılmasıyle suçun ağır cezalı bir vasıf kazanmasını önlemek için de, verilecek hapis cezalarının beş yılı aşmayacağı hususu hüküm altına alınmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere işbu rapor saygıyla sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı *İ. Hakkı Tekinel*	Sözcü *Tevfik Koraltan*	Kâtip *Hilmi Biçer*	Elâzığ Muhalefet şerhim ekli *Mehmet Aytuğ*
Gümüşane *Mustafa Karaman*	İçel Tümüne muhalifim *Turhan Özgüner*	Kars *İ. Hakkı Alaca*	Mardin *E. Kemal Aybar*
	Niğde *Mevlüt Ocakçıoğlu*	Kırşehir Cevat Eroğlu İmzada bulunamadı	

MUHALEFET ŞERHİ

«Madde — 10.»

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanun dayanağını Anayasanın 28 nci maddesindeki temel haktan almaktadır.

Herkes önceden izin almaksızın, silâhsız ve saldırısız toplanma veya gösterinin önceden kamu düzenini bozucu nitelikte sonuçlar doğuracağının takdiri idareye verildiğinde: Bu temel hak kullanılamaz duruma getirilmiş olur ki bu husus Anayasamızın 28 nci maddesinde saptanan hükme, aykırı düşer,

İdarenin takdir yetkisi vardır. Ancak bu yetki hakkın özüne dokunur. Ve onu kullanamaz hale getirirse bu takdir olmaz. Maddeyi işleyemez halde ağır ihlâl sayılır. Bu nedenle maddeye söz hakkım saklı kalmak kaydıyle muhalifim.

27 . 4 . 1972

Mehmet Aytuğ
Elâzığ
İmza
İmzası aslındadır)

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 7. — Toplantının yapılmasından en az 48 saat önce toplantının yapılacağı yerin en büyük mülkiye amirliğine çalışma saatleri içinde medenî haklarını kullanma yetkisini haiz olan düzenleme kurulundan en az üç kişi tarafından imzalı bir beyanname verilir.

Bu beyannameyi imza edenlerden en az üç kişinin toplantının yapılacağı yerde ikametgâhı bulunması şarttır.

Bu beyannamede :

a) Toplantının yapılacağı yer, gün ve saat;

b) Toplantının yapılmasındaki maksat;

c) Bu toplantıyı hazırlayan Düzenleme Kurulu üyelerinin hüviyetleri ile ikametgâhları gösterilir.

Tertip heyetince verilecek beyannameye, bu heyet içinden veya dışından; medenî hakları kullanma yetkisini haiz olan ve ayrıca son beş yıl içinde; ağır hapis cezası ile veya yüz kızartıcı bir suçtan veya «Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkında Kanun» hükümlerine muhalefetten kesin hüküm giymemiş kişilerden teşkil edilen, en az üç kişilik yönetim kurulu üyelerinin açık kimlik ve imzalarını taşıyan belge de eklenir.

Bu beyanname karşılığında ilmühaber verilmesi mecburidir.

Bu beyanname en büyük mülkiye amirliği tarafından kabul edilmez veya karşılığında ilmühaber verilmez ise keyfiyet bir tutanakla tespit edilir. Bu halde noter bulunan yerlerde noter vasıtasıyle ihbar yapılır; ihbar saati, beyanname verilme saatidir. Noter bulunmayan yerlerde tutanak yeter sayılır.

İlmühaberlerde veya tutanakta beyannamenin verildiği gün ve saat gösterilir.

Aynı yerde, aynı gün ve saatte toplantı yapmak üzere ayrı ayrı düzenleme kurulları tarafından beyanname verilmiş ise, ilk verilen beyanname muteber sayılır. Sonra beyanname verenlere keyfiyet hemen yazı ile bildirilir.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunda değişiklik apılmasına kanun tasarısı

MADDE 1. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 7. — Toplantının yapılmasından en az 48 saat önce toplantının yapılacağı yerin en büyük Mülkiye Amirliğine çalışma saatleri içinde medenî haklarını kullanma yetkisini haiz olan tertip heyetinden en az üç kişi tarafından imzalı bir beynname verilir.

Bu beyannameyi imza edenlerden en az üç kişinin toplantının yapılacağı yerde ikametgâhı bulunması şarttır.

Bu beyannamede:

a) Toplantının yapılacağı yer, gün ve saat,

b) Toplantının yapılmasındaki maksat,

c) Bu toplantıyı hazırlayan tertip heyeti üyelerinin hüviyetleri ile ikametgâhları gösterilir.

Tertip heyetince verilecek beyannameye, bu heyet içinden veya dışından; medenî hakları kullanma yetkisini haiz olan ve ayrıca son beş yıl içinde; ağır hapis cezası ile veya yüz kızartıcı bir suçtan veya «Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanun» hükümlerine muhalefetten kesin hüküm giymemiş kişilerden teşkil edilen, en az üç kişilik İdare Heyeti üyelerinin açık kimlik ve imzalarını taşıyan belge de eklenir.

Bu beynname karşılığında ilmühaber verilmesi mecburidir.

Bu beyanname en büyük Mülkiye Amirliği tarafından kabul edilmez veya karşılığında ilmühaber verilmez ise keyfiyet bir tutanakla tespit edilir. Bu halde Noter bulunan yerlerde Noter vasıtasıyle ihbar yapılır; ihbar saati, beyanname verilme saatidir. Noter bulunmayan yerlerde tutanak yeter sayılır.

İlmühaberlerde veya tutanakta beyannamenin verildiği gün ve saat gösterilir.

Aynı yerde, aynı gün ve satte toplantı yapmak üzere ayrı ayrı tertip heyetleri tarafından beyanname verilmiş ise, ilk verilen beyan-

ADALET KOMİSYONU DEĞİŞTİRİŞİ

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — İçişleri Komisyonunun 1 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 2. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkında Kanunun 8 nci maddesinin başlığı ile madde metni aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yönetim Kurulunun görevleri ve sorumluluğu,

Madde 8. — Yönetim Kurulu toplantının sükûn ve düzenini, beyannamede yazılı maksat dışına çıkılmamasını sağlar ve bunun için gerekli tedbirleri alır ve icabında zabıtanın yardımını isteyerek bunu sağlar. Sağlayamadığı takdirde toplantının dağıtılmasını Hükümet Komiserinden ister.

Yönetim Kurulu üyelerinden yalnız biri tarafından dahi toplantının dağıtılması istenebilir.

Yönetim Kurulu üyelerinden en az birinin, toplantının yapıldığı yerde ikametgâh sahibi olması şarttır.

Yönetim Kurulunun sorumluluğu toplantı sona erinceye kadar devam eder.

Yönetim Kurulu üyelerinden en az üçü toplantı yerinde bulunmadıkça toplantı yapılması yasaktır.

MADDE 3. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkında Kanunun 9 ncu maddesine ikinci fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Hükümet Komiseri toplantının safahatını teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makinaları gibi araçlarla tespit ettirebilir.»

(İçişleri Komisyonunun değiştirişi)

name muteber sayılır. Sonra beyanname verenlere keyfiyet hemen yazı ile bildirilir.

MADDE 2. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunun 8 nci maddesinin başlığı ile madde metni aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İdare heyetinin görevleri ve sorumluluğu,

MADDE 8. — İdare heyeti toplantının sükûn ve düzenini, beyannamede yazılı maksat dışına çıkılmamasını sağlar ve bunun için gerekli tedbirleri alır ve icabında zabıtanın yardımını isteyerek bunu sağlar. Sağlayamadığı takdirde toplantının dağıtılmasını Hükümet Komiserinden ister.

İdare heyeti üyelerinden yalnız biri tarafından dahi toplantının dağıtılması istenebilir.

İdare heyeti üyelerinden en az birinin, toplantının yapıldığı yerde ikametgâh sahibi olması şarttır.

İdare heyetinin sorumluluğu toplantı sona erinceye kadar devam eder.

İdare heyeti üyelerinden en az üçü toplantı yerinde bulunmadıkça toplantı yapılması yasaktır.

MADDE 3. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunun 9 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 9. — Mahallin en büyük mülkiyet amiri, toplantıda hazır bulunmak üzere hâkim sınıfından sayılanlar ve Adliye memurları ile jandarma dahil askerî şahıslar ve emniyet mensupları dışından bir memuru Hükümet komiseri tayin eder. Hükümet komiseri toplantı yerinde kendi seçeceği bir mahalde bulunur.

Hükümet komiseri toplantının safahatını teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makinaları gibi araçlarla tespit ettirebilir.

Hükümet komiseri, 8 nci maddede yazılı tedbirlerin kifayet etmemesi dolayısıyle, hâdiselerin toplantının devamını imkânsız kılacak ve genel sükûn ve düzeni bozacak fiille veya sözle saldırılı bir şekil alması halinde toplantıyı dağıtmaya yetkilidir.

(Adalet Komisyonunun değiştirişi)

MADDE 2. — İçişleri Komisyonunun 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — İçişleri Komisyonunun 3 ncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 4. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkında Kanunun 10 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 10. — Toplantı için Düzenleme Kurulunca beyanname verilmesini müteakıp toplantının yapılmasının kamu düzenini bozucu nitelikte sonuçlar doğuracağının anlaşılması halinde, ilgili valiliğin gerekçeli teklifi üzerine, İçişleri Bakanlığınca toplantının 30 güne kadar ertelenmesine karar verilebilir. Bu karar toplantının yapılacağı saatten en az on iki saat önce Düzenleme Kuruluna yazılı olarak bildirilir. Erteleme kararı 30 günden daha az bir süre için verilmişse, bu süre aynı usule uyularak 30 güne kadar uzatılabilir.

Ertelenmesine karar verilen toplantı erteleme süresini kovalayan ilk gün yapılır.

Toplantı, toplantının yapılacağı saatten evvel Düzenleme Kurulunun çoğunluğu tarafından da, beyannamenin verildiği makama yazı ile bildirilmek şartıyle, bir defaya mahsus olmak ve 48 saati geçmemek üzere geri bırakılabilir.

MADDE 5. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkında Kanunun 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 11. — Şehir ve kasaba dahilindeki genel yollar üzerinde yapılacak yürüyüşler 4, 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tabidir. Yürüyüşe ait beyannamelerde, ayrıca, 4 ncü madde gereğince ilân olunan yollar ve istikametlere uyulmak şartıyle, yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ile takibolunacak yol ve dağılma yeri gösterilmek şarttır.

Mahallin en büyük Mülkiye Amiri lüzum ve zaruret gördüğü takdirde, 4 ncü madde gereğince ilân olunan yollar ve istikametlere uymak şartıyle, yürüyüşlerin yapılacağı yollar ile istikameti tespit ve keyfiyeti gerekçeli ve yazılı olarak ilgililere tebliğ eder.

Şehir ve kasaba dışındaki genel yollarda yapılacak yürüyüşler de 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tabidir. Yürüyüşe ait beyannamelerde ayrıca, yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ve takibolunacak yol ve dağılma yeri gösterilmek şarttır. Yürüyüş yapılacak yol birden fazla il hududuna dahil bulunuyorsa, bu beyanname, o yolun bulunduğu illerin en büyük mülkiye amirlerine ayrı ayrı verilir.

Mahallin en büyük Mülkiye Amirleri, kendi il sınırları içinde, şehir ve kasaba dahilinde ve haricinde yürüyüşün yapılacağı yollar ile istikametini, dağılma yerini ve yolun ne kadar kısmının yürüyüşe tahsis edildiğini tespit ve keyfiyeti gerekçeli ve yazılı olarak ilgililere tebliğ ederler.

Düzenleme Kurulu, Yönetim Kurulu ve Hükümet Komiseri hakkındaki 8 nci ve 9 ncu maddeler hükümleri yürüyüşlere de uygulanır.

(İçişleri Komisyonunun değiştirişi)

MADDE 4. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunun 10 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 10. — Toplantı için tertip heyetince beyanname verilmesini müteakip toplantının yapılmasının kamu düzenini bozucu nitelikte sonuçlar doğuracağının anlaşılması halinde, ilgili valiliğin gerekçeli teklifi üzerine, İçişleri Bakanlığınca toplantının 30 güne kadar ertelenmesine karar verilebilir. Bu karar toplantının yapılacağı saatten en az oniki saat önce tertip heyetine yazılı olarak bildirilir. Erteleme kararı 30 günden daha az bir süre için verilmişse, bu süre aynı usule uyularak 30 güne kadar uzatılabilir.

Ertelenmesine karar verilen toplantı erteleme süresini kovalayan ilk gün yapılır.

Toplantı, toplantının yapılacağı saatten evvel tertip heyetinin çoğunluğu tarafından da, beyannamenin verildiği makama yazı ile bildirilmek şartiyle, bir defaya mahsus olmak ve 48 saati geçmemek üzere geri bırakılabilir.

MADDE 5. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunun 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 11. — Şehir ve kasaba dahilindeki genel yollar üzerinde yapılacak yürüyüşler 4, 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tabidir. Yürüyüşe ait beyannamelerde, ayrıca, 4 ncü madde gereğince ilân olunan yollar ve istikametlere uyulmak şartıyle, yürüyüşe geçmemek için seçilecek toplanma yeri ile takibolunacak yol ve dağılma yeri gösterilmek şarttır.

Mahallin en büyük mülkiye amiri lüzum ve zaruret gördüğü takdirde, 4 ncü madde gereğince ilân olunan yollar ve istikametlere uymak şartıyle, yürüyüşlerin yapılacağı yollar ile istikameti tespit ve keyfiyeti gerekçeli ve yazılı olarak ilgililere tebliğ eder.

Şehir ve kasaba dışındaki genel yollarda yapılacak yürüyüşler de 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tabidir. Yürüyüşe ait beyannamelerde ayrıca, yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ve takibolunacak yol ve dağılma

(Adalet Komisyonunun değiştirişi)

MADDE 4. — İçişleri Komisyonunun 4 ncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — İçişleri Komisyonunun 5 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 6. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkında Kanunun 13 ncü maddesinin (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«ç) 4, 7 ve 11 nci maddeler gereğince belirtilen yerler dışında;»

MADDE 7. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkında Kanunun 14 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«13 ncü maddede yazılı hallerden her hangi birinde mahallin en büyük Mülkiye Amiri veya en büyük zabıta amiri veya zabıta amirlerinden biri toplantı veya yürüyüş yerine gelir. Gelişini münasip şekilde bildirir. Kalabalığa, Kanuna uyarak dağılmalarını ve dağılmazlarsa zor kullanılacağını topluluğun duyabileceği vasıtalarla ihtar eder. Kalabalık dağılmazsa zor kullanılarak dağıtılır.»

MADDE 8. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkında Kanunun 18 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

«7 nci madde gereğince verilecek beyannamede, Yönetim Kurulu üyesi olarak gösterilenlerin, bu maddede belli edilen nitelikleri haiz olmadığının, toplantı veya gösteri yürüyüşünün yapılmasından sonra tespit edilmesi halinde, Düzenleme Kurulu üyeleri üç aya kadar hapis ve 500 liradan 1 500 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

8 nci maddede yazılı görevleri yerine getirmeyen idare heyeti üyeleri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Hükümet Komiserince toplantı veya yürüyüşün safahatının teknik araç ve gereçlerle tespiti için görevlendirilenlere, bu görevlerini yaptıkları esnada cebir ve şiddet veya tehdit veya nüfuz ve müessir kuvvet sarfetmek suretiyle mani olanlar hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin liradan beş bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.»

(İçişleri Komisyonunun değiştirişi)

yeri gösterilmek şarttır. Yürüyüş yapılacak yol birden fazla il hududuna dahil bulunuyorsa, bu beyanname, o yolun bulunduğu illerin en büyük mülkiye amirine ayrı ayrı verilir. Mahallin en büyük mülkiye amirleri, kendi il sınırları içinde, şehir ve kasaba dahilinde ve haricinde yürüyüşün yapılacağı yollar ile istikametini, dağılma yerini ve yolun ne kadar kısmının yürüyüşe tahsis edildiğini tespit ve keyfiyeti gerekçeli ve yazılı olarak ilgililere tebliğ ederler.

Tertip heyeti, idare heyeti ve Hükümet komiseri hakkındaki 8 ve 9 ncu maddeler hükümleri yürüyüşlere de uygulanır.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 18 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

7 nci madde gereğince verilecek beyannamede, idare heyeti üyesi olarak gösterilenlerin, bu maddede belli edilen nitelikleri haiz olmadığının, toplantı veya gösteri yürüyüşünün yapılmasından sonra tespit edilmesi halinde, tertip heyeti üyeleri üç aya kadar hapis ve 500 liradan 1 500 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

8 nci maddede yazılı görevleri yerine getirmeyen idare heyeti üyeleri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Hükümet komiserince toplantı veya yürüyüşün safahatının teknik araç ve gereçlerle tespiti için görevlendirilenlere, bu görevini yaptıkları esnade cebir ve şiddet veya tehdit veya nüfuz ve müessir kuvvet sarf etmek suretiyle ma-

(Adalet Komisyonunun değiştirişi)

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — İçişleri Komisyonunun 8 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 9. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkında Kanunun 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24 ncü maddelerinde yazılı hapis cezaları iki misline, para cezaları da üç misline çıkarılmıştır.

MADDE 10. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

19 . 8 . 1971

Başbakan *N. Erim*	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı *S. Koçaş*	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı *A. Karaosmanoğlu*	Devlet Bakanı *M. Özgüneş*
Devlet Bakanı *D. Kitaplı*	Adalet Bakanı *İ. Arar*	Millî Savunma Bakanı *F. Melen*	İçişleri Bakanı *H. Ömeroğlu*
Dışişleri Bakanı *O. Olcay*	Maliye Bakanı *S. N. Ergin*	Millî Eğit. Bakanı *Ş. Orel*	Bayındırlık Bakanı *C. Karakaş*
Dış Eko. İliş. Bakanı *Ö. Derbil*	Sağ. ve Sos. Yar. Bakanı *T. Akyol*	Güm. ve Tekel Bakanı *H. Özalp*	Tarım Bakanı *M. O. Dikmen*
Ulaştırma Bakanı *H. Arık*	Çalışma Bakanı *A. Sav*	Sanayi ve Ti. Bakanı *A. Çilingiroğlu*	En. ve Ta. Kay. Bakanı *İ. Topaloğlu*
Turizm ve Ta. Bakanı *E. Y. Akçal*	İmar ve İskân Bakanı *S. Babüroğlu*	Köy İşleri Bakanı *C. Aykan*	Orman Bakanı *S. İnal*
	Gençlik ve Spor Bakanı *S. Ergun*	Kültür Bakanı *T. Halman*	

(İçişleri oKmisyonunun değiştirişi)	(Adalet Komisyonunun değiştirişi)
ni olanlar hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin liradan beş bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.	
MADDE 9. — Tasarının 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.	**MADDE** 9. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunun 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24 ncü maddelerinde yazılı hapis cezaları üçte bir nispetinde; para cezaları da üç misli artırılarak hükmolunur. Ancak hükmolunacak hapis cezası beş seneyi geçemez.
MADDE 10. — Tasarının 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.	**MADDE** 10. — Tasarının 10 ncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 11. — Tasarının 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.	**MADDE** 11. — Tasarının 11 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Dönem : 3
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 694 e 1 nci ek

171 sayılı Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/520)

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 1/520
Karar No. : 2

5 . 12 . 1972

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Geçen Toplantı yılı Adalet Komisyonunca görüşülüp karara bağlandıktan sonra Millet Meclisi Gündemine intikal eden, ancak, toplantı yılında Genel Kurulda müzakeresi yapılamadığı için, Komisyonumuza tekabbül için gönderilen, 171 sayılı Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve sabık Adalet Komisyonu raporu tetkik ve müzakere olundu.

Komisyonumuz; sabık Adalet Komisyonunun 8 . 6 . 1972 tarih ve 64 karar sayılı raporunu aynen tekabbüle ve İçtüzüğün 42 nci maddesi gereğince Genel Kurulda savunmaya karar vermiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygıyle sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı	Sözcü	Kâtip	
İstanbul	Sinop	Kırklareli	Artvin
İ. H. Tekinel	*H. Biçer*	*M. Atagün*	*A. N. Budak*
Kars	Konya	Kütahya	Manisa
İ. H. Alaca	*Kubilay İmer*	*F. Azmioğlu*	*Hilmi Okçu*

Niğde
M. Ocakcıoğlu
İmzada bulunamadı